

ده‌زگای چاپ و بلاوکردنه‌وهی

زنجیره‌ی روشنبیری

*

خاوه‌نی ئیمتیاز: شه‌وکه‌ت شیخ یه‌زدین

سه‌رنووسه‌ر: به‌دران شه‌همه‌د هه‌بیب

ناوونیشان:

ده‌زگای چاپ و بلاوکردنه‌وهی ئاراس، گه‌ره‌کی خانزاد، هه‌ولتیر

س. پ. ژماره: ۱

www.araspublisher.com

دیوانا

شیخ نوره‌دینی بریفکانی

۱۷۹۰-۱۸۵۱ز

زبانى كوردى

ديوانا

شيخ نوره دينى بريفكانى

۱۷۹۰ - ۱۸۵۱ز

ژ كومكرن و دهست نقتيسا: شيخ مهمدوحى بريفكانى
دناقبهرا ۱۹۴۴-۱۹۶۶ز

زاهد بريفكانى

به رههف و ئاماده كړيه بو چاپى

ناوى كتيب: ديوانا شيخ نوره دينى بريفكانى
كوكردنه وه و ئاماده كړدى: زاهد بريفكانى
بلاوكراوهى ئاراس- ژماره: ۱۳۰
دهرهيتانى هونه رى: ئاراس نه كرم
به رگ: شكار عه فان نه قشبه ندى
هه لگري: زاهد بريفكانى
سه رپه رشتيى چاپ: ئاوره حمان مه محمود
چاپى يه كه م - چاپخانه ي وه زارته تى په روره ده، هه وليتر- ۲۰۰۲
له كتيبخانه ي به رتوه به رايه تيبى گشتيى روشنبيري و هونه ر له هه وليتر ژماره (۳۱) ي
سالى ۲۰۰۲ ي دراوه تى

چ خه بهردم بزبان ته ژ دونیا، چ عه جهب ژ سه ری زولفانه و قامه تی به کتا، چ عه جهب

ب که رهم فهنج و فیوضان و نه میری دوو جیهان کو بدهستی مه کهفت دهولته تی عوقبا، چ عه جهب

ب ته جهمول به حیمایانه و فرقهت، د کودی کورد بیگ بیت و لگه ل ناهن ل دلد، چ عه جهب

ب لیسانن تو دبیری و بدهستی تهیه خهت کو بیت جهوه ری صافی بته نیملا، چ عه جهب

شیخ نوره دینی بریفکانی دوینه کنی ناشویی دا

جه کاریه سلیوی نه، ل کوردستان کیفی نه ژ کرمانجن نشیفی نه، ژ به هدینا نهوم یاره ب

له یلایه فهیس کوشتی، زینا مه مو برشتی شیرازیبا دکیشن، با مخله بان وه صائب

یانی مه لای جزیری، به لکی عه لی جه ریری فه رهاد و خوسره وانه، بو کوشتنا مه طالب

زاهد بریفکانی

- سال ۱۹۶۷ ل باژی ری دهوکی ل کوردستانا باشور هاتیه سه ر دونیایی.

- خوه ندنا سه ره تایی و نافنجی ل باژی ری دهوکی ته مام کریه.

- ل زانکویا موسلی د به شا کیمیا بی دا خوه ندیه.

- کومپوزسیون و ئارانژی ری گه له ک به ره مه مین موزیکی بین هونه ره مندین کورد و بیانی کریه.

- دو به ره مه مین موزیکا کوردی بنا فی:

- ئینسترومیتتالا موزیکا کوردی، ۱۹۹۸-

- سولاف، ۲۰۰۰، ل ئیسته نیولی ده رخستینه.

به ره مه مین کو هه تا نوها داینه چایی:

- لاله شین، دیوانا شیخ مه مدوحی بریفکانی، به شا یه کی چاپخانا ئاپیک ستوک هولم، سوید ۱۹۹۷.

- دیداری یار، دیوانا شیخ شه مسه دینی قوتبی ئه خلاتی بی بریفکانی، وه شانین روژا نو، ستوک هولم، سوید ۲۰۰۱، چاپا دووی ل ده زگای ئاراس، هه ولیر، ۲۰۰۲.

- زبانی کوردی، دیوانا شیخ نوره دینی بریفکانی، وه شانین روژا نو، ستوک هولم، سوید ۲۰۰۱، چاپا دووی ل ده زگای ئاراس، هه ولیر، ۲۰۰۲.

- کوردستان، دیوانا شیخ مه مدوح بریفکانی، به شا دووی، وه شانین روژا نو، ستوک هولم، سوید ۲۰۰۱، چاپا دووی ل ده زگای ئاراس، هه ولیر، ۲۰۰۲.

- الحقیقه والبیان فی ترجمه سادات بریفکان، نوسه شیخ مه مدوحی بریفکانی (۱۹۶۱ز)، ژ به ره هف وئاماده کرنا زاهد بریفکانی یه، ستوک هولم، سوید.

۸۵	دلبه‌ری خوب
۸۷	کاسا مه نوشی
۸۹	لهب
۹۱	هوب هوب دمه‌ش
۹۲	عالمه‌می غه‌یب
۹۳	أنا البرهان
۹۵	حرف التاء (پیتا ت)
۹۵	دل جه‌لی بت
۹۶	شعره‌ک عه‌جائیب
۹۸	حاکم
۱۰۰	حیکمه‌ت
۱۰۲	نه‌وی‌رم
۱۰۳	تأمل هذه الاکوان
۱۰۴	صالحی ناقه‌ت
۱۰۶	حرف التاء (پیتا ث)
۱۰۶	ئه‌لغیاث
۱۰۸	ده‌ریا عه‌به‌ث
۱۰۹	پیری‌ حه‌ده‌ث
۱۱۱	ئه‌نوره‌ غه‌و‌ث
۱۱۲	وه‌قتی‌ حه‌دی‌ث
۱۱۵	جه‌نگی‌ حدو‌ث
۱۱۵	رند و حه‌نه‌ث
۱۱۶	دوو‌ حارث
۱۱۷	حرف الجیم (پیتا ج)
۱۱۷	کچ
۱۱۹	حوسنا‌ نمایی
۱۱۹	خه‌لاتی‌ قوربی‌
۱۲۰	حرف الدال (پیتا د)
۱۲۰	نه‌قشه‌به‌ند
۱۲۱	حرف المیم (پیتا م)
۱۲۱	من دی ژ غه‌قله‌ت
۱۲۲	خوداوه‌ند
۱۲۳	حرف النون (پیتا ن)
۱۲۳	مرادا‌ قه‌لبی
۱۲۴	حرف الهاء (پیتا ه)
۱۲۴	دلورابه
۱۲۹	ئه‌ی مالکی‌ هه‌ر عالمی‌
۱۳۴	ئه‌هلای‌ موصل

نافه‌رۆک

۱۱	پیشگو‌تن: زاهد بریفکانی
۱۵	پیشگو‌تنا شیخ مه‌مدوحی بریفکانی
۱۶	بنه‌رها شیخ نوره‌دینی بریفکانی
۱۹	ژیاننامه‌یا شیخ نوره‌دینی بریفکانی
۲۶	به‌ره‌مه‌ین شیخ نوره‌دینی بریفکانی
۲۸	ژیاننامه‌یا شیخ شه‌مه‌سه‌دینی ئه‌خالطی یی بریفکانی
۳۲	شیخ حوسه‌ینی ئه‌خالطی

هه‌لبه‌ست

۳۹	حرف الالف (پیتا ا)
۳۹	ئیلاهی‌ ما
۴۰	گه‌هی ئینسم‌ گه‌هی جینم
۴۱	ده‌نگی‌ سه‌دا
۴۳	تجلت لی صفات الله
۴۴	طه‌مه‌فا
۴۵	میصباح و چرا
۴۷	تیرا قه‌جه‌ر
۴۸	هه‌ر کوجا
۵۰	مه‌رقه‌دی‌ نوری
۵۲	دلبه‌ره‌ک
۵۳	فه‌قیرئی پر خه‌طا
۵۴	ربنا
۵۷	رعدی‌ فیراق و حیرقه‌تی
۵۹	سه‌لا
۶۱	قه‌لبی‌ ره‌قیب
۶۳	راحه‌تا هه‌ردو سه‌رایان
۶۴	حرف الباء (پیتا ب)
۶۴	زبانئی کوردی
۶۷	شه‌ب
۷۱	چ زانن هه‌یه‌ته‌تی
۷۸	راست و چه‌پ
۷۹	ل کوردستانئی کیفی ئه‌ز
۸۱	ئه‌ی صاحب
۸۳	عمری‌ غالب

٢٤٥	چه‌ند نمونه‌ک ژ هه‌لبه‌ستين شيخ نوره‌دينى بزمانى فارسى
٢٥١	– هه‌لبه‌ستا شيخ نوره‌دينى بريفكانى بزمانى عه‌ره‌بى، په‌سنا شيخ مه‌مدوحى عه‌باسى بى ته‌لوه‌هى دكه
٢٥٢	– پينج مالکيا شيخ نوره‌دينى بريفكانى ل سه‌ر هه‌لبه‌ستا «نورالدين الشونى» بزمانى عه‌ره‌بى
٢٦٦	داوياً ديوانى
٢٦٧	کوپيا نوره‌دينا لا ديوانا شيخ نوره‌دينى بريفكانى يا کو بده‌ست نقیسا شيخ مه‌مدوحى بريفكانى هاتيه نقیسين

١٣٧	– بهيتا کولى
١٤٤	– ده‌رمانى مه
١٤٥	– بهيتا سه‌که‌راتى
١٥٨	حرف الواو (پيتا و)
١٥٨	– کاسا مه‌ستى
١٦٠	– طاعون
١٦١	حرف الياء (پيتا ي)
١٦١	– د باغى وه‌ده‌تى
١٦٣	– لته مه‌ظه‌ر
١٦٦	– كه‌س بحالى من نه‌زانى
١٦٧	– قه‌نج و ئه‌وليا
١٦٨	– ئه‌هلى جفاتى
١٧٠	– تىكه‌لا قه‌نجا
١٧١	– شيخ و مرید
١٧٢	– كه‌لى صوفى فه‌قيرا
١٧٤	– دل
١٧٥	– حاکمى زولى بکت
١٨٠	– قه‌نج و خراب
١٨٤	– شاه و مير
١٨٥	– حه‌مد و شوکر
١٨٦	– ئه‌هلى حظورى
١٨٧	– نورى بريفکى ئه‌صلى ئه‌و
١٩٠	– شعرا موپاره‌ک
١٩١	– ميعراج نامه
١٩٤	– كه‌لى يار و برادر
١٩٧	– نصه‌ت
١٩٨	– ئه‌بوپه‌کرى شيبلى
٢١٦	– فریادرس
٢١٧	– شيخى سفیانی
	رباعیات (چار مالکين شيخ نوره‌دينى بريفكانى)
٢١٩	ل سه‌ر هه‌لبه‌ستين شيخ ئه‌حمه‌دى جزيرى (١, ٢, ٣)
	تخميسات (پينج مالکين شيخ نوره‌دينى بريفكانى)
٢٢٦	١- ل سه‌ر هه‌لبه‌ستا شيخ شه‌مه‌دينى ئه‌خالطى بى بريفكانى
٢٢٩	٢- ل سه‌ر هه‌لبه‌ستا شيخ ئه‌حمه‌دى جزيرى
٢٣٥	٣- ل سه‌ر هه‌لبه‌ستا شيخ ئه‌حمه‌دى جزيرى
٢٣٩	٤- ل سه‌ر هه‌لبه‌ستا شيخ شه‌مه‌دينى ئه‌خالطى بى بريفكانى
	تسدیسات «شه‌س مالکين شيخ نوره‌دينى بريفكانى»
٢٤٣	– ل سه‌ر هه‌لبه‌ستا شيخ ئه‌حمه‌دى جزيرى

بزمانی عه‌ره‌بی نفیساندبو دگه‌ل بنه‌ره‌ه و کورته ژيانا وی، و گوتیه شیخ نوره‌دین دگه‌هه شیخ شه‌مسه‌دینی «خه‌له‌واتی» کو ته‌ریقا ئولی یا وی بو، یی (قو‌طب) کو له‌قه‌بی ویه، یی (ئه‌خلاطی) کو ژ وی ده‌ری هاتیه (خه‌لات) یان (ئه‌خلات) دکه‌فه سه‌ر قه‌راغا به‌حرا وانئ (یی ب سه‌ر بدلیسی ل کوردستانا باکور)، یی بریفکانی کو بنه‌جه‌ی شیخ شه‌مسه‌دینی ئه‌خلاطی وجهی شیخ و مه‌شایخت قه‌درگران بویه.

شیخ مه‌مدوحی بریفکانی هه‌لبه‌ستین شیخ نوره‌دینی بریفکانی دگور پیتین ئه‌بجه‌ی بریزکربون، هه‌روه‌ها د روپه‌له‌ک سه‌ربخوه به‌ره‌مه‌ین شیخ نوره‌دینی نفیسی بون، پشترا چار مالکی و پینج مالکی و شه‌ش مالکین وی ل سه‌ر هه‌لبه‌ستین شیخ ئه‌حمه‌دی جزیری و ل سه‌ر هه‌لبه‌ستین باپیری وی یی چار شیخ شه‌مسه‌دینی ئه‌خلاطی یی بریفکانی و هه‌روه‌ها پینج مالکیا وی ل سه‌ر هه‌لبه‌ستا (نورالدین الشونی) کو ب زمانی عه‌ره‌بی یه‌ بدای کویه و پشترا داویا دیوانی نفیساندی یه.

ژ بلی ده‌ست نفیسا شیخ مه‌مدوحی بریفکانی ئه‌ز ب دو گه‌له‌ک ده‌ست نفیسی دن ژ ی چوم، وک ده‌ست نفیسی (شیخ موحه‌مد طاهر موسته‌فایی بریفکانی) هه‌روه‌ها ده‌ست نفیسی (موحه‌مد سه‌لیمی چه‌لکی)، ژ بو دورخستنا شاشیان د ناف هه‌لبه‌ستین شیخ نوره‌دینی بریفکانی.

جه‌ی داخی یه‌ کو هه‌تا فی سه‌رده‌می هه‌لبه‌ستین شیخ نوره‌دینی ب ئاوايه‌کی ته‌مام و ته‌کوز و دور ژ شاشیان نه‌هاتنه به‌لا‌قه‌کرن، دبه‌ کو ئه‌و ده‌ست نفیسی کو ل به‌ر هاتبون وه‌رگرتن بئاوايه‌کی راست و دروست نه‌هاتنه وه‌رگیراندن، له‌ورا بچاپه‌کا شاش هاتنه به‌لا‌قه‌کرن، بقی چه‌ندی بمن وه‌ره ئه‌ف به‌ره‌مه‌ه زه‌نگینه‌کی دده‌ که‌له‌پور و ئه‌ده‌بیاتا زمانی مه‌یی کوردی.

دناف فان هه‌لبه‌ستان دا هه‌می چین و ته‌خا ژ ئه‌ده‌ب و فه‌لسه‌فه و فه‌له‌ک و لاهوت پره و زه‌نگینه، له‌ورا دبیته پیده‌ره‌ک ژ بو هه‌ر خونده‌فانه‌کی مفایی ژ بگریت و به‌ره‌و یا‌فاکرنا هزر و ته‌خمینین خوه‌ بچت. هه‌وله‌ک پر مه‌زن مه‌ دایه و بئالیکاریا چه‌ند ماموستایین پسپور د زمانی فارسی و کوردی دا کو ئه‌ف به‌ره‌مه‌ه دور ژ شاشیان بینه‌ چاپکرن. بئومیدا هندئ کو لباشه‌روژئ ته‌فی به‌ره‌مه‌ین شیخ نوره‌دینی بریفکانی پشتی کومکرنا ته‌ف ده‌ست خه‌تین ل سه‌ر هاتینه نفیسی و بشیوه‌یه‌کی باشتر به‌ینه چاپکرن.

ژ بلی ژینه‌نیگارا شیخ نوره‌دینی بریفکانی و ژبو پتر ناسکرنا فی بنه‌مالئ ئه‌ز

پیشگوئن

خونده‌فانین هیژا ئه‌ف به‌ره‌مه‌ی دفی پرتوکیدا، هه‌لبه‌ستین شاعری بناف و ده‌نگ شیخ نوره‌دینی بریفکانی نه، پین کو به‌شه‌ک ژ وی بخوه بنافی (ذخرة السالکین) ناف کری، (ذخرة السالکین) شیخ نوره‌دینی ل سالا (۱۲۳۶هـ-۱۸۲۰ز) ل گوندئ ئیتوتئ (کو دکه‌فه دنا‌قه‌را باژیری ده‌وکئ و گوندی بریفکان) ته‌مام کویه، ته‌فی فی ژ مه‌ دیوانا ویا هه‌لبه‌ستا یا‌کو بزمانی کوردی دفی پرتوکیدا به‌ه‌قرا لسه‌ر نافئ زبانئ کوردی چاپ کر.

ئه‌ف دیوانه مه‌ ژ به‌ر ده‌ست نفیسا شیخ مه‌مدوحی بریفکانی وه‌رگریه، ره‌نج و زه‌حمه‌تا وی بکومکرن و به‌ره‌مه‌فکرنا فی به‌ره‌مه‌ی به‌رکه‌تی یی شیخی ساداتئ بریفکان شیخ نوره‌دینی بریفکانی هه‌روه‌ها هه‌لبه‌ستین شیخ شه‌مسه‌دینی قوتبئ ئه‌خلاتی یی بریفکانی کو دنا‌قه‌را سال ۱۹۴۴ز هه‌تا ۱۹۶۶/۷/۳ز نفیسی یه و ژوندابونئ پارێزتییه، خودئ ژئ رازی بت.

شیخ نوره‌دینی بریفکانی دناف فی دیوانئ دا بخوه نیشان کویه و گوتیه کو ئه‌و ل بریفکا هاتیه سه‌ر دونیایی نه‌کو ل ئیتوتئ، به‌لی دعه‌ینی ده‌می دا دیار کویه کو ئه‌و ده‌مه‌ک ل گوندئ ئیتوتئ ژیايه، وه‌کو دفی پارچه هه‌لبه‌ستیدا یا‌کو بنافی (شعرا موباره‌ک) دبئ:

عه‌بدئ کو ئه‌ف ئینشا‌کری، موشتاقی عه‌بدولقادری

مه‌ولود بریفکان ئاخری، ئیتوته ساکن مووده‌تئ

شیخ مه‌مدوحی بریفکانی د پیشیا دیوانا شیخ نوره‌دینی بریفکانی دا پیشگوئنه‌ک

ژیاننامه‌یا شیخ شه‌مسهدینی ئه‌خلاطی بی کو سال ۱۶۷۴ز کوچکری، (باپیری چاری بی شیخ نوره‌دینی بریفکانی یه) و هه‌روه‌ها ژیاننامه‌یا شیخ حوسه‌ینئی ئه‌خلاطی بی کو سال ۱۴۰۵ز کوچکری، (باپیری یانزدئی بی شیخ نوره‌دینی بریفکانی یه)، شیخ مه‌مدوحی بریفکانی بخوه ل دوایا هه‌ردو دیوانین شیخ نوره‌دینی بریفکانی و شیخ شه‌مسهدینی ئه‌خلاطی بی بریفکانی نفیساندبون دگه‌ل روژبون و مرنا هه‌ر ئه‌ندامه‌کی دئی بنه‌مالی دا هه‌روه‌ها سه‌جه‌ره‌یه‌ک به‌رفره‌ه و وه‌رگرتنا ئیجازین ئولی و نافین پاپیرین وی یین کو ژ هه‌مه‌دانئ ل سال ۱۶۸۲هـ-۱۲۸۳ز به‌ره‌و ئه‌خلاتی چوین ئه‌ز هه‌ر دئی دیوانی دا چاپ دکه‌م.

ئه‌ز کوپیا ئورژینالا قئ دست نفیسا شیخ مه‌مدوحی بریفکانی دناف قئ دیوانی دا داکو ژ خوه‌نده‌فاناره ببه ژیدهر دوباره چاپ دکه‌م، ل به‌ر وئ ده‌ستنفیسی مه‌ بکوردیا ئیرو به‌ه‌ردو پیتین کوردی نفیسییه دگه‌ل پاریتنا دهنگین دناف په‌یقین عه‌ره‌بی دا، وه‌ک خوه مه‌ هشتیه و فه‌ره‌ه‌نگه‌ک زمانی ژ په‌یقین گران و یین بیانی چیکریه.

شیخ نوره‌دینی بریفکانی نیزیکی ۳۳ به‌ره‌مان هه‌یه یین کو هه‌تا نوها ئه‌م پی دزانین، دناف دا سی دیوانین هه‌لبه‌ستان ب سی زمانان (کوردی و عه‌ره‌بی و فارسی) نفیساندینه هیقی دارین ئه‌وژی ل پاشه‌روژی بنه‌مامی بینه چاپ کرن.

کوچا داوی یا شیخ نوره‌دینی بریفکانی هاتیه دیتن دناف ده‌ست خه‌ته‌ک که‌قن ب نافئ (المولود) یاکو سه‌ید عه‌بدوللا کورئ سه‌ید موسته‌فایئ بریفکانی بی حوسه‌ینی کو نفیسی ل سه‌ر ده‌ستئ سه‌ید حوسامه‌دین کورئ سه‌ید مه‌حمودئ بریفکانی بی حوسه‌ینی کو تیده گوته ئه‌ف کتیه ته‌مام بو لوئ سالا کو شیخ و مورشدئ مه سه‌ید نوره‌دین کورئ شیخ عه‌بدولجه‌بارئ بریفکانی چویه به‌ر دلوفانیا خودئ سال ۱۲۶۸هـ (موته فی الشهر المبارک ربیع الآخر فی یوم الأحد فی تسعه الأول من الشهر سنه ۱۲۶۸هـ)، ئه‌ف سال مرته دکه ۱۸۵۱ز.

شیخ نوره‌دینی بریفکانی ل گوندئ بریفکا چویه به‌ر دلوفانیا خودئ و لور هاتیه فه‌شارتن و مه‌زارئ وی هه‌تا قئ سه‌رده‌می ژئ تیته زیاره‌تکرن، گوندئ بریفکا دکه‌فه باکوری روژه‌لاتا باژیرئ موسل کو چل و چار کیلومترا ژئ دوره و تیته حسابکرن دگه‌ل قه‌زا شیخان. سال مرنا شیخ نوره‌دینی بریفکانی ده‌ست خه‌ته‌کی دا هاتیه دیتن، خه‌لیفی وی شیخ ئیسلامی شوشی دپرتوکا خوه‌یا بنافی (ملحم الاکباد)

هه‌لبه‌سته‌ک ل سه‌ر شیخ نوره‌دینی نفیسی یه، ریزا داوی یا هه‌لبه‌سته‌ی گوته‌یه: «اتبکی السماء لفقده النور للأسف» لگور هژمارا ئه‌جه‌دی دکه ۱۲۶۸هـ.

خوه بی گومان دا کارتیکرنا فان هه‌لبه‌ستان پیتیریت گه‌ر دده‌ما خوه دا هاتبان وه‌شاندن. لی هه‌ر وه‌کی ئه‌م هه‌موو دزانن ل عیراقئ ژئ مینا ل پارچه‌یین دی یین ولاتئ مه‌ حکومه‌تین ده‌سته‌لاتدار ری نه‌دان چاپکرن و وه‌شاننا به‌ره‌مین ئه‌ده‌بی یین کو ب جانی ولتپاریزی و کوردستانییئ د ئافز و داگرتی بوون، د سه‌ر هندئ را ژئ چهند هه‌لبه‌سته‌ین شاعرئ ب ناف و دهنگ شیخ نوره‌دینی بریفکانی د روژنامه و کوفاران دا دهاتنه به‌لافکرن. بقی به‌ره‌می هیژا بی شیخ نوره‌دینی بریفکانی هیقی دارم کو شیابم خزمه‌ته‌کی بگه‌هینمه ئه‌ده‌بیاتا کلاسیکا مه‌یا کوردی داکو مفا ژئ بیتنه وه‌رگرتن و خونفانین کورد و حه‌زدارین ئه‌ده‌ب و ب تایبه‌ت شعرا کوردی ب دیتنا وئ شاد ببن و چاقین خوه پی کل بدن.

زاهد شیخ مه‌مدوحی بریفکانی

سوید، ۲۰/۱۰/۲۰۰۰

بیشگوننا شیخ مہمدوحی بریفکانی

مقدمة الشيخ ممدوح البريفكاني

هذا مجمع من ديوان قطب الزمان وغوث الأوان سيدي وقدوتي وفخري و ملاذي الى الله السيد الشيخ نورالدين البريفكاني قدس سره وأفاض علينا فيضه وأنواره وبره المتوفي في سنة ١٢٦٨هـ في قرية بريفكان رضي الله تعالى عنه، حرر هذا الديوان بقلم خادم أعتابه وسجاده (في سنة ١٩٤٠ إفرنجي) السيد ممدوح ابن السيد محسن ابن السيد عبدالجبار ابن السيد عبدالقهار ابن السيد عبدالله شقيق مؤلف صاحب الديوان ابن السيد عبدالجبار ابن السيد نورالدين ابن السيد أبوبكر ابن السيد زين العابدين ابن السيد الشيخ شمس الدين القطب الخلواتي المشهور بجد سادات بريفكان جميعا الذي جاء من أخلاط الى بريفكان والذي له ديوان عجيب في اللغة الكردي ولكن لم يقع في يدنا غير جزء قليل منها رضي الله تعالى عنهم جميعا وإنشاء الله تعالى سوف نكتبها حسب حروف الهجاء في آخر هذا الكتاب مع باقي نسبه الى أن يتصل بجدده الحسين شهيد كربلاء رضي الله تعالى عنه وعنهم أيضا، ابن السيد عبدالكريم ابن السيد موسى ابن السيد سليمان ابن السيد عبدالغني ابن السيد إسحاق ابن السيد بابا منصور ابن السيد الشيخ حسين الأخلاطي المشهور (المتوفي بمصر سنة ٨٠٨ هجري) ابن السيد أبوالحسن علي الخلواتي ابن السيد حاجي نظام الدين ابن السيد أحمد الأخلاطي ابن الشيخ زين العابدين علي الزورداني الموحد الخوراساني السيد الأمير المشهور ب (علي الهمداني) جد سادات أخلاط قدس سره العزيز.

السيد ممدوح البريفكاني

بنه رهها شیخ نورهدینی بریفکانی

(١٢٠٥-١٢٦٨هـ) (١٧٩٠-١٨٥١ز)

زانای سوفي یی بناف و دهنگ شیخ نورهدینی بریفکانی، کورئ عهبدولجهباری (سال ١٢٣١هـ کوچکری و ل گوندئ ئیتوتئ هاتیه فهشارتن)، کورئ شیخ نورهدینی (سال ١١٩٥هـ کوچکری)، کورئ سهید ئه بویه کری (سال ١١٥٨هـ کوچکری)، کورئ سهید زهینولعابدینی^(١) (١٠٣٥-١١١٩هـ)، کورئ شیخ شه مسه دینی قوتبی خه لواتی یی بریفکانی یی کول سال (٩٩٧هـ- ١٥٨٨ ز) ل ئه خلالتی ژدایک بوی و سال (١٠٨٥هـ- ١٦٧٤ز) ل بریفکان کوچکری^(٢)، کورئ سهید عهبدولکه ریمی ئه خلالتی، کورئ موسایی ئه خلالتی، کورئ سلیمانئ ئه خلالتی، کورئ عهبدولغه نیئ ئه خلالتی، کورئ ئیسحاقئ ئه خلالتی، کورئ بابا مه نصورئ ئه خلالتی، کورئ (که مال الله والدين) شیخ حوسه یئئ ئه خلالتی^(٣) یی کو سال (٨٠٨هـ - ١٤٠٥ ز) ل مسرئ کوچکری یی کو

(١) شیخ زهینولعابدین: کورئ چارئ یی شیخ شه مسه دینی ئه خلالتیه. د سه رده ما خوه دا قازی بو باپیئرئ سهیدین بریفکانی و بنه مالا نوری و شیست نافدین و بنه مالا غه زالی یه. وی سئ کور هه بون حوسه یئ باپیئرئ بنه مالا شیست نافدینی، ئه بویه کر باپیئرئ بنه مالا بریفکانی و بنه مالا نوری یه، غه زالی باپیئرئ بنه مالا غه زالی یه.

(٢) شیخ شه مسه دینی ئه خلالتی: ژ باژیرئ ئه خلالتی یه د سه رده ما وی دا شه ربو لنافه را دهوله تین عوسمانی و صه فوی، بو ئه گه را کافلکرنا باژارئ ئه خلالتی، ئه و دگه ل برایی خوه موحه مه د ئه مین و بابئ خوه عهبدولکه ریمی چوون بو هه کارئ بو جه م سولتان عماده دینی هه کارئ یی کو حاکم بو لهه کارئ هه یا سال ١٠٤٩هـ دکه ١٦٣٩ز و دگه ل کوچه ربونه کا عه شیرا ئه رتوشیا گه هشته ده فه را عه شیرا مزوریان ل کوردستانا باشور ل سال ١٦٢٠ز لسه ر ده ما حاکمئ ئامیدئ سیدی خان، و وی هفت گوند دیاری شیخ شه مسه دینی کرن ژبو به لافکرنا ریچا خه لوته و ته کبا خول بریفکان دانا.

(٣) شیخ حوسه یئئ ئه خلالتی: زانه یه کی به یژ بو دعلمئ (ظاهر و باطن) و لسه ر کیشیا عالمئت زه مانئ خوه بو دزانینا (علم الجفر)، ده ما کو زانی له شکه رتین جه نگیزخانی بتالانین مه زن رادین ل ئیرانئ و ترکستانئ - تورانئ و به ره و کوردستانئ تین ئه و دگه ل ١٢ هزار بنامالان ژ مرید و دوست و مروقتین خوه ژ ئه خلالتی باردکن به ره و مسرئ چوون ل سال ٧٩٠هـ و ل مسرئ سال (٨٠٨هـ - ١٤٠٥ز) کوچکریه و هتا فئ سه رده مئ تاخه ک هه یه بنافئ (حی الاخلاطین) لقا هیره ته کبا و مه زارئ شیخ حوسه یئئ ئه خلالتی لئ هه یه مرید و مروقتین وی بنافئ شیخ حوسه یئئ ئه خلالتی ئافا کرنه.

ژياننامه‌يا شيخ نوره‌دیني بریفکاني

شيخ نورالدينی بریفکاني سال (۱۲۰۵) مشه‌ختی هه‌قبه‌ری (۱۷۹۰) زاینی ل گوندی بریفکان ل کوردستانا باشور هاتیه سهر دنیایی. ژ بنه‌ماله‌ک خانه‌دان و ناقدار، ژ خودی ترس و سوفیاتیی دا په‌یاورک بویه، ئەو خانه‌دان و بنه‌مالا ب ناڤ و دنگ ل به‌هدینان و هه‌چار کناریت کوردستانی ناقداره. شیخ شه‌مسهدینی ئەخلاتی یه‌ک ژ باپیری و ییه کو ناڤ و دنگ به‌لاف ژ که‌نکه‌نه و فیهرس و هه‌لبه‌سنتان و هه‌لکه‌تیت کوردا بویه د ناڤه‌را سال (۱۵۸۸-۱۶۷۴ز) ژیايه، له‌ورا نه دویره هه‌ر ژ زاروکتیی ریکا ژ خودی ترسیی و سوفیاتیی گرتبیت، کول سهر په‌وشت و کار و کریاریت بنه‌مالی چوبیت. هه‌تا‌کو که‌هشتیه وی په‌یسکا بلندا که‌هشتی، کو ناڤ و دنگیت وی چوین.

شیخ نورالدينی نهر، دژی دهه سالیی دا قورئان هه‌می ژبه‌رکرو، پشترا ل جه‌م که‌له‌ک زانا و ره‌وشه‌نبیری و ی چاخی و ده‌می ل به‌هدینان خواندیه، هه‌تا‌کو شه‌اهدتناما زانایی ده‌می لایان ده‌هرگرتی، ژوان زانا و ره‌وشه‌نبیری به‌رکه‌تی و ناقدار، زانایی بناڤ و دنگ مه‌لا یحیی یی مزوری، و شیخ عه‌بدولوه‌هابی شوشی و شیخ عه‌بدولرهمان ئەفه‌ندی ئەله‌بباغی موفتی میسلی، پاش چوویه جه‌م شیخ مه‌حمود کوری عه‌بدولجه‌لیلی خوضری یی موصلی یی کو بناڤی بابی عه‌لی ناقداره خوه‌ندیه و ده‌ستوریا به‌لافکر و ریبه‌ریا ته‌ریقا قادری ژی وه‌رگرتیه و کنجی سوفیاتیی یی دبیزنی (خرقه) کریه به‌رخوه و فه‌که‌ریا په‌ بریفکا ده‌ست ب به‌لافکرنا ته‌ریقا قادری کریه، شیا د ده‌مه‌کی کن دا (لواء الموصل) و هه‌فلیری و لناف کوچه‌را و که‌له‌ک جه‌وارین دن فی ریچی به‌لافکه‌ت. هه‌ژماره‌کا ییکجار زور بون مریدین وی.

ژ خه‌لیفین شیخ نوره‌دیني بریفکاني یین ناقدار و به‌رکه‌تی ژ بنه‌مالا وی:

کوری برای وی شیخ موحه‌مه‌د کوری شیخ عه‌بدوللایی بریفکاني، شیخ عه‌بدولحه‌میدخانئ ئەتروشئ، شیخ عه‌لیی که‌لی رمانی، شیخ موحه‌مه‌فا کوری شیخ هه‌سه‌نی بریفکاني، سهد حوسامه‌ددین کوری سهد مه‌حمودئ بریفکی، سهد عه‌بدوللا کوری سهد موحه‌مه‌فایی بریفکی، شیخ عه‌بدولته‌یفی بریفکاني، شیخ هه‌ماد کوری شیخ عه‌بدولجه‌لیل کوری شیخ هه‌مادی بریفکاني.

هه‌روه‌ها ژ خه‌لیفین وی یین ناقدار و به‌رکه‌تی:

شیخ موحه‌مه‌د نوری موسلی، شیخ عوسمان ئەفه‌ندی یی رضوانی، شه‌یخولئیسلامی شوشی، مه‌لا حامد ئەفه‌ندی کوری عیسیی دوسکی یی بیسری، شیخ عه‌بدولکه‌ریمی عه‌قراوی، شیخ موحه‌مه‌فایی عومادی، سهد ئەحمه‌دی سبه‌عاوی، شیخ ته‌ها کوری مه‌لا ته‌یبی سلیمانئ، شیخ هه‌سه‌نی هه‌بیری موسلی، شیخ عه‌لیی مه‌غربی، شیخ عه‌بدولرهمانئ ئەنصاری یی جزیری، حاج عه‌بدوللایی فه‌یسی، شیخ عه‌بدولفه‌تتاحتی زاخولی، حاج صالحی چل میران، شیخ سولتان خه‌لیفه، شیخ عه‌بدولباریی جرجانی یی وانی.

زانایی به‌رکه‌تی شیخ نورالدينی بریفکاني مروقه‌کی هندی بیژی ناقدار و به‌رکه‌تی بویه، د هه‌رسی لایین ره‌وشه‌نبیری په‌یسک بلند بویه. ژ لایی خودی ترسیی و موسلمان په‌روه‌ریی بی گومان ژ شیخین فیهرس و که‌نکه‌نیت ب بزاف و بره‌هاڤیژ بویه نه‌ک هه‌ر ل به‌هدینان تنی به‌لکو له‌می کوردستانی و ژ ده‌رقه، ژ لایی دانایی - علمی- و زانایی و ره‌وشه‌نبیری وی دیسا ژ سه‌رکتیشین به‌رکه‌تی و خودان ناڤبویه، ژبه‌ر شه‌هره‌زای و پوسپوری و مه‌له‌فانیا وی، ئەف ب چ دیار و ئەشکه‌را ده‌ کو ئەو هندی شه‌هره‌زا و په‌یسک بلند بویه؛ ئەف فیهرس که‌نکه‌نیه‌ی و په‌یسک بلندی ببه‌ری مه‌ژی و مه‌ژ کوتکی وی، ب پرتوکی خودی ژی رازی داناین ژ هه‌می رهنگ و ئاویین دانایی و ره‌وشه‌نبیری نه‌مازه بسوفیاتیی و ریپین دقین بگرن لسه‌ر بجن، دا‌کو ب که‌هنه‌ رمان و ئامانجین بزاقی بو د که‌ن کو رازی بونیا خودی یه^(۱)، مخابن سهد مخابن که‌له‌به‌ری ده‌ستی ئانکو پرتوکی داناین نه‌ماینه پویچه په‌لاچه بوینه، و یین مایی نه‌هاتنه چاپکر.

عزم دیار روم چو کردم ز شهرزور
افتاد در دیار (بریفکان) مرا عبور
کسوهی بلند پایه در آن رهگذار بود
بگداخته زتاب تجلی بسان طور
حیران شدم زنشئه آن کوه پرشکوه
پرواز کرد از سر من طاری شعور
آواز کرد ناگهم از هاتفی زغیب
که این راز بر تو لحظه دیگر کند ظهور

زآن کوه نیکبخت چو بالا بر آمدم
 بنمود چون رواق فلک گنبدی ز دور
 پرسیدم این رواق منور ازان کیست
 بخ بخ تبارک الله از این جنت و قصور
 مانند قرص انور زرین آفتاب
 می تافتی زبام درش لمعه لمعه نور
 گفتند این ضریحه قطبی زاویا است
 یموده ساقی از لش باده طهور
 این مرقد حبیب خدا (شیخ نوریست)
 جشمش بخاک خفته و جان رفت در خطور
 آیند فوج فوج ز بهر زیارتش
 از آسمان ملائکه در صورت طیور
 سازد خدا بسایه جمشید برترش
 موری اگر بسایه قصرش کند مرور
 یا رب بجاه و حرمت این قطب اولیا
 جرم (رضا) ببخش که فرموده انا الغفور
 روزی مکوند در این سفرش رنج و محنتی
 باز آورش بشادی و آسایش و سرور.

ژ نالی دینداری و ژ خودی ترسیی هروهها شیخ نورهدین دستهکا ئیکی ژ
 رهوشهنبیرین بهدینان دگریت، هروهکی مه پارقه کرین لسه. هروهها شیخ
 نورهدینی بریفکانی دستهکا دووی یه ژ ی د ههمی لایین دانایی- علمی- و د
 رهوشهنبیریا گشتی دا، شههرزا و مهلهقان بو، نهگه نافی وی بسوفیاتیی پیتر
 چوبو، هروهها خودی ژ ی رازی ژ سهرکیشیت ب ناف و دهنگین دستهکا سیی یه
 ژ ی بهر کو گهلهک دیوانین بهرکتهی ژ هلهبهستین پی ب مهنا و سپههی ب لیک
 ئینان و دارژتنی ب زمانی عرهبی بین فهاندین هروهها ب زمانی ماکئ کوردی و ب
 زمانی فارسی، ب فهاندنهکا سپههی هبوینه، بهلی ئاخر سهه مخابن گهلهک ب
 گوتن ژ شینهواریت وی خاسما ژ هلهبهستین دیوانین وی رهنه نهماینه، ژ بلی چند
 هلهبهست بین د دهما خوده جامیرهکی لپهراویز یان رهخی پرتوکهکی نفیسین. شیخ

نورهدینی ئەف هلهبهست بفهاندنهکا هوستانه و پوسپورانه کو شههرزایهکا بلند
 لجهم ههبویه بقئ شههرزایی هلهبهست فهاندینه. فهاندنا هلهبهستا و هوزانا و
 لیک ئینانی کو بزمانی عرهبی و فارسی و کوردی کو (علمی عروسی) بکار ئینایه و
 بشارهزایی لسهر چویه، هروهها ژ چند هلهبهستین شیخ نورهدینی بین کو بهرهبی
 نفیساندین شارهزایهکا گشتی د ههمی لاییت دانایی و رهوشهنبیری لجهم ههبویه و
 دیار دبیت کو هزر و راو بیرین وی د سوفیاتیی ده چند دهولهمنده، مهترسیا
 خودی و ریکنی ئولی و ئایین گرتنی تیدا دیار دبن. ژ بهر قئ چهندی شیخ نورهدینی
 نهمر زانایهکی بهرکتهی و دانایهکی نافدارئ چاخ و دهمی خوه بویه نهگه ر چ بزاقا وی
 پیتر بو سوفیاتیی تهرخان کری بو.

ئەف هلهبهستا شیخ نورالدینی بریفکانی یاکو بزمانی فارسی فهاندی نمونهیهکه ژ
 دیوانا ویا فارسی، چند مالکا بو نمونه ل بهر چافی خوندهقانان دئ دانین:

مرحبا ای بلبل باغ کهن
 و ز گل رعنا بگو با ما سخن
 مرحبا ای قاصد طیار ما
 میدهند هردهم خبر از یاری ما
 مرحبا ای هدهدئ فخرخوندئ فال
 مرحبا ای توتییئ شکر مهقال

شیخ نورالدینی بریفکی لسهر سهیدایی خوه مهلا یه حیایی مزوری هلهبهستهکا
 عرهبی یا بلند ل سهر نفیسی یه، سهری هلهبهستی بقئ ریژی دست پی دکته:

یارب زد في حياة الحیر مولانا بحرالعلوم و قطب الدین [یحیانا]

ماموستا مهلا عهبولکه ریمی مودهرس دپرتوکا خوهیا بنافی بنه ماله ی زانباران
 روپه ۴۳۲ یاکو سال ۱۹۸۴ ز چاپکری، وهها ل سهر شیخ نورهدینی بریفکانی دبیزه:
 شیخ نورهدین یه کیک له پیاوه گورهکانی روزگار و خاوهنی کوشووفات و کهراماتبوه و
 لهه مان کاتدا نووسهر و ئه دیب بوه و زور شیعیری به زمانی عرهبی و کوردی -
 کرمانجی سهروو ههیه. وه گهلی دائراوی له تهسه ووفدا ههیه. له شیخ نورهدین
 دهگپرنه وه فره مویه تی:

یه کهم: ئەو گهلهی من وام له ناویاندا له کهله ره قیدا وه کوو کافرکهانی قورهش
 وههانه.

دوهم: نهوہی نیرینهم نی یه وهکوو ئهوه.

سپههه: ته‌مه‌نم ئه‌وه‌نده‌ی ته‌مه‌نی ئه‌وه ئه‌بیته که شه‌صت و سئ سال بوه...

سه‌یدا ئه‌نوه‌رئ مائی دپرتوکا خوه‌یا بناقی (الاکراد فی به‌دینان) بزمانئ عه‌ره‌بی و د روپه‌لا ۲۰۷، یا کو سال ۱۹۶۰ز چاپکری، وه‌ها ل سه‌ر شیخ نوره‌دینئ بریفکائی نغیسی یه:

إن هذا الشاعر من الصحف الأولى من شعراء الكلاسيكین الأکراد، وإذا جاز للفرس أن يفتخروا بمولانا الجمي فاللأکراد أن يفتخروا بمولانا نورالدین البریفکائی.

نمونه‌یه‌ک ژ هه‌لبه‌سته‌کا دیوانا شیخ نوره‌دینئ بریفکائی یا بزمانئ عه‌ره‌بی:

من أصبح في همته غير لقانا

لا يلمع في مهجته برق سنانا

إن شئت لآن نشرب من كأس وداي

عرج عنق الهمه من تحت لوانا

أذكي شرفات وعروش وسرادق

نور برکات وبهاء للقانانا

تری لمعات وترقی درجات

إن جزت بأبواب رضائي برضانا

فأجعل نظر القلب الی کوه قصری

هذا قمر البدر عيانا بکوانا

أطلق بصرا نحو غنائی وسمائی

یرجع بصر العین حسیرا بضیانا

یستبدل فی حضرتتا سود وجوه

وجهها قمریا لنراها وترانا

أقوی قربات ومعالی درجات

قدمت الیکم بقواکم لقوانا.

شیخ عه‌بدولجه‌بارئ بریفکائی کو بابئ شیخ نوره‌دینئ بریفکائی یه، ل ساللا (۱۲۳۱هـ-۱۸۱۰ز) لئیتوتئ کوچکریه، و ل گورستانا روژه‌لاتا گوندی کو ب گورستانا شیخ عه‌بدولجه‌بارئ بریفکائی ناقداره، هات فه‌شارتن.

شیخ عه‌بدولجه‌بارئ سئ کورین وی هه‌بوون: عه‌بدوللا ل ساللا (۱۲۰۰هـ-۱۷۸۵ز)،

موحه‌مه‌د ئه‌مین ل ساللا (۱۲۰۲هـ-۱۷۸۷ز)، و شیخ نوره‌دین ل ساللا (۱۲۰۵هـ-۱۷۹۰ز) هاتنه سه‌ر دونیایی.

شیخ عه‌بدوللا برایئ شیخ نوره‌دینئ یئ مه‌زنه، سئ کورین وی هه‌بوون:

۱- شیخ عه‌بدولقه‌هارئ بریفکائی: لساللا (۱۲۳۳هـ-۱۸۱۷ز) هاتیه سه‌ر دونیایی، و لساللا (۱۲۶۵هـ-۱۸۴۸ز) ل گوندئ چه‌لوکئ ل ده‌ه‌را به‌رواری ژیریا کوچکریه، و تهرمی وی ل بریفکان د مه‌زارگه‌هی بابئ وی دا هاتیه فه‌شارتن، و ئه‌و د مالباتا شیخ نوری دا باپیرئ وان یئ مه‌زنه.

۲- شیخ عه‌بدولقادرئ بریفکائی: ل ساللا (۱۲۴۱هـ-۱۸۲۵ز) ل گوندئ ئیتوتئ هاتیه سه‌ر دونیایی و ل ساللا (۱۲۸۱هـ-۱۸۶۴ز) ل گوندئ بریفکان کوچکریه، و بره‌خ گورئ شیخ عه‌لییی گه‌لی رمانی فه‌هاتیه فه‌شارتن، شیخ عه‌بدولقادر باپیرئ شیخ نورموحه‌مه‌د شیخ عه‌به‌یدولاهئ بریفکانبه.

۳- شیخ موحه‌مه‌دئ بریفکائی: ته‌کیایا خوه ل ده‌وکئ هه‌بوو، ل ساللا (۱۲۴۶هـ-۱۸۳۰ز) هاتیه سه‌ر دونیایی، و ل ساللا (۱۳۰۴هـ-۱۸۸۶ز) ل ده‌وکئ، د ته‌کیایی دا هاتیه فه‌شارتن، وی دو کورین باش هه‌بوون، ئه‌و ژئ: شیخ نوری و شیخ مه‌مدوح بیئ کو بی زوریه‌ت د بچووکیئیا خوه دا کوچکریئ.

شیخ عه‌بدوللا، پشتی ۲۴ سالان ژ مانا خوه ل بریفکان ل ساللا (۱۲۶۷هـ-۱۸۵۰ز) کوچکریه.

موحه‌مه‌د ئه‌مین کو برایئ شیخ نوره‌دینئ یئ ژئ مه‌زنتره، زویه‌تا وی هه‌یه و مالباتا وی ل ساللا طاعونئ، سال (۱۲۴۳هـ-۱۸۲۷ز) ژ گوندئ ئیتوتئ هات فه‌گوه‌استن بو گوندئ بریفکان، و پشتره لوئ دهرئ کوچکریه.

شیخ نوره‌دینئ چ کور نه‌بوون، لی سئ که‌چ هه‌بون، ژ ئنا وی هه‌لیما خاتوونئ، که‌چا شیخ فه‌یضی یئ گه‌لی رمانی، باپیرئ شیخ عه‌لییی گه‌لی رمانی.

ناقی یه‌کئ ژ که‌چین وی (پیروزخان) بو، وی شوو ب کورئ برایئ شیخ نوره‌دینئ (کورئ شیخ موحه‌مه‌دی) کربو. ناقی یا دیتر (فاتماخان) بو، و وی شوو ب (شیخ عه‌بدولحه‌میدئ ته‌تروشی، کورمام و خه‌لیفه‌یی شیخ نوره‌دینئ) کربو. یا سییهم (سافیا) بو، و شیخ نوره‌دین ب ناقی بابئ سافیایی ده‌ات ناسکرن.

شیخ نوره‌دین ل ساللا (۱۲۶۸هـ-۱۸۵۱ز) ل گوندئ بریفکان چویه به‌ر دلوقانیا خودئ، د وه‌سیه‌تا خوه دا شیخ نوره‌دینئ داخواز کربو کو مه‌لا عه‌لی زه‌یدئ هیلالی وی بشوت و دناف ته‌کیایی دا بسپیره ئاخئ. لی ده‌ما کوچکری مه‌لا عه‌لی نه لوئ

دهری بوو، و ژ بهر وهسیهتا وی خهلیفه و مریدین وی نهشیابون وی بشون و فهشیرن، ههتا کو خهلیفهیی وی مهلا عهلی هاتی و وی تهرمی شیخ نورهدینی ب دهستین خوه شووشت و فهشارت، خوهدی ژئی رازی بت. مهزائی ویی پیروز ژ هه چار کنارین کوردستانی سهرا ددن .

نوری بریفکی ئەصلی ئەو

بهلکی حوسهینی نهسلئ ئەو

سال کوچکرنا شیخ نورهدینی بریفکانی د مالکا ژیرین یا شعری دا، بزمانی عهربی ژ لایی خهلیفی وی (شیخ ئیسلامی شوشی) فه دپرتوکا خوهیا بناقی (ملحم الأكباد) دا نفیسی یه و تیدا ب ههلبهستهکا درپژ پهسنا شیخ نورهدینی بریفکانی کریه، ئەف مالکه ریزا ههری داوی یا وی ههلبهستی یه، لگور هژمارا ئەبجهدی دکه (۱۲۶۸هـ).

(أتیکی السماء لفقد النور للأسف)

نامهیهکا شیخ نورهدینی بریفکانی بزمانی عهربی بو مریدهک خوه نفیسی یه:

یا شیخزاده: هذه الآداب واجبة و فريضة على كل مرید يريد قرب الله ومحبتة، و يجب أن يكون قليل الكلام، قليل المنام، لا يجلس مع الناس إلا بقدر الحاجة، و يصبر على الجوع والعري والالام، و يصبر على ظلم الناس، و يعفوا عمن ظلمه، و لا ينتقم من كل من ظلمه، و يحب لكل إنسان كما يحب لنفسه، و يكون سخيا بماله، و لا يطلب حاجة من المخلوقات، بل يتوكل على الله، و يفوض حوائجه الى الله.

وتعتقد انك ليس لك عمل مقبول، بل تقول كل عمل أعمل مغشوش معلول، و لا تفرح بنسبك و لا بطاعتك و لا بعملك، بل تفرح بالله و بشريعته و برسوله.

و يا أخي: لا تترك الخلوة بقدر الاستطاعة و القدرة في كل شهر أو شهرين أو ثلاثة أشهر علي حسب التوفيق و التيسير، تخلو في مكان في نحو عشرة أيام أو أقل أو أكثر، فان الذكر فيه رضاء الله، و كفارة الذنوب، و التنبه من الغفلة. و إذا ترك الانسان الخلوة بقي جاهلا ولو كان عنده أوقار من الكتب و داوم علي الوضوء، و فعل التهجد، و صلاة الضحي، و مخالفة النفس...

به رهه مین شیخ نورهدینی بریفکانی

شیخ مهمدوحی بریفکانی د داویا دیوانا شیخ نورهدینی بریفکانی دا و دروپه لهک سه ربخوه نفیسی یه: به رهه مین سهیدایی من شیخ نورهدینی بریفکانی کورئ سهد عه بدولجه باری کورئ سهد نورهدینی بریفکانی بی حوسهینی، بی کول سال ۱۲۰۵هـ ل گوندی بریفکان هاتیه سهر دونیایی، و ل سال ۱۲۶۸هـ ل گوندی بریفکان چویه بهر دلوقانیا خودی، و لور هاتیه فهشارتن. پشترا به رهه مین شیخ نورهدینی نفیسی نه:

۱- (البدور الجلیة في مامست الیة حاجات الفقراء الصوفیة) ۱۲۳۰-۱۲۳۸هـ نفیسی یه.

۲- (مرام الإسلام): شیخ نورهدینی د روژا ۹ عه رفی (ذوالحجة) سال ۱۲۴۸هـ-۱۸۳۲ز تهمام کریه، شهرحا ههلبهسته شیخ موحه ممه خه بزاز موسلی کریه، بی کو لسال ۱۲۴۰هـ نفیسی و ژ ۴۵ بهیتا بکارهاتیه

۳- (مناقب الغوث الأعظم): هاتیه وهرگیراندن ژ زمانی فارسی شیخ نورهدینی د سالا (۱۲۵۳-۱۸۲۷ز) وهرگیراندیه و تهمام کریه.

۴- (تحفة المرید الي القرب و التوحید): (بزمانی فارسیه) شیخ نورهدینی د سالا (۱۲۵۹هـ-۱۸۴۲ز) تهمام کریه، و بدهست خهتی و بیه.

۵- (مفتاح المعشرات): بدهست خهتی شیخ نورهدینی بخوهیه، شهرحا ههلبهستی خوه بی بناقی (المعشرات العشرة) کریه.

۶- (الفتح الأرحم لشرح الحزب الأعظم): دهست نفیسهک ژ ل جهم مهجید ئەفهندی شهوقی ل موسلی ههیه.

۷- (تنبيه النيام).

۸- (دیوان الأعجاز): ب زمانی عهربی و فارسی و کوردی یه.

۹- (إبراز دقائق الحقائق): (القصيدة الحائية) سال ۱۲۳۴هـ تهمام کریه.

۱۰- (البهجة) دوو بهشن، سهد موحه ممه نوری کو یهک ژ خهلیفین و بیه دسالا ۱۲۸۶هـ دپرتوکا خوهیا بناقی (بهجة السالكين) دا، شهرح کریه.

۱۱- (نظم الفنیة): دوو بهشن بدهست خهتی شیخ نورهدینی بخوهنه.

۱۲- (آداب الخلوة): (بعض من الرسائل المتفرقة، بین فیها أصول و مبادئ و أرواد الطریقة القادرية و کیفیة سلوکها)، شیخ موحه ممه عه بدولحه میدی ئەتروشوی د پرتوکا خوهیا بناقی (نهجة السالك) بهحس کریه.

۱۳- (المجوهر المكنون): شرح لقصيدته (قرة العيون في السلوك).

- ١٤- (ذخرة السالكين): ديوانا ويا ههلبهستان يا كو بزمانى كوردى نقيسى (٤٠٩) ريزن، لكوندى ئيتوتى سال ١٢٣٦هـ-١٨٢٠ز تهمام كويه.
- ١٥- (الفتح الارحم): دوو بهشن، شهرحا ههلبهستا موحه مدهئى خه بياز كويه
- ١٦- (تلخيص الحكم): (٢٢٠٠) بهيتن، (ضمنها الحكم العطائية وشروحها)
- ١٧- (رسائله الي خلفائه ومريده): پرتوكه كه مه زنه بكوردى و عه ره بى و فارسيه، تهف نامين ژمريدين خوهرا دشاندين و ئيجازين و هرگرتين تيدانه.
- ١٨- (ديوان شعرة باللغة العربية): موحه مده نورى سال ١٢٨٠هـ كومكره
- ١٩- (بغية الصوفية): شهرحا ههلبهستا وى يا (دالية).
- ٢٠- (حجة اللهجة): د سال ١٢٣٩هـ-١٨٢٣ز ل كوندى ئيتوتى تهمام كويه.
- ٢١- (قصيدة قرة العين).
- ٢٢- مه نظومه: تبادؤ بـ (كثفت حبيب فوق الجحج من سعد العبد عالي النجج) ياكو دپرتوكا وى (إبراز دقائق الحقائق) دايه، زانه يه كى بقى نافى (مرآة الحقائق حق الطرائق فى بيان عويصات الحقائق) شهرح كويه.
- ٢٣- (القصيدة النونية).
- ٢٤- (القصيدة الهمزية): بيتشيا وى بقى دهست پى دكه:
- (فبذلك السر المنور للورا ينهل سر الحق في الأشياء)
- ٢٥- (رسالة في حكم الدخان): ههسه نى حه بيار، به حسا وى كويه.
- ٢٦- (شرح على قصيدة الشيخ أسعد الموصلى في ذكر الخلفاء الراشدين)
- ٢٧- (الديوان الفارسي).
- ٢٨- (الديوان الكردي).
- ٢٩- (شرح قصائد الجد القطب شمس الدين الأخلاقي باللغة الكردية).
- ٣٠- (منهاج السالكين في التصوف): د سال ١٢٦٤هـ-١٨٤٧ز نقيسى يه.
- ٣١- (تعليقات وشروح علي قصيدته البائية المسماة: بكرب الحال من ذي الجمال والجلال) د سال ١٢٣١هـ-١٨١٥ز نقيسى يه.
- ٣٢- (شرح على قصيدته البائية المنظومة في علم التوحيد) بقى ريزن ده سپيدكه:
- (يا حياة الفؤاد بالوصل حيا إن في الحي مغرما بك حيا).
- ٣٣- (تعليقات وشروح على قصيدته اللامية الألفية في بيان أسماء أكابر الطريقة القادرية، وشرحها الحبار في كتابه (المواهب الألهية).

ژيننامه بيا

شيخ شه مسه دينى قوتبى نه خلاتى بى بريفكانى (٩٩٧-١٠٨٥هـ) (١٥٨٨-١٦٧٤ز)

شيخ شه مسه دينى نه خلاتى با پيرى چارى بى شيخ نوره دينى بريفكانى يه، ژ بو پتر ناسكرنا قى بنه مالى نهف داناسينه مه لفر چاپكر:

شيخ شه مسه دينى نه خلاتى بى بريفكانى د سال ٩٩٧هـ-١٥٨٨ز) ل باژيرى نه خلاتى بى ب سهر بدليسى ل كوردستانا باكور ژ بنه ماله ك رهوشه نبير و ناقدار هاتيه سهر دونيا بى، ژ كو كا خوه دگه هيته شيخ حوسه نى نه خلاتى بى نافدار، خوه ندنا خوه يا ده ستپيك ل نه خلاتى خوه نديه، پشترا ئيجازين زانست و ئولى و هرگرتينه هه تا كو گه هشتيه وى پايسكا بلند و بويه كه نكه نه و سهر كيتشى عالميت زه مانى خوه.

سهيد عبدالكريمى نه خلاتى دگه ل ههردوو كورين خوه (شيخ شه مسه دينى نه خلاتى) و (محمد أمين) بى كو بناقى (قطب الدين) ده يته نياسين، نه خلات بجه هشتن به رهف نه شيرا دوسكى ژورى ل باكورى نوره مارى فه چون و لويزى جهوار بون. نهف مشه ختبونا شيخ عبدالكريمى ژ بهر وان شهران هات يين كو دنيف بهرا ههردو دهوله تين صهفه وى و ئوسمانى دوماربون كو نيزيكى سه د سالان فه كيتشان و پرانيا وان كنارين باكورين به حرا وانى و دهفهرا نه خلاتى كرون مهيدانا شه رين خوه. ئيدى شيخ ل نيّف نه شيرا دوسكى ژوريا جهوار بوو، يا كو لژير سبهر حاكمى ههكارى سولتان عيماده دينى ههكارى، بى كو حوكمى وى حهيا سال (١٠٤٩هـ-١٦٣٩ز) بهردهوام كرى، نهو دهفه چياين مهن لى هه نه ژ بهر هندى جههك ناسى بو، شيخ عه بدولكه ريم لور ما تاكو كوچكرى دگه ل كورى خوه بى بناف (محمد أمين) بى كو ب(قطب الدين) نافداره و باف و كالى سهيدين سه نعايبانه. پشترا كورى وى شيخ شه مسه دينى نه خلاتى و برازا بى خوه سه نعان دگه ل كوچه ربونه كا عه شيرا نهرتوشيا، (نهف عه شيره عه شيره كا كوچه ر بو و جارنا كوچه ربونا وان ل سهر دهمى دهوله تا عوسمانى دگه هشته دهفهرا مزوريبان ل باشورى كوردستانى)، ئيدى ل سال ١٠٣٠هـ - ١٦٢٠ز) شيخ شه مسه دينى نه خلاتى و برازا بى خوه دگه ل وان گه هشتنه ئاميدى لدهفهرا به هدينان كو دكه فته سهر ريبا كوچه ربونا وان دا، عه شيرا نهرتوشى ل ئاميدى راوهستا ژ بو سلا فكرنى ل حاكمى

وئ و هم ژى دهستور خوهستنئ كو مافئ گهريانئ ل دهفرا لب دهسته لاتا وى بده وان. هينگئ حاكمئ ناميديئ (سیدی خان) بو، دهما سیدی خانئ شیخ شه مسه دینئ ئه خلالتی دیتی و بزانت و ئولداریا وى زانی، ژئ خوهست كول دهفرا به هدینان بمینه و تیده ریچا خوہیا سوفیتئی به لاف بکته، سیدی خانئ حفت گوند دیاری شیخ شه مسه دینئ ئه خلالتی کرن. (بریفکان- گهلی رمان- بازیدکئ- بیگه- ریکافا- ئالووکا و تلدیئ) شیخ شه مسه دینئ داخوآزا حاکمئ نامیدیئ ئه رئ کر و ل گوندئ بریفکان ته کیا خوہ دامه زانند و دهست ب کارئ ئیرشادئ و به لافکرنا ریچا خوہ یا ئولی یا (خه لوہتی- سه هروہردی) به ردهوام کر، شیخ شه مسه دینئ پینج کورئین وى هه بون:

یئ یه کئ (سهید موسا) بو (۱۰۲۳-۱۱۱۱ھ) ژیاہ، ئه و باب کالئ سهیدین گهلی رمان و ده رگه لئ و بیسکئ و هن ده فہرین دیہ، شیخ شه مسه دینئ کارئ ریقه برنا مولکان و خزمهتا میهفانان و کاروبارین ناف مالئ دکر.

یئ دووئ (سهید عہدولرہمان) بو دناقہہرا سال (۱۰۲۵-۱۱۰۳ھ) ژیاہ، ئه وژئ باب کالئ سهیدین ئه تروشئ و دیرہ و نافکورئ و هن ده فہرین دیہ. شیخ شه مسه دینئ کارئ ئیرشاد و وه عزئ دابو دهستا.

کورئ سیئ یئ شیخ شه مسه دینئ (سهید عہدولغہنی) بو دناقہہرا سال (۱۰۲۷-۱۱۲۱ھ) ژیاہ، ئه وژئ باب کالئ سهیدین به روشکئ و به شہک ژ سهیدین نصرہ یه، کارئ خوہندن و فیرکن و خوندار و زانین و پهوشه نیبریئ بریقه دبر.

یئ چارئ (سهید زہینولعابدین) بو، دناقہہرا سال (۱۰۳۵-۱۱۱۹ھ) ژیاہ، ئه وژئ باب کالئ بنه مالا نوری و شیست نافدین و بنه مالا غه زالی یه. کارئ په یوہندی و به رھفانی و پیک ئینان و چارہ کرنا گرفت و خونداریا بریقه دبر.

یئ پینجئ (سهید موحیہ دین) بو، دناقہہرا سال (۱۰۳۹-۱۱۲۰ھ) ژیاہ، ئه وژئ باب کالئ سهیدین بنه مالا و سهیدین عاصی و به شہک ژ نسری و به شہک ژ سهیدین بریفکان و سہرنئ یه. کارئ پیش نفیژیئ ل مزگه فتا بریفکا دکر.

شیخ شه مسه دینئ ئه خلالتی یئ بریفکانی یه کم کس بو کو ته کیا بریفکا ئافاکری و دهست ب به لافکرنا ریچا ئولی یا (خه لوہتی) کری، ئه ف رهوش نیزیکئ (دو سہد سالان) لسہ ردهمئ زاروک ونه قیئین وى به ردهوام کر، ههتا کو شیخ نورالدینئ بریفکانی دیار و خوہیا بو ریچا (قادری) بسہرفه هاته زیدہ کرن ئیدی کارئ ئیرشادئ بدهست خوہفہ گرت و بو سہروکئ بنه مالا بریفکان و ژ هف دهمین خوہ پیشتر بو و بویہ

شیخه کئ مہزن، هه موو پشت بو وى فہگہران و نازنافئ (النوری) بویہ نافئ هه موویان ژ قئ بنه مالئ و بویہ نافئ خودانین ته ريقه تا قادری یا بریفکانی ئی.

شیخ شه مسه دینئ ئه خلالتی زانایهک و سوفیہ کئ نافدار و هه لبه استفانہ کئ ژبھاتی بو، وى هه لبه ست ب کوردی- عہرہبی و فارسی بزمانہ کئ رھوان فہاندینہ، پرائیا وان لسہر سوفیتئین، نسحہت و شیرہ تفانئین بون، هه روهها گه لہک ژ پرتوک و به رھمان نفیسی نه حہیا ئیرو نه هاتنه چاپکرن، شیخ شه مسه دینئ ئه خلالتی یئ بریفکانی سال (۱۰۸۵-۱۶۷۴ز) ل گوندئ بریفکان چویہ بهر دلوقانیا خودئ و گورئ وى یئ پیروز ل ناف مہزارگه ئی گوندی دایه ل بهر داره کئ، خودئ ژئ رازی بت.

وہرگرتنا ئیجازین ئولی یین شیخ نورہدینئ بریفکانی:

شیخ نورہدینئ بریفکانی د پرتوکا خوہیا بنافئ (مرام الأسلام) یا کول سال (۱۲۴۸ھ-۱۸۳۲ز) نقیسی، تیدا شہرحا هه لبه ستا سهیدایئ خوہ شیخ مہممود عہدولجہ لیلیئ موصلی (إرشاد الأنام في رؤية المنام) شہرح کرہ، پشترا گوتہ ئه ف شہرحہ (۱۶) سالا پشتی کو من ئیجازہ وخیلافہ و (خرقہ) ژ سهیدا وشيخئ خوہ من وەرگرتی. وئ دهمئ دکہ (۱۲۳۲ھ-۱۸۱۶ز) کو شیخ نورہدینئ خیلافه تا ته ريقا قادری وەرگرتی. پشتی پیشگوتنا بزمانئ عہرہبی، وها نقیسی یه:

ئہ ژ سهید نوری کورئ عالمئ کارکەر یئ ناسک شیخ عہدولجہ باری کورئ سهید نوری، کورئ سهید ئه بابہ کری، کورئ سهید زہینولعابدینئ، کورئ سهیدایئ کامل و ژبھاتی قوتبئ دهمئ خوہ شیخ شه مسه دینئ خه لوہاتی یئ نافدار.

لسہر بنگه ها فئ ته ريقئ نافین سهید و شیخین کو ئیجازین ئولی ژئ وەرگرتین وها نقیسی یه:

من ته ريقه ت ژ شیخ مہممود عہدولجہ لیلیئ موصلی وەرگرتیہ، وى ژئ ژ حاج ئه بابہ کورئ ئالوسی، وى ژئ ژ حاج عوٹمانئ موصلی، وى ژئ ژ باف وشيخئ خوہ ئه بابہ کورئ قادری، وى ژئ ژ باف و شيخئ خوہ سهید یه حسیایئ قادری، وى ژئ ژ باف و شيخئ خوہ سهید حوسامہ دینئ قادری وەرگرتیہ، وى ژئ ژ باف وشيخئ خوہ سهید نورہدینئ قادری، وى ژئ ژ باف و شيخئ خوہ سهید وه لیبہ دینئ قادری، وى ژئ ژ باف و شيخئ خوہ سهید زہینولعابدینئ وەرگرتیہ، وى ژئ ژ باف و شيخئ خوہ شہرفه دینئ قادری، وى ژئ ژ باف و شيخئ خوہ سهید موحہ مہدئ هه تتاک وەرگرتیہ، وى ژئ ژ باف و شيخئ خوہ سهید عہدولعہزیزئ قادری، وى ژئ ژ باف و شيخئ خوہ سهید ئه بو موحہ مہد موحیہ دین

عبدالقادری حسینی بین حوسهینی بین گیلانی وەرگریه، وی ژی ژ شیخ نه بو سه عیدی موبارک بین حهنبهلی وەرگریه، وی ژی ژ شه یخولئیسلاام نه بولحوسهین عهلی کوری موحه مه دی حهکاری بین قورهیشی وەرگریه، وی ژی ژ شیخ نه بو فهره جی طهرسوسی وەرگریه وی ژی ژ شیخ عبدالواحد کوری شیخ عبدالعه زیزی ته میمی، وی ژی ژ شیخ نه بویه کوری دهلهق بین شبلی وەرگریه، وی ژی ژ شیخ و نیمام سهید جونهیدی به عدادی وەرگریه، وی ژی ژ سهید ضیا نه دینی سری بین سه قلی وەرگریه، وی ژی سهید نه سه دودین مه محفوظ شیخ مه عروفی که رخی وەرگریه، وی ژی ژ شیخ و نیمام داوودی طائی وەرگریه، وی ژی ژ شیخ و نیمام حه بیسی عهجه می وەرگریه، وی ژی ژ شیخ و نیمام حه سه نی به صری وەرگریه، وی ژی ژ نیمام (علی بن ابي طالب) وەرگریه وی ژی ژ (موحه مه د F) وەرگریه. شیخ نوره دینی بریفکائی دین بسنه دهکا دن ژ ههک شیخا، من ژ شیخ عبدالره زاقی کوری شیخ و نیمام عبدالقادری گیلانی وەرگریه، و بسنه دهکا دن هه تا باقی وی شیخ عبدالوههابی من ته ریه ته وەرگریه. شیخ نوره دینی بریفکائی پشترا دین من ئیجازه و ته ریه ته موحه مه دی نه قشه بهندی و ته ریه ته قادری ژی ژ شیخ نور موحه مه د شاهی هندی بین به شوری وەرگریه، شیخ نوره دینی دقئی مالکی دا وها گوتیه:

حه قیه ته قادریه، من له تنگا واره فاعیمه
له ذوقا سه ره وهردی و غولامی نه قشه به ندیه.

شیخ حوسهینی نه خلای

سال (۵۸۰۸هـ - ۱۴۰۵ز) کوچری

شیخ حوسهینی نه خلای باپیری یانزدی بین شیخ نوره دینی بریفکائی یه. ژبو پتر ناسکرانا بنیانا بنه مالا بریفکان و نه خلایان و هاتنا بابکالین قی بنه مالی ژ خوراسانی، و ژبو گرنگیا رونکرنا وی بو دیروکا مه یا کوردی، مه پیوستی دیت کو قی داناسینی ژبو خونه ده قانان لقر چاپ بکهین.

(شیخ حوسهینی نه خلای کوری سهید نه بولحه سهن عهلی کوری سهید حاج نیزامه ددین کوری سهید نه حمه دی نه خلای کوری سهید زینولعابدین عهلی بین زوردانی بین مووه حدی خوراسانی یه).

میر شه رفخانی بدلیسی دکتیبا خوهیا شه رفنامه بین و د به شا نه خلای دا نقیسی یه: گه لهک سازین خیرخواز ژ مرگهت و دبستان و قوتابخانه و دیوان و جه تیدا هه نه، نه ورژ جهی ژ دایک بونا گه لهک زانا و ماقویل و شیخ و نه ولیانه، ژ وانا سهید حوسهینی نه خلای یه بین شه ره زا دعلمین (ظاهر و باطن) دا دپیشیا هه موو زانایتین سه رده می خوه بو، دیسان ئیکانی زهمانی خوه بو دوازی زانینا علمنی (الجفر) لوما ژی بقی زانا بونا خوه ب علمنی (الجفر) زانی کو له شکه ری جه نگیزخانی ب تالین مه زن ل (ئیرانی و تورکستانی- تورانی) رادبن و بهری کو نهف تالان ب گه هه نه ده قه را نه خلای نه و دگه ل دوانزه هزار مالباتین مروث و دوست و مریدین خوه د سالا (۷۹۰-۳۸۷ز) ژ نه خلای به رهف ولایتی مسری فه چوون و لور جهوار بون، شیخ حوسهینی نه خلای د سالا (۵۸۰۸- ۱۴۰۵ز) ل مسری چوبه بهر دلوقانیا خودی و گوری و بی پیروز لوره و هه تا روژا ئیرو تاخهک ل قاهره هه یه ب ناقی تاخنی نه خلایان لسه ر ناقی وان.

(سهید مه عروفی نه خلای کوری سهید نه حمه د) د پهراویزا کو نقیسی ل سه ر کتیبا (سرالاسماء و الحروف) ژ دانانا (شیخ حوسهینی نه خلای کوری سهید نه بولحه سهن عهلی کوری حاج نزامه ددین) وها گوتیه: سهید این من حوسهینی نه خلای دکتیبا خوهیا بناقی (ذخائر الاسماء) گوتیه من (جوبه) و ئیجازا گشتی د هه موو حزبان و ناقان و پیتان ژ باث و شیخی خوه سهید عهلی بین نه خلای وەرگریه، وی ژی ئیجازه ژ باث و شیخی خوه حاج نزامه ددینی وەرگریه، وی ژی ئیجازه ژ باث و شیخی خوه سهید نه حمه دی نه خلای بین کو ب مه زن و باپیری سهیدی نه خلای و بریفکائی تینه حساب کرن و

یه که مین کس بو ژ هه مه دانئی هاتیه ئه خلالتی د سه رده ما سولتان (تکودار- (ئه حمده) کورئ هولاکو) ی دا سال (۶۸۲هـ-۱۲۸۳ز)، وی ژئی ئیجازه ژ باف و شیخئی خوه میبری مه زن شیخ زهینولعابدین عه لی بی زوردانی بی مووه حدئ خوراسانی وهرگریه.

سه نه ده کا دن شیخ حوسه یینی ئه خلالتی دبیتت:

من ئیجازه ژ باف و سه ییدی خوه سه یید ئه بولحه سه ن عه لی کورئ سه یید نیزامه ددینی وهرگریه، وی ژئی ئیجازه ژ شیخ زهینوددین بی خانی وهرگریه، وی ژئی ژ شیخئی مه زن وهلیبی کامل شیخ موحه مه دی چه هل بی تنانی بی قه رخلانی (قدس الله سره) وهرگریه، وی ژئی ژ شیخ و سه یید و میبری مه زن زهینولعابدین عه لی بی مووه حدئ خوراسانی بی ناقدار ب (زوردانی) وهرگریه (بی کو سال ۶۸۵هـ-۱۲۸۶ز لبوزنجئی کوچکری) (بوزنجئی گونده که ژ گوندین هه مه دانئی و دبیتئی بوزنجردئ). وی ژئی عیلم و ئیجازا خوه ژ شیخئی خوه ئیمام نوره ددین عه بدولره حمان که سره قی بی ئه سفه رائینی بی مسری بی کو سال (۶۳۹هـ) ژ دایک بویی و سال (۷۰۵هـ) ل به غدادئ کوچکری وهرگریه، وی ژئی ژ شیخئی خوه ئیمام جه ماله دین ئه حمده جوزقانی بی کو سال (۶۶۹هـ) کوچکری وهرگریه، وی ژئی ژ شیخئی خوه ئیمام (رضی الدین عه لی بی لالا) بی کول (۳- ربیع الاول ۶۴۲هـ) چویه بهر دلوقانیا خودئ وهرگریه.

وی ژئی ژ شیخئی خوه ئیمام نه جمه دین کورا بی کو سال (۶۱۸هـ) کوچکری ئیجازه وهرگریه، وی ژئی ژ شیخئی خوه ئیمام زوزوبهانی بقی بی مسری بی کولناقه راستا موحه ره ما سال (۶۰۶هـ) کوچکری وهرگریه، وی ژئی ئیجازه ژ شیخئی خوه ئیمام عه بدولقه ههار (السهرورد) بی کو ناقداره ب (ضیاء الدین) بی کول سال (۵۶۳هـ) کوچکری وهرگریه، وی ژئی ژ شیخئی خوه ئیمام قازی و جهیه دین بی ناقدار ب (عمویه) وهرگریه، وی ژئی ژ باف و شیخئی خوه ئیمام موحه مه دی وهرگریه، وی ژئی ژ شیخئی خوه ئه حمده کورئ ئه سوهدئ دینه وهری وهرگریه، وی ژئی ژ شیخئی خوه ئیمام مه مشادئ دینه وهری وهرگریه، وی ژئی ژ شیخئی خوه ئیمام شیخ جونه یدی به غدادی وهرگریه، وی ژئی ژ شیخئی خوه (ضیاء الدین السری قدس سره) وهرگریه، وی ژئی ئیجازه ژ شیخئی خوه ئیمام شیخ مه عرفئی که رخی وهرگریه، وی ژئی ژ شیخئی خوه ئیمام (داود الطائی قدس سره) وهرگریه، وی ژئی ژ شیخئی خوه حه بیبی عه جه می (قدس سره) وهرگریه، وی ژئی ژ ئیمام مه زن شیخ حه سه نئ به صری (رضی الله تعالی عنه) وهرگریه، وی ژئی ژ (أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب) وهرگریه، وی ژئی ژ (سید المرسلین محمد المختار E)

إرحمنا بهم یا أرحم الراحمین.

من ژ باف کالین خوه بهیست کو باپیبری مه بی مه زن (سید کمال الملله والدین) سه یید حوسه یینی ئه خلالتی، کورئ سه یید ئه بولحه سه ن عه لی کورئ حاج نزامه ددینی، ده ما کوژ ئه خلالتا رومی به رف و لاتئ مسری قه چوی د سالا (۷۹۰هـ-۱۳۸۷ز) گه له ک ژ مروث و مرید و دوستی وی کو نزیکئی ده ه هزار مالا بون ژ ئه خلالت و ده وروبه رتین وی دگهل بون، ئیدی لمسری جهوار بون و لوی دهرئ ته کیایه ک بناقئ شیخ حوسه یینی ئه خلالتی (قدس سره) دگهل تاخه کئ بناقئ ئه خلالتییان ناقا کرن.

دگهل وان مروثی هبجهرت کرین پسمامئ من بو (سه یید مه جدی کورئ سه یید عه بدولکه ری کورئ سه یید ئه حمده دی کورئ سه یید زهینولعابدین عه لی بی زوردانی کورئ سه یید صالحئ هه مه دانئ کورئ سه یید یوسفئ هه مه دانئ کورئ سه یید سه لیم ئه بو موسلمئ عیراقی بی هه مه دانئ کورئ یوسفئ هه مه دانئ (ابا یعقوب)، سال ۴۴۰هـ ژ دایک بوی و سال ۵۳۵هـ کوچکری و لبایتری مرث لخوراسانی هاتیه قه شارتن وه تا نوها گورئ وی ناسیاره و دهیته سه رده انکرن)، کورئ سه یید ئه یوب کورئ سه یید (صدرالدین محمد یوسف) کورئ سه یید جه لاله دین حوسه یینی کورئ سه یید زهینولعابدین (ئه بولمونه بیبه عه لی شوعه یب) بی ناقدار ب (زوه ره) یان (بوهره)، کورئ سه یید جه عفر (ابوالحرث) کورئ سه یید موحه مه د ره زه وی کورئ سه یید مه حمود ره زه وی کورئ سه یید ئه حمده ره زه وی کورئ سه یید عه بدولایئ ره زه وی کورئ سه یید عه لی (المنتخب المختار ونقیب اشراف بغداد) کورئ ئیمام جه عفری کوری ئیمام عه لی بی هادی کورئ ئیمام موحه مه د ئه لجه وادی کورئ ئیمام عه لی رزا کورئ ئیمام (موسی الکاظم) کورئ ئیمام (جعفر الصادق) کورئ ئیمام (محمد الباقر) کورئ ئیمام (زین العابدین علی السجاد) کورئ ئیمام حوسه یینی کورئ (علی بن ابی طالب) رضی الله عنه.

هه روه ها پسمامه کئ منئ دن ژئی دگهل شیخ حوسه یینی ئه خلالتی هبجهرت کر بو ئه و ژئی (سه یید موسلم کورئ سه یید عوسمان کورئ سه یید موحه مه د کورئ سه یید عه بدولره حمان کورئ سه یید صالح کورئ سه یید یوسف کورئ سه یید سه لیم ئه بو موسلمئ عیراقی بی هه مه دانئ کورئ سه یید (ابا یعقوب، یوسف) کورئ (ئه یوبئ بوزنجئی بی هه مه دانئ بی خوراسانی) بو. ده ما سه یید حوسه یینی ئه خلالتی سال ۸۰۸هـ ل مسری چویه بهر دلوقانیا خودئ، دناث مه زاری کو بناقئ وی کرینه هاته قه شارتن خودئ ژئی رازی گورئ وی دیار و ناسیاره هه تا روژا ئیرو دهیته سه رده انکرن، ئیدی شیخ به دره دین موحه مه د کورئ ئیسرائیل کوری عه بدولعه زیز کورئ (القاضي سماویة الرومی) پشتی و عه رکرنا شیخ حوسه یینی ئه خلالتی

بشہ شہ ہیفقا ژ بو کارئی ئیرشادئ جہن وی گرت، لن پشتر شایخ بہ درہ دینی مسر بجہ ہشت و فہ گہریا ولاتئ رومیبا، سہید بابا مہنصور کورئ سہید حوسہینئ ئەخلاتی یئ ناٹ ہاتی ژ بو کارئی ئیرشاد کرنئ لچہئ شایخ بہ درہ دینی رونشت .

پشتر د سال (۸۱۰ھ-۱۴۰۷ز) سہید بابا مہنصور دگہل مالباتا خوہ ژ بو کارئی ئیرشادئ فہ گہریا ئەخلاتی، و ژ وی دہرئ ئیدی نہ فہ گہریا مسرئ. و ہیشتا گہلک ژ مروقتین مہ ل مسرئ مایئہ، کولوی دہرئ د ناکہنجی نہ، و نہو پرائیا مہ سہیدین ئەخلاتی ل تاخا (دورہ) کو تاخہکە لئەخلاتی بنہجہن و ئەو جہن باٹ و بابکالین مہیہ. (رضی اللہ تعالیٰ عنہم و عنا أجمعین).

سہید مہعروف کورئ سہید ئەحمەدئ ئەخلاتی (سال ۹۳۵ھ-۱۵۲۸ز کوچکری) کورئ سہید ئیبراہیمی (سال ۹۰۰ھ-۱۴۹۴ز کوچکری) کورئ سہید عہلی (سال ۸۷۰ھ-۱۴۶۵ز کوچکری) کورئ سہید بابا مہقصود (سال ۸۴۰ھ کوچکری) کورئ سہید حوسہینئ ئەخلاتی خودئ ژوان رازی بت، لمزگہفتا (الوادئ) و برہخ گورئ باپیرئ مہیئ مہزن سہید حاج نزامہدین کورئ (سہید لور بابا سہید ئەحمەدئ ئەخلاتی یئ ہمہدانئ یئ بوزنجی یئ خوراسانی)، سہید مہعروفی و ہا نقبسی یہ: لروژا دوشہمبی ۲۵ مہا رەجەب سال (۹۶۱ھ-۱۵۵۳ز) دوئ سال کو شاہ (طہماسب یئ صفہوی) ہاتیہ سہر ولاتئ کوردستانئ و نازہربایجانئ و پشٹی فہ گہرامہ ژ ہیجرہتئ ب پینج سالان.

سہید (ئەحمەدئ ئەخلاتی کورئ زہینولعابدین عہلی یئ زوردانی یئ مسووحہدئ خوراسانی یئ بوزنجی)، یئ کو (سال ۶۸۲ھ-۱۲۸۳ز) ژ ہمہدانئ چوبہ باژیرئ ئەخلاتی لسہردہما سولطان (تکودار- ئەحمد) کورئ ہولاکوخان کورئ تول خان کورئ جہنگیزخانئ پشٹی کو بابئ وی سہید زہینولعابدین کورئ عہلی یئ ناقدار ب (الموحد الخراسانی المشہور بالزردانی) دانایہ سہر خیلافہتا تہریقا سہروددی و ژبو بہ لافکرنا وئ. (اللہم أرحمنا وأسترننا وأحفظنا بلطفک وکرمک من فتنۃ الزمان آمین یا سید المرسلین).

ل سہر گوتنا شایخ مہمدوحئ بریفکانئ: ئەبولحسەن عہلی کورہکئ دن ژئ ہہبوو ژ بلی شایخ حوسہینئ ئەخلاتی، ناٹئ وی یوسف بوو، فی یوسفی کورہک ہہبو بناٹئ حوسہین (یوسفی ئەف ناٹہ لسہر ناٹئ برابئ خوہ لئ کرہو)، و ئەف حوسہینئ کورئ یوسفی کورئ ئەبولحسەن عہلی ل سال (۷۹۵ھ) ہاتیہ سہر دونیای دکہ (۱۳۹۲ز)، زانایہکئ مہزن بو د زانست و ہونہرئ دال بدلسئ بو پشتر چوبہ گہلک جہتین دن ژ وان (جزیرئ - الناصرہ) و پشتر چوبہ شامئ و داوی چوبہ مہککە و لور مایہ حہیا چوبہ بہر دلوفانیا خودئ ل سال (۸۵۸ھ) کو دکہ (۱۴۵۳ز) خودئ ژئ رازی بت، و ئەف (حوسہینئ کورئ

یوسفی کورئ ئەبولحسەن عہلی یئ خەلہواتئ) ئەوہ یئ کو (سہیدا ہہژار موکریانی) د شہرفخانا بدلیسی دا یا کو فہ گہراندیبہ (سورانی) بہحسا وی کری، لئ مام ہہژاری گوتیہ بہلکی (شایخ حوسہینئ ئەخلاتی کورئ ئەبولحسەن عہلی) ئەو شایخ حوسہینئ یئ کو گہلکی ناقدار بوہ لئ ل مہککە کوچکریہ و ناٹئ بابئ وئ (یوسف کورئ ئەبولحسەن عہلی) یہ، ئەوئ مام ہہژاری بہحسا کری کورئ برابئ شایخ حوسہینئ ئەخلاتی یہ. (السید ممدوح البریفکانئ راقم الحروف، کتبہ فی شہر محرم سنۃ ۱۳۸۹ھ-۱۹۶۸ز).

شایخ مہمدوح بریفکانئ
۱۹۴۰-۱۹۶۶ز

دیوانا شیخ نورهدینی بریفکانی

هه لیه ست

حرف الألف (بیتا أ)

ئیلاهی ما(*)

ئاھ ئەوی واھدی هەم تاییک وی ئیلاهی ما
ب کەرەم بیته مه جالی، کەرەماته ئاهی ما

تە دناسم ب دوو وه صفین ته، کو رحمان و رحیم
هەردو وه صفان غەرقانن، دخودا گوناھی ما

مالیکه لولکی موجه پرەد، تویی بی شبه و نه ظیر
تویی ره بی قیده می حاکم و پادشاهی ما

تویی قوددوسی ژ نوقصان و عیویان، بهری
تویی سه بو حی مو طه هەر، دگری سیاھی ما

به یه قین هەر تو سه لامی ژ مەرا، دەر دوو جیهان
تو ب عیززهت بگهینی، بسه لامی جاهی ما

(بامانت برسان طفل مرا چون تو کفیل)
بخو سیرایی دکی، چاکری خانە قاهی ما

تویی موئمن تو موهه یمن، تویی جه ببار و عەزیز
موتە که بیر تویی خالق، تویی هەم په ناهی ما

تویی ته صویری دکی، نوظفه یی ئەز شکلی نیکو
تو نیکوکاری مه بی، تاج دهه و کولاهی ما

ماهی نو دەر مه هی عمری مه بهر غه ما دوو ره قیب
بگهین حالی که مالی، بشوعاعی ماھی ما

ب بهرائت ب که لائەت، ب حیراسهت نیگه ری
ب عینایەت ب هیادیەت، بگری نگاهی ما

مه ژ خەو راکه ل حوسنی، بکه موشتاق و نه دیم
داکو هەمرازی ته بيم، دەر شه بی ئینتباھی ما

باده حینا کو مه نوشی، حه یفه بی مهی بیتن
تو نه دی من، تو نه دی بی دل و دلخاهی ما

تو بئیشراقی جه مالی مه مونه ووهرکه ژ نور
داکو ئیشراق بدت، شه عشه عه یی جیباھی ما

به زه خا جامعی ئەسما، بته نوری وه کودی
به حری عه ممانی عه میقم، د سلوک و راهی ما.

(*) دناف ئی هه له بهستی دا خویایه شیخ نوره دینی باوهریه که مه زن بئیشراقی و بنورئ هه یه، غه زالی
دبیت: (العلم نور یقذفه الله فی قلب من یشاء)، پهیره وی مه کته بی (رئبازی) ئیشراقی،
که دا هینه ری شه هابه دین سوهره بهردی فیلوسوفی کورده.

بهری: پاک، مونه زهه، بری، بی سوچ.

سیراب: تیرتاو، تیر ئاف.

نیکو: جوان، نکو.

نیکوکار: ئەو که سه یه که کاری چاک ده که.

کولاه: کلاو، کولاف.

نیگه ری: پروانی، چاو لیکه ی.

بگری: دروستی بکه، ئەنجامی به ی.

نگاه: نیگا، روانین.

دلخاه: دلخواز، په سه ند.

گه ی ئینسم گه ی جینم(*)

گه ی ئینسم گه ی جینم، گه ی عاقل گه ی شه یدا
گه ی دەر خه لوه خانم، گه ل دیرم گاه دهریه یدا

گه ی مه وجود و گه ه مه عدوم و گاه ی به زه خا که ونم
گه ی بازم ل به طحائی، گه ی خه رکوشی دهرقه یدا

بروژی زیبه قا فرار و دەر شه ب رو حی نکسیرم
د ئەجسادئ وجودی، رو حی پاکم زه ره پی حی دا

دجانی عاشقان شه وقم، گه ی نورم دبینایان
گه ی ته سویلی نه فسانم، گه ی عه قلم دگه ل شه یدا

له طیفم گاه وه کی بایی، که ئیفم گه ه وه کی ئاخئ
گه ی ئەز جه وه ری خه مرم، دمه یخانی کو من مه یدا

ته جه للا دەر دلئ عارف، ژ به رقا قه رقه فی من ودا
فیوظا سالکی بادئ، مه ژئ هه رده م په یاپه ی دا

بخو مهوجم ژ دهریایی، کو بایی لمهرکبی دایی
بئه دنا طرفه تولعهینی، دوسه د مه نزل مهوئ طهیدا

ژ هر ئهوتار و نایان من گه هاندن مهسمهعی نوری
سهماع و نهغمهیا تهدهی، دهما چهنگ و دهف و نهیدا.

(*) ئەف ههلبهسته ئیشارته بو یهکبونی بون و بونههر، (وحده الوجود والموجود).

خه لوهت خان: خه لوهت خانه.
خه رگوش: کرویشک، کفریشک، کفروشک.
ئکسیر: جهوهریک له ماهیهتی ئهجسام دهگۆری بق نمونه جیوه دهکاته زیو. مس دهکاته ئالتون.
مرۆقی تهواو، شیخ، پیشهوا.
تهسویل: توشی گومراهی کردن، ریگا لی ون کردن، ری شاشکرن.
جهوهریک خهمر: خلتهی شراب، ئهوا د بنیدا دمینهفه.
کهئیف: موکهئف، چر، سخ.
مهوئ طهید: تیمانیهراند، تیپهراندن.
ژ هر: ژ هر، ل هر.
تهدهی: ته دهیست (دیاره لسه دهما شیخ نوره دینی ئەف پهیث بقی ئاوابی هاتیه بکارئانین).

دهنگی سهدا

بمه عهجهب هاتنه گو، دهنگ و سهدا
ژ دهف و نای و نهی و چهنگ و سهدا

شاهدی جههر و جهلالا منه ئه
به نهسهق تین و ب ییک دهنگ و سهدا

چ به لاف هاتن و قازی کهم و کوز
ته دگو موغبه چینی پهنگ و سهدا

قهلباندن مه ههقائق ژ دنی
من نه دی غهیری کهژ و ژهنگی سهدا

پنبه دهر گوش بنی ه دا نه بهی
گازیی دکه ژ خر تهنگی سهدا

هر سه دایهک ژ دهری قوببه ئه تین
وهکی دهوئ، بفرسههنگی سهدا

دهست دانا نهده سهه قه بضمهئی دل
مورشدانه کو نهما ژهنگی سهدا

مه کو دی ل نک پی صاحبه راه
ب جباری کو دچن جهنگی سهدا

مه ژ دهرگاهی دهریاته بهیست
نهغمهیی حور و پهری شهنگی سهدا

فهکه فی صفحهیی پر حکمهت و سور
دی بهی بی عهدهد، ئەز نهنگی سهدا

مه بهری قولفهیی دل بهر، مه فهکر
دلی طاری کو نهما، جهنگ و سهدا

هه مه عالهم بخو دیتم، چوفهضا
فرههن بهلکه هه می، تهنگ و سهدا

به کفانی نهظیری من کو ژ دل
بخو رمبازینه ئەز نهییک سهدا

جهوهری عالیهمی، من سهح کو دکر
ژ ته عالیهم من دی، نهییک سهدا

حوتی یونسی ل سهه (هیکل الکون)
بتهرا هه قری و هه قدهنگی سهدا

مونهکس چومله قه ضییعی مه کودی
کول معیاری سفک، سهنگ و سهدا

حهق ب نوری وهکو دا وهجههت و رو
دلی نوری بویه ئارهنگی سهدا.

سهدا: دهنگ.

موغبهچه: (موغ: پیشهواي ئاینی زهردهشت). ئه و کورهی له مهیخانهکان مهی دهگیری

کهژ: خوار، خار.

بنی ه: بخه، داینه.

نهنگ: شورهیی، عیب و عار.

تجلّت لي صفاتُ الله

تجلّت لي صفاتُ الله في أسنى معانيها
فلاحت لي بها الأكوان قاصيها ودانيها
محل الفيض قلبي والمثاني كشفها عندي
وتلك الآية الكبرى لنا سبع مثانيها
نباه بالأبيادي حقيقوه النسخة الصغرى
بنى في أحسن التقويم من تصوير بانيها
شؤون الحق تصريفٌ وتعريفٌ وتاليف
وتأديبٌ وتقريبٌ ولن تأتي بشانيها
ز مهنا هيكه لئى نينسان و بهحفا فى هه يولائى
خه بيرم نهر ته پسياره ژ ئوستادى (معانيها)
هناك الكون لايزداد عن شىء وعن ظل
خذ الموجود في الأشياء وأهجر بعد ثانيها
هو الخلاق والفعال للإنسان من خير
ومن شر فمنه الكل حانيها وخانيها
بعين تبصر الأشياء خال لو تحققنا
حمدنا كل ذي فعل ولازم لجانيها
هه وايه ك نهر ژ دهف دهرىي موجه للاكهت دلى نورى
هه وايي نه فحى مهستانه چو ملح نه ندهرانيها.

هه يولا: نه نفسى ناپاك، نه نفسا نه پاك.
ملح: خوي، خويي.
نه ندهرانيها: رى بچكوله، شفه رى.

طه مه فا (*)

طه مه فا قه لبي گولا، لامه و ني رگز طه مه فا
مه طه فا عه كسى دلا، لامه و قورمى طه مه فا
مه طه فا شين و ئه ليف هه مزه و باتايى وهلى
كول سهر شام و عيراقى، هه يه دنكز طه مه فا
طه مه فا قوطبي جيهان و مهلك و حاكم و شاه
و سفق هاتنه بو وهصله تى شهب دز طه مه فا
مه طه فا عه نهر و مسكى د دنيدا ژ ته بو
د مه شامى و د ئه نوقى ، هه مه كوندر طه مه فا
طه مه فا سه برى مه نايى، كو ژ هجرى دمرين
چو حه كيما ن قه نه دى، مايه ل سه ركز طه مه فا
مه طه فا ضه رب و جه فاياته ژ بو من بگه هت
دگرين عه ينى قه بولئ وهكو ماعز طه مه فا
طه مه فا لال كرم، گهر چ وهكى بلبل بوم
وى دهما فاشى ته بو، لاله ئى موعجز طه مه فا
مه طه فا تلخى و طه بعى مه يى شيرين ته كرى
ههر ژ هنكى كو مه دى شيوه يى ته يمز طه مه فا
طه مه فا روم و عه جه م حاملئ عاليئ ته بن
ل سه رى شاه و غولامانه مه راكز طه مه فا
مه طه فا سينه يى داغاته كه واندى، شهب و روز
ژ فيراقى وهكو بريانه، ب كزكز طه مه فا
طه مه فا قه يصهر و كيسرا، كو په ياماته ددى
سه رنگون هاتن و بى مننه ت و عاجز طه مه فا
مه طه فا ئاشئ مه گيرايى دفكرا ته مه جان
جان و روح هه ردو فيدايئ ته نه، بى مز طه مه فا

طههفا عيززهت و قهدرئ مه ب عشقاته گهها
 د دنئدا مه چ حاجهت به موعهزه طههفا
 مههطهفا ظاهر و باطن ژ ته نوري فهتخ كر
 ژ جهمالاته و قهددا تهيه نيگرگن، طههفا.

 (*) دناف قئ ههلبهستئ دا روالهتي (طههفا، مهطهفا) ئهوه دهگههينئ كه مهبهستئ (فاطمه الزهراء
 البتول) بئ، بهلام داخوزهكاني ئهوا ناپيكي، لهوه دهچئ مهبهستئ خودابئ چونكه ئهوا كردهوانه له
 (فاطمه) ناوهشيتتهوه.

مهشام: الشم، بهن كرن، بؤن كرين.
 كوند: صهمنگيكه له داري كوندري هندي دهگيرئ، (صهمنغ: چريش، جهوي، هيلم).
 بئ مز: بئ كرئ، بئ ئيجار، به بهلاش.

ميصباح و چرا

چ عهجهب گهر ژ ته ميصباح و چرا
 بسوژن، مسلي مه ئهرواحه چرا
 ئهقهه مسكي ته عهبهق دا ل دنئ
 ل ههمه عاليه مئ فهيباح و چرا
 ئاهئ ئالاله و جنسوري و بنهفش
 ژ فيراقا تهنه، رهناح و چرا
 تويي زيندايي، تو ب دهستئ قدرت
 ب يهقين خالقئ نهصباح و چرا
 ل دنئ عاشقي، فهتتاعي تويي
 مه نهما حاجهتئ ميفتاح و چرا
 كه رهم و لوطف و نيگاراته قهديم
 ژ ئهزهل بههره و مههناح و چرا
 ل بهحر بهلكي ل عوممان و زمين
 قووتهئ ههر حوت و تيمساح و چرا

ژ ته تهوفيق گهها، خهزرج و ئهوس
 روشنايي ژ ته ئيصباح و چرا
 ههر ژ هنگئ كو بچاقان مه تودي
 ههر دبببم روح و ئهشباح و چرا
 دهستئ خو بانه سههر دامه مهدام
 باديا قورممن و ئهقداح و چرا
 لئ هزار تيرئ ب قهوسين د ههلهك
 دانه جهرگئ مه ب ئهرماح و چرا
 (ورممانئ بنشاب و بنار)
 شوعلهيئ غهمرهئو رهماح و چرا
 وهكي مهنصوري ب شهطحيكئ كو كوشتي
 ژ ههوايا تهمه شهططاح و چرا
 (بفراق و بوصول دنف)
 (واذا لاح نوي طاح) و چرا
 تويي لهيلا و بخو قهيس ئهزم
 مههئ تابان مههئ سهيباح و چرا
 قوطب و غهوسين ژ جهمالاتهبي مهست
 دهستئ ئهز حوسناته بهپراح و چرا
 (قطع الله بمصباحكموا)
 (حجب القوم بمصباح) و چرا
 سهرمياني ههمه عارفي نوري
 وهكو من دي ژ ته ئهفراح و چرا
 گهر خهبهردت ژ دنئ ئيتوتي
 دي كتن شوهرهبيئ ئيضاح و چرا
 لئ ل مهيدانئ چو خهبيالي نهمان
 بدمئ سهبهقهبيئ جهمماح و چرا

ب زبانی ته بریفکی وهدبی
لهو گهها مهعدنئی ئیفصاح و چرا .

ثالاه: هه لاله.

روشنایی: روناکی، روناھی.

بادی: باده، پیالهی مهی خواردنهوه، پیالا مهی فهخوارنئی.

شهططاح: شهطح: ئه قسانهیه که سوڤیهکان له حالی جهزبهدا دهیژین که دورن له وتهی باو، وهک
أنا الحق مهنصوری هه للاج.

مههی تابان: ماهی تابان.

بریفکی: ئامانژهی بو خوی دهکات، هه وهها (نوری) ناز ناڤی شعری بی شیخ نوره دین بریفکانی به.

تیرا قهجهر

ئهی مورشدئی وهک ئیلییا، ده ریایی جهوهه دانه پرا
وی پهروه ری گهیلانییا، سالاری دهرمه یخانه پرا
دهرگه ل مه یخانئ فهکر، بهندهک ژ فنجانئ فهکر
دلبه ر بدلدانی فهکر، بهندا دلی مهستانه پرا
مهستانه یی رهوشه ن دلین، فهرخونده مثلئ بلبلین
هیرانی قولفا کلکلین، چهشمی سییاه موژگانه پرا
هیرانی سه روا قه ددیوی، بوتخانه یی پورچهنگی مهی
دل هه ر ئه مانه ت دانه دهی، با سمبلهک سیوانه پرا
ئهو سنبلا عهقرب صیفهت، بیتهوده دل ئه بتهر دکهت
سه د کییری بوپران لیدهت، بی هش دکهت دیوانه پرا
ماداری بهدری گرتی صهف، سه د ئه نجومه هه ر چارته رهف
ناگه ه دلی عاشق بخهف، من دی نوها بوتخانه پرا
غارته ژ دل کر عاجه کی، ئخسیر دکر تارا جیه کی
غونچهک ژ نک غونناجه کی، جهرگ و دلی بیگانه پرا
جوری مه دی وهقتی سه هه ر، ظاهر نه مابون سوژ و زهر
بشکهفتن لی ژ له ب گوهر، شیرین نیگه ه دوردانه پرا

زنجیری بهندا سلسلین، گردانه له علا فلفلین
بانی صهباحی سونبلین، تاری دکن رهخشانه پرا
نوری ژ قهوسان داخه بهه ر، لهو هه ر دبارن لی جگه ر
خون خون دکر تیرا قهجهر، قهت لی نه ما ره یحانه پرا.

ئیلییا: ئیشارهته به فهیله سوڤه ی ئیلیایی له یونانی کون دا .

فهرخونده: پیروز، شاد.

کییری بوپران: کیکرکا تیژ، کییری تیژ.

شیرین نیگه ه: به جوانی سه پیرکردن.

موژگان: برو، بری، نه برو.

هه رکوجا

هه رکوجا حازر بيم، حازر تویی لی هه ر کوجا
من فه لاههک دی ژ نه سرینا مهیا عه رعه ر کوجا
روژی تابانم هه لی، ده ریا دلی نیلوفه ره رین
ئافتابئ ئاسمان، ده ریا و نیلوفه ر کوجا
حوسن و ذاتی هه ق ب ته قویم و جه مالا دلفروز
دلگوشاب ت مه هوه شا، سیماسه مه ن زیوه ر کوجا
سه ره مه ی مونقادی فه رمانن، دفکرا خدمه تی
هه ر ته نی فه رمان بکن، شه ه قه یصه ر و کیشوه ر کوجا
ئهر ژ بن بهندا نیقابی، مسک بو کاکول هه ریر
شه ممه یه ک رابی ژ مویا ئه ژده ها عه مبه ر کوجا
یا بیینم فورصه تا دینی موباره ک بت ویصال
عومری سافی خوش ددیرم، عومری ئیسکه نده ر کوجا
یا بمهمانی بخونن به ر شوياک و په نجه ران
قهت نه ما ئیدی بزاین، ده رچه و په نجه ر کوجا

مهرفه دي نوري

هائيمى دير و بيابان و سهرا
قيبله گاهه دلي هر موعته بهرا
(علم الســــــــــــــــيف له في يده)
(أهو الشمس لزاع البــــــــــــــــصرا)
(هدر القــــــــــــــــهــــــــــــــــر به منكره)
(هو مــــــــــــــــهــــــــــــــــريق دمــــــــــــــــاء الكــــــــــــــــبرا)
(غــــــــــــــــسق الليل إذا قــــــــــــــــابله)
(بــــــــــــــــصــــــــــــــــابيح مــــــــــــــــحــــــــــــــــيا زهرا)
(ومــــــــــــــــولاه يواس البــرده)
(إن من عانده قد فــــــــــــــــجــــــــــــــــرا)
(وإذا جــــــــــــــــاء بــــــــــــــــاحــــــــــــــــاوله)
(نظراء بــــــــــــــــصــــــــــــــــراء خــــــــــــــــبــــــــــــــــرا)
(مــــــــــــــــقتــــــــــــــــبس بــــــــــــــــقيــــــــــــــــاس وتعــــــــــــــــي)
(أيها الناقد فيــــــــــــــــما نظرا)
چل و چلخانه طهواندن چو كهليم
(أيها المخطيء فيــــــــــــــــما أختــــــــــــــــبرا)
(هو في كــــــــــــــــنز قــــــــــــــــباب و عــــــــــــــــلا)
(سقف العــــــــــــــــز و قد زال مــــــــــــــــرا)
(ويناين و ضيائين عــــــــــــــــجــــــــــــــــيبين جــــــــــــــــرا)
(بــــــــــــــــجمــــــــــــــــال و جــــــــــــــــلال و ســــــــــــــــرا)
(و كرمي العــــــــــــــــالم أقــــــــــــــــصى بــــــــــــــــعــــــــــــــــصــــــــــــــــي)
(أفلا يهــــــــــــــــجره طيف كــــــــــــــــرا)

يا ژ گول نه سريني قهددا نيرگزين بت ناشكار
مه تهمام و سهرو قامهت، خوي و نه سمه كوچا
يا ژ عورياني جه وابهك بيت و لهيلا ده عوه كهت
دئ ل سهر چاقان بچم، قهيسي ژ دل نه بتهر كوچا
يا ژ قهوسي رهش كه مان و عقدي پهروينا ههلي
عالمهك نه نهر بتن، بهس كهسك و سوژ و زهر كوچا
يان بهري نفاقى زولهت پراپتن وهقتى سهحه
مه تهجه للادهت دني، ماهي تهمام نه قمه كوچا
ههيبه تهك من دي ژ بو چه شمي غه زنه فهر ناوري
هوشيارى من نه ما، ههيبهت ژ بو قهيصه كوچا
مه نشهئي فهيصا تهريقي، من ب نادابي تهدي
بي رياضهت حهيدهرين، عالي هيمه قهنبه كوچا
داوري نه فلاك و نهه چه رخا (بتحقيق اليقين)
شه ممهيا لوطفاته نائي، داوود و خاوهر كوچا
خاوهر نوري سه عادهت ژ نه مائي سهه نه مان
مه عدهني فهضلا ئيلا و لوطفي پيغه مبه كوچا.

نهف ههلبهسته نامانزه به بي نرخ بوني هه موو يارمهتي و دياده و جوانتيك له بهرامبهر نيوهنگاييكي
پهروهريگارهوه و نه مهش روي عيرفانه.
ماموستا د. حوسهين خهليقي له سهر شيخ نورهدين ده ليت: كه نهوه يه كهم جاره خاوهر ريبازيكي
عيرفاني بهم چه شنه برواني به خواي پهروهريگاره، دياره كه شيخ نورهدين بهگه وههري عيرفان
كهيبوه.
هه كوچا: ل هه جهي، له هه كوئ، له هه شويتيك.
دلفروز: دل روناكه رهوه.
زيهر: خشلي ژنان، خشلي ژنا، خشري ژنا.
مسك: نيهنهكا خواهه ژ نافكا غه زالا (ناسكا) تينه دهر.
كاكول: په رچم، تونجك، ته مبهري، پيش نهينك.
سهرو: داري سهرو، سهول، دارا سهرويي.
نهبتهر: بي پاشينه، عقيم.
نهه چه رخ: نهه فهلهك.

(وله الصَّحْبُ بخلد ونعميم)
 (وبه المنكر ويصلى سقرا)
 (درجات وعليها بسموا)
 (درکات هو فيها أكتثرا)
 (حسبي الله فلا يخلفني)
 (وأنا الناقل عنه الخبيرا)
 (ولساناني وجناني هو في)
 (خلدي ما الدعيا مقتدرا)
 (وإذا القلب بربي ظفرا)
 (أي شبيء فبه ما ظفرا)
 (كـرم الله لـقـد حل به)
 (ها هنا بل وإذا حل شـرا)
 (وإذا قصى عليكم جملا)
 (أفلا يعذر فيما أعتذرا)
 (شغف القلب لقد أحرقه)
 (جمر الحب لذا ما أظبرا)
 كـول دلدا هـيه نـاتـهـش زهـدهـش
 بـگـهـيـتـن دـلـی دـا (جـمـرا)
 نـيـه حـاـجـهـت تـه بـقـی قـصـصـهـی زـور
 وـهـر ژـی بـکـره جـهـهـاـهـر گـوـهـهـرا
 حـيـکـمـهـتـی هـهـر دـو جـيـهـان، تـی هـهـنـه پـر
 قـهـکـه بـو تـهـجـرـيـبـه، يـهـک دـو سـهـتـرا
 (هو مکتوب وما فرط في)
 (حکمه إلا وفيه إسـطـرا)

وهره سهر مهرقده دي نوري و بين
 چ مه صا بيج و مه فاتيحه چرا .

بيبان : صحراء ، صحرا .
 لزاغ البصرا: ئيشارته بو نايه تهكا قورئانا پيروز.
 غسق الليل: ئيشارته بو نايه تهكا قورئانا پيروز، (والليل إذا غسق ...).
 كهليم: ئيشارته بو پيغه مبهر موساي (من تكلم مع الله).
 ئاتـهـش زهـدهـن: ئاگر تـيـبـهـردان، ئاور تـيـبـهـردان.
 جمر: پهل، پولو، پهلين ئاگري، ئيشارته بو نايه تهكا قورئانا پيروز كه موسا پيغه مبهر له كتيوي طور
 سيناء ويستي پولويك بيني .

دلبرهك

ههرچي بينيت دلبرهك، لازم دكي شيتن جهفا
 ئهر قهت نه بيتن ئه سمه رهك، ناگه هيته زهوق و صهفا
 ذوق و صهفا و نه فع و ضهر، جهور و جهفا و خير و شهري
 گهردان دبن ئه نيا قه مهر، وان مه هوشا نين وهفا
 پاش كوب به ندا موحيه تي، دل كهفته به حرا ميحنه تي
 ياره ب ژ عيني رحمه تي، دهر دي مه درمان بت شيفا
 ئه زمان ژ مه لال بو ژ بهر، جهورا حه بيبا سيمبهر
 ئه برو هيلالا روقه مهر، دهر دل جهماندن پر جهفا
 ديسا په شيمانين بخهف، من دل كو دا بهر سهه كه لهف
 گيسو سيبه ه ئه نيا سه دهف، شه مسا د جاري بي خهفا
 سهه ناله و فرياد و ئاه، وي تين ژ دل بي ئيشت تيباه
 ياره ب تويي نوري په ناه، ياره ب حه قى موسته فا .

مه هوش: كه سه كي جوان وهك مانگ، كه سهك جوان وهك هه يقى (هيقى).
 گهردان: شتيك ده سوريته وه، تشتهك لدور خوه د زفره.
 سيمبهر: كه سيك كه له شي له زيويان زيف ده چي، په يكه زرين، له ش زيوين، لاش زيف.
 كيسو: بسك، زولف.
 سيبه ه: رهش.

دادرېس گهر لوتفې حهق نوري نهبيتن، غه مړه قين
دې چ هيفي كم، ئه زې مه هجوري ئيحسانې خودا .

فهره نگوک:

چاه: چال. بېر. قولکه.

تهن: لهش لاش.

رهمناک: به به زه يي . به رحم . ب رحم.

گهبر: گاور.

تهرسا: نصراني . مه سيجي . فه له . فله .

گهبر و تهرسا: ئامانزه به به شيعرېکي (سه عدې شيرازي).

روزه وار: له وانه به ئه وهی دروست (روزه دار) بې، وانا: به رېژو . ب روژي . صائم.

دادرېس: ئه و کسه ي له داد ئه پرسې . کسه ي داد گهري . کسه ي داد گهر.

ربنا

ربنا بأسمك بأسم الله ثم المصطفى

سيد الكونين من أرجو به حال الصفي

(ربنا پس باعلي آن كسانی دهریای علوم)

(آنکی پس أحمد کذر بردی طریکش باوفا)

(ربنا دیکر باسم تو که رحمن و رحیم) (*)

(پس به بصری آن حسن قطبی جهانش بی خفا)

ربنا يا مالک الأملاک بالشیخ الحبيب

سيد الأعجام فاملاً لي كؤوسا قرقفا

(ربنا) هاتم بدهر گاهې ته، ئه ی ربی سلهام

هم تو قوددوسی ب حهقی، پېرې طائی (مقتفا)

(ربنا مؤمن) تویی سولتانی که رخی قی دهی

من بوی قه سدا تهیه، ئه یمن یکی من له جهفا

ربنا أنت المهیمن یا رقیبا فی العباد

فعاغفوا بالسقطي عبدا مذنباً یا من عفا

فہ قیری پر خہ طا

من فہ قیری پور خہ طا، موحجاجی ئیحسانې خودا

بې مہدہد ئه ز غه بیری حهق، فریاد و غوفرانې خودا

روژ و شهف بورین ل من، هہردہم دچاها غه فله تی

دې چکم ئاسی مہ لی، مہ جبوری فہرمانې خودا

دل قہ ساوہت تہن پهرستم، سہد ئه مان ئه ی رهمناک

به لکی لوتفہک بیت ژ بومن، پاشی عوصیانې خودا

کہفتی و بیمار و رهنجورم ژ کئی کہم (کلها)

دې ببینم چاره کی، بو دہرد و دہرمانې خودا

ئہ حمہ دې موختار و موسایې کہ لیم و جبرہ ئیل

کہم و ہسیلہت وان ژ خور، جوملہ مہ ستانې خودا

گہبر و تہرسا و فہرہنگ و تورک و ئه عراب و عہجہم

روزه وارن غہ مگوزاری، لوتفې سولتانی خودا

جوملہ یې پیغہ مہ ران و پیر و شیخی عالہ می

به ختیار قوتبې و ہفتی، پیرئ گہ یلانې خودا

شافی یې دہردی سہ قیمی، پاک ئه یوبی حہ کیم

ساقی یې جاما خودا، به عقوب کہ نعانې خودا

ئہم نہ دیمین پور نہ دامہت، طالبی جاما تہ یین

دې بنوشیتن شہ را بې، دل ژ فنجانی خودا

نہ د دل سافی و پاکین، نہ عیبادہت پور دکہین

لی تنی نورہک ہہ یہ، ئیسلا م و ئیمانې خودا

گہر بگریانم ژ دہردی خو و گہر مہ حزونم ئہ ز

نینہ ئاگہ ہ کہ س ژ من، ئه ی دل شکہ ستانې خودا

(ربنا) هاتم ب ئان سولتانی به غدادی جونهد
 هم بئسمی تهی عهزیز، (این بنده ده ربی شفا)
 ربنا جبارنا فاجبر لنا کسرا بمن
 کان مجبوراً بک الشبلی حتی (این صفا)
 ربنا لوتفاته بیّ حهد دیمه ئههلی کیبریاء
 (کن لنا بالقطب والشیخ التمیمی ملقفا)
 ربنا ضع لی بأعلی الخلد ربا خائفاً
 عند طور سیناء أعلی مقاماً رفرفا
 (ربنا یا باریا سوللی بحکارینا)
 بو موحه مهه ئان عهلی (کن لی حسیبا قد کفا)
 (ربنا اسم مصور) پاشی سولتان بو سه عید
 این هه مه ئاوه ردیم (کفر لعبد ماهفا)
 ربنا غفارنا بالغوث عبدالقادر
 لا تعاقبنا إذا قمنا مقاماً صفصفا
 ربنا نرجوک باین الشیخ یا قهارنا
 من سلالات الصفی عبدالعزیز المصطفی
 (ربنا این بندرا باحق فرزندش نمای)
 (پیری هه تا کش محمد جادئی صدق و صفا)
 ربنا وهابنا رزاقنا فتاحنا
 باینه المعروف شمس الدین نبه من غفا
 ربنا أنت الذی علمت کلاً یا علیم
 (باشرف الدین که شد فرزندى آن بحرئ وفا)
 ربنا علم لنا یا باسط الأرزاق من
 علمک الفیاض فی أشراف قومی أحرفا

ربنا زین فؤادی بالهدی یا قابض
 هب بزین الدین (فرزندش) طریقاً أطففا
 ربنا کن لی علی رأس المعالی رافعاً
 خافض الأعداء وإن کنا بهم مستضعفا
 ربنا وأجعل ولی الدین (فرزندش) لنا
 یامعزی فوق مرکوب المراق مردفا
 ربنا بالشیخ نورالدین (فرزندش) أزل
 یا مذللاً کائداً لی أو عدوا مرجفا
 (ربنا پس باحسام الدین پاکش هم پس)
 یا سمیعاً للدعاء الطف یعبد مسرفا
 (ربنا دیکر بفرزندش که یحیی نام شد)
 یا بصیراً عنده ضعفی و نکى ما أختفا
 (ربنا با نطفئی پاکش أبویکری شریف)
 أنت یا نعم الحکم یا عدل آمن خائفاً
 (ربنا دیکر بعثمان طریقش أى لطیف)
 یا خبیراً أنت من نخرته لی مسعفا
 (ربنا دیکر بآلوسی أبویکر عففیف)
 یا عظیماً حلمه أسکنی قلباً واجفا
 ربنا بالشیخ محمود الجلیلی شیخنا
 یا غفوراً ما بدا منی بجهل مخلفا
 ربنا یرجوک نورالدین بالجمع الکرام
 وبأهل البیت والأصحاب بعد الخلفاء
 ربنا بالله سمرالله معنی الله فی
 میم ببسم الله والطاء قبل میم بعد فاء^(۱)

ربنا بالنور نور النور —عنى النور من نورك المصباح في مشكات خدي طههفا(٢)
 ربنا وإختم لنا بالخير والحسنى كما أوتيت أشياخ ذا المسكين قوما شرفا
 ربنا وأجعل صلوة مالها حصر أبد بعد تسليم على طه الحبيب المصطفى.

(*) شيخ مهمدوحى بريفكانى د دهست خهتا خودا ئەف ريزه بئاوايهكى دن ژى نقيسى يه و لهه مبهه دانايه (نسخه): (ربنا بار دكر بأسم رحمن و رحيم).
 (١) ئەف رسته دببته (طههفا)، ئامانزهيه بو خوداي گهوره.
 (٢) ئيشارهته بو ئايهتهكا قورئانا پيروز (مثل نوره كمشكات فيه)، هندج له فهيله سوفه ئيسلاميهكان پي يان وايه ئەوه ئيشارهته به پلهكانى عهقلى نهزهري وهك (ابن سينا).

رهدى فيراق و حيرقهتى

رهدى فيراق و حيرقهتى، جان و دلى مهردانهرا ئابى رهوان و بهرق ها، باركـرن بهـهـانهـرا بازي و مهستيا دنى، من د صهحيفيا تهدي حيكهتى غهـبـهـبـى شهـكرـخـا، د بهـرت فـسانهـرا فـسانه قهـوسـى كهـسك و زهر، بهـهـانه لـبـسى زيـوهـرى داور و نهـقـشى خـاوري، بهـسـتـيـيه ئەز كهـمانهـرا بهـحرى بهـيادى حوسنى پر، لهو ب نهـسـهـق مهـديـتن دوو سـيـنهـي تهـختى شهـهـل سـهـر، جاـيـگهـها تهـ خانهـرا داد و فيغانى ههـركهـسى، سوزى گهـهـانده ههـر تهـرهـف بهـلكى فـروـشته ژى دچن، داد و ئاهى فيغانهـرا من ژ جهـمال و پهـرتهـوان، گـرتـيـيه مـيرـيـا دنى كهـس نوهـه لى نهـفـشارى، جانى قهـدير جهـفـانهـرا

نوقطهـيى بايى من كودى، من ژ خهـطى لوعاـجى دى جامى جهـم و سكهـندهـرى، نوقطه گهـه و نشانهـرا قودسى و ژيـر و ژوريان، روحي ئەمـين و حـوريان سنبل و وهرد و جوريان، باز و شـبـاك و دانهـرا گوشهـيى ماهى نهـومهـرا، غهـمـزه كوژى ب دل كهـتن تير و خهـدنهـك دانه گيان، خوش دكرن نهـهـانهـرا گهـر چ ل ژيـرى چاهى بوم، لى مهـكو گـشته سلسلى دهـستى گهـها مه پيرى وان، جاگهـه و ئاشيانهـرا ئائينهـيا حهـقيقهـتى، گهـر تو ب حهـقى عارفى وهر تو ببينه سوپهـتى، ئائينهـيى جهـهـانهـرا قهـنجى ببينه سوپهـتى، نوسخهـيى حهـق نـاـكـرى جلوه ب كهـشف و پـرتهـون، سـيـمـتهـنا شهـبانهـرا دل به برين و ئاتهـشن، سووختهـيى گولاگهـشن تيكدا نيگار و مهـهـوهـشن، ئەحمهـدى و كـنانهـرا ئەحمهـدى و موحهـمهـدى، گوشهـنشـينى سهـرمهـدى من كو د سيلسيلا تهـدى، سهـرچهـميا كـزانهـرا چهشمى كـفان و سهـحنهـكى، سهـح بـكتن ب لهـونهـكى حوكمى ئەزهل دگهـل ئەبهـد، سهـر تهـدنى كـفـانهـرا گهـر ژ دوو جامى سهـر ب سهـر، زيرو نشان و سيم و زهر يانى ژ غونچهـيى دتهـر، كهـشف بـهـن قهـسرانهـرا پيرى موغانى سوچدهيهـك، لازمه لى بجان و دل فورسهـت و دهولهـتهـك وهدى، پيرى مهـيى موغانهـرا (ياعـجـبا) چ عارفى، نورى پيرى مهـعارفى بهـحر ل سهـر تو واقفى، سهـركـيش و سهـرمـيانهـرا

(يا عجباً) چ عاشقی، کافر و دل مونا فقی
 گهر توب عشقی صادق، خهف مه که عاشقانه را
 خهف مه که عشقی سهرطه می، چیتره نارئ جهه می
 دا نه مرین دفی غه می، فیرقه تی مه هوه شان را
 گهر ژ نیقاب و بورقه عی، نوری ته جه لایه ک بدت
 خضری ب رازی نورییا، کامل و مورشیدانه را.

بهرق ها: بروسکه، بریسی، بروسک.
 شه که رخا: قسه خوش، دم به قه ند.
 ئابئ رهوان: ئاوی رهوان، ئاقا دچه، ئاقا کو دچه.
 د بهرت: له بهرام بهر تو، ل هه مبهر ته، (قیاسا بک).
 فسانه: ئه فسانه، داستان.
 غه بغه ب: ژیر ئه رزینک، ژیر چناکه.
 به هانه: بیانو، پهلپ، بیانو کرتن.
 زیوه ر: ژیر و زیف، ئالتون و زیو.
 خاور: روژه لات، روژه لاتی.
 پرتو: تیشک، نور، پونا هی.
 سکه نده ر: ئیسکه نده ر.
 شباک: توپ، رایه له، شه به که.
 پیرئ موغان: پیری زهرده شتی، (موغ: مه لای زهرده شتی).
 بورقه: جبه یان په شمینه ی بالا پو شی مروقی په ره زکار.
 مه هوه ش: وهک مانگ، جوان.

سه لما*

مه سه لما هه ر تنئ دیبو، ژ خوبانئ جهان سه لما
 قه سه م با وهجهئ سه لما یئ، تویی یهک تنه عیان سه لما
 دناسین ئه م ته سه لما یئ، جهانگیرئ مه یه کتایئ
 ژ دونیایئ ژ عوقبایئ، عه یان و هه م نهان سه لما
 د چه شمان دا یه قین نوری، تو داغئ جان و په نجوری
 د چیندا تو ژ فه غفوری، شاهنشایئ زه مان سه لما

تو له یلا دل به را قه یسی، تو زایئ سینه یئ ده یسی
 تفی رهنگی تفی که یسی، مرادا هه ر که سان سه لما
 مرادا موسلم و مولحد، چ دهر دیرئ چ دهر مه سجد
 نه فته تی هه ریه کئ مورشد، شریکئ موشرکان سه لما
 شریکئ موشرکانی تو، ئه مینئ سلاب کانی تو
 مه تاعئ هه ر دوکانی تو، دوکانا جه وهه ران سه لما
 سزاوار و که ره م داری، ل سه ر گه نجی تو هه ر ماری
 دگه ل موسا و سه ححاری، ئیمامئ ساحران سه لما
 ژ دهر یایئ دده مه وجان، ژ وئ تین هه ر دور و مه رجان
 تو دام و دانه یا هه ر جان، تویی روح و ره وان سه لما
 تو شه مسا که وه که با جاری، فه له ک گپرو و سه ییاری
 د چه رخا له وله با جاری، د عشق اته دایین سه لما
 ژ بهر عشق اته بیخود بو، ئه گه ر روژ و ئه گه ر شه ب بو
 شبی مه هه ر تیبئ ئه و بو، هه مو سه عت و دهمان سه لما
 چ بنقیسم چ بیژم ئه ن، قه وی حه یران و گپژم ئه ن
 ئه گه ر دینئ ژ میژم ئه ن، تو را ئاخو ر خودان سه لما
 تویی وللا ه خودانئ من، تویی روح و په وانئ من
 تویی فه صل و به یانئ من، بکم به حث و به یان سه لما
 ئه گه ر دل به ر بدت فور سه ت، مه ده د کارئ مه بت نه صره ت
 قه له م دئ به حثه کئ ژیکه ت، ژ شه هزادئ جهان سه لما
 ژ شه هزادا صیفه ت حوری، حه بیب و دل به را نوری
 سییه ه چه شم و گولا جوری، خودانا ئه ر قمان سه لما.

* ئه ف هه له به ستا شیخ نوره دینئ بریفکانی د ده ست خه تا شیخ مه مدوحئ بریفکانی ده تونه بو، مه ژ بهر ده ست خه ته ک دن نفیسی یه.

نور: روناہی، روناکی،
سلاپ کان: کانی سخت، مہدہنی سخت،
فہ غفور: شاہی چینتیہ، شاہی صینیہکان،
گہنج: گہنجینہ، خہزینہ.

لیژہدا بہشیکی فہلسہفہ باس دہکا ئویش بابہتی دیالکتیکہ:

تیز (TEZ)، ئانتی تیز (ANTI TEZ)، و سہنتیز (SENTYZ): دانراو (تیزہ)، بہرامبہر
دانراو (ئانتی تیزہ)، بہرہمی ئودوانہ (سہنتیزہ).
بو نمونہ لہ دہرونی ہیلكہدا دوو شت ہہیہ:
یہکیان دہیہویئ ہیلكہ و ہک خوی بہیلیتہوہ و ئوی دیکہیان دہیہویئ بہرہو بوون بہ
جوچک رابکیشی، لہم (بگرہ و بہرہدا) ئاکامیک بہرہم دیئ.
بو نمونہ جوچکیک لہدایک دہبیئ (سہنتیزہ SENTYZ).
نوسہر دہیہویئ بیژی سہلما ہم ئمہ و ہم ئوہ، ہم (تیزہ) و ہم (سہنتیزہ)،
واتا ڈو و بہرامبہرہکھی و ئاکامی ڈایہتیہکہ، گشتی بو خودی سہلماہیہ (یہکبونی
بوون، وحدة الوجود).

قہلبی رھقیب (*)

دا قہلبی رھقیبی، مہ شوکر بومہ ستہم دا
دہر دیدہ سسرشک و ددلی، زیدہ ئلہم دا
من گوتی چ حالہ، کو دی دہی جہور و جہفایئ
سہعتی کو دہمی روپہری، پی فرقہت و غہم دا
فرقہت ل مہ و ہک تہحلہ، کہرہمکہ بدہ ووصلی
ووصلت کو نہدا زہمہت و پابہند و سہقہم دا
طہبعی مہ نہقیتن ژ ووصلاتہ فیراقہک
تیرہک ژ کفانی قہجہری، بومہ عہجہم دا
حیکمہت چییہ نائیتہ خہیالی تہ غہما من
بو جہہلی شہقی، عزیزہت و ئینعامی حہکہم دا

61

دیوانا شیخ نورہدینی بریفکانی

پی پی دگرت لوطفی و بمن دل وہہ دسوژی
ہادر کو وہکی ماہی، کہرہم بومہ عہلہم دا
بئسمی تہ دخوم سوندی، مہ دل پیئت و پڑہنگہ
دہر سینیہی ئاتہش، کو لہہیبی جگہرم دا
چ دوری د فیراقی د مہہا خیز نمایی
وللہی دزانی کو نیگاری، چ کسہرہم دا
شہف چو مہدی نہجمایئ سعودا مہ ہلاتن
بہرادیی ل مہ بہخت و خودا، جامی ب جہم دا
ئیسلامی کو پیوہندہ دبون، وہہ وہہ دگوتن
ہہی ہہی کہ چ ئیسلامہ، چ ئیمان و سہلہم دا
ہندی کو فہرحناک دبین، ہہرہوہ دبیزن
شیخی مہی نوری، بہرقی بی دہم و سہم دا.

* ئہف ہلہبہستا شیخ نورہدینی بریفکانی د دست خہتا شیخ مہمدوحی بریفکانی دا تونہبو، مہ ژ
بہر دست خہتہک دن نفیسی بہ.

فہرہہنگوک:

سرشک: فرمیسک، روندک، ہیسر.
سہقہم: ڈواری، سہختی، بی بہری.
جام: ئاوینہی کہ شاہ جہمشید ہہبوی.
جہم: جہمشید شاہی ئیران، شاہی ئیرانی.
تیری قہجہری: تیر و کمانی قہجہری، تیر و کفانی قہجہری، (قہجہر: عہشیرہتہکا تورکن ل ئیرانی).

62

دیوانا شیخ نورہدینی بریفکانی

راحتا ههردو سهرايان(*)

راحتا ههردو سهرايان، بخودى من ههه فيرا
 چكو ئەم پر ناگههين شوكر و مننهت، ژ خودى را
 ژ غه ميباكي چيبه، من كو دلى شاده بجانا
 دل كه شادين و فهراناك و سرورين بده فيرا
 چكو ئەم باده دنوشين و ب عشقاته دمهستين
 ژ سههه رگاھى گونھ، دل تن و جان بهخش و فكيړا
 دل و جان ههردو مه دان، بادو سييهه ئەفعا دبهخشين
 عهجهب ئەم مهست و خرابين، ژ ئەقى سيمين ته نيرا
 ژ خولد كو دوو جيهان، جلوه و ميرئاته چ بيژم
 دل ژ كى رابه، پرى سوچده و ته عظيمى ژ كيړا
 بهيهقين يوسفى مصرى و زوله يخايا زهمانى
 عالهمى تن كو طهلب كاره، ژ قى موخته شه ميړا
 كو زوله يخا (بى تونهم) دل بسترا يوسفى حوسنى
 كهفته بهندا ته و كيشان گهلهكى، غه ب غه ميړا
 ههركهسى طالبى ديدارى ببت روحي بدهت
 بنئارا قهدهما دل بهرى، شهكه رشكه نيړا
 خورد و عهقلى ژ هنگى، كو هه وهس بو ددل نورى
 به نه مانه، وهه پيئينه ژ ئافا قهندهلى را.

(*) ئەف ههلبهستا شيخ نورهدينى بريفكانى د دست خهتا شيخ ممدوحى بريفكانى دا تونهبو مه ژ
 بهر دست خهتهك نفيسى يه.
 سيمين: زيوين، زيئين.
 نئار: بهخشين، شاباش.
 شهكه رشكه: شهكرشكين، كهسى كو شهكرى دشكينه، مبههست ئەو پهرى جوانى و شيرينى يه.
 خورد: عهقل وهوش.
 ههوهس: ئيشتياق.

حرف الباء (بيتا ب)

زبانى كوردى

چ خه بهردم بزبانى ته ژ دونيا، چ عهجهب
 ژ سهري زولفاته و قامهتئ يهكتا، چ عهجهب
 ب كههم فهتج و فيوضان و ئەميرئ دوو جيهان
 كو بدهستئ مه كهفت دهولتئ عوقبا، چ عهجهب
 مه ژ ئكسيړئ جهمالئ كو سهفا قلب و جهسهد
 كو بهيانامه گههت، ئەصلئ ههيو لا چ عهجهب
 ب دوستئ نهظرهگهها، موعجزئ عادهت دل وسينگ
 بيتن ماه صيفهت، سخرهبي خارا چ عهجهب
 ته ژ ئاشوبئ شوباتئ ب غهزهب تارى كرن
 پۆم و تاتار و عهجهم، بايهدي بهيضا چ عهجهب
 ب تهحهمول بهحيماياته و فرقهت، د كودى
 كورد بيك بيت و لگهل ئاهئ ل دندا، چ عهجهب
 تهلقهيهك قيم كهفت، رهفوعه بكم برم گران
 ل ههوايئ بفرم، بئ پهر و كالا چ عهجهب
 عهجهب ئەز مامه ژ غهفلهتئ كو بن داوى برم
 دوو عيقابان كو دهما ئەز دخهويدا، چ عهجهب
 ژ ميثالا سهري تاجئ مهبي خوضرايه زهمين
 كو جلهودارى مهبي قوبهبي غهبرا، چ عهجهب
 نه دووين بهلكى يهكين، ئەز بخوفه رقى ناكم
 چكو روحولقودوسين، مريهم و عيسا چ عهجهب
 صوحوفا مهعريفهتئ، من ژ ههواياته كو خواند(١)
 بنهسهق بين ژ دل، حيكمهتئ ئەشيا چ عهجهب

ته دببم ژ وهطن، غهیری موخالف ژ مهرا
ته دگو قالبی نیقذارئ تهعالا، چ عهجهب
د صهباچی مه دوئی بهزمئی موقهدهدس پهرییان
ژ خروشی دمهشین، ئهوب صیبارا چ عهجهب
تو بناز و ب دهلالی ژ وچوودی خو بوکی
بکری لوتفی بهدین، بهندهگهدارا چ عهجهب
مه ژ شاماته سییه، سهح دکرن شام و عیراق
بدتن جلوه مهرا، ماهی بوخارا چ عهجهب
حهیفه بازئی ل سهما زیزهمنی بته مهحبوس
ب ههقالا بگههیتن، ب سهمارا چ عهجهب
ل سباقی دبتن کهرپهیی، جا کهون و بحال
کو ببت قودوهیئ ئهربابی صهفارا، چ عهجهب
ب سیاهئی چهشمئی نهزاره بقهدداته غهپور(۲)
همه نکسیره بخونهقرهئو سارا، چ عهجهب
ب لیسائی تو دبئیژی و بدهستی تهیه خهت
کو ببت جهوهری صافی بته ئیمل، چ عهجهب(۳)
نه دناسی نه دبینی، نه دفکرا کهسهکی
کو دهرئاغوشی تهبت، یار دگهل دا چ عهجهب
سرپری قهییومی د دهستی ههیه، وللاهی وهببلاهی
ب حیاتاته کهتن موردهیئ ئهحیا چ عهجهب
ته دبن صومهعهیئ سرپری خهفا دیم بهلی
دظهورئ مهی تابان و شکارا، چ عهجهب
ل سهری مهرکهزئ ئهسراری حهقیقهت، خضرین
ل شهریعهت بگرین جانبی موسا، چ عهجهب

ژ خهیلاته مهدی جومله خهیلان د بهتال
ئعهدی غهیری ته من دیتنه عهتقا، چ عهجهب
ب فهقییری دگرین ئاینهیا ههیهتی ذات
تیک بهبنیت عهسکهری بهدرئ، قه مهعنا چ عهجهب
بتفاقی و موخالف، چ ب تهشبییه و قیاس
چ خهفایا چ جهلایا، چ مهرایا چ عهجهب
چ خهفایا ب بهلائی چ جهلایا بتففاق
چ قیاسی چ سهماعینه خهفایا، چ عهجهب
چ جهلایا ب عهیانی چ عهیانی مه ددین
همه نیشانی گهن، بهر دهرئ سارا چ عهجهب
مه ژ خودهستی قهرست و بته ییکسهر دگههشت
تو مهرابی مهدهدان، پهرده عهطایا چ عهجهب
ژ حهقائیق ژ دهقائیق، ژ حهدیث و ژ قه‌دیم
ژ وجود و ژ عهدهم، عارفی دانا چ عهجهب
ژ شههادت نه ژ غهیبی ته تبببم ب یهقین
بدلی چاکههی حوسناته و بینا، چ عهجهب
واجب و مومکنه عالم ب قورئان ئایهتی ذات(۴)
ژ ته حاشا کو جودابن، ژ ته حاشا چ عهجهب
مه طهواندن دبهیاضی و سهوادی، سهر و حال
وهره نوری بتهرا ههفدله مهولا، چ عهجهب
(لك طوبى لك ذا حسن مئاب وكذا)
(وكلامى وسلامى لك طوبى) چ عهجهب

(۱) صوحوفا مه‌عریفهتن: (مه‌عریفهت) کتیبی ئابینی زهردهشت بیان فیهقی ئهو ئابینه بووه، که له‌لایان
(پیر شالیاری هه‌ورامی) یهوه دانراوه، و زهردهشتهکان وهک کتیبی ئابینی و قانونی په‌یرهویان لی
کردوه. من لیره پیم وایه ئه‌م هونراوه نامانزهیه بهو کتیبه که له‌سالى ۴۰۰ هـ دا له هه‌وره‌مان

بهدست موسلمانهکان نه‌یان هشتوه.

(۲) شیخ مهدوحی بریفکاتی ئەف ریژه د دەست نفیسا خوددا بقی تاوایی ژی نفیسی یه و له‌همبەر دانایه، (نسخه).

(ب سبیه چهشمی ته نه‌ظاره، ب قه‌هرا ته غه‌یور).

(۳) مه‌به‌ست ئەقیه کو (کورده) بوی زمانێ دپه‌یفه و کو بدهستی خوه بنفیسسه، وی دهمی ئەگه‌ر ئەو نفیسینه بیته گه‌وه‌ره‌کئی پاکژ جهی سه‌رسومانی نینه، (عه‌جه‌ب نینه).

(۴) واجب و مومکن: واجب ئەوهیه که ذاتی له‌خوی دایه، واتا خوی له‌خوی دایه.

مومکن: ئەوهیه که بونی له‌لایه‌ن خالقه‌وه پیدراوه.

دل برینداری د عشقی، گه‌ر ته مه‌طه‌لب هه‌ر ئەون
ئاب و خونا دل درێژت، سه‌ربخو لسه‌ودایه شه‌ب

ده‌هر قی‌را ناموخالف، خامه و شه‌هواریه
بایه‌دی به‌یضایی موسا، بفه‌خری ته‌سبیتا شه‌ب

کیمی‌اگر بی بیناو ئوستاد و بی روح و جه‌سه‌د
قه‌ت عه‌جه‌ب نینه د دەست دا قودره‌تی ئەحیایه شه‌ب

له‌حزه‌یه‌ک نیما شه‌بی حاصل ببت کافی مه‌یه
خضر و ئلیاسن مه‌ قی‌را، خوشی و په‌هرایه شه‌ب

ته‌شنتی‌گانی (لم یزل)، کریشمه‌یی سه‌حکن مه‌یی
(لاجرم) دی بن صفائی، حوسن و سه‌ر ژئی مایه شه‌ب

قه‌طره‌تی نوشی دبینی پیشی چافان، سه‌د بی‌حار
علمی مه‌عانی ته‌ حازر، قسه‌مه‌ته‌ک ده‌ریایه شه‌ب

من به‌ه‌فساری شه‌بی و حشک ژ شه‌هبازی سه‌ری
گرت و ئەهلپه‌ته‌ گه‌ها، گه‌ر چه‌ندی هه‌ر تو نایه شه‌ب

زه‌ره‌یی به‌رراق و سور، ما‌ه‌ه‌ر سه‌حه‌ر به‌رقی ددت
قه‌ه‌قه‌ها طبعی مری و ظوله‌تی گه‌رمایه شه‌ب

ئاده‌می سرپری ئەگه‌ر جه‌معیه‌تی حاصل بکت
روژ و شه‌ف هه‌ردو بخو، وه‌ک ئاده‌م و حه‌وايه شه‌ب

سه‌رده‌ری حه‌وزا شه‌ودئ، بیخود و هه‌م بی خوزی
سیره‌تی سه‌رمه‌د میثاله، بیخوده و هه‌م بایه شه‌ب

هی‌مه‌تا ده‌رشه‌ب بدت، ته‌لقی د په‌رتی تا فه‌له‌ک
تو‌پا جه‌نگی سه‌حه‌رگه‌هی، قه‌وی بالایه شه‌ب

مه‌سه‌ئه‌لا خون و خیالی قی دنی، پرسی نه‌کن
عاله‌مه‌ک دبیه، لی هین ب حیکه‌مه‌تی غه‌وغایه شه‌ب

ئکسیر: ماده‌یه‌که کو ماهیه‌تا(نا‌فه‌روکا) تشتی د گوهره، ئاوی حه‌یات، ئافا ژبانی.

هه‌یولا: شتواری سه‌ره‌تایی هه‌موو جیهان، هه‌یولای ئولای هه‌موو بو‌نه‌وهر.

سخره‌یی خارا: به‌ردی ره‌ق، به‌ری ره‌ق.

قوبه‌ی غه‌ب‌را: ئاسمانی شین، ئاسمانی ب ته‌م و مژ.

خروش: بزوتن، بانکردن، بانکردن.

بکری: بکه‌ی.

که‌دا: سوال که‌ر، فه‌قیر، په‌رمخو‌از، ده‌ریوزه.

چا که‌ون و بحال: رابردو و ئیستا(فی‌الماضی‌والحاضر).

مورده: مردو، مری.

صه‌ومه‌عه: په‌رس‌ت گاه، شوینی راهیبه‌ دیانه.

خه‌فاندیمه: فه‌شارتیمه، شاراوهم.

ئاکامی ئەم هه‌لبه‌سته ئەوه‌یه: ئەگه‌ر (کورده) خاوه‌نی زمان و خه‌ت و خاک و ولاتی

خوی بی، گشت ئەو شتانه ئەنجام بده چی سه‌رسورمان نییه، چونکه (کورده)

ئەنجامدانی هه‌موو ئەو کارانه‌ی له‌توانادا هه‌یه.

شه‌ب

پا‌به هه‌ر جو‌زئه‌ک ژ بو ته‌قدیسی روحی مایه شه‌ب
هه‌ر شه‌بی تابانی رویی، رومه‌هان لیدایه شه‌ب

قه‌ت هه‌یه سه‌رمایه‌یی دیداری حینان، که‌سه‌وته
خه‌لعه‌تی دل‌به‌ر بدت، خوش خه‌لعه‌ت و سه‌رمایه شه‌ب

صوحبه‌تی ئەحمه‌د مه هه‌ر مه‌قصوده، یا روحه‌لئه‌مین
ما تو نابینی سه‌حه‌رگه‌هت، حه‌یب‌بو‌للایه شه‌ب

(ماوراء) قى عالهمى، من دى ب سهد ئهلوان و رهنك
 ئه ووهل و ئاخىر بخو، فه رزهنده لهو ژئى زايله شهب
 هه ر كهسهك گه ر خو ببينت، به حرئ بئى پايانه ئه و
 مه وچى به حرئ قولزوم ئه ز وهى ديجه ليه ده عوايه شهب
 سينه يى پر ئه ز عه جائيب، تئى موكه رره ر راست و چه پ
 كه س نزانن قى دلى، ئه و چه نند پرى هه يه ايه شهب
 حه ق دزانن من ژ به ر، وه جه ئى مونه ووه ر په رده در
 (اعظم الله) ئه ف چ وه جه و په رده ئى طوغرايه شهب
 ده رگه هئى فه يزا شه وئى، ئه و ب شه ف مه فتوح بى
 صه فحه يى عارف چو به رقا لامعه و مه جلايه شهب
 سه ده زار سالا لحو، كه ريام و قه ت من خو نه دى
 دل بخو شه ئنى عه ظيم، هه ر قئى ده مى حسيمايه شهب
 چال و زيندانا بخو تئيدا ب زنجير و قه فه س
 حه ل كرن بيك بيك ژ خو، به ردا بخو كه ريايه شهب
 ئه ز بچاقئى حه ق دننيرم، له و دببببم دور و دوير
 ئه ز په ياپه يى حه ق دچم، له و پئى مه هه ر مه شيايه شهب
 ئه ز ب ئه زماني ته ده ر، گو فته ارها گو يه نده نم
 له و ب علم و سرپر و عيرفانئى، زبان گو يايه شهب
 ئه ز ب علمئى حه ق دزانم، دل بخو حه ق مه سه كه نه
 له و مه دل ته شبيه ئى طوره و ئاگرئى موسايه شهب
 ئه ز بخو فه رقئى قه ناكم، ئه ز ئه وم يا ئه و ئه زم
 (كل شيبئى هالك)، لئى هه رتنئى يه ك مايه شهب⁽¹⁾
 شئخئى عه بدولقادرئى كه يلانى و به ستامئى پير
 شه ممه يئى مسكئى خوته ن، عه مبه رفشانئى مايه شهب

سرپرئى لاهوتى به ناسوتى مه هه ر مه مزوجه له و
 وه حده تا موطله ق ژ ته وحييدا مه سرپرئى لايه شهب
 لائىلا ه ئه ز له و دببببم، دانه ببببم غه يرى هو
 مه دده هئى يا هويه ئىلاللا هو مه نفى هايله شهب
 ئه ر فه نا قه ت پئى هه لينت، ئه ر به قا راجيع بكت
 ئه ر ب ظاهر خولقى لئى، ئه و واحده ئى بيكتايه شهب
 گه ر تو ئينسانئى، بچاقئى ئعتيراضئى قه ت مه نير
 ئه ر تو هيوانى، خو ده عواياته بئى ده عوايه شهب
 بوته ئينصافه ك فه ره، علمئى مه حه وضا كه وئره
 بئى جه ده ل بگه ر بخو ژئى، سه دره يئى طويمايه شهب
 حه رف ب حه رف جه وهه ر ميثالن، شيرئى مه ردان فه سده ئه و
 موشته رى كيمن، مه گه ر ئه و لوئلوئى لايه شهب
 گه ر ت فانوسا ته هلبت، شه معئى سيرر په رتو بدت
 خوش دببببى من چ حيكمه ت گو تيبه و دانايه شهب
 ئه ر شكورى وه ر كفورى، جا هلى يا غافلى
 من ژ بو صاحب دلان، ئه ف سيررئى مه عنا دايه شهب
 (أجمعت أرباب عرفان على أحكامه)
 (إن من هذا الفتى التحرير)، خوش فه توايه شهب
 (ليت من بينكم ذا فطنة يلقيها هـل)
 (قارن للبحر ذا الأمواج من) ئينشايه شهب
 (كل ضد علمه من ضده فليفقهاوا)
 (إن ذا التوري في إملائه) مه ولمايه شهب
 شهب نزانم قه وسه يا چه شمئى غه زاله، يا خه ته
 جامه يئى جه مشيده نورى، يا بخو بينمايه شهب.

(۱) ئەف ھەردو ریزە ئیشارەتە بو یەکیونی بوون، (وحده الوجود).

سەرمایی: دەست مایە، دارایی، سەرما.

کەسوت: چل، کنج.

کیمیایەر: کەسێ کو خەریکی علمێ کیمیایە.

تیشنیگان: تینوکان، تهنی، تهنو، تی.

(لاجرم): بێ گومان.

کریشمە: ناز و جوانی.

بێ پایان: بێ کوتایی، بێ دوماهی، بێ داوی.

پەردە دێ: پەردە دراندن.

گوفتارها: وتارەکان.

گویەندە: قسەکەر، وتەبێژ، (من بە زمانی تو لە وتارەکاندا دیمە قسە).

مسکێ خوتەن: مسکێ ژ غەزالا دەشتا خوتەن ل پوژەهلایێ دور تینە دەن.

(لاھوت): دونیای ئەرواحە. (ناسوت): دونیای ئەجسامە.

(فەنا): لەنتو چون، ژ ئاف چون. (یەقا): مانەو، مایین

سەدرەیی طویا: دارا بەهشتی، داری بەهشت.

چ زانم ھەییئەتی

یارەب چ زانم ھەییئەتی، ئەف نارە یا گولنارە حوب

بەحس و بەیاننا قیصەتی، خوش قیصە و گوفتارە حوب

گوھدن بەیاننا موحبەتی، قی مەسئەلی و حیکمەتی

ھەرچی کو چاقتی دل دەتی، زانی چ خوش کردارە حوب

موسا یەدی بەیضایە ئەو، یا موعجزتی عیسیایە ئەو

یا قەیصەر و کیسرایە ئەو، یا واحدتی قەھھارە حوب

یا کاسە چین و بادەییە، یا جەوھەری جانی مەییە

یا بەنکەیا مەیخانەییە، یانی د دلدا نارە حوب

ئەف روحی جانی بلبە، ئەو عەندەلیبی دل کولە

ئەو نیرگرزە یان سونبلە، ئەف غونجەیی پێ خارە حوب

ئەف باغە یانی گولشەنە، یا زولەتی یا روشەنە

فنجانییا سەر پوشەنە، یا گولشەنی گولزارە حوب

ئەف نور و عەرشێ کورسییە، ئەف جیننە یانی ئینسییە

یانی فروشت و قودسییە، عاصایە ئەف یا مارە حوب

صەییادە یانی بازە ئەو، یا کەبکە یانی قازە ئەو

یا مەرکەبا حوججازە ئەو، خەرگوشە یا شەنقارە حوب

یانی عەصا یا تاجە ئەو، قارورە یانی عاجە ئەو

یا باعشتی تاراجە ئەو، جانی مەیی بیمارە حوب

مسکێ سییەھ گیسویە ئەو، گول دەستیە مومایە ئەو

ئەف صوبحە یانی رویە ئەو، رەشتوزە یا شەممارە حوب

زنجیرە یانی سیلسیلە، رەشمارە یانی کاکلە

یا فەجرە یا رقا دلە، یا بەدرە یا ئەنوارە حوب

دەورا ل بەدری عەقربە، کەنعانی جاھا غەبغەبە

یا سیلسیلا کاکول شەبە، یا عەقربە سەتتارە حوب

بن کوشییا زێری زەرە، یا مسحەفا سیمەن پەرە

سەرگوشە قولفا دلبەرە، مەیخانە و خەممارە حوب

یا بەرقەعا شەب تارییە، یا پوژە یانی تارییە

مەحبوبە یانو بارییە، یا زەیبەقا دەووارە حوب

مەعشوقە یا عوششاقە ئەف، مەخلوقە یا خەللاقە ئەف

بەدرا سپی بەپراقە ئەف، یا لەعلە یا مروارە حوب

ئەو کەعبە و قیبلە منە، گول دەستە یانی گول بنە

پەیکانە دلدارێ منە، ئەف نشتەرێ دژوارە حوب

ئەو کەعبە من ژێ ئیستلام، ئەسودە حەجەر پێ کر سەلام

من دی نوھا صوبح و ضەلام، پوژ بول من ئیقارە حوب

ئەسودە حەجەر بو حاجییان، شیخ و مرید و سوفییان
 مەیدان تژی کر نیکییان، ئەف حەیدەرئ کەرپزارە حوب
 کوشتن ل وان کر بئ عەدەد، ئەف دل بەرا ئاور ئەسەد
 رەشتوزەیی قەوسئ سەمەد، دلداپرە غەددارە حوب
 دل دایە بەر تیر و خەدەنگ. من دی نوها روم و فەرەنگ
 لەو تین ژ دل پیت و پەرەنگ، مەجروحە دل بئ چارە حوب
 هندی شەکر خارا بتن، چەشمئ سییاه شەهلابتن
 عومرئ مەژئ پیتدا بتن، تالع مە بەخت یا نارە حوب
 حوب تالعە هەم کیمیا، هەرچئ ژ دل بەر دی قییا
 خوش قیسەتە کاکول سییاه، ئەو مەهوشا دلدارە حوب
 حوب جەوهرئ ئەرواحە ئەو، یا روزەیی ئەشباحە ئەو
 مفتاحە یا فەتتاحتە ئەو، قەهقارە یا جەببازە حوب
 حوبخولد و ئاب کەوتەرە، حوب نەینکا ئیسکەندەرە
 حوب شاه و میر و بەگلەرە، یا زولفە یا طەرپرازە حوب
 ئەف جەوهرئ مەعنایە ئەو، هشیارە یانی پایە ئەو
 دلشادە یا دامایە ئەو، بئ هوشە یا بیدارە حوب
 تەوحیدە یانی موشرکە، صورەت نەما یەک نەینکە
 ئەف موهرە یانی مونحیکە، صابونە یا قەصصارە حوب
 قەصصارە یانی رندەشە، سیقالە یانی دلگەشە
 یانی جەمالە ک بئ غشە، یا تویە ئستیغفارە حوب
 ئەف توبەیی دل سوزە ئەو، یا پوشە یانی کوزە ئەو
 ئەف تیرە یا رەشتوزە ئەو، یا دینە یا هشیارە حوب
 ئەف دینە یانی عاقلە، دانایە یانی جاھلە
 تولازە یانی قابلە، یا پاکە یا فەججارە حوب

فەججارە یانی قەنجە ئەو، کەنزینە یانی گەنجە ئەو
 غەمگینە یانی رەنجە ئەو، یانی ئەزئ بیزارە حوب
 قەلبییە ئەف یا روحە ئەو، ئەف کەشتییە یا نوحە ئەو
 جانئ مەیی مەجروحە ئەو، یا سینەیی غەمبارە حوب
 ئیرشادە یانی هادییە، ئەف شامە یا بەغدادییە
 تەعلیمە یا ئوستادییە، یا مورشدئ سالارە حوب
 سالارە یانی رەبەرە، ئەصحابە یا پتغەمبەرە
 یانی ئیلاھئ ئەکبەرە، ئیسلامە یا کوففارە حوب
 ئیسلامە یانی کوفرییە، ئکسیرە یانی سوفرییە
 تەئسیرە وەقف و جوفرییە، یا زوهرە و طەیبیارە حوب
 ذالنونە یانی بەحرە ئەو، فیرعەونە یانی قەهرە ئەو
 کەلکونە یانی ژەهرە ئەو، جەرگیسە یا نەججارە حوب
 جەرگیسە یانی یونسە، تەئنیسە یانی مونیسە
 ئالالە یانی نرجسسە، یانی ئەزئ پرکارە حوب
 یانی ئەزئ غەمناکە ئەو، یا دل بەرئ چالاکە ئەو
 ئەلماسە یا حەککاکە ئەو، یا عاشقئ مەردارە حوب
 ئەف شاھدئ حالئ منە، وەک ماھی کوپالئ منە
 فائیز و رەئسمالئ منە، خوش شاھد و ئیقارە حوب
 بەلکی رەقیب و شاھدە، حاضر قەریب و جامدە
 یانی رەجیمئ مولحدە، یا کیذبە یا ئینکارە حوب
 ئینسانە یا شەیتانە ئەو، سەکرانە یا کوفرانە ئەو
 ئیشراکە یا ئیمانە ئەو، بئ دینە یا صەببازە حوب
 ئەف رەعدە یانی بەرقە ئەو، تابانە رو یا شەرقلە ئەو
 تاجئ سەرە یا فەرقلە ئەو، خوش خەلعت و تیمارە حوب

تیمار و بار و بهخته ئه‌و، کوچک و سه‌را و تهخته ئه‌و
 ئه‌ف هه‌سپه‌ زین و رهخته ئه‌و، یا شاهه یا خوندکاره حوب
 ئه‌ف شاهه یانی قه‌یصه‌ره، کیسرایه یا ئیسکه‌نده‌ره
 ئه‌ف خه‌مره یانی هه‌یده‌ره، یا فی‌رسی فی‌لاره حوب
 ئه‌و فی‌رسی مه‌یدانه ئه‌و، یا ئه‌حمه‌دی عه‌دنامه ئه‌و
 یاضلله یا سی‌وانه ئه‌و، یا که‌هفه یا دیواره حوب
 مه‌نشوره حوکمی موته‌فه‌ق، ده‌رقه‌یده یانی مونطه‌له‌ق
 ژیک فه‌صله یانی مولته‌صه‌ق، په‌یوه‌سته یا بزماره حوب
 مه‌زبوته یانی زه‌بته ئه‌و، مه‌ربوته یانی ره‌بته ئه‌و
 مه‌خبوته یانی خه‌بته ئه‌و، ئه‌ف داره یا منشاره حوب
 چه‌کوچه یانی ته‌فته‌قه، مه‌فتوخه یانی ره‌قره‌قه
 بسماره یانی شه‌قشه‌قه، هه‌داده یا بیطاره حوب
 مه‌حبویه یا مه‌لعونه ئه‌و، مه‌وهویه یا مه‌غبونه ئه‌و
 مه‌عبویه یا مه‌فتونه ئه‌و، مه‌طروده یا موختاره حوب
 موختاره یا مه‌طروده ئه‌و، مه‌سعوده یا مه‌عهوده ئه‌و
 مه‌حرومه یا مه‌ردوده ئه‌و، هاروته یا سه‌حاره حوب
 ئه‌ف قوتبه یا ئه‌بداله ئه‌و، جب‌ریله یا میکاله ئه‌و
 عیرفانه یا ئه‌حواله ئه‌و، مه‌ذکوره یا ده‌ککاره حوب
 ئه‌فلامه یانی کاتبه، ئیلهامه یانی واهبه
 عه‌للومه یانی راهبه، ئه‌ف خه‌ته یا خه‌تتاره حوب
 عه‌سمانه یانی نه‌رضه ئه‌و، مه‌بصوته یانی عه‌رضه ئه‌و
 مه‌سنونه یانی فه‌رضه ئه‌و، مه‌تابه یا ئه‌قماره حوب
 ئه‌ف به‌حره یانی حوته ئه‌و، یا نه‌فته یا باروته ئه‌و
 یا عه‌سکه‌ری طالوته ئه‌و، پر مه‌وجه یا ئه‌نه‌اره حوب

دژواره یانی ئاگره، ئوستاده یا پی‌لاگره
 شه‌مشیره یانی چاگره، ئه‌لماسه یا موککاره حوب
 ئه‌ف راسته یانی خیبطه ئه‌و، غوفرانه یانی خیبطه ئه‌و
 یا زه‌خه‌ف و مونخه‌طه ئه‌و، مه‌کتویه یا طوماره حوب
 ئه‌ف ملکه یانی به‌رزخه، نی‌فا و جوده یا ره‌خه
 صه‌حنایی جینه یا ره‌فه، یا به‌ژن ئه‌سپیداره حوب
 لازم تزانم په‌نگه ئه‌و، به‌ژنا شیرین و شه‌نگه ئه‌و
 خوش ناب و نای و چه‌نگه ئه‌و، یا غنغنا ئه‌وتاره حوب
 قه‌لبی مه‌یی پری‌ژه ئه‌و، زانم ده‌ماغا گپ‌ژه ئه‌و
 چافی مودام ری‌ژه ئه‌و، یا سیننی پری هاره حوب
 وه‌للاه تزانم قه‌رقه‌شه، چه‌شمین سییاه خالا ره‌شه
 ره‌فتاره یانی بی‌هشه، مه‌خموره یا خه‌مماره حوب
 بوشرایه لی مزگینه ئه‌و، فه‌رهاده یا شیرینه ئه‌و
 یانی مه‌مویی زینه ئه‌و، به‌لکی مه‌لایی ژاره حوب
 ئه‌ف ئه‌وه‌له یا ئاخ‌ره، ئه‌ف باطنه یا ظاهره
 ئه‌ف حیکمه‌تی دنیاگره، ته‌قدیره یا ئیق‌داره حوب
 ئازاله یا ئاباده ئه‌و، مه‌صنوعه یا ئوستاده ئه‌و
 قانونه یا موعتاده ئه‌و، ئیع‌جازه یا شه‌هواره حوب
 ئه‌ف ئه‌صله یانی عونصوره، یا خاک و ئاب و ئاگره
 به‌لکی ژ وان طاهرتره، یا مشتتی خاکی پاره حوب
 یا مشتتی خاکی ئاده‌مه، یا ئه‌صلی هندی عاله‌مه
 ئه‌ف له‌وحه یانی خاتمه، فه‌رمانه یا به‌رداره حوب
 ئه‌ف ژوره یانی ژیره ئه‌و، ئه‌ف شه‌رپه یانی خیره ئه‌و
 ئیم‌روزه یانی پیره ئه‌و، یا سرمویی ناچاره حوب

دهریایی بی پایانه نهو، عهلامهیی سیپرپانه نهو
یا نورییی پیژانه نهو، یا مه‌عهدهنی نه‌سرااره خوب.

فهره‌نگوک:

کردان: کردهوه، کار.
خار: درک، درو، ستری.
گیسو: زولف، بسک.
کاکول: په‌رچم.
له‌عل: به‌ریتیکی گران بهایه.
مروان: مرواری، لوٹلو، (به‌ردی سپی له ناو سه‌دهف).
په‌یکان: تیر، یم.
نشته‌ر: جوریتیکی له تیغ، (چه‌قوی نوک تیژ).
نیکی: پاک، چاکه.
کیمیا: علمی کیمیا.
مه‌هوه‌ش: جوان وهک مانگ.
نه‌ینک: ناوینه، مریک.
گه‌نج: خه‌زینه، خه‌زینه، گه‌نجینه.
زوه‌ره: که‌وکه‌به‌که بنافی زوه‌ره، (کوکب الزهرة).
ذالنون: ئیشاره‌ته بو پیغه‌مبه‌ر (یونسی ذالنون).
تیمار: چارکردنی برین.
په‌یوه‌ست: به‌یه‌که‌وه نکاو.
مه‌تاب: مانگه‌ شهو، روناها هه‌یفی.
شه‌مشیر: شیر، (سیف).
خیبط: کاری نادرست، کارین نه راست و دروست.
طومار: نامه، نامه‌ی دور و دریژ، نامه‌ک دریژ.
ملکه: به‌هسته.
دنیاگر: جیهان داگر.
مشتی خاک: مشتت خول، مستت ناخی.
چه‌شم: چاو، چاف.

راست و چهپ

راست و چهپ تیر دانه جانی، راست و چهپ
قه‌وس و ره‌شتوزی کفانی، راست و چهپ
بی دل و ئینصاف و زالم فتنه‌ خیز
سینه‌ غه‌ربال کر نهانی، راست و چهپ
نه‌ز د خه‌ودابوم مه‌دی بی مروه‌تان
ریته‌ جانی من نشانی، راست و چهپ
تیر و یم دل ما د نافی حه‌لقه‌ ره‌نگ
من ب نه‌حوالی نه‌زانی، راست و چهپ
نه‌رضه‌ دل له‌و وی دبارت هه‌ر ل سه‌ر
شبه‌ی قه‌تری ئاسمانی، راست و چهپ
غه‌م ژ من ناهلگرت له‌و حو‌ججه‌تان
لی‌یک تگی‌ریتن نهانی، راست و چهپ
(ما الذي عندي ومالي يا فتى)
(هكذا خلا جفاني)، راست و چهپ
(أنت موم بظلم قبل ما)
(جاء تحقيق إمتحاني)، راست و چهپ
لی مه‌ هه‌ر ده‌ورانه‌ شبه‌ی گولژه‌نی
نه‌م ل ده‌ورا باغه‌بانی، راست و چهپ
قی جه‌فایه‌ی هه‌ر ل نه‌فسا خود که‌ت
به‌س یه‌کین بی شک نه‌ ثانی، راست و چهپ
نه‌ز برینداری کفانی مال هه‌له‌ک
نه‌ف زوله‌یخایی زه‌مانی، راست و چهپ
لی بلا نوری فیه‌دابت هه‌ر تنی
دل‌به‌ری بینم ته‌ خانی، راست و چهپ

ئەحمەد ئى مۇختارە دلبەر نورىيا
كا مراد و كامرانى، راست و چەپ
ئەى موحەممەد شىپوۋە حوسنا بى نەظىر
(مفرطا) ھەتا كو ئانى، راست و چەپ
جەرگى ئىتوتى تەكر ئارمانجى تىر
شېھەتى شىخى يەمانى، راست و چەپ.

فەرھەنگوك:
غەربال: موخلک، پېژنگ.
سىنە غەربال: سنگى منى كون كون کرد وەكو پېژنگ.
نشان: بنىشانی.
كامرانى: بەختەوهرى، خوش بەختى.

ل كوردستانى كىفى ئەز

موحەممەد ھاتە ميعراجى، يەقىن ئەز ھەر ئەوم يارەب
ژ سىنە شىبھى وەھاجى، چ نوراً پرتەوم يارەب
بخو موسامە ئەت بىنم، بقەلبى نەينك و ئايىنم
خەلىلۇللاھى ياسىنم، ئىمامى پەيرەوم يارەب
شەفا تارى كو روژم ئەز، نەعىمى خولده دوژم ئەز
وەلىكن سىنە سوژم ئەز، مەگەر ئەز بى خەوم يارەب
دسوژم ئەز ب نارى خو، ب نار و قەھرى يارى خو
روح و جانىت نەيارى خو، بىار و پەھلەوم يارەب
بىار و پەھلەوانم ئەز، سىپەھ سالارى وانم ئەز
خوداوندى جىھانم ئەز، كو سەعدى قەیلەوم يارەب
بخو فەيضا ئىلاھم ئەز، ب تەخت و شاھ كولاھم ئەز
ل سەر عالەم چ ماھم ئەز، شىرىن و خەسرەوم يارەب

بخو كەوينى گوفتارم، ھەفالى تەير و وھحشانم^(۱)
وەكى بلب ب ئەفغانم، د كوژىدا كەوم يارەب
ھەوا و ئادەمە دىسا، ئەزم ئەف مریەم و عیسا
سولەيمانى و بەلقیسا، ز عشقى ناھەوم يارەب
وەكىلى گومبەتا كەسكم، ل دنیایى بخو مسكم
ل گوفتارى ئەما بەسكم، د كوژىدا كەوم يارەب
چ كەوكى خوشى ئەزمانم، چ ئىنس و جین و سولتنام
چ قەسسى دىر و رەھبانم، ل حالى مەھىەوم يارەب
ھەكاریمە سلیوی ئەز، ل كوردستانى كىفى ئەز
ژ كرمانجى نشیقى ئەز، ژ بەھدینا ئەوم يارەب
ژ بەھدینانى خاسم ئەز، ژ پىرانى خەواسم ئەز
ل مەیدانى رەقاسم ئەز، ل دەعوا ناكەوم يارەب
ئەگەر میرم ئەگەر بەگلەر، بخو نوری چ خوش رەھبەر^(۲)
ل بەر چاوم تنى دلبەر، نیمایە ھەر ھەوم يارەب.

(۱) دو پەيغىن كو دناف فى ریزا ھەلبەستى دا ل ئالیەكى دەست خەتا شىخ مەمدوحى برىفكانى بو، پر
بزممەت تىتە خواندن، بقی ئاواىى نقتسى یە:
(بخو كویین كفدانم (كفیانم) ھەفالى طەیر و وھحشانم)
(۲) ئەف ریزە ب ئاوايەك دن ژى ھاتیە نقتسىن: (ئەگەر میرم ئەگەر بەگلەر، ئەگەر نوریمە خوش
رەھبەر).

فەرھەنگوك:
پرتەو: تیشكى نور، أشعة الضوء.
پەيرەو: كەسىك كە ئەكەوتتە بەدواى شتىك.
سپەھ سالار: سەركردهى لەشكەر.
شاھ كولاھ: كویى شاھ، تاجى شاھ و مەلك.
خەسرەو: شاھى ئىران كە ھەزى لە (شىرىن) دەكر. (فەرھاد و شىرىن).
كەوك: كەبك، كەو.

نہی صاحب

مہ ل سہر تہخت و قہدیفہا وہ دگو نھی صاحب
ہمہ خوشی مہ د دین، نھن تو پہیپہی صاحب
جامییا کہوئر و خوش رہونہق وہقتی سہحہری
مہژی ننگوشتی سہمہن دی ب مہدا مہی صاحب
ب سہلامت بگہہی، مہقسہد و حہجی بگری
حہجہر نھسود ب مہرا، روزہ تو نادہی صاحب
تہ ہہبو نازک و رہنجور و ضہعیفہک نہ نھو
ل چ کارہ تو عیلاجامہ چہوا کہی صاحب
نوہہ خانم ژ رہقیبا، مہ بھیسٹی خہبہرہک
مہ ل گہل خول سہفہرگاہی تو نابہی صاحب
تہ دووسی پوژ و شہقان، پوژ ل من شہف کہر دگر
فہرضہ حہققی مہ ژ نوو، قہنجی نھداکہی صاحب
وہرہ جارہک بدہ گوہ، قصہہی دہردی مہبری
ژ فراقی چ جہفابو، ل مہ ہہی ہہی صاحب
تہ نہدی نھ و فیغانامہ چہوا تات ژ دل
تہ دگو سینہی ما چہنگ و سہدا نہی صاحب
شوکور لیلاہی کو چون، قہبر و حیساب و عہرہصات
تول مہ ئیدی نہما جہور و جہفا کہی صاحب
ب دہرناغوشی مہ جان دایہ بہشیری تہ ژ نوو
قہنجہ خانم مہ ب گوفتاری خو راکہی صاحب
وہقتہ یہکتا بگری، قامہتی سہروین و شہفاف
ب زہبادی برہشینی و جہلادہی صاحب
وہرہ دیوانہکی میرانہ و شاہی ب شہقی
بگری وا ژ دنی، من بخوشاکہی صاحب

جامی تہلخ و مہہی نھنگور ب دہستی ب نگین
بمہ دہی ہہمنہفہسی، مہردہ روہاکہی صاحب
دوو کہلامان د سہرایی تہ ب گوفتاری شرین
تو خہبہر دہی نھن دلی خہستہ شیفاکہی صاحب
تہ ب دیدار موظہفہر، د کرن شاہ و نھمیر
نوہہ وہقتہ کو تو گازی عولہماکہی صاحب
مہحہیاتا نھبہدی خوش دیہہ دہر صوحبہتی شہہ
رابہ دا سالکی راہی ب بہقاکہی صاحب
بہ یہقین یوسفی مصری، و تہ نین چو بوہا
خولد و جاویدی ب یہک، مہوکویہماکہی صاحب
وہرہ شوکرانہی دیدار بکہ جانی شرین
تہ دفی صدقہی نھن زولفی دوتاکہی صاحب
عمری نوحی دوو سالی، مہ بوار و نہبو تیر
دلی تیشنہ توژ نوو، پرسی مہناکہی صاحب
تو دیوشی و د نوشی، ل دہر و پہنجہرہیان
ب سیہہ شہہلہ نیگہہ، بہر فہقہراکہی صاحب
دووہزار زہوق و صہفا، من ژ تہ ئیم سال د دین
لی تہ ہیژ فکرہ بمن، زہوق و صہفاکہی صاحب
دنی تاباد دکی، یاری خوہم شہاد دکی
دیوی مہلعونی کو تامار و فہناکہی صاحب
بہ مرادا تہ بتن، دہستی دوعایی نوری
قہدکتہ چہندی ہہلالی، مہکو شاکہی صاحب.

ننگوشت: تیل، پہنجہ، تل.
جامی تہلخ: شہرابی تال، شہرابا تہعل.
نیگہہ: روانین، چاو.

عمري غالب

تأخر بنامرادی، بوری مه عمری غالب
دل تیشنه و نه شادی، دیتن مه پر عه جاییب
پوژی کو دا کوسوفی، طاری دین مشارق
هه یغامه ناهلیتن، پی رون بین مه غارب
دهستی دخو د مه شتن، قه تلامرید و شیخان
خونا مه هه دریتی، سیمین بهر و هه بائیب
دلخوشییا ره قییبی، دهر هیجره تا غه رییبی
سوننه ت کرن هه بییبی، لهو چونه من نه طائییب
چهنده هه بون مه خوشی، یا خورپرهم و خروشی
پی کسه مه دی فه نابون، هه یفا کو بونه غائییب
صاحب جه مال و یه کتا، سه روا خرام و هه متا
فاژی کرن ژ قانون، هه دهفته ر و که تائییب
قال و بهلی مه دی میر، دل بهر د دهسته شه مشیر
(في قتل کل صب، ذو شیده و راغب)
ره غمه ن مه بی نه وایان، بیمار و بی ده وایان
(حکم الحبيب جار في ظلمة الترائب)
(لا تعجبوا مقامي، في سادة كرامي)
پوژا وه لیدئ هندی، (صوفیة الرغائب)
(قد شاب عنفواني، والوصل ما جفاني)
دل بهر مه دی جوانی، (في أكبر الشوائب)
شیرئ دبی شه من دی، په نجاه سال بویی
لاویدئ شیرئ نیچیر، ریژهاربین وه هائییب
له یلایه قه یس کوشتی، زینا مه مو بریشتی
شیرازییا دکیشن، با مخته بان وه صائییب

یانی مه لای جزیری، به لکی عه لی هه ریری
فه رهاد و خوسره وانه، بو کوشتنا مه طالب
(أفرطت في هواها، والقلب في نواها)
(يقضي علي بعداً، في أبعاد المراتب)
(إني رضيت منها، بالحكم في بعادي)
(إذ كلمت بثغر، ذا أرفع المطالب)
دهستا ژ دین و دنیا، قی له حظه یی دشوم نه ز
(ما إن لها عذاب، في الروح كاللهائب)
عشقامه دت جه وایی، وه ک تیمه بهر حیسایی
(يُغنيهِ ذاك عمّا فرطت في المكاسب)
(كل مرء قرين في جنبه واني)
(عندي قرين حبي في الدهر خير كائب)
(لولاك يا حبيبي، ما إن عرفت ربي)
(أعربت عنه علماً في مصحف الدوائب)
من دل بهر هه ک وه دیبو، با ناز و په روه ری بو
قه سستی دکن ل بو شاه، (بالخيل والنجائب)
عه دنانی و قوره یشی، (منها بفتك عيشي)
تیرا ژ قه وس و نه برو، پیکان و جانی صائییب
من دینه پر ده لائییل، بورهانی دهر هه مائییل
ره مزا علومی حکمه ت، ظاهر تکن مه ناکییب
صاحب بخو دزانی، نوری چ دل مراده
ئیمان و دین و دنیا، چو یین ب دهر دئ صاحب.

سیمین بهر: که سنی له شی وه ک زیو وایی، (لهش جوان).
خروش: هاوارکردن، هه وارکردن.
هه متا: هه ونا، دوست، هه قال.
بیمار: نه خوش، خسته، نه ساخ.
بی شه: دارستان، غابات.

دلپهري خوب

بئ پهلو دلپهري مهن، شورطه يي خوب
(رسان اين بندهء در هجر اشوب)

بكن تهركا نهيارئ دل مـونافق
رثقيبان رهجمئ دين، باسهنگ و باچوب

حهبيبا پيرهه، لازم ژ خارا
رهقيبا نهلهيئ، مسمار و جاروب

ويصالك قسمهتي صاحب دلان بت
فيراقت و هجرئ هه بت روزه مهحجوب

ل تهختي شاهي و همراري نهز بي
ل بهر پالا نهيارئ قسوط ب خهرونوب

ب نهوصافي رهسول و سرپرئ قورئان
دبينم قئ دنئ همرار و مهنسوب

مخابن هه مخابن بهس مخابن
كو دورين نه م ژ وي ديداري مهطلوب

حهقيقهت نه م د مرفوعين و مهجرو
ب چنگالي سهرئ زولفات مهجذوب

د جهزبدا مهديتن عهسكهري غه م
نه مين بو عهسكهري حويباته بهعسوب

پهياپه ي تينه دل رهشـتـوزه وللاه
دهه وهقت و دهمان بي وهقت و بي نوب

فيراقت و ميحنهتي عشقاته جانم
دبينم خوش ژ بهر مهحزون و بهعقوب

دكيشم مهنهتي دهردي فيراقتي
تهماشاكه ي تو چارهك حالي نهيبوب

موجبـي، دل بريندارين و پر غه م
ژ دهرمانان مههه ر ديداره مهحبوب

وهه پيكن ليقتائي نامه يي حال
ب مومو دا ببينت حالي مهكتوب

بيـيـژي حالي عاشق من بخودي
د بهحرا غه م ژ هجراناته مهكروب

ب گهريان و بخوشيان صهبر نايي
پهياپه ي ژئ مهدين نهف حال و نوسلوب

دبي چارهك بخونن شهه غولامان
ب پرسن كهله يي مهحبوسئ مهسلوب

نهگه نايي بكيري حهضرهتا شهه
دبيـژيتن نهقي من عهبدئ مهعيوب

كههم كت توله و كهلهبي شكاري
حهقيقهت نه م نهوين بي شهبه مهحسوب

(خطابي او سـوالـي مـن يـلـقي)
(إلى عليه الأحباب مخطوب)

(لقلت القلب قلب الخـل لـكن)
(منال الكون مـالـي مـنـك مـوهـوب)

بلا نوري نه مـيـنـ زير و زيوه
تنـي دل دت ب نوري دلپهري خوب.

شورطه: بايي شورطه، (جوريك بايه).

پيرهه: كراس.

خارا: بهردي رهق، بهري رهق.

پهياپه ي: يهك له دواي يهك، يهك ل په ي يهك.

كهلهبي شكاري: صهكي راو، صهبي نيچيرئ.

زيوه: زير وزيوهر، خشل.

کاسا مه نوشی

کاسا مه نوشی دای، ساقی کودا تژی ناب
هادر ژ مهوج و بهحران، تهشبیهی نون و گرداب
من دی غهزال د چاقان، دهخسی کری هناقان
رهیحان و سمبلا مهست، هاقیتته دل خهم و تاب
دیدار و قامه تا شه نک، ئینا خروشی خه رچه نک
سه د دهق چ شکل من دی، عه رعه خرامی سیراب
سه ییادی شیخ و پیران، ئیخسیر تکن ئهمیران
حاضر ژ خه لوه خانان، هم واقفان و میحراب
سوزی د جانی صدیق، بیراقی جامی ئه ندیق
مثلی مه حه مزه بی شیر، کرتن چهوا بن خه ططاب
فرمانبه ری ته جبریل، حوکی ته نوسخی ئینجیل
مه نزلگه ها ته که یوان، فریاد رهی ته وه ههاب
ئیثبات و نه فی و ئیمکان، دنیا هه می د فرمان
حکمی تهکت بیانی، لازم تبی ژ ئیجباب
عالم هه می قه له بی، دنیا هه می شکم بی
ظاهر بکن جه مالته، ته قصیره نینه ئیطناب
عشقاته ئاهه دیسا، جانی مه پی ئه بیسا
ئاها مه لهو ژ دل تی، هه ردهم ب سوز و خوناب
حویاته سه رطه ما من، سیمین تهن و غه مامن
سه نیشته رن د دلدا، یا که بیرون د خه للاب
جه ننا ت و خولد و حوری، ئیک پهرته وی تو نوری
باغی نه عیم و رضوان، ئهف نازکا مه حه جباب

ئهف نازکا شه کرخا، قامهت ئه لیف و ره عنا
قامهت نیما قیامهت، بهردا ژ چه رخی دولاب
(یوم الفراق ادهی، عند المحب مما (عمما))
(یلقاه کرلائی)، یا مه هدیئی د سه رداب
به حر و بهری و عوممان، نیشانه سه رطه می جوان
غایهت لیحه دی غایهت، ئه م سه رمیانی ئه قطاب
ئو باغی برقه کوهان، ئهف سه رمیانی عیرفان
سالاری ئه هلی ئیمان، وهک دامه کاسی منیاب
ئاغوشی کوهنه رازه، یا گولبونئی موجازه
یا مه عده نا حه یاتی، یا جائیگاها ئه صحاب
یا قیبله یی موریدان، یا مورشدی فهریدان
فه ردم د هه ر مه قامات، سلاب کوی سلاب
ئیمکان نه مایه چه شمهک، بهردت ب شه عشه عانی
عه وقهک ل بهر بوهستی، فهتتاحتی قفلی هه ر باب
نورا و قه لبی (نوری)، نوری چ بی قوسوری
یا نوره نوری طوری، یا نوری ره بیی ئه رباب

عه رعه: داریکی به رزه، دارهکا بالابه رزه.
خرام: روشنتی ئارام و به له نهجه.
سیراب: تیرئو، تیرئاف.
فریاد ردهس: ناجی، ئه وهی له هاوارت دج.
ئیطناب: دریژه پیدان، دریژکرنه وه، دریژکرن.
ئاغوش: باوهش، باوش.
کوهنه: کون، کهون، کهفن.
راز: سیرپ، سرپ، نه پنی.
گولبون: بنجکه ی گول، قه فتا گولا.

لهب

لهب گوهرانئ جیلوه گهر، رابه ژ دل بینه لهب
غونچه له بانئ سیمتن، شه ریه تی ئهنگه بینه لهب
عهینی ته عیناتی حهقی، دا دلئ عارفی شه فقه
من دیبه ذاتی حهق ژ قی، غونچه یی دهر که مینه لهب
ئهف قودوسی و موقتیه بان، ئاه و فیغانئ گازیبان
عهظمی ره میمئ گورزیبان، شه وقه فسه که تینه لهب
شه وقه فسه که تینه وان، جوهره د وی که وینه وان
تاب و غه می نه راهمی، طاله ب و موشتیه رینه لهب
بی شک ئیمامئ جاده یی، باده ژ لهب چشواوه دی
(ژههر هلاهل این همه)، ته حلی و گهه خوشینه لهب
لهب نه چو په نک و قه نده ئه، دارویی دهر دمه نده ئه
بو هه مه سوژی جگهران، دهر دئ سکنجه بییه لهب
باصررهبی مه عامیبان، چه شمی سییاه و قاریبان
کهنگی تبی کو سه ح بکن، طاقه تی قامه نینه لهب
طاقه تی قه ند و لهب گوهر، سه رو خرامئ سینه زهر
که عبه و (أسود الحجر)، عالهمکن نه دینه لهب
روژ و قه مهر ژ غه فله تی، من کو د دین ژ خه جله تی
جانئ شیرین و دل فیدا، روژ و قه مهر کرینه لهب
له ذذت و شه ربه تا له بی، عهینی به قیایئ سالکه
عارفی جلوه جانم ئه ز، جورعه کو ژی مه دینه لهب
باده ژ لهب کو نوشی دا، خورپرهم و دل خروشی دا
من نوهه جان و هوشی دا، جومله بخو برینه لهب

خاکئ نهی ب شه نه یی، عونصوری سیم و زهر نه یی
گهر چکو خضر و عارفین، مه حییه ویی قه وینه لهب
لی نه ته ووصول عونصوری، خاکئ نه ئاب و ئاگری
دهستی قه دیری چیکری، موعجیزه یی موبینه لهب
حعق بته دت عینایه تی، ههر چ ته ئه و قییا وه تی
لومه کریمه پر حسه د، دل ب غه م و برینه لهب
مه دح و نه نایئ دل به ری، فکر و خه یال و هوش و دل
عاشقی دهر سه حه رگه هان، تیکی هه می مه حینه لهب
دور و درازه ئه ی صه با، نامه یی عه رضی حالئ من
عه رضی بکی ل حه ضره تی، نامه یی لی بخوینه لهب
نامه یی فه قر و ژارییی، هلگره شه ب سحارییی
به لکی بخونتن کو ئه م، چه ندی موشه ووه شینه لهب
عاشق مه ته رکئ دت ژ دل، گهر چ جه سه د برینه من
جنن و به شه ر دگه ل ئه وان، د بو موزه بذه بینه لهب
ئه ز بخو ههر د دم دهرئ، مه ظه ر و طورئ حه ظره تی
به هرئ شیرین و نه که هی، جانئ خوبی شیرینه لهب
(أنت فرید حظرتی)، غونچه له بی مه نوریی
هه منه فه سی مه هه رده می، نوری و هه م نشینه لهب.

ئهنگه پین: هنگوین، هنگفین.

لهب گوهران: دهف گوهر.

سکه نجه پین: جوهره کئ شه ربه تی یه، جوړیک شه ربه ته.

هوب هوب دمهش

هوب هوب دمهش هوب هوب
 كوب كوب د خوش كوب كوب
 ران ران ل مــــــــــــــهيدان ران
 خوېخوب جههيش خوېخوب(۱)
 خوش خوش ب قهت بيـــــــــــــهوش
 طوب طوب نههش طوب طوب
 ئوش ئوش دههه ئوش ئوش
 قوب قوب ل لهش قوب قوب(۲)
 مـــــــــــــير دلاوير وير
 زوب زوب كـــــــــــــــــهش زوب زوب
 دار دار بهـــــــــــــــــه ر دار دار
 نوب نوب نههش نوب نوب
 داه داه مـــــــــــــــــه نـــــــــــــف داه داه
 صوب صوب ب مهش صوب صوب
 پاك پاك ژ زك مـــــــــــــاك مـــــــــــــاك
 دوب دوب هـــــــــــــمــــــــــــش دوب دوب(۳)
 چال چال ل وي مـــــــــــــال مـــــــــــــال
 ئوب ئوب نههش دوب دوب(۴)
 واي واي چ دامـــــــــــــاي مـــــــــــــاي
 زوب زوب زبـــــــــــــــــــــــــيـــــــــــــش زوب زوب
 ناب ناب ژ كــــــــــــــــــــــــــــــــول ناب ناب
 سوب سوب دمهش سوب سوب
 توب توب ژ دل توب توب
 يوب يوب ئهههش يوب يوب

كوبون كوبون ب جاكوبون كوبون
 چوب چوب ب كـــــــــــــــــهش چوب چوب
 قوم قوم ب فـــــــــــــاطوم فـــــــــــــاطوم
 شوب شوب برش شوب شوب
 چين چين ژ دل نـــــــــــــوردين
 هوب هوب مـــــــــــــــــه ئيش هوب هوب.

ددهست خهتا شيخ موحهده طاهرئ بريفكي دا ئف ريژه، بقى ئاوايي يون:

(۱) خوېخوب جهش خوېخوب.

(۲) قوب قوب ل سهر قوب قوب.

شيخ مدموحئ بريفكاني ل همبهه فان دوو ريژا بئاوايهكئ دن نفيساندييه ولههمبهه دانايه (نسخه):

(۳) دوب دوب نههش دوب دوب.

(۴) ئوب ئوب هههش ئوب ئوب.

جههيش: بازدان، خوش بهزين.

عالمهئ غهريب

ب شههادت ژ تهرا، هاتمه نهز صومهئ غهيب
 لازي جلوهئ موحههده، نهكري غهزه لوههيب
 د قيدهدا بهخومهعمودئ قهديمم ل سهما
 (مطلق ثم ثري الشك بنا منك وريب)
 (أنا في بحر وجود كعباب ظهرت)
 (وكبير صغري إن شبابي هو شيب)
 (أنا فرد بصفات لي فيها رشحاح)
 (كجبينني وخليل وبلال وصهيب)
 (أنا ذو المجد ولي بعد شؤون خفيت)
 (وعلي استترت كل عظييات وهييب)

(لسمائي قدري كنت أنا الله ألم)
(ترفي أرض برياتييه تفريج كريب)
گهه شخيم ب لهطافهت، گهه موحاجي موريد
گهه سالک گهه عابد، گهه زوناره د جهيب
گهه دهريا گهه دنيا، گهه بالا گهه زير
گهه کافور و عبيرم، گهه مسکم گهه طيب
گهه کرمانچ و عجهه، گهه شهه فارس و روم
گهه قهصر گهه کيسرا، گهه نه عراب و عوريب
گهه حقيقي ب حقيقهت، گهه نوري تويي خلق
گهه مشهودئ شهادهت، دکري عالمي غيب.

فهرهنگوک:

زوناره: ملوانکهي مسيحيهکان لهبر دهکن.

زير: ژير.

دجهيب: لهناو جيرفاندام.

شهه: شاه، مهلک.

أنا البرهان(*)

أنا البرهان والديان أحكامي تجاريب
أنا الجبار والقهار لي صد وتقريب
أنا الباقي أنا الفاني أنا الماحي أنا الصاحي
أنا الموجود والمعبود يدريني المجاريب
أنا المعبود والموهوم في رسمي تلاشيت
أنا الأصل الهيولا فهي أغصاني اليعاسيب
أنا الأعجوبة الأكبر أنا الأنبوية الأبهر
أنا القدوس في الكونين أحوالي أعاجيب

أنا الأجساد والأرواح إنني عنصر الأشياء
أنا الجراح والمجروح بل مني التعاصيب
أنا العشاق والمعشوق إنني فتنة المبلي
أنا الداعي أنا المدعو بل دأب وتأديب
أنا الهادي أنا المهدي إنني واجب المومكن
أنا الإمكان والأعيان تفصيل وتشرب
أنا الراكع أنا الساجد أنا المسجود لي حقا
أنا العباد والزهاد ماتحوي المحاريب
أنا المحبوب والمطلوب والمقصود والقاصد
أنا ذا القيسي بل ليلى ولبنا والمحاييب
أنا الغواص بل يم حوى حوتا وبهموتا
وناسوتا ولاهوتا نعم نار وتعذيب
أنا الفياض في لبي أنا الينبوع من قلبي
فيوض النور يا نوري من الأعلى ميازيب
(ئهنابيبي ته نوراني، پهياپه ي تين ژئهسماني)
فيا نوري بريفكاني أنهرتك الأنايب.

(*)ئهف ههلبسته دناف دهست خهتا شخ موحهده طاهري بريفكي، هاتيه ديتن.

حرف التاء (بيتا ت) دل جهلی بت

ته د فئ دل ته ب پهنګی، مه ه و خورشیدی جهلی بت
هر ل ژنگاری صفر، جهوههر و گهوههر عهملهلی بت
به جهلیسی مزلی کفنی، ل خو پیچه خهمولی
داکو غهسالی تهفهککور، ته بشوتن نه بهلی بت
نه بهلی بت ژ ته ییک رهنګ، و نهناسن ژ ته رهسمی
ئینس و وهشسته ژ تهر، وارث و همراز و وهلی بت
سهدی پهجاهی شهواهد، کول بن جهیی کراسی
ته ل هرجا ب عیانی، شاهد ناموختهملهلی بت
ههفرقی قاز و قولنگابه، دگهل سیه و غهزلان
وه ل کوهانی چو کهوین، ته مهقامهک جهبهلی بت
قوتی روحی ژ گیا بت، جا ل هر کههف و مهغاران
خول سهر بهسطی ذیراعی، ئاف ژ غهران و گلی بت
خاوہنا دل ژ ته ژهنګی نهبتن، عیینی نیفاقه
گر ته دل ئەز ههمی ئەغیاری موبهپرا و خهلی بت
تهخت و حکمهت وه دبینم، د بنی چاه و ل سهر چل
قسمهتی ژئی بگری، صهومهعه دئ چاهی جهلی بت
پیر و ئوستادی چ حاجت، ب عهلی حهیدهری ههستن
شهف و پروژا ژ تهر پیرئ خوداوهندی عهلی بت
مه ه و سال و شهف و روژ و دهم و گاف، ئەز ههمی عومر
مه بوارن ب خسارهت، تا فکهنگی ههزلهلی بت
وهکو طفلان ژ غرورئ، ب دنئ غافلین ئەم
روسپاهین ژ خودئ، وهفته مه شهرم و خهجهلی بت

خهلوہیهک جلوہ ژ نوری، مه نهدی صافی ببت
جلوهیا خهلوہ قهران، سینہ ژ فئ بهدرئ جهلی بت.

فهرهنگوک:

خورشید: ههتاو، روژ، حهتاف، تاو.

ههفرق: هاورهدیف، ههماهنگ، هاورئ، رهفیق، دوست.

غهزال: ئاسک.

کوه: شاخ، چیا .

قوتی روح: خوراکی روح.

خاوہن: خوداوهند، صاحب.

موبهپرا: دور، بهری، (بري).

خهلی: خالی، فاللا.

چاه: بیر، چالۀتاو.

چل: تابئ داری، لقی دار.

بوارن: رابوارن.

تا فکهنگی: ههتا کهنګی.

ههزله: گالته و گپ، گالتهچی.

طفل: منال، زاروک، مندال.

روسپاه: رورهش، روی رهش.

خهجهل: شهرم.

شعرهک عهجائب

کاتب ژ لهوئی لہم یهزل، حهرفا ئەزل تهحویلی کت
سرپرا ئەلہم نهشره ل سهر، موہرا سهدهف تهفصیلی کت
دل مالکی حوسنا ئەزل، نابت کو مهعزول بت ئەبهد
تہرغیمی چہرخی بو مہرا، دئ حورمہت و تہجیلی کت
من دی غولمانن د دل، تاجی موکهللہ وان ل سہر
خارج ژ بہر خهطی قہلہم، من دی خودان ٹیکیلی کت
مہنزلگہها حاکم ئەفہ، بہلکی بخو حاکم ئەفہ
حوکمئ ل سہر باخوی دکت، ہہرچی فییا تہنزلی کت

ئەف جادره يا شاهه دل، ئەف بەدره يانی ماھه دل
 چەشمی دلی بی نور و سەر، لازم ژ قی تەبدیلی کت
 قورئانە یا تەوراتە ئەو، میصباحه یا میشکاتە ئەو
 جبریلە یانی ئەحمەدە، نەسخی ل سەر ئینجیلی کت
 ئەف طوره یا موسایە دل، ئینجیلە یا عیسایە دل
 مەزلگەھا ئەسمایە دل، سەیران د وان جبریلی کت
 ئەف فیله یانی روستەمە، ئەف بەحرە یانی قولزەمە
 جەمشیدە یانی جەم جەمە، وەک فیئرسان و فیلی کت
 ئەف عەرشە یانی کورسییە، ئەف گایە یانی ماسییە
 ئەف جننە یانی ئینسییە، پڕ وەسوس و تەسویلی کت
 ئەف رەعدە یا بارانە ئەو، ئادارە یا نیسانە ئەو
 یا رەوضەیی رەیحانە ئەو، میکالە میکائیلی کت
 میکالە یا جبریلە ئەو، ئیجمالە یا تەفصیلە ئەو
 یەحیا و ئیسماعیلە ئەو، ئیرشادی عزرائیلی کت
 یا نوح و ئیبراھیمە ئەو، ئیدریسە یا تەعلیمە ئەو
 تەغویضە یا تەسلیمە ئەو، تەشبیھە ئیسماعیلی کت
 ئەف نوره یانی نورییە، ئەف نورییە ئیتوتییە
 شەرەک عەجائیب گوتییە، مەقصودە قی تەنزیلی کت.

چەشم: چاو، چاڤ.
 نەسخ: باطل.

حاکم

من دی د قی مەزاری، بی حیکمەت و حکومەت
 بازی و لوعبەکاری، بی مروەتی و رومەت
 حاکم بخویی جائیر، طامی و سفریا وی
 کوشتی مەرا روپییە، پرخون و پڕ زھومەت
 وی گوتە من بخو ژئی، من گو ژ رەنگی وی تو
 طەعمی تە بومە ئینا، لائیق تە ئەو طەعمەت
 عەرشەک بخو ئەدابو، گو ئەز خودایی خەلقم
 من گو خودا نەمینت، ئەو جلوهکار و جومەت
 سەد حیلە لیمی کردن، حەتا ب دەستی کەفتم
 ئەم ئەپرەم و حەکیم تر، ئەز موبەررا ب رومەت
 ئەبدال و قوطب و ئەوتاد، بیئکسەر ت هیئیا من
 هەر وی د کن ریجایی، کو نابرم همومەت
 ئەز نابری همومان، من قەت ژ تە نەقیتن
 خوش ژ گوفتوگوویم، ئەولا تر ئەز نەومەت
 ئەللاھ چ دل مرادی، یا مەنبەعی فەسادی
 فنجان د دەستە هەردەم، لی ئەو تژی غومەت
 شەیطان و گایی پیرە، دنیا کری کەبیرە
 بو ناکسان بلەزەتی، باسەعی و باھجومەت
 پیری ل غایەتی نور، نوری تو عارفی زور
 ئەی جاھلی صیبا خو، طەبەت تەپیرە تومەت
 نوری ژ چل و ئەلفی، د کەر دوسەد ژ هجرەت
 دور بو ژ ئەحمەدی خاص، لەو پڕ دتن خصومەت

حیکمہت

تہ ئہف حیکمہت، ژ بوہر ناکہسی گوت
چ زائن غہرقہتی، دہر بہحرری ناسوت
مہگہر ذالنونہ، ئہف شاہدی لہالی
ژ ویرا مولتہقم، دہرحالہ ئہف حوت
شہہادہت عاشقی مہرداری بی روح
چہوا بی ہوشہ، دہر سہدافی تابوت
دنی وی لہف کری، رہسمی حہیاتی
ل نک من نی نہمایہ، گہر چ مہنعوت
دنی ٹاگر بومن دی، جاہلانی
وہکی پہروانہ، چ نیقی و بی صہوت
ئہزم فہردی و جودی، بی نہظیہرم
ژ ئہربابی کہمالی، نینہ یہک جوت
ژ پاشی من، رہہابون ژ خہونئی
ہزاران عہنفہری، وان تین و ہہیہوت
ل عہسمانی عہبیرا، من عہبق دا
ل نک خاصی، ل عہردی مسکی مہفتوت
بخود دہر صہومہعا قودسی مہ، داوود
ب علمئی خو، کہن ئہگہر جہہلی جالوت
تہ مہقصودہ ببینی، پیرئی خہران
ژ عیہرفانی ب بین، ہادر ل حانوت
تہواضوع ژیم گہہا، حالی فتووت
تہطاول عہیبہ، ئہی ہہمراہی طالوت
ل ئہفلاکان دبینی، تاج و ئیہزاز
ئہگہر ذوللہت گہہینی، جایئ بہہموت

خاصی زہمانی ئاخہر، نوری تویی ئہکابر
سلطانی ئہہلی حالان، شہہوار با حکومہت
ئہخلاطی و بریفکی، ئیہتوتین و مہککی
حازر ل قہریہ ئیتوت، مہنزلگہہی کلومہت
ئہی بہندہیی خودایی، رابہ سہفہرکہ ئیہرو
ئہرضی موقہدہسی حہق، مہقصودی و ہہم مرووت
ئہحوال و سہد مہقامان، دہر جادہیی مہ دیتن
عارف ئہمین و غہوٹین، دہر جادہیی ئمومہت
دہر جادہیی ئیمامین، پیر خادام و غولامین
شاہی عیراق و شامین، دشمن گہہا رغومہت.

فہرہنگوک:

ئہبہرم: پاک، خاوین.

ہموم: غہم، عاجزی.

گفتوکو: وتووژ، راز و نیاز.

ئہلف: ہزار.

چل و ئہلفی د کر دوسہ ژ ہجرہت: د کہ (۱۲۴۰ھ).

شہہوار: وک شاہ، وک شاہ.

رغومہت: بہزوری، بزوری.

دبیټ یا غه سسال مه له زینه
 قـالب ب دهر د و برینه
 کفن و چاقان لمن نه شـدینه
 تو هـروه کی باب و کـوران
 لمن شه شـیره عـیب و سروران
 شـه رمی دکم ژیار و یران
 وهکو کـفنی دـروار دکن
 سهـرو چاقان سهـتار دکن
 چار نه طرفان هـوار دکن
 دبیټ یا غه سسال بکه منه تی
 چاقان نه گره فی ساعه تی
 دا ب فوکرم د کولفه تی
 سهـفه را من قـهوی دیره
 عه یالی من گـلهک هیـره
 داژی بخوازم دهـستیره
 دا ببینم فی ساعه تی
 ژئی بخوازم نه هیـمه تی
 دویره روژا قیامه تی
 وهکی دانا لـنااف دارا
 گازی دکه ته خـزم و یارا
 من سهـفه را لچار دیارا
 نهو کو لدارا کـر سواره
 گازی دکه ت بانگ و هـواره
 کا زووکا من بین خـواره

چوومه مالا ناخی و گلین
 لـخو فکرن یا خاسـرین
 عیـبرهت بگرن یا غافلین
 فی دنیایـی نه ز رهـاندم
 حـه تا بمرنی گـه هاندم
 فی دنیایـی نه ز غـاراندم
 نهی عه بدی وی سهـرگه رـدانه
 مال خراب و په شـیمانـه
 چویه مالا تارـستـانه
 چ حاله کی نه خـوش کاره
 چ قهـبره کی دوکان سـاره
 تژی کـرم و مشـک و مـاره
 تژی مار و مشـک و مـوره
 چار دیواره قـهوی کـوره
 قیامه ت ژئی هیـشتا دوره
 گـلهک کـوره گـلهک تهـنگه
 پر عـه ذابه بدهـنگه دهـنگه
 هـر نه لـلاه دزانت چ رهنـگه
 چ حاله کی بی مهـفه ره
 دوشه کا وی تـوز و گـره
 بالیـفا وی هـشکه بهـره
 ماری سهـموم هـر دگه زیت
 ژ هـه پـه تی هـردی لهـرزیت
 چو دهر نینه پیـفه ببهـزیت

عهبدی سہفہر کر ژ دئی
 د قہبریدا مابو بتہئی
 قیجا حالی خودیت بتہئی
 چ حالہکی دوکان قہبرہ
 بی عہمہل و زاد و دہبرہ
 دبیت ہوار من ناہیت صہبرہ
 ب فہرمانی شاہی عینہ
 تین دوو مہلہک زور ب لہزہ
 د عہریددا دچن گہزہ
 ئہو تین وہکی باو و ہورہ
 لبن عہردی دکہن قہرہ قہرہ
 د سہرگیٹرن وہکی شیرہ
 د شہکرن بی فہصالہ
 گورزیت ناگر وان لبالہ
 ژعہبدی دخوازن چہند سوئالہ
 خالق ئیکہ ہر نہمرہ
 تین نہکییر و ہم مونکرہ
 ژگورزیت وان دجت ناگرہ
 بیژہ ئیمامی تہ کییہ؟
 ہم بیژہ خودی تہ کییہ؟
 پیغہمہری تہژی کییہ؟
 بیژہ کا دینی تہ چییہ؟
 ہم قیبلہتا تہ یا کییہ؟
 خویشک و برایی تہ کییہ؟

سؤال دکن فان ہہمیانہ
 ل ہہمو جینن و ئینسانہ
 لازم فہصیح بکن بہیانہ
 ہہرچی عہبدی کو صالح بت
 زمان لوی دئی فہصیح بت
 جوابا وی وی مہلیح بت

دبیتژت (اللہ ربی ومحمد نبی والإسلام دینی)
 (والقرآن إمامی والکعبۃ قبلتی والمؤمنون إخوانی)
 (والمؤمنات أخواتی) یہعنی خوشک و برایت من (أهل اللہ)
 (أشهد أن لا إله إلا اللہ وأشهد أن محمدا رسول اللہ)

فہرمان دکت پی خالقبہ
 راستی ژعہبدی من صادقہ
 خوش میثانہ ئہو لائیقبہ
 یا مہلکین خدمت بکن
 میثانی من عیززت بکن
 کفنی جاران حورمہت بکن
 میثانی من خدمت بکن
 قہبرہک فرہہ ئیحسان بکن
 تژی گول و رہیمان بکن
 مسک و عہنہر حوضور بکن
 بیہنن دخوش بخور بکن
 قہبرئی وی تہژی نور بکن
 قہبرئی وی ہینگ، تہزین بکن
 مالا گلین، نورین بکن
 کفنی سپی، رہنگین بکن

رهنگین بکن، کفنئی جاران
حیفظ بکن، لمشک و مازان
فرهه بکن چار دیواران

عبدئ من زور شهرموکییه
خدمهت کارئی خودئ خویه
ئفقرو چاک کرن لسهرمهیه

ئفقرو ئهز دئ کم مننهتئ
موقابلی قئ خدمهتئ
جهئ خو بینی لجهننهتئ

قهرار دکت ئهی مهلهکه
لقهبرئ وی شهکن قولهکه
دا جهننهت ببینت عهدهکه

جهننهتئ بکن بهیانه
جهئ خو بینن بچاقاننه
ئو لائق خرمهتکارانه

ئهز لهو دکم قئ هیممهتئ
موقابیلی قئ خدمهتئ
حهتا روزا قیامهتئ

هرکسهس بمرت بی تویهته
تهحهیورت بت ژ ههیبهته
نزانت وئ چ جـواب دته

ئو نزانت وئ چ بیژیته
ئزمنائی وی دئ شکیته
قهبرئ لوی تاری دبیته

ههچی عهبدئ کوننهزانه
تویه نهکت ژگـونههانه
لوی دشکیتن ئهزمـاننه

ئو نزانت چ جـوابانه
نهجیرانه و نه میثاقانه
لوی دبیته تارسـتاننه

سوئال دکت زهبانییه
بومه بیژه خودئ ته کییه؟
ئو قاصدئ هاتی کییه؟

ئو نزانت چ جـواب دته
چوندکه یئ مری بی تویهته
ئو دمینیت بترسی و ههیبهته

ئو جاکو ئو زهبانییه
لیدن گورزی ئاگرییه
قهبرئ وی تهژی دبت لئاگرییه

ئو جـهزایی ئو کسهسهیه
بمریتن بی تویهیه
حالی وی دبت ئهقهیه

قهبرا تژی ئاگر دبیته
خودئ بخو درانیته
جهزای وی کهنگی خلاس دبیته

یارهب ژوهقتئ نهزع و سهکهراتئ
مه حیفظ بکی ژموهلیکاتئ
بو خاترئ (محمد سید الکائنات)

ئەي گەلى برادەر و جەماعەتئ
من گوت بەيتا سەكەراتئ
دا بخو بگرن عيبرەتئ

يارب بناقئ خو و موخەمەدكەي
بوسولمان واضح و كاتبا حيفظ كەي
رەحمەتەكا زور لسەروران بكەي

(يارب صلي على محمد المصطفى)
(وعلى اله وأصحابه أهل الصدق والورى)
(الى يوم الحشر و النشر والصفى)

(ثم هدية منا الى روح خير الورى)
(والى روح آله وأصحابه الأنورى)
(والى كافة أهل الإيمان) سهران سەرا.

(۱) بەيتا سەكەراتئ: ئەف ھەلبەستە دەست خەتا شەيخ مەمدوحى بريفكانى دا تونەبو، مە دناف دەست خەتەك دن دا ديتتە ولفر چاپكرتە. عيرق و خيناڤ: خوشى و ناخوشى دەرون. جەفا: خەم و خەفەت. نچود: بيمار. غەوفا: ھەرا و ھاوار، روداو، شلوق. جەما: كومبويه، كويوتەوھ. ھلبورى: ژھەف ڤەقەتيا، جيا بووھ. پال: بەرھەف، پەناى يەك. صەواب: راستى، چاكە، باشى. دەرفەت: بيف، فورسەت. سەرگەردان: سەر لئ شۆواو. بەرى: دوربون، (A@I dli) ھەڤدەك: ھاورى، دوست، ھەڤال. دەروار: تئ ئالاندن. كولفەت: مال و زاروك، مال و منال. قاصد: فرستادە، پەيك، نامبەر. غاراندم: رەڤيم، ھەللاتم، رامكر. كورز: گوپال. فەصيح: رەوان. تارستان: تاريكستان. (موھليكات): دەرد و رەنج و ناخوشى.

حرف الواو (پيتا و) كاسا مەستين

ب سېرا قوطبئ گەيلانى، مە كاسا مەستين ديبو
شەراپا ناب رومانى، د وئ سەعتئ مە نوشيبو
ھلينا پەردەيا جاني، ژ تەشريفقا تو سولطانى
شوكر ئەف غەوئئ گەيلانى، مە دەر عەھدئ صيبا ديبو
موشەپرەف كر دلئ نورى، بدەستئ خو موبارەك كر
حجابا سينەيئ پر غەم، بدەستئ خو ھالانيبو
ب فەيضا عالەما قودسى، صەفاندى دل موطەھەر كر
جونەيد و كەرخى و جەيلى، و موخىەلەدينئ شامى بو
ل محرابئ كو وەستا بو، تەجەللادا دلئ نورى
عەجەب نۆرەك بداگرتى، كو ئەو فەيضا ئيلاھيبو
سجودا دل بەرئ لازم، ژ عرفانئ ڤەدەر نابت
تو رابە دەرگەھئ قوطبى، بوئ سوجدئ مە صافيبو
مەعانى من گەلەك ديتن، سەرئ ھەميا عبودىيەت
كەسەك مادامە ئەو خەلەت، بەلئ شەيخئ مەعانيبو
ل حەضرەت قادريئ ئەكبەر، بخەف جانم ل ديوانئ
ل ھەر جاو و مەكان دامن، حضورەك كەسنەزانيبو
ئيمامئ قودوھتم ئيرو، ژ لوطفئ قوطبئ گەيلانى
عەلەم دا دەست و رەحمەت كر، ژ نو بەندا بەراھيبو
ژ بەحرا قولزەما قوطبى، ژ بو من جو و جو بارە
چ خوش ئەوراٹ و قسەتبو، ژ بەحرا شەيخئ جاريبو

سییهه سهیوانی تاجی مه، ژ مه سهعتی دهمی قهصدا
 دلئ کول ههردهم و گافی، ژ بو شیخی مه خالی بو
 دهما نهوول بزهحمهت بو، جهمال و دیتنا حوسنی
 ب تهعب و پهنج و نازاری، چکو دور و درازی بو
 کهسی نهو لی بکت مننهت، دبت روژه ل عهسمانی
 هتا هنگی ب طولته بو، لوی عهبدی گرانیبو
 نهمان نهی قوطبی گیلانی، ب هقی رهب و جهددی خو
 مهکه مهجور نهی نوری، فهقیری ته بریفکی بو.

ناب: عهنتیکه، باش، بی وینه، پر بها، کهفنار.
 رومان: نافه وهک (شهرابا رومان).
 فهیض: گهرهیی، نوری.
 سجد: کرئوش، تهمهته.
 عبودییهت: بهندهگی، کویلهیی.
 جور و جوبار: جوگهله، ژ رویباری بچیکتره، جوگه، له رویبار گجکهتره.
 دور و درازی: دور و دریز.

دهست خهتا حاجی سهعیدئ شوشی دا نهف ههلبهست گوهارتن و پیش و پاشی
 تندا ههبون، نه م کوییا نوژینالا دهست خهتی دناف فی دیوانی دا چاپ دکن.

طاعون

طاعون هاته دنیایی، چ ئافات و بهلابو
 سی روزا کههته تایی، یا چاری بی وهفابو
 نهو کولکا سور و شینا، سی رو کهته نهقینا
 یا چاری تا بتنه ئینا، پاشی ژدنی جودابو
 ژقرقوری هتا ئیتیتی، ئاگر بهردا کبریتی
 مالهک نهمانه چیتی، شینوگری لی رابو
 گههشته بازیدکی و مهمانی، عالم ئینا یهمانی (*)
 قوطبی گهلی رومانی، نهو ل پیشیا وا رابو
 سهید نهحمه چو بریکی، نههتلا بگههنه صفتیکی
 زفراندن نهو ل ریکی، قورئان د دهستی دابو
 سهید نهحمه حوسهینی، ری گرت ل روژا نهینی
 تویی قوررهتولعهینی، پیغه مبهه هاتو رابو
 پیغه مبهه هاته نک وی، طاعون نهچو گوندی وی
 کهسهک نهبو شبتی وی، نهو ژمه هه میا چیتر بو.

(*) شیخ مهمدوحی بریفکانی ل هه مبهه فی ریزئ بئاوایاک دن ژی نفیسی یه و لهبهه دانایه (نسخه):
 (طاعون کههشته مهمانی، عالم ئینا یهمانی).

حرف الیاء (پیتا ی) د باغی و وحدتی

د باغی و وحدتی تهی دل، دزانم هر تو سولطانی
ل تهختی کیشوهری هندئ، عهجهب عرفان و خاقانی
عهزیزی مصر و شامی تو، ل دهریابی نیمامی تو
غمهولای خوش غولامی تو، غولامی شاهي پرحماني
غولامی شاهي وهههابی، نیمامی قوطب و محرابی
ته دل دهرسنج و سنجابی، طهلبه نهوار و عرفانی
طهلبه عرفان و نهواری، ب علمي خو تو خوندکاری
طریقا حق تو سالاری، خهلیفی شیخی گیلانی
خهلیفی ناصری سوننهت، تویی پههبره دهری جهننهت
نههی بهر طالبی مننهت، ژ نهسلا شاهي عهدانی
ژ نهسلا سهییدی عالم، فهخاری هر بهنی نادم
قهسهه کم فی سرری نادم، ب نهسلاکی سولهیمانی
ب سرپرا حق خهبهردارم، ب دل نهوار و نهسرارم
ل دهوئی شهبی کهپرارم، دگهل دیوان و شهیتانی
ل زاری وی دکم ژههری، ل سهه وی هر دکم قههری^(۱)
نهمان دا وهقمن بههری، گوناھ و ذنب و عوصیانی
ب تهوفیقا خوداوهدی، گوناھان هر بکم چندی
ب لوطفا خالقی من دئ، عهفوکت نهو ب غوفرانی
دگهل ذللا خو تهووام، فهقییر و نازلای بایم^(۲)
غمهعبودی خو نهووام، ژ عیبادهت و ئیحسانی
عهیان دل ناکتن پهیبی، د دینی ناکتن عهیبی
د بابی دیتنا غهیبی، دبینم نورا ئیمانی

ب دل من دی جهمالا حق، دگهل هر (شیء بلا مطلق)
نزانی من هوالی حق، به تهعبیری به میزانی
ته دل طوره تژی نوره، ته دل شههکاسی فهغفور
وهه (نوری) مه دهستوره، خودی خواندینه دیوانی
خودی خوهندین ژ بو دینی، شوکر فه من ناکت کینی^(۳)
ب دهست و زار و نامینی، بکت عهبدی [بریفکانی]

ددهست خهتا شیخ موحهمد طاهری بریفکی دا، نهف ریزه بغی ناوایی بون:

(۱) ل زاری وان دکم ژههری، ل سهردا هم دکم قههری

نمابت نهو بهمن بههری، گوناھ و ذنب و عوصیانی.

(۲) دگهل ذللا خو تهووام، فهقییر ناظری بایم.

(۳) خوداخوهندیمه لهو دینی، شوکر من ناکرت کینی

ددهست نیداء و نامینی، بکن عهبدی بریفکانی.

هروهوا ددهست خهتا حاجی سهعیدی شوشی دا نهف ههلبهست گوهارتن و پیش و پاشی تیدا
ههبون، نه کوپیا نوژینالا دهست خهتی دناف فی دیوانی دا چاپ دکن.

کیشوهر: ولات، وهلات.

خاقان: پادشایی چیني بو.

عرفان: ناسین.

عهزیز: پادشایی مسری بو.

سنج و سنجاب: بی وینه، بی نمونه.

خوندکار: پادشایی مهزن، پادشای گوره.

سالار: سهه تیپ، سهروهه.

فهخار: شانازی، مهزناتی، گورهیی.

عهیان: ناشکهرا، ناشکرا.

میزان: نهندازه.

طور: چیاپی طور سیناء کو پیغهمیهر موسای دگهل خودی مهزن ناخفتی.

شههکاس: کاسهی شاهانه، شتیکی پر بها و بهقیمهت.

فهغفور: شاهي چیني.

کین: رقی، دوژمنایهتی.

زار: دهم.

بریفکانی: نامانزه بو خوی دهکات.

لته مهظهر

لته مهظهر نهجهب، بوچی مهړهنجينه دکی مه خه بهرداره کههتو بصهددی بکی، و دی و هکی ته به عیززهت لخوا دهرگاه کشاندي، مه نه بین ب جهوارح ته دبینم، له ییک جوری مهکی مه همی عضوه لیسانن، ژ ته ذیکرا وه دکن ونهیم هه رکی د بیژم، ره مهقی زیده مهکی عهجهب نهز فانی بویم، هم ژ فهنا هئی فه بویم ب ته لهف روحی دیم، کو ژ مه کفنی فه نهکی خدمه تهک بی همد و عهد، بوته مه ته قصیری نهکر^(۱) لهو مه ب رنج و ته عیبی دا ل شه ددای مه شهکی^(۲) ته نه دی غه دوه و نیصالی، همی قه بری مه بون فه بورین به رزهخ و ه شرا، تول نه فسا فه دکی نه فسا عهینئی حه یاتئی، ژ ته را جومله مه دا نه فه وه قتی تو حیسا با هسه ناتا مه بکی لیهک ل یهک قه د مه نه دی، روحی ره و احا جه سه دی ته ره و احهک هه یه گهر دی تو ره و احا مه بکی نه ده بهک لازمه نهز دی وه بکم، چاکه نه ده ب نه ده بهک واجبه شوکرانه یی نادابی مهکی مه جه مالاته یه موطلهق، کره قیبالا عه مه لان هسه بهک حاضره، خاطر مه نه زانی بو ژ کی خه ملین چاک جه ملین، طالبی نه ترا بی تو بین مه خوماراته دقیت، چاکه شواری مه شهکی

له قه با واصل و شیخا، مه عهجهب خوش له قه بین ب جه فا جه وری چه و چاکه ب دل توبه بکی گه له کی قه نچ و عه زیزان، ژ صدودا جه حدین هسه دین پر که مه دین، هتمه نه دیرن که موکی ته فه دا عه رشه کی نه خضهر، سه کنین نه م کول سهر مه نه جهل ده ست و گه هاته، کو قه دهم دامه مه کی^(*) بکه سه د شوکرئی خودا، دهستی بکیشه ژ هه و قه نه بی نینه وجودهک، مه به حه ول و مه له کی چ هه و هه ققه هه و، گهر ته نه کر حه یف و حه یا وهره نه ف وه قته گه هاته، له قه با کوندی چکی قه له می نه سخی خودا، نه سخا مه کر نه سخی ته کر عه ل مهک دامه و تاجهک، وهره صاحب حه ره که ی قه ده می صدقی مه راسخ، قه دهم و به حری غه م چکو سه د جه رح و وه داغم، ته ل من گهر نه شه کی له هه با عشق و شو هوب، دانه ب جان و جگهرم چ بو هاتین له هه بی، شه حمه و له حمی به له کی سه حه را دهنگی جه رهس، بی هه دی نه م مه ست کرین نه له ما دهنگی جه رهس، پیوه صه فا کر طه نه کی ب سه حه ر یهک دو خه به ردا فه مه را عه هد و نه شه ل دلی سوخته هی ما، حورقه تی ژ هه را گه ره کی قه ده حا عه کسی ژ کو شه تی به رقا و ه حده تی کر مه گهر نه ف عه کسه یی به رقا، قه ده حا شو عبه نه کی لته نه ف عاله می غه برا، ژ غو یاری فه مژن طه له با عاله ما قودسی، بکه (نوری) مه له کی

- وه دکهم هیفی ژ دهرگاهئی ته، ئهی باری خودا(۳)
 تول هشرئی مه و مهحسوبا، مه شهرمنده نهکی(۴)
 د حیسابا عهملادا ژ ته شهرمنده نهبین(۵)
 تو ژ بو نوری و ئتباعا، دهرئی خولدی ئهکی(۶)
 ل حوضورئی ته دگهل نوریه وهعهدهی کو قهت(۷)
 ل دوعسا و طهلبا هیچ یا بکت، رهددی نهکی(۸).

کس بحالی من نهزانی

چند دبیزم چند بهیانکم، سرپر و حالان لیک عهیانکم
 مهخفیانی ئاشکراکم، کس بحالی من نهزانی
 ئهن نزانم سرپر و حالان، ئاه ژ دهستی چاف غزالان
 هر دنالم مهه و سالان، کس بحالی من نهزانی
 مهه و سالان هر دنالم، شهف و پروا طالب دارم
 عاشقی بهژنا شهپالم، کس بحالی من نهزانی
 عاشقی بهژنا لهطیفم، خستهحالم پر زهعیفم
 موپته لا قاما ئهلیفم، کس بحالی من نهزانی
 خستهحالم پر فهنامه، ژیار و دوستای جو دامه
 عاشقی نورا خودامه، کس بحالی من نهزانی
 هادری من دیت ژ ویقه، قامهتا نازک ژ پیرقه
 دل ل من کهرکر ژ ویقه، کس بحالی من نهزانی.

عیهان: بهیان، ئاشکرا، ئاشکرا.
 مهخفیان: نهپنیهکان، سرپرکان.
 خستهحال: پیریشان، ماندو.
 موپته لا: دوچار، توشبون.
 قاما ئهلیف: بالا عهرعر، بهژن و بالا زراف.
 فهنا: فهنا، فانی، خریکم که ئهرم، خریکم له ناو ئهچم.

(۱) ۸۰۷، ۶۰۵، ۴۰۳، ۲۰۱) ئهف ههشت ریزین ههلبهستی دناف دهست خهتا شیخ مهمدوحی بریفکانی دا
 تونهبون، مه دهست خهتهک دن دا دیتییه، و لفر زیده کریه.
 (* د دهست خهتهک دن ل جهئی قئی ریزئی، بقی ئاواپی بو: (ئهنه لیدا ته نفیسبو کو دج هر وهکی).
 پهنجینه: (رهنج: زحمهت)، پهنجاندن، ماندوبون، زحمهت کیشان.
 مه خهپهرداره: ئاگه دارین، پی ئاگه هین.
 جور: شیوه، ئاوا، ئاواپی.
 عضوه: ئهندام.
 رهمهق: گور و تین.
 فانی: نه مان.
 بی حهه و عهه: بی حهه و ئه اندازه.
 شهداد: کهسهکی خودان دهستهلات.
 روحپیرهواح: روحا شاد و ئازاد.
 هسهب: شهرت و مهرج، دهلیل و پورهان.
 خومار: سهرخووش، مهست.
 چهور و چهفا: خهه و خهفته.
 هسهه: ئیرهیی، هسهودی، هسیدی.
 نه دیرن: نیانه، نینه.
 کهموکی: کهمیک، هندیک، هندهک، هههک، چههک.
 دامه: داف و قهید.
 کوندی: کهمی، کیمی.
 نهسخ: پاکردنهوه، کوژاندنهوه، باطل کردن.
 جهرح: برین، زهخم، زام.
 سهحر: سحر، ئه لند، بهیانی.
 دهنکی جهرس: مه بهست دهنکی بانگی سپیدی یه، دهنکی بانگی بهیانی.
 سهفا: شادی، خوش حالی، بکهیف.
 سوخته: سوتاو، شهوتی، سوئی.
 قهدهح: پیاله، کاسه.
 بهرقا ومهدت: نوری یهکتایی.
 غویار و مز: تهم و مز.
 قودسی: پیروز.
 شهرمنده: روزهر، شهرمزار.
 خولا: بههشت، بههشت.

قهنج و نهوليا

هندي ههبن صاحب هه وهس، به قيسمه تي روژا نهلهس وان خو په رستي بو عه بهس، بخو دچوونه سو جده تي صاحب شيمان بئ نه صيب، بيكسه نه ساخن بي طه بيب ئي وي روژي نابت قه ريب، نه قرو نابينت قوربه تي عه بدئي خودايي من قيا، ناقي وي قنج و نهوليا هه شرکنا في قه نجيا، دگهل نه هلي سه عاده تي جه ننه ته مڪاني نه تقيا، جه هنه مڪاني نه شقيا هه چي كو ييک ل وان قيا، دي لنک وي بت قيامه تي خودي ودرنگ فه رمان کره، نيزيکيا قنجا طاهره قيانا خرابا ناگره، هشييار بين ژ غه فله تي باور بکن في خه بهري، وي هاتيه لنک پيغه مبهري که سي نه بت پي باوري، کافر دبت وي ساعه تي هه شراره نه عاقل ته مام، لازم بزنان خاص و عام دوئ هه شري دگهل کيرام، يه عني چاکيت في نومه تي هندي ل سه طه بعئ وابي، نابت ژ وا قهت جو دابي هندي هه بي ياري وابي، ناخرهت به حوبيا قه نجا تي ناگر به حوبيا خرابا، نه قه به نه صصا کيتا يا مه جليسا پيسا تو رابا، خارج دبي ژ ظوله تي قهت جين ل بهر جين ناره فن، قهت گورک و پهز فيک ناکه فن قنج و خراب ضد ديت هه فن، فيک ناکه فن بيک له حظه تي.

هه وهس: نارهنو، ناوات.

عه بهس: بي هوده، به يهوده.

نهلهس: (الست بربکم).

وهرنگ: بقى رهنكي، بهو جوړه.

خو په رست: خو به زل زانين.

فه رمان: ده ستوري دا.

نه هلي جفاتي

نه هلي گهلي نه هلي جفاتي، گو ه بدن في قيصه تي داكو حاصل کن نه جاتي، قهت نه بينن زه حمه تي نهو حه ديئا موصطه فايه، بومه ئيسلامي گه هايه هر که سي گو ه لي نه دايه، ئي خساره لئاخره تي کهس نه بيژن نهو وه نينه، خه بري شاهي نه مينه ژ حه ديئي من دهرينه، شهرع و قيصا سونه تي نسحه تهک من بو خودي کر، به يته کا مه نظوم من چيکر بو مسلمانان قريکر، دا بزنان حیکمه تي نه هلي گهلي مه زن و بچوکا، طالب و نه هلي سلوکا هه م گه دا و هه م ملوکا، گو ه بدن في نسحه تي نه ف دنيا دار لغوروره، ساحره بيکسه ف جوړه هه رکه سي ژي چويه دوره، گه شته داري راحه تي بو که سي مونقاد نابت، هه رکه سي پي مولته قابت لازم هه ژي جو دابت، دانه بينت هه سره تي هه رکه سي عاشق لوي بت، تابعي في ساحري بت رورهش و دوور ل خودي بت، که فته ناري حيرقه تي که سي نهو ژ دل حه باندي، زينته دنيا جه ماندي قه بري ناگر لي ره شاندي، چال و به يته ظوله تي سه ر نه دا قاروني طاغي، رو نه دا شه دادي باغي جه ننه تهک چيکر ژ باغي، دا بچيته جه ننه تي ساعه تا جه ننه ته مام کر، خالقي بو ئينتي قام کر هادري مه رگي خو طام کر، دا نه بينت له ذه تي له ذه تا فاني به تاله، مه رته با وي هه زه واله جاهلي قيرا هه فاله، راحه تي سه ر ناده تي

کی دیت دنیاوی قہنجہ، گہر ہہ بیتن زیر و گہنجہ
 ہر دیتہ تہ عب و رنجہ، وک دچیتہ حہضرہ تی
 قہہوہ خانہ غافلانہ، خانہ دانہ جاہلانہ
 عہ دوئی ئہ ہلی دلانہ، غافلہ ت و بوتخانہ تی
 دنیا داری سہرہستیہ، فنجانا مہی دہستیہ
 پورہ ل چاقان بہستیہ، ویلا ل ئہ ہلی شہوہ تی
 خوشییا تہ حلی ل دوت، صوحبہ تا غارہ ت لہ بویت
 بوکہ مین چوی عہ دوت، صوحبہ وختی غارہ تی
 ہہ منشیئی وئی جقاتی، قہ نہ کن پی ئیلتیفاتی
 ہر بکن دائم خہ باتی، دورین ژ وئی مہ ژغہ لہ تی
 صالحان ہم سرری صالح، طالحان دل بہ خشی طالح
 راستہ ئہ ف قہولیتہ ناصح، دہر حہدیث و ئایہ تی
 دہست تہ ژ دنیا قہرستن، ئہم ژ جاما وئی دہستن
 حہیفہ ئہم دنیا پہرستن، چاکہ ژئی بکن توبہ تی
 چاکہ ئہم مالی بہ لاف کن، ژمہحبہ تا وئی خومہ عاف کن
 ہر دو چافی خو پر ئاف کن، ژبہر گرین و خہشیہ تی.

نہجات: رزگاریون، نہجاتیون، رہا.
 مہ ژغہ لہ: دہر دی سہری.
 مویتہ لا: دوچار، گرفتار، توشیون.
 ناصح: ناموژگاری کہر.
 قارون: دہولہ مہند، بہدہستہ لات.
 مہستن: سہر خوشن.
 شہدائ باغی: دہولہ مہنہ دیکہ کہ بہشتی دوست کرہ دہ.
 دنیا پہرست: دنیا خوش ویستن.
 خانہ دان: وانا لیرہ (شوین).
 مہ عاف: بہ خشین.
 بوتخانہ: (بوت: سہنہم)، (معبد للافنام).
 لہذہت: خوشی، تارہ زو.
 ہہ منشین: ہاوتشین، دوست، ہاورئ.
 قہہوہ خانہ: وانا لیرہ (جیکا).
 گہنج: تہلا، ٹالتون.
 خانہ دان: وانا لیرہ (شوین).
 ہادر: بیکسہر، دکافی دا.
 سہر مہستی: سہر خوشی.

تیکہ لا قہنجا

تیکہ لا قہنجا ژ دل کن، دل دگہل وا موتتہ صیل کن
 بیہک ژ وان خو موشتہ میل کن، دا بگہ ہنہ دہولہ تی
 دہولہ تا خودی کو دای، دہولہ تا دارولبہ قائی
 ئہ و لنک ئہ ہلی خودایی، ئیتہ کار و صوحبہ تی
 تیکہ لا چاکا سہ عیدہ، یارییا پیسا بہ عیدہ
 ٹاگر و ظولم و پہ لیدہ، تیکہ ل ئہ ہلی ظولتی
 یارییا پیسا عہ ذابہ، تیکہ لا وا پوچ خرابہ
 ہم جہ فایہک بی حسابہ، تہرک بکن وئی زومرہ تی
 تہرکا خرابا واجبہ، بیک ساعہ تی دگہل وا نہ بہ
 ہرچی دگہل وا راغبہ، قہت پی نہ کن صہداقہ تی
 ما قہنج دگہل ظالم بیتن، گہر عالم و فاما بیتن
 قنجی ژ وان چینا بیتن، ئہ للاح دزانت حیکمہ تی
 ما ئاف دگہل ٹاگر دبت، صالح لنک فاجر دبت
 عہ بدی لنک حاضر دبت، زو زو دبنت قہسوتہ تی
 قہسوت چییہ دل تاربیہ، ٹاگر ل زالم باریبہ
 لہ عنہت ژ بو وان ہاتیبہ، ژئی دورین ہر ساعہ تی
 (لاترکنا) نہ ہیا مہ کر، حکمہت دزانت لہ و وکر
 ئہ للاح ژ بومہ و عظہ کر، نہ ہیا مہ کر ژ موحبہ تی
 ژ موحبہ تا زالم کہرا، ژ یارییا عہقل کہرا
 ہشیار کرن لمن فہرہ، بو غافلان ژ غافلہ تی.

ئہ ف ہر دو ہلہ بستین کو بنا فی (ئہ ہلی جقاتی) و (تیکہ لا قہنجا) دہست خہتا (شیخ موحہ مد
 طاہری بریفکی) دا بیک ہلہ بستن، لی لہنک جہی دن ژیک قہقہتیای بون.
 دارولبہ قاء: مالی ہمیشہ بی، مالی ہتا ہتایی، مہ بست لقر دنیا دنہ.
 پلید: پیس.

جهفا: خهم و خهفت، بئ وهفایي .
زومرته: دهسته، تیم، گروپ، جهماعته.
قهسوته: ستهم.
غهفلته: بئ هوشی، کهم تهرخه می .
(فاجر): کونه هکار.

شیخ و مرید

جه معییه تا صاحب دلا، نه صلا وصولا واصیلا
نابت تهمام و کامیلا، ئیلا ب جه معا وهصله تی
وهصله تا شیخ و مریدا، فه ربویه لعامل ره شیدا
ئهی گه لی قهنج و سه عیدا، قهنج بکن سه معییه تی
شوله که ههیه نیفاقیه، شهرتی مریدی راستیه
وه عدهی دگهل شیخ گوئییه، فه رضه بجی کهت خدمه تی
نابت مرید رایه که ههبت، فه رضه د شیخ دا بهر زهبت
دا روزه نا غه بیی شهبت، رودت شو هودا غه بییه تی
نه فسا وه باطن جه وه ره، لاکین قه ساوهت دا سه ره
سوئن ب ئاگری فه ره، دا ئاشکراکت جه فوه تی
جه هورئ نه فسئ صه فینن، په رده بئ حهد عوجب و کینن
په رده یا ییکسه هر هلینن، داکو سه حکن زینه تی
هه رکه سی گه نجه که عه جیه، نفس ل سه مار و صه لیه
خو فیان حوجبا ره قیه، قوفلی میفتاح ناکه تی
تهرکا وجودی واجیه، دا هون بزائن حاجیه
مه عبود ته واضوع طالیبه، پاچین ژ خو فی شیرکه تی
چهندی کومه ئیشراک ههبت، نابت کومه ئیدراک ههبت
پاکیزه جانکه پاک ههبت، دورین ژ ری ئه هلییه تی

صوفی قهت صافی وه نابت، سینه پور کیبر و ریابت
دی ژ وان قهوما جودابت، دین فروشی و رومه تی .

روزه نا: کونیک که روشنیایی ئه دات، ده لاقه، کونا وهجه .
کیبر و ریبا: خو به گه وره یی زانین .
پاکیزه: پاک، خاوین .
رومهت: گه وره یی .
عوجب و کین: رقی و چین .
سینه: سنگ، مه بهست لفر (دل) ه .
ئیدراک: تیگه بشتن .
ئه صلا وصولا واصیلا: شهرتی گه هشتنی بوی تشتی .

گه لی صوفی فه قیرا

ئهی گه لی صوفی فه قیرا، گو ه بده گو فتاری پیرا
نسه ته تی شیخ و که بیرا، قهت نه کن ژئ نه فرته تی
نسه ته تی صاحب شوناسه، ره هه برئ ئه هلی قیاسه
حه یفه تیگهن کیم و کاسه، قهنج بزائن حکمه تی
حیکمه تا سر ری طه رقی، که شتییا به حرئ غه رقی
که ئس و فنجانئ ره حیقی، خاته ما مه ختومه تی
خاته ما مولکی به قایی، هه ر ئه مین دده سته تی خودایی
بئ ئه دهب هادر گه هایي، نار و شوعلا حیره قه تی
ب راستیه شول چی دین، هه رچی دلی خوک تی هه بن
دنیا و ئاخره ت ژئ دچن، روسه ه ژقه در و قیمه تی
راستی عه یانه شبه یی روژ، خائین حه رقی نار و دوژ
هندی هه بن هه میا بسوژ، بکی ر چ کاره ئه و نه تی
هندی دارن هندی بهرن، ئه گه ر راستن د می رسه رن
ئه گه ر خوارن بو ئاگرن، خاسم ئه هلی مه عصیه تی

عبدالتي ڪو ٺهڻ قهنجي لنڪ، ٺهڻ مهنن ٺهڻ ڪچڪ
 دي وي هليئين سنسڪ، ل سهر تهختي سهلطنهتي
 هندي ٺهين و صادقن، ٺهڻ ٺيماميٽ د لائيقن
 صاحب ڪهشف و هقائيقن، ٺهڻ موسستهحق ٺينجامهتي
 ٺيماميٽ دنيا و دينن، صاحب دلن د بي ڪين
 بو عالهمي ٺهڻ ٺهين، داعينه ٺبو هيدياهتي
 گهر عالمين هون بزانن، چهند صوفيٽ موسلمانن
 ب دل تابعيت قهجانن، دورن ٺههلي ڪهرامهتي
 گهر عاقل هون بدين، عبدالتي قهنجي لنڪ نين
 حويبا وي نڪ قهجانن، نيزيڪيا ٺههلي فيتهتي
 راسته مهيل دگهل راستانه، خواران مهيل دگهل خوارانه
 دنيا ٺي ٺيڪ وهسانه، بقئ بهيان و نيسبتهتي.

شوناس: ناسين.
 ڪهشتي: گهمي، بهلم.
 هادر: بيڪسر، دگافي دا.
 خوك: بهراز.
 روسهه: روسيا، پورهش.
 دوڙ: ڪز و مات.
 ڪين: بوغز، رق.
 راسته مهيل: لائنگري راستي، ٺارهزوي لهسر راسته.
 خواران مهيل: لانگري چهوتي و خرابي.

دل

دل بخو شاهي ٺهه ميره، ٺهڻ جهسه ٺيرا ٺهه سيره
 ساعهتي دل بيت موشيره، خوش ٺهمره ل ره عيههتي
 هرچي ٺهمرئ وي موراده، گهر سه لاهه و گهر فهساده
 قالي نافي لي بهياده، دي ب لهزكت خزنمهتي
 ٺهڻ حاڪمي تهختي جهسه، هندي ٺهداكت ڪاري بهد
 موڪم دبن لي باب و شه، پورغهم د قهسرا هسههتي
 حاڪم دقٽ عادل بتن، دا شول ب ڪام و دل بتن
 هرچي ٺيا حاصل بتن، ٺيمن دبت ٺره عيههتي
 سولطانييا دل دائمه، ٺهعطا ب ٺهرش قائمه
 گهر عادله گهر زالمه، حوڪمي دكت ب قووهتي
 ٺهڻ رهههري وي عهسڪهري، روح و جهسه بو موشتهري
 ٺان ٺهڻ دهليلي ٺاگري، ياني گههشته جهههتي.

جهسه: تن، لهش، بهدن.
 موراد: ٺارهزو.
 سه لاه: چاڪي، باشي.
 فهساد: بهدي، خرابي.
 بهد: خراب.
 ڪام: ٺارهزو.
 ٺيمن: ٺهين.
 موشتهري: مشتهري، ڪريار.

حاکمی زولوی بکت

هر حاکمی زولوی بکت، ئەمری خودی ب جه نهکت
ب دهستی چهپ کاغهن دکت، روژا حهشری و قیامهتی
رورهش دبیتن وی دەمی، دی چیته بئالی جههنمی
دی مولتهقابت به غهمی، خالی ژ لوظف و پهحمهتی
وهصییهتا من ل وهبت، کهس نیژیکی زالم نهبت
پهحمهت ژ بو وی دی ههبت، روی سپی دبیتن ئاخهتی
نیژیکیا وانه ژههر، لهعنهت ژ بالی تیته سه
راست و دورستن ئەف خهبر، نهصصا هدیث و ئایهتی
زالم دگهل زالم دبیت، عالم دگهل عالم دبیت
حاکم دگهل حاکم دبیت، به ئیعتیبارا ئولفهتی
ههمییا ژ جهمعا ئولیا، دوره ژ جهمعا ئەشقییا
ههچتی ته ئەو ژ دل فییا، ئەو جینسهکن به نیسهتی
هه کهسهکی خزمهت کهره، ئەو دوستی میری ئەکهبهره
وللاه عهزیزهک سهروهه، ههردهم دبیتن نهصهتی
طاعهت کرن شهئنی وهیه، کارهک عهظیمه و زیدیه
تاجی وبقاری بو ویه، عهبدی مهشغول ب طاعهتی
عهبدی ب خازیت مهطلبی، هادر خودی دی بیت لهبی
خاسمه دوغایی نیف شهقی، خوش خوش دکت ئیجابهتی
خالق نهصیر و عیززهته، عهبدی ژ بو بکت طاعهته
دائم به عهون و فورصهته، حهق بو دکت قی غیرهتی
چهندی فهقییر و مسکین، ئەو دل ههزین و دغهمگین
هیقی و ریجا ژکهسی نین، ئیللا خودانی قودرهتی

هر عهبدی کو تهقوا ههبت، ههچهندی وی یارهک نهبت
دی پوشتهگیر ملیاکهبت، به حیفظ و عهون و نهصهتی
مهولا گهلهک غیرهت ههیه، ئەو سهییده و رهبی مهیه
هه عهبدیکی بههرهک ههیه، ژ ئیفتیقار و خهشیهتی
ئینسان ههمو بو طائیعن، مهخلوق ژ بو هه جامیعن
هند موشتهری بو بائیعن، هندهک د ئەمر و خدمهتی
حهیوان و جینیت بهحر و بهر، مهولا دکت حوکمی ل سه
ییکسه د فهرمانا کهسهر، به سینه دهر طهوعیهتی
هندی هه نه ئینسان و جن، خلمهت کهری شاهی مهزن
ییکسه د فهرمانی دجن، فهرمان بهرن ل مهشیهتی
فهرمان دکت شاهی رهفیع، عهبدی د فهرمانی موطیع
ئینسان و جن ییکسه جهمیع، جاری دکن تهبعیهتی
عهبدی د ئەمری سولطانی، (ذوالقوة علي الشان)
مولکیهتا سولهیمانی، حهق دی ب ئیحسانی دهتی
مولکی سولهیمان خاتمه، خاتمه بخو جاما جهمه
قهیصره یانی جهم جهمه، یا باغهفانی وهحدهتی
باغی کو میفتاح کافه لی، شاهین شاهی نهطافه لی
گردانی گهردی قافه لی، قوطبی ل سه مولکیهتی
قوطبی ل سه تهختی مهشی، جهدول ژ بهحری دهدهشی
سیمورغ و سیها پهروهشی، ئینا مهقامی شوهرتی
ئینا مهقامی شاهیه، شههبازی بهحری ماهیه
وی هاته رهخ بیناهیه، مهیدان گههانده وهصلهتی
ئو ماهیهیا سهیحون چیه، نیل و فرات و دجلهیه
یهکسو نههوجا لوجهیه، ئاسانه ئەو لماهییهتی

مهوجا ل بهرا قولزمه، كهشتي ل بهندا موحهكه مه بهرا نه ماني مودغه مه، سه بابحي بهرا لوجه تي سه بابحي بهرا نون و كاف، خورشيد ليذا قافي قاف مهتابي حالي شين و صاف، غه ربه كسووف ناده تي وهستايه مه نيضا كه بهد، مه نزلگه ها بورجا نه سه د دهريا ل بندا ما جه مه د، دهستي ته سه پرروف زي نه تي خورشيد و ماه تيك هلگرن، نور و ضيائكه سهرين گيا و خه ضرا دائيرن، نه طله سي لباني گونبه تي گونبه تا خه ضراء و نه طله س، خاتمه بورجا موقه ووه س دوره زي نامهر د و ناكه س، دل ده بابي زينه تي دل دقيت په رده سفك بت، هوش و جان دائم لنك بت گه ه مه زن بت گه ه بچيك بت، پور ل دونيا و به هجه تي وهجه كي بيك تازه بينم، سه ر ب سه ر په ردا هلي نم گه ر دوو شيعرا قيت بخوئيم، بهي تي نه ظما قيصه تي ته قديره كا صانع كرى، نه ارواح د ماني چي كرى شهوق و زهوق زي كرا كرى، ته صريفي لي كر قودره تي ته صريف و حيكمه ت هه ر هه بو، نه لاله بخو لي شه هده بو هه ر نه فسه كي حوكمه ك هه بو، ته نثيرا نه صلي نه شنه تي هندي ژ دل خودا په رست، ده ر حوسني دل بهر مانه مه ست حوسن و جه مالا دهستي قه ست، مه خموره ده ر جه معييه تي هندي نه دا نورا جه لا، مائينه ته يه ي مو بته لا هه روئ ده مي لي بو غه لا، حالي ل بهر قا جه زبه تي له وح و قه له م ده ر د و نه له م، ژيرا كرن نه ندوه وه غه م چه ندي گه دا و موحه شه م، جاري دكن وي سوننه تي

چه ندي هه بو نه ارواح و زه ر، هندي ل مه ولاكر نه ظه ر عشقا خودي تيك ر نه شر، جه زبان و تينه ف حيلمه تي نه و ثولله تي نه هلي به مين، هون نه ووه لين و ناخرين وان ديتبو عه ينولي هه قين، طوبا ژ بو وي ثولله تي ره يحانه ي عه نه ر فه شا، حه يا نه له ستي زي گه ها روحه ك ژ ره يحاني نه ما، فه ناف دلي عارف كه تي ناغي موقه پر هب له و هه يه، چاغي دلي بي په رده يه مه ستي شه راب و باده يه، ده م ده م د نوشيت شه ربه تي شه ربه ت چييه ساقى د دت، ده ستي چه ي دل بهر د دت ناگر ژ حوسنا خو دكت، هه مراني كه يفا ثولفه تي گه ر تيشنه يي حوسنا وه تي، گه ر بو خو يي گه ر نه خو يي گه ر باغه فاني باغه يي، باغي سه راي عيرفانه تي.

روى سپي: سه ربه رز.
 ثولفه ت: دوستايه تي، هه فالي ني، هاورتيه تي.
 جنسه كن: جنسي كن، مه تاع.
 سه روه ر: گه و ره يي.
 تاجي وي قار: تاجي سه ربه رزي، تاجي راست گويي و پاكي، تاجي سه ربه رزي.
 خاسمه: به تايه ت.
 پوشته گير: پوشته فان، پوشتيوان.
 موشته ري: كريان.
 جاما جه م: پياله ي پادشاي جه مشيد جه بولقاي.
 باغه فاني و حده تي: باغه واني يه كتاي يه، خوا په رست.
 ده دگه ش: ده ره يان، ئينانه ده ر.
 سيمورغ: ته يره كي خه ياليه، مه ليكي ئافسانه يي يه.
 سه يحون: ناغي روياره كيه، (سه يحون و جه يحون ناوي دوو رويارن).
 يه كسو: ته نيا له لايكه وه.
 ماهييه ت: نافه روك، كه سايه تي، ناوه روك.
 مه وج: شه پول.
 كه شتي: گه مي، به له م.
 مودغه م: تيكه لبون، تيكه لاوبون، تيكروچوي.

سهبباج: مهلهقان، مهلهوان.
 خورشيد: تاف، ههتاف، ههتاو.
 مههتاب: مانگه شهو.
 شين و صاف: بيگهره، نهسماني شين و سافي، ناسماني شين و ساف.
 كسوف: روژ گيران.
 بورجا نهسهه: مههكه دساليدا، مانگيكه لهسال.
 دهريا: بهحر.
 خهضرا: گيايي شين، سهوزهگيا.
 كونهت: ناسمان، گومهس.
 بورجا موقهوهوس: مههكه دساليدا، مانگيكه لهسال (برج القوس).
 بههجهت: خوشي.
 شهوق و زهوق: خوشي و شادي.
 مهست: سهرخوش.
 حوسن و جهمال: جواني.
 قهست: نارزو.
 بهرقا جهزهت: هيزي كيشانهوه.
 نهندوه وهغم: دهره وخهه، خهه و خهفهت.
 كهدا: فهقير.
 موختهشهه: دهولهمههه.
 ثولله: طائيفه.
 (عهينوليهقين): سهرچاوهي راستي.
 طوبا: خوزگام به، خوزگه بريا.
 نهلهست: (الست بريكم) نيشارهته بو نايهتهكا قورنائى.
 باده: مهى.
 ههمران: هاودل.
 تيشنه: تهني، تيهني، تينو.
 باغهقان: باخهوان.
 باغي سهراي: مهبهست لقر (نهه دونيايه).

قهنج و خراب

پاشي بهيانا كاملي، عيرفانهيي رهوشهه دلي
 چاكه بهيانكم جاهلي، دا هون بزانه ههيههتي
 فيك ناكهفن قهنج و خراب، تيكههل نابن باز و غوراب
 جينسهك نينن تهير و دهواب، ژيكر ناكنا نولفييهتي
 مهيلا جينسي جينسي خويه، ههرييك ل تهرزي خو چويه
 مهيلا جاد و جادئ وهيه، خراب نهكن في عادهتي
 ههچي ل في راهي نهچت، ل سهه طهريقا خونچهت
 دگهل ههه جينسي نهچت، وللاه دكيشت ميحههتي
 وللاه دكيشت جهفائي، دهر دونيايي و عوقبايي
 شولهك ژ دهستي وي نايي، دي لنهفسا خوك لومهتي
 ههچي عهبدئ مونافقه، لغهيري جينسي مووافقه
 وللاه نه عهبدهك صادق، بي شك دوره ژ مروهتي
 دبتي چاكي مووافق بت، ب زار و دل يي صادق بت
 داكو نه ژبتي مووافق بت، نهزمان موخالف نييهتي
 وهكو ته كهسهك نهقييا، پاشي تهكه للوف بوچييه
 تهكه للوف ژي نيفاقيهه، مهعلوم د بي بقئ خهصلهتي
 مهعلوم د بي ههه وي دههه، فاحش د بي لنك عالههه
 غههگين د فكر وي غههه، خوسران دگهل نهدهههتي
 خاريا قهلب و زباني، فهحشيهه عهيبا خوداني
 ههه كهسهك زوو پي دزاني، باوهري كهس پي نههتي
 خاريا حيله و ههههه، گوتهه وان قيل و قالا
 فورسههت و وهههه و مهجالا، لي نهبورن موودههتي

شولا مووافق فاحشه، لگوتنا وان کن ته ماشه
پاشی ژئی خو بدن پاشه، هتا کو تین سهر توبه تی
ههچی شه فاعهت بو نه بت، ل دونیای بی توبه بت
خه وفهک ل قه لیبی دا نه بت، ترسا عه ذاب و خه شیه تی
روژا دچیته مه حشه ری، په نجا هه زاریت ده فته ری
سال لی دبورن مه هده ری، ناگهت شه فیعی ئومه تی
هندی هه نه ئینسان و جن، نه وعهک ل سهر دینی دچن
ئو لائیقت رحمی دبن، روژا که سبی و حیرقه تی نه وعی
دوو د ظاهرن، بی شک شه قی و کافر ن
گره ئو ل سهر کوفر ری مرن، قهت نابینن چو راحه تی
نه وعی سیی مسلمانن، ئو ب ظاهر به ئیمانن
روژی و نقیژ کاری وانن، خوش ضابطن ئو بسونه تی
ئوما ب باطن کافرن، ئو دی ل سهر کوفر ری مرن
ئو قه نجییت وان دکرن، ژئی ناگرن نه فعییه تی
ههچی عه بدی مسلمانن، شولا وی زولم و طوغیانه
یان موعینی بیک ژ وانه، ئو کافرن لسه که راتی
ناشکرا گوت پیغه مبه ری، سوندی دخوم ب ئه کبه ری
که سی زولی لئوممهت کری، زولی و جهور و زهحمه تی
ههچی بی ئازا موئمینه، بی شک جهفا دگه ل منه
خه لقو لخوا هشیار بنه، ل من دکن زولییه تی
زولییه تی ل من دکت، هندی زولی لئومن دکت
ئو فیعه که مهن دکت، کافر د بن بی شوبه تی
خودی دبیژت هه وهیه، زولم دگه ل عه بدی مهیه
ئووی کاری شه ری ههیه، دگه ل من و فی قودره تی

شه ری دگه ل خالق چییه، زوله دگه ل مسکینییه
ههچی دل وی شکانیدییه، ئو موسسته حقه تی له عه تی
زولم دگه ل پیغه مبه ره، شه ری دگه ل میری ئه کبه ره
زولم فه قیر بی ضه ره ره، به ئیسناد و ریویه تی
مه نقول بییه ژ ئیسناد، ئه هلی فجور و فه سادی
یه قین بکن ئیعتیقادی، دورن ژ فه ضل و مه یته تی
دهر ئنجیلی و ته وراتی، دهر زه بوری و ئایاتی
ئه هلی زولم و ئاذایاتی، کافر دبن بی شوبه تی
دهر دونیای ره زیل دبن، هه م بی قه در و نه لیل دبن
دی دقه بریدا ته بدیل دبن، شکلی حیوانا ژئی قه تی
هندهک مه یمینک و خنزیرن، هندهک ره شن وه کو قیرن
هندهک صهیین جوان پیرن، ئو ژ رهنگی مه سخییه تی
ئو ژ رهنگی تی مه سخیینه، قهوی نه یاریت خودینه
د قه بریدا لقی شکلینه، دهنگی کیلابان ژئی قه تی
ئه گه ر چ ظاهر ئو تونه، ئینسان و هه م شکلی مه نه
دهر باطنیته مه نسوخه نه، ژ رهنگی ئینسانیه تی
دل بزائن کاسا جه بیته، نه یینکا دورا ئه مینه
مه نظه ری شاهی ئه مینه، حه ق دزانت قیمه تی
دل هه ر خه زینا ئه کبه ره، ئایینه رهنگی مه نظه ره
ضه وئی گه انده په نجه ره، طاری دکت ل روئییه تی
نورا دل ئینسانیه، ژ دیتنا ره حمانیه
شاهی ته ختی سولطانییه، ناکت زه والا شه وکه تی.

غوراب: تهیری غوراب.
دهواب: مه ر و مالات.
تهرن: له شیوا، له رهنگ.

شاه و مير

دهستی ژ تهختی شاه و مير، لازم دقتی بپرین فقهیر
دهستی د خوی که ته قهصیر، قهت نابینت سیاستی
باغهک میوه و باغهک دله، ییکسه ر بنهفش و سونبوله
رهنگی گولی هه بولبوله، باغی گولا سولینهتی
گول بخو ته وحیده تیدا، طاعهتی طهعنا خو لیدا
دل دچوو به حرا غه میدا، غه رقی د به حرا کوربهتی
هادر دچون هه سرار و حوب، جه مایی دین دهر د و کورب
هه ندوره ئازار و شو هوب، خه فیه تی ژ بهر قوه تی
باطنی پور نور و قوهوت، سینیهی هه هلی فتوهوت
صالح و صاحب مرووت، ناظره بفه راسه تی
دهر قوهوتی صاحب رهواج، دوره ژ تیژی و له جاج
سلابی هه تاراج و باج، بفه راسه ته عله مییه تی
چه ندی بکت مسکین دوعا، مه لهک دی بهن هتا سه ما
قه بول دین لنک خودا، هندی ریجاکت ده عوه تی
فه قیر ژ دل کت ئاه و ئوخ، ساری ژ ئاهی نار و دؤخ
وللاه دکت زالم په لؤخ، سوژیت ب نار و حیرقه تی
هه چی که سی حاضر بتن، فی نوسخه یی ناظر بتن
گه ر خه شیه ته ک ظاهر بتن، بی شک مه عیلمه ک دی گه تی
خوش خوش ب بینه فی ده می، دوره ژ نار یی جه هه نه می
هه للاه ژ ته دورکت وی غه می، دا قهت نه بینه شه قوه تی
نافی ته بویه ظاهره، هندی ته قه لبی طاهره
فی نوسخه یی چاک هلگره، هه قجار سه عادهت بو ته تی.

شاه: حاکم، سولتان، میر.

راه: ریک، ریکا، شهقام، جاده.
میحنهت: دهر دی سه ری، خه م و خه فته.
جه فا: خه م و خه فته، بی وه فایی.
عوقبا: ئاخرهت.
زار: زمان، هه زمان.
ته که لوف: نکا، ریجا، ته کلیف کردن.
خه صله: رهوش، عادهت، خو.
نه دامهت: په شیمانی، هه شیمانی.
خارییا قه لب و زبانی: به دی دل و زمان. خرابی و چهوتی دل و زمان.
باطن: دهرن.
موعین: هاوکار، ئالیکار.
جه ور: خه م و خه فته.
ئازا: گورج و گول.
فیعل: کار، ئیش، فرمان.
ئیسناد: به لکه.
ریوایات: قسه چیرانه وه، نه قلی قه ول.
مه نقول: نه قل کراو، باس کراو.
فجور: گونه هکار، گونا هکار.
یه قین: متمانه کردن.
ذهلیل: سه رشور، خوار.
مه سخ: سوتان، گورین، باتل بون.
جه بین: هه نی، هه نیه.
نه پنک: ئاویته، مریک.
دور: ته لا و ئالتون، تشتین گران بوها.
خه زینه: گه نجینه.
ضه وه: تیشک، رونا هی، روناکی ر.
روئیته: بینه.
زه وال: نابوت، تیاچون، له ناوچون.

ويصال: پٽڪ گهڻن، به پٽڪ گهڻن.
 نه پٽڪ: ٿاويٽه، مريڪ.
 چهللا: روشن، پاڪي.
 موعه لالا: به رزي، گه وره، مهن.
 ته سه لالا: ٿا سو ده، كه ي ف خوشي.
 عوزله ت: نه نيا نشين.
 شين: گريان، شيوهن.
 عه مه ل: ٿيش، كار.
 مه فهن: رزگار.
 صه فوه ت: پاڪڙيا دلي، پاڪي دل.

ٺه هليَ حظوري

سامع و ٺه هليَ حظوري، قنچ بکن باوهر ڙ نوري
 ڙڙي سرري نينه قوصوري، خوش دبين دهوله تي
 گوھ دهنه مه ولا په رستي، به ندهي ٿا لا د دهستي
 دل ڙ دونيايي فه رستي، دل د حويبا ٿاخره تي
 ده عوه تا جاما جه مالي، خه لعته و ته ختي كه مالي
 سالڪي جا دا ويصالي، دي به روحداني گه تي
 مه شه ه دا عه ينوليه قيني، گهر ب هق بيته كريني
 دي به روحداني چيني، دا بزانن قيمي ته تي
 حوسنا ذاتي ڏولجه لالي، دل ڙ بو دائم دنالي
 زهر په هڪ زاني ب حالي، كه فته ٺاهي حيرقه تي.

حظور: حازر.
 قوصور: كه م و كاسي، قوسيري، ناته واو.
 مه ولا په رست: خودي، خوا، خودا.
 جاما جه مالي: مه به ست لفر (جواني) به.
 سالڪ: رتبوار.
 ويصال: پٽڪ گهڻن، به پٽڪ گهڻن.
 روحدان: گيان فيدا.
 عه ينوليه قين: سه ر چاوهي راستي.

قه صير: ڪورت.
 بنه فشن: رهنكي په مهي، رهنكي بنه فشي.
 سولين: گولا سولين.
 غه رق: نوقومبون.
 هادر: پٽڪه سر، دگافي ده.
 ٺه ندره: ٺه ندره ان، له ناو، دنا ف.
 سينه: مه به ست لفر (دل) ه.
 فتوه ت: چاڪي، باشي، (وه سفه بو ٿيسان ڇاڪ).
 ناظر: ته ماشه ڪه ر، تميشا ڪه ر.
 فه راسه: زانابي، هوشيار، زيره ڪي.
 صاحب په و اج: كه سي به توانا.
 له چاچ: به هانه گرتن.
 تاراج و باج: تالان ڪردن و بردن، (باج: پيتاڪ، زهر بهي ٿيجباري).
 ٺه علميه ت: زانابي.
 په لوق: په لخاندين، نه هيشتن.
 شهوب: سوتان.
 شه قوه ت: ٿيش و ٿازاري.

حمد و شوڪر

حمد و شوڪري وي غه فوري، خوش دکت پٽويسته نوري
 ٺه دي قافيي طوري، ٺه و دزانت حيكمه تي
 حيكمه تا مه ولايي باقي، هه رتو موشتاقي ته لاق
 ٺاه دلو پور ٿيشتاقي، بو ويصال و هضره تي
 نه پينڪا جاني بو جه لالا، هضره تي عه رشي موعه لالا
 ساعه تا روڙا ته سه لالا، سين و عه ينا غه فله تي
 سين و عه ينا غه فله تي چوو، ٿيحتيا جا عوزله تي چوو
 ميم و قافا ديجه تي چوو، هم ري هه بو ڙ عوزله تي
 گهنگي من عوزله ته ده بو، دل ڙ بو شيني مه قه ر بو
 عوزله تي هنگي مه فهن بو، دا عه مه لکت صه فوه تي.

پٽويسته: لازمه.
 قافيي طوري: چيائي طور سيناء.
 ٿيشتاقي: شهوق، ٺارهو، هن، خه ريبون.

نوری بریفکی ئەصلی ئەو

یارەب ب حەقی صدیقی، ب نورا قەلبی رەفیقی
خارج بکە ی غیری، ژ بیم و خەوف و ضەیفەتی
ئەو ئەبویە کەری عەظیمە، صدیقی ئەبی کەریمە
یارەب ئەز موشتاقی ویمە، مەحروم نەکە ی مە ژمینەتی
یارەب ب حەقی عومەرکە ی، ب فاروقی موطەهەر کە ی
مە ژنورا وی بی بەهرە نەکە ی، ئەوی ب بینین ئاخەرەتی
یارەب ب حەقی عوئمان کە ی، پور حەیا و پور ئیمان کە ی
ب نورا عەرد و عەسمان کە ی، سەرفرازین بشەهادەتی
یارەب ب حەقی عەلی کە ی، ب مەولودەکی وەلی کە ی
ب سینەیی مونجەلی کە ی، بەحرا علوم و حیکمەتی
یارەب ب ئسمی ئەعظەم کە ی، ب ئەحمەدی موکەررەم کە ی
ب موسای و ب ئادەم کە ی، قویول بکە ی قی دەعوەتی
یارەب بناقی جەلیل کە ی، ب ئیبراھیمی خەلیل کە ی
ب نوح و پەببی جبریل کە ی، ب عیسی و مەلیاکەتی
یارەب ب حەقی ئەنبیاء، یارەب ب حەقی ئەولیا
یارەب ب حەقی ئەتقییاء، یارەب ب ئەهلی سوننەتی
یارەب ب حەقی قورئانی، یارەب ب ئەهلی ئیمان
بمەلائیکەتیت عەسمانی، خالی نەبن ژ خلمەتی
یارەب ب هەر چار ئیمام کە ی، ب شیخ جونەیدولھومام کە ی
ب موحیەلەدینی تەمام کە ی، عەبدولقادر و زورپەتی
یارەب ب حەقی کورسی کە ی، ب نورا عەرش و کورسی کە ی
ب حەقی جوملە وەلی کە ی، یا ناصری هەر نەصرەتی

یارەب تو موعین بەصیری، یارەب تو بحالی خەبیری
یارەب تو مورادا فەقیری، تو رەد نەکە ی بیک ساعەتی
یارەب تو رەببی صەبوری، ئەو مسکینی ناڤ لی نوری
تو بخو سەتتار و غەفوری، قەت نەبینت فەضاحەتی
یارەب وی دای و بابا، چەند براییو و ئەحبابا
هەم ئەقربا و ئەصحابا، داخل بکە ی ل جەننەتی
یارەب ب ئالیت رەسول کە ی، ب ئەصحابیت دەھ قبول کە ی
قی دوعایی تو قبول کە ی، بومە و جەمیعی ئومەتی
پاشی (هەزار و دوسەدی، چل کیم دو) چون ژفی عەدەدی
ژ پاشی دەورا ئەحمەدی، بەعنی ژ وەقتی هیجرەتی
بورین ئەو قەدەر سال و ماھ، لەو کەفتمە بەحرا گوناھ
مەدەد ل بەر دەرگاھی شاھ، یارەب بەدی سەعادەتی
طالبی لوظفی غەفوری، گومرەھی، رەنجی، نوری
وی ل نوسخا وی بەھوری، رۆژگارا هیجرەتی
ئەف نورینی بیمارە ئەو، بی مال و بی تیمارە ئەو
جان دادەیی سیمارە ئەو، جاد و هیلالا جەبەھەتی
جاد و هیلالا توز و رەش، زەھرا هیلالا دانە جەش
مەستی شەراب و داری دەش، مەخمورە ئەف دەر وەحدەتی
نوری بریفکی ئەصلی ئەو، بەلکی حوسەینی نەسلی ئەو
تیرا ل دلدا نەسلی ئەو، رەشتوزەکا ژ مەککەتی
جەمعا موحەکەم چون شەو، سال (هەشت سیی دانزە سەد)
بورین بقی رەسمی عەدەد، نەظم و بەیان قیصەتی.

رەفیق: ھاوڕی، هەڤال، دۆست.

بیم: ترس.

خەوف: ترس و خوف.

شعرا موبارهڪ (*)

يارهه تو غه ففاري مني، بي شك تو سه تتاري مني
 نه لحهق سزاواري مني، دهر بابي فاضل و ميننه تي
 ميننهت دهه بي با هر كه سي، فريادره سي هرناكه سي
 ئوستادي چرخا نه تله سي، نه له وله با دهورانه تي
 نه له وله با چرخا برين، كيشانه موددي همچنين
 هندي په رستي لي مهشين، تازي ل هندي نوبه تي
 هيقي دكت نوري وه رنگ، بشوت به ختي صافي ژ نهنگ
 دونيا په رستي جامي بهنگ، تيكهت شهرا با صفوه تي
 يا خالق و قهبيوم و حهق، نوري تو لي كه ي پور شهفهق
 مه سعود بتن وهقتي سه بهق، يارهه تو لي كه ي رهحه تي
 نون و واو نهف ئينشاكري، ريوايه تيت جمع كرى
 نسحهت ژ بونا ساكري، غافل نه بن ژ خلمه تي
 عهبدي كو نهف ئينشاكري، موشتاقي عهبدولقادي
 مه ولود بريفكان ئاخري، ئيتوته ساكن موده تي
 عهبدي كو ناف لي نوريه، شعرا موبارهك گوتيه
 وهقتي زه مان لي بوريه، دوريو ژنه بيبي ئوممه تي.

(*) خونده فاني هيژا دناف في هلهبه ستي دا شيخ نوره ديني بريفكاني بخوه نيشان كره كو نه و ل
 گوندي بريفكان هاتيه سره دونيايي، وهكو دبي (مه ولود بريفكان ئاخري)، هروهه كو نه و دمه كي
 ل گوندي ئيتوتي ژيايه (كو دكه فه نافه را بازيروي دهوكي و گوندي بريفكا)، وهكو دبي (ئيتوته
 ساكن موده تي). (زاهد بريفكاني)

سزاوار: لايق.

ميننهت دهه: خاوهني منهت كردن، كهوره.

فريادرهس: فريا كهوتن، نهجات دهر، يارمه تي دهر، بي به هاوارمان، په نا بو ئينم.

چرخا يه تلهس: كهردون، فهلك.

له وله با: دهوران، زه مان.

ضهيفهت: دل تهنگي، بين تهنگي.

موشتاق: ئاره زومه ند.

حياه: شهرم.

سينه: مه بهست لفر (دل) ه.

مونجه لي: كهوره.

وه لي: مروفي پاك، مروفي چاك و زور به ئيمان.

ناصر: نهجات دار.

موعين: ئاگه دار، ئاگه هدار.

ره د: بي بهش كردن.

صه بور: به تاقهت، به حه وسه له.

فه ضاحهت: هه تك چون.

ئه صحاب: هاوري.

چه ميغ: تهف، هه مي، هه موو، كشت.

كوناه: گوننه ه.

سه عادهت: خوشي، كهيف خوشي.

پاشي (هزار و دوسه دي، چل كيم دو) چون ژفي عهده دي: دكه ۱۲۲۸ هـ.

گومرهه: سره لي شپواو.

پوژگار: دهور، زه مان، دهوران.

بيمار: نه خوش، نه ساخ.

تيمار: دهر مان كردن.

جان داده: يو نه و مردوه، شهيدا، عاشق.

چهش: چيشتن، تامكرن، تامكرن.

مه ست: سه رخوهش، سه رخوش.

مه خمور: خومار، سه رخوش.

نه سل: په گز.

سال هه شت سيي دانزده سه د: دكه ۱۲۲۸ هـ.

عهده د: هه ژمار، ژماره.

نه ظم: چيكرن، نوسين، ئاماده كرن، ريكوپيڪ كردن.

همچنين: هروهها .
 هندی پرستی: جوان پرستی .
 وهرنگ: بهو رنگه، بقی تاوایی، بهو جوړه .
 پرست: ستایشکردن .
 تازی: مهبست لفر (عرب).
 هندی: هیندی، (هند).
 جامی بهنگ: سرخوش، (بهنگ: حشیش).
 شهرابا صفوهتی: شرابی خوشهویستی .
 شفهق: رحمی، بهنای به .
 مسعود: کیف خوشی .
 سهبق: رابردو .
 ریوایت: جیرانهوه، به بیان کردن .
 چه مع کری: کومکری، کو کردی .
 ساکر: غافل، سرخوش .
 موشتاق: نارزومه ند .
 مه ولود: له دایک بووه .
 ساکن: نیشته چی، نهلی ئه وئ، خه لکی وئ، دانیشتوی ئه وئ .
 موددهت: دهمهک، ماوه پیک .

میعراج نامه

سه ییدی موختاری عالم، سه روه ری ئه ولادی ئادم
 نه ف حه بیبوللاهه خاتم، مه هب طی نبوه تی
 وی ب له فظا خوی موبارهک، شهرعی خو کریه ته دارهک
 دا خلاس بکت ب چارهک، زولم و جه ورا ئوممه تی
 گو ه بدن عه بدی ذه لیله، روژه کی ئه و جبره ئیله
 هاته نک نه بیی خه لیله، په یکی ره بی عی ززه تی
 هردوکا میعراج ب شه ف بو، وئ شه قی تاری و خه ف بو
 موسته فا قورئان ت ده ف بو، وئ دخونت ئایه تی
 جه ل سه ر پشته بوراقی، قاصدی وه صل و ته لاقی
 موسته فا بو ئیشتیاقی، چون دکت موهممه تی

عرد و عسمان بو طه وان دن، ذولعه رشی واصلان دن
 حه ق ب ته شریفی گه هان دن، دا ببینت حه ضره تی
 مه رته با قهوسی و قبا بی، نه شه را فه صل و خیطا بی
 حکمه تا عیلم و کیتا بی، حه ق ب ته شریفی ده تی
 هه رچی فیایی هاته کار، حه ق گو تنه وی هه شتی هزار
 هه فتی هزار سال بوهار، پاشی فه گه ر با خه لعه تی
 بچا فا دیبو وه جهی که ریم، دل دزانی شه ئنی عه ظیم
 پاشی ل جه ننا تولنه عیم، نازل تبو وئ ساعه تی
 په یکی خودی بو جبره ئیل، هاتی ب فه رمانا جه لیل
 خوش شه هرزا و هم ده لیل، دگه ل ده اته جه نه تی
 جه نه ت هه می وی سه حدکر، دائم دکر حه مد و شکر
 پاشی جه ه نه م قه صد دکر، نه و بزانیته هه ئه تی
 ده رگه ه ب ییک ییک سه حکرن، پیکفه له هیب و نا گرن
 ژه ه فتا شه ش بو کافرن، یادی جهی قی ئومه تی
 جهی ئوممه تا موختاری، هه ر چ ریبا و حه رام خواری
 نه هلی که بانیر بواری، نه هاتیسه سه ر توبه تی
 هه رچی شه فاعه ت بو نه بی، ل دونیایی بی توبه بی
 خه وفهک لقه لبی دا نه بی، ترسا عه ذاب و خه شیته تی
 روژا دچیته مه حشه ری، په نجاه هزار ب ده فته ری
 سالا دبورین مه هده ری، ناکت شه فیعی ئومه تی
 وه قتی فه گه ریا موسته فا، نه ف حاله بومه ئاشکرا
 ظاهر دبن نه هلی خودا، مه علومه نه هلی شه قوه تی
 هندی هه نه ئینسان و جن، نه وعه ک ل سه ر دینی دچن
 نه و لائیقی ره حمی دبن، روژا گه رمی بی و حیره قه تی

نهوعی دووی د ظاهرن، پیکفه شهقی و کافرن
 گهر ئه و لسهر کوفرئ مرن، قهت نابین چو پهحمهتی
 نهوعی سیی مسلمانن، ئه و ظاهری ب ئیمانن
 روژی و نقیژ کارئ وانن، ظاهر دبن به نیسبهتی
 ئەمما باطن ئه و کافرن، ئه و دئ ل سهر کوفرئ مرن
 ئه و قهنجییت وان دکرن، ژئ ناگرن نهفعییتهتی
 ههرجی عهبدئ مسلمانن، شولا وی زولم و طوغیانن
 موعهییته ییک ژ وانن، ئه و کافره لسهکرهتی
 یا خالقئ قهییومی حهق، نوری تو لیکه ی پر شهفهق
 مهسعود بتن وهقتئ سهبهق، یاره ب بوی که ی شهفهقهتی
 وهکی کهسهک ته نهقییا، پاشی تهکه لوف بو چییه
 تهکه لوفنا مونا فقییه، مه علوم تبی بقی خهصلهتی
 مه علوم تبی ههروئ دهمی، فاحش تبی لنک عاله می
 غه مگین د فکرا وئ غه می، خه سران دگهل نه دامه تی
 خواریا قه لب و زبانی، فه حشییا عه ییا خودانی
 هه رکه سه هک زو پی دزانی، باوه ری که س پی نه تی
 نون و واو ئه ف ئینشا کری، زو زو ئه ف به بیت جه مع کری
 نسحه ت ژ بونا ساکری، غافل نه بن ژخیلمه تی.

مه هبهط: خاتهم.
 نبوهت: پیغمبه ر.
 ته دارهک: ناماده کرن، به یان، ریخستن.
 نه بی: پیغمبه ر.
 په یک: قاصد، نامه به ر.
 بوراق: شتیکه وهکو ئه سپ سه ری وهکو بنیام وایه.
 وهصل و نه لاق: به ییک گه یشتن و جیا بونه وه.
 طه واندن: گه یاندن به ییک.
 قهوسی و قابئ: (قاب قوسین)، شتیونیکه که له میعراج نامه هاتیه جیگاییکه وهکو په رده له بهینی خودا

و پیغمبه ر.
 نازیل: هاتن، گه یشتن.
 دهلیل: رهمنما، رابه ر.
 له هیب: بلنسه ی ناگر.
 که بائیر: گوناھی گه وره گه وره.
 شه قوهت: ئه هلی شه قاوهت، دهردی سه ری.
 باطن: نهینی.
 خه صله: عادهت، رهوش، کردار.
 نه دامهت: په شیمانی، پوشمانی.
 ساکر: غافل، سه رخوش.

گهلی یار و برادر

ئهی گهلی یار و برادر، گو ه بدن قئ نصحه تی
 گو ه بدیرن جومله ییکسه ر، وهرنه ریکا ئاخهره تی
 وهرنه سه ر ریکا حه قیقتهت، ذیکر و ئه ورا دئ طه ریهت
 حوکم و بورهان و شه ریهت، دا بگه هنه له ذه تی
 قیصه کی ئه ز دئ به یان که م، به حسی مه خلوقئ زه مان که م
 پیره می ر و هه م جوان که م، دا بزائن حیکمه تی
 هندئ کو ئینسانئ پیرن، صاحبه حیرصا که شیرن
 وئ نه بن ته خمین و بیرن، وهختئ نه زعی سه کره تی
 سه کرهتا شیده دهت که ماله، نائیته فیکر و خه یاله
 ساعهتا دونیا به تاله، دا بکه فنه نیعمه تی
 گو ه نه دن نیعمه تا فانی، صه رف بکن بو عمرئ جانی
 حه یفه چوو عمرئ جوانی، تی نه دیتبو له ذه تی
 له زه تا دارولفه نایه، غه فله تا نه فسا هه وایه
 له حظه یه ک ژ عمرئ وی مایه، دئ شه خوتن شه ربه تی
 خه لک و ئه هلی قئ زه مانئ، توبه دارن ب ئه زمانئ
 دل ره شن شبهی قه ترانی، ئه و ژ بهر مه عصیه تی

طالبی مالی حه پامن، تارکئی فهرض و صیامن
 دوژمنی نه هلی کیرامن، نه هلی ته کی و مزگه فتی
 تارکئی صهوم و صه لاتن، مانعی فطر و زه کاتن
 غافل بانگ و جه ماعاتن، دورکهن ژ ره مته تی
 قانون و ریک په یادکرین، هشر و میزان ل بیرکرین
 بهرتیلی و په یادکرین، هواره ره بی عیزه تی
 طالبی دنیا مرارن، موپته لایئ کس و کارن
 بی مـــه ژی و دین و هارن، دا بگه هنه دهوله تی
 مه جلسا وان نه رضه ک پیسه، نادیه جهه ک خه بیسه
 جهی شه پتانی خه بیسه، وهختی که یف و سوحبه تی
 سوحبه تا به یغ و شیرایه، دهخل و دان و چیل و گایه
 قونته رات و قه للابایه، ناکهن ترسا قیامه تی
 نینه وان ترسا خیطایی، وهختی دچنه ناف توپایی
 دی چهوا دن نهو جه وایی، جه وایا ره بی عیزه تی
 دی چکن لناف چار دیواری، مه سکنی دپشک و ماری
 بی هه قال و تهنگ و تاری، جهی حوزن و وهحشه تی
 هندی لاون نهو غورون، تابعی شه پتانی کورن
 فاعلی فسق و فـجـورن، دورن نهو ژ ته ویه تی
 عهقل و فهما وان به لاقه، قه سوته گرتی هناقه
 هه دگیرن ههردو چاقه، داخو پاقین هه لکه تی
 جحیل و پیر نینه نه فکر، گو ه بدن نایات و نه خبر
 دا ببین نه بیی موختار، وهختی هیف و وهحشه تی
 حوزنییا بوچی وهناکه ی، ته رکا نه ولاد و براکه ی
 سه رسه رهوضا موسته فاکه ی، بییه کولی خزمه تی

سهه سه لام و سهه صه لات، ژ قادری موحیه له مات
 ژ بو فه خرو لکائینات، ل هه موو وهخت و ساعه تی
 ژ هجره تا خه یرو لئه نام، هزار و سی سهه سال ته مام
 بیست و شهش ژی به نیکرام، دانانا نه ظم و نصحه تی.

 گو ه بدیزن: گو ه بدن، راکرن.
 نیکر و نه واد: له فکری خودا دابون.
 له ذهت: خوشی و شادی.
 حیرصا که تیر: پر ب ناکه ه، زور ناکه دار.
 نه زعی سه کره تی: غه رغه را روحی، جیانه ل له کاتی سه ره مهرک دا، غه رغه ری روح.
 شیده ت: زور.
 نیعمه تا فانی: مه به ست لقر (دونیا).
 دارولفه ناء: دونیا.
 شه ریته: شه راب.
 قه تران: رهش، (دهرمانه کی ره شه).
 صیام: روژی گرتن، روژیا.
 کیرام: کهوره.
 صه لات: نقیژ، نویژ.
 بهرتیلی: بهرتیل.
 موپته لا: توشبون، دوچار.
 نه رض: نهرد.
 نادى: مه پخانه.
 مه سکن: شوین، مال.
 حوزن و وهحشه ت: غه مبار و ترس.
 غورور: له خوبایی بون.
 قه سوته: سته م، زولم.
 هه لکه ت: تا هه ل و دهرفه تیک په یابکن.

نصحت

ئەي گەلى يار و برادر، گوھ بدن فئى نصحتەتئى
 نصحتەتا من چي تتره بووه ژخه زينا دولهتئى
 ئەف زەمان ئاخىر زەمانه، قەنج و صالح تئى نەمان
 فسق و زولما ئەول سەرمه، كەفتە به حرا ظلوهتئى
 كوور دگەل بابئى نەياره، دژمنا دايئى كچە
 خزم و پسمام ژ طه ماعئى، نينه تاما موحبەتئى
 موحبەتا دىنى (غادنا)، ژ بو مه پيسيتييه
 نينه به حسا شەرعئى ئەحمەد، نينه ترسا ئاخىرەتئى
 شەرع و دىن لنك بەتال بو، مەفسەدى هاتە رەواج
 لەو كوور و باب و بران، ژيک ناگرن ئومنييهتئى
 زالم و فاسق وهكو هاتين هەمو دئى بيژنه وى
 مەرحەبا ئەهلەن وهسەهلەن، سەبر و بهنا مه بتەتئى
 عالم و صالح وهكى هاتين، ئەنى لوا دبیت گريئ
 سوحبەتا وان دئى نه خوش بيت، پيگفە ژيکەن نه فرەتئى
 مللەت و قەوم و عەشيران، عادهتا خو ژبييرکرن
 شيخ و سوفى و عالمان، هيلان سلوكا ئاخىرەتئى.

خەزىنه: گەنجينه، سەرۆت و سامان.
 پسمام: كورمام، ئاموزا.
 موحبەت: ژههف حەزكرن، مەحەببەت.
 غادنا: ژئاف مەچوو، روى، ئەما.
 مەفسەد: بەدى، خراب، فساد.
 رەواج: هاتە مەيدان.
 ئومنييهت: ئومئيد.
 سلوك: رەوشت.

ئەبوبەكرئى شيبلى (*)

ئەف بەندەهئى شيخئى جەهان، لازم دقئى سەرپرئى نەهان
 ظاهر بكم قوطبئى زەمان، داهون بزائن قيصهتئى
 شيخەك هەبو غەوئى دئى، ئينسان هەمى ژئى بون غەنئى
 نەدھاته خواب و خوردينئى، دائم ب تەركا لەدزەتئى
 ناقئى ئەوى قوطبئى شەريف، شيبلى ئەبوبەكرئى ظەريف
 بيكسەر دبو وهك موضه عيف، دائم ب ترس و خەشيەتئى
 ئەصلئى طەريقا شيخ چيه، ئەووول ئەمير و شاهيه
 شيخ حاكمەك فارسىه، سولطان و مير و شەوكەتئى
 ميرئى نەهاوندئى بو ئەو، شاھئى سەمەرقەندئى بو ئەو
 عەجەم هەمى د بەندئى ئەو، خوش خوش د گيتر حيكەتئى
 ميرئى نەهاوند و عەجەم، تەشبيھئى حاتمە باكەرەم
 كەس لئى نەبو ئەندوھ و غەم، ژ عەدل و فەضل و پەحمەتئى
 رەحمەت هەبو بئى حەد لنك، چەندى مەزن چەندى كچك
 بوكەس نەدھاته كەرب و رك، ب ئيعتيدالى طەبعەتئى
 ئەو شيخ ئەبوبەكر كو مير، مسكين دلە صاحب فەقير
 ترسا خودئى دائم ل بىر، خەلقو بگريئى عيبرەتئى
 ئەصل و بەيانا قيصهئى، شيخئى مە شيخئى جادەئى
 مير بو ب تەختى و جلوهئى، روژبوول سەر رەعييهتئى
 ئەف شيخ ئەبوبەكرئى شەريف، زير دانە مسكين و ضەعيف
 فەرمان بەرى شاھئى لطف، قائم د ئەمرئى شيرعەتئى
 شيخ بو خەليفئى پادشاھ، يەعنى شەھر بەغدادى ماھ
 قائمەقام بو جايگاھ، بو خاتري خيلافەتئى

خوش دی فرمان و وزیر بو، وه کیلهک بی نه ظیر بو، شاه ل به غداد ئه میر بو، یه عنی شاهی میله تی میله تی ئیسلامی ناغه، ئه ل دنیا بی به لاقه خوش مهکان به غدادی ناغه، بو جهی سه لطنه تی چونکی ئه تهختی ئیمام بو، خوله فاء وه جهی مه قام بو په به ری هه ر خاص و عام بو، دهر نیظاما شیره تی شیره تا می پرا لوی بو، مه رته با پیرا لوی بو قووه تا شیرا لوی بو، ل ناغ ئه رقا قووه تی قووه تا دائر لعیراق، سه ر ب سه ر ئیسلامی تیفاق وه کی به ندا خوش و ره واق، بو مه دین و مه ککه تی هیژ ئه بوبه کری مه می ربو، خوش دی فرمان و وزیر بو، وه وزیر شاه که بیر بو، هه رکه سه ک دی کت حاجه تی دنیا هه می قه صدا وییه، می ر هه مییا ئه ناسییه هه رساله کو ئه ماه نویه، می ر مه ته هاته حه ضره تی می ری نه هاوهند و عه جه م، یه عنی شاهی عالی عه له م به غداد موشه پر هف کر قه دم، بو دیتن و زیاره تی زیاره تا باخوی فه ره، می ری بی کوم و عه سه که ره دینی ژ فه رما چت دیره، لازم دبینت زه حمه تی قه صدا و وزیر شاه دکر، دانه به گ پر ره نگ ماه دکر عاله م ب خیر ئه و گاه دکر، حینا کو هاته روئی هه تی چهند ماه لنک و وزیر تما، بی حه د مه نا ه و مال تدا چو سه ر مه قامی ئه ولیا، صافییی صدقا نییه تی ئه و شیخ ئه بوبه کری که بیر، هن دی لنک و وزیر و می ر که سدی و وزیر نه ده اته بیر، ب ئختیلاطا ئولفه تی

روژه کی و وزیر دی گو، ئه ی شاه ئه بوبه کری نه کو شیخه ک هه یه خورشیده رو، قوطبی جیهان و موده تی قوطبی زه مانئ ته که به ره، ولّاه ئیمامه ک ره به ره ناغ لی جونه یید و سه روه ره، سولطان و صاحب خلمه تی سولطان جن و ئیسییا، شه هبازئ عه رش و کورسییا سه ریازئ فه راقو دسییا، که س نینه ژئ کت وه صفه تی که س نینه وه صفا شیخی بدت، چاغی نه ظر ل شیخی بکت جان و دلان لی ری دت، موشتا قی نور ا جه به ه تی موشتا قی نور ا شبهی رۆژ، ئه ف شیخ جونه ییدئ سینه سوژ که ر لی نه ظه رکت ئه هلی رۆژ، دی بجیته نه هرا جه نه تی وه زیر و می ر قیکرا دچون، موشتا ق و هه م شه ییدا دچون نی زکی قوطب ولّاه دچون، حاشا نه بینت به ره که تی حاشا نه بینت سر ره کی، جه وه ره سه ده ف با دور زه کی شه هباز و شاهین قه دره کی، کی دیت دی بینت حهیره تی حهیره ت مورادا سالکی، ئیلقائا وه جهی هالکی دائم لحه ضره تا مالکی، فانی دگه ل جه معییتئ مورشدی نه ینک نماکر، جان و دل قیکرا جه لاکر بوبه کر پی موبته لاکر، عه کس راکیز جلوه تی عه کس و جلوا په هله وی کر، عاله ما مه خفی جه لی کر دی ل جهی شاه عه لی کر، سینه تی را جه ذبه تی شاه ئه بوبه کری موکر پر ره م، گوت و وزیر ی توی موعه ظه م دیتنا شیخی خو ناده م، ئه ز ب ملکو حیکمه تی ده ست ژ دونیایی فه رستین، حه یفه ئه م دونیا په رستین ئه م ژ طاسا وی د مه ستین، چاکه ژیکن ته وه تی

دی شاه نهبوبه کړی وه کړ، قهصدا طه ريقی و ته ویی کړ
 دهستی خو ژ حکمه تی فه کړ، دست هافیته طه ريقه تی
 کنج و زه هب به لاف دکړ، کودا چا په ردارقی دکړ
 چه شمی دخوپر ئاف دکړ، ژ بهر گرین و خه شیه تی
 چو خیدمه تا شیخی و دگوت، شیخم هبیب جانم دست
 عشقاته روحا من دخوت، بومن عه پانکه خیدمه تی
 شیخ نهینکا ره بیی منه، دلخوشییا قه لبی منه
 خوش عیبره تا لبو منه، بو دل په ناهی عیبره تی
 خیدمه تا شیخ نختیارکت، سه فراه شیخ پدغه کارکت
 له رکه با مه جهری مه بارکت، دی قه بولکه م زحمه تی
 مه رکه با دارولبه قایه، هه روه کی شیخ دابیرایه
 چار و چه نکال وه فایه، ونه ما کن غایه تی
 تاراج و حوری سهر ب سهر، به لکی دی ل هوش و جگر
 قیکرا هه می ئینانه در، قهت نختییاره ک ژئ نه تی
 قهت من نه مایه غیره ته ک، وللا ه نه کار و سیره ته ک
 رایه ک نه مایه شیره ته ک، هه ققا نمودا مه ژته تی
 مه تبوع تویی تابع ئه زم، بی نختییار و بی جه زم
 وه قتی تو له زکه ی ئی بله زم، هه چی ریا شیخ تیغه تی
 شه رتی موریدی راستیه، شیخی ئیراده ت ده ستیه
 هندی کودل پی بیستیه، راسته بقی ئیراده تی
 نابت مورید رایه ک هه بت، فه رضه د شیخدا بهر زه بت
 دا روزه نا غه بیی قه بت، روده ت شهودا غه بیه تی
 شیخ ده رگه فانی بهر زه خی، دهستی ل ده رگی دوزه خی
 که عبینه روح بهر دا ره خی، وه جهی د عهینا که عبه تی

شیخ که عبه یا قیبالا منه، خوش نهینکا ره بیی منه
 من ئه و به سه هسبی منه، ئه و چی تره ژبو قیبله تی
 سهر د فرماناته کویه، دل به ری ئه مرئی ته هویه
 سهر ب سهر ره سما مه چویه، ره سم و کار و مه شیه تی
 حه ق وهیه شیخم شه ماله، یا جه مالا ذوجه لاله
 نه سخه یا کیبری چو خاله، وال نقیا جه بهه تی
 جه بهه تا وی شیخی شه ریف، عه کسا خودا وهندی له طیف
 وه جهی من مووه کی ضه عیف، ظاهر تبو ژ صوره تی
 په ردا شهودی رائیه، حینا کو من شیخ دیتیه
 بیکسهر وجودم مه حویه، فانی بوی ژ شه هاده تی
 مه جمه عا به حرا حه یاتی، مه رکه با موسا کو تاتی
 یوشه ع و خضری قه تاتی، طالینه جه معییه تی
 جه معییه تا صاحب دلا، ئه صل و وصولا و اصلا
 نابت ته مام و کاملا، ئیللا ب جه معا وه صله تی
 وه صله تا شیخ و مریدا، فه ربو لعاقل و ره شیدا
 ئی گه لی قه نج و سه عیدا، قه نج بکن سه معییه تی
 شوله ک هه یه تیفاقیه، شه رتی موریدی راستیه
 وه عده ی دگه ل شیخ گوتیه، فه رضه ب چن بکن خدمه تی
 سولطان جونهیدی بی میثال، سه حکر ژ بو به کړ سوئال
 شیخ گوت ته فه یوق بو هه فال، دابه ر جه نا حا نسبه تی
 ئه وول ته صه رروف تی دکړ، باطن صه فاندی چی دکړ
 هیقنی و کیمیا لی دکړ، بومه دی شوت ژ غه فله تی
 ئافیته بیرکا که وئهری، ده رکر برین ب نشته ری
 فکرا دنی ژئ چو ده ری، دل کریه باغی جه ننه تی

باطن ل بهر شیخ ظاهره، ئافسا حسیاتی لیکره
 ییکسهر ب لیفی طاهره، شوشتی ژ هندی قهوسوتی
 وی ساعهتی ناگاه تیکر، دل ئافه نابو ماه تیکر
 جه بول خانقاهی کر، دابه چرخ ریاضهتی
 تهیری روحی وهک باز دچوو، ساکن بهرهو ئهفران دچوو
 سرپا نهین ناغاز دبوو، ناکت وهطن فی جوئشهتی
 ئهف قالبی مثلی قهفہس، ساکن دبو ژرہنگی جہرہس
 قهط ناچنی مور و مهگہس، بهنا طهعامی ژئی نهتی
 فهزمان دکر شیخی مہزن، ئهف مورشدی ئینسان و جن
 سی سال تہمامی دی ب چن، نیکری جہلال بکیرتہتی
 نیکری مہولا خوش جہلابی، دیرن ژ عشق و صہفای
 نورا ئیشراق و ضیائی، کار و باری ئاخرتہتی
 سی سال تہمام ئهلاہ ئهلاہ، دائم دگوت ہر سال و ماه
 ئهو شیخ ئهبوہکری کو شاہ، غافل نہبو یہک ساعهتی
 نیکری خودی سی سال دگوت، پەردا ل سہر جانی دسوت
 چو ژبہر دلی رہسم و نعوت، یہکتا دبو و وحدانہتی
 یہکتا ب فهرمانا صہمہد، پاکیز بو ژ کیبر و جہسہد
 ب (قل هو اللہ أحد)، نہقش و نیگارا ئایہتی
 نہقشا ل دل ئهلاہ دیبو، سرپرہک عہجہب ناگاہ دیبو
 دل ئافہتہ بو ماہ دیبو، سیراب ژ خہمرا و وحدہتی
 فکر و نقوش و ہوش دچون، تیکہل ب عہظم و لہم و خون
 نیکری خودی تیکہل دبون، رہوشہن دی لی عرفانہتی
 سی سال دچون ئهفرہنک ہنہر، طاقی تہدا شیخی ب سہر
 نیشان و خہلعت پی قہکر، سہد دہق ژ لبس و خہلعتی

سی سال کو چون طاقی تہدا، پاشی مہکان ساقی یہدا
 ئهفرہنگ طہریقا مورشدا، جاری دکن فی ہہیئہتی
 دائم مودام ئاف کیشہ ئهو، حہبل و سہقای ل پیتشہ ئهو
 دہلوی صہغیر تہفتیشہ ئهو، راستی ت گیرت خدمہتی
 جہمع کرن حہبل و مہسین، ئهہلی عیبادہت ہہمنشین
 ہندی گوت ہاتین موسلمین، داپی بگرن طہہارتی
 سی سال بقی حالی یوار، بولبول و ئہبرہق چارکنار
 عوجبا و کیبرا خو قہشار، عوجب و تہکہببور ژئی نہتی
 دہرمان کرین ژیرا برین، قیرا نہما جوزئہک رہنگین
 چاک فہم بکن یا ئهہلی دین، نہفسی بدن بہر زہمہتی
 نہفسا وہ باطن جہوہرہ، لاکین قہساوت داکرہ
 سوتن ب ناگری فہرہ، دا ئاشکراکت صہفوتہتی
 جہوہری نہفسی صہفینن، پەردہ بی حہد عوجب و کین
 پەردہیا ییکسہر ہلینن، داکو سہحکن زینہتی
 ہہرکہسی گہجہک عہجیبہ، نہفس لسہر مار و صہلیبہ
 خو قیان حوجبا رہقیبہ، قوفل و میفتاح ناکہتی
 تہرکا وجودا واجبہ، دا ہون بزائن حاجبہ
 مہعبود تہواضوع طالبہ، پاقین ژ خو فی شرکہتی
 چہندی کو مہ ئیشراک ہہبی، نابی کو مہ ئیدراک ہہبی
 پاکیزہ جانہک پاک ہہبی، دورہ ژدہریا ئهہلیہتی
 ئهفرہنگی کر تہرکا وجود، دہر حال تہجہللا دہر شیود
 سہر دہر ئوفتاد دہر سجود، رابون حیجابیت غہفلہتی
 و وحدت دگل سرپا صہمہد، حوسنا تہجہللا یا ئهحہد
 رون کر دل و جان و جہسہد، پەرتہو گہہاند فی موہجہتی

موهجهت شه‌مالا هلگری، کبریتی شه‌معاً پیکری له‌وحی دلی جه‌دوئل کری، نه‌ققاش نه‌ققاشا ومحدته‌تی حه‌فت سال بوارن سالکی، ئیرشاد ژ ده‌ستی مالکی خوش خوش گهاندن ناسکی، سه‌د عه‌نفه‌ری ژوی غیره‌تی سه‌د عه‌نفری شیخی چه‌له‌نگ، ئینسان حه‌قیقه‌ت وه‌ک مه‌له‌ک گوهدارییا مورشد گه‌له‌ک، چو مه‌رتبه‌با قوطب‌بییه‌تی مورشدی چاک پی‌دزانی، ده‌ول و سه‌ققا یا‌کو دانی چون ژبیرئ فکر جهانی، کار و به‌حئی مه‌له‌که‌تی نه‌فس هه‌رده‌م ته‌رویج دکر، پ‌روح گرت و پی‌ته‌فریح دکر نه‌فسانییی ته‌فریح دکر، ژهن‌دی عیوب و خه‌صله‌تی دانا ل سه‌ر ته‌ختی که‌مال، گه‌ه دهر مه‌قام و زه‌وق و حال گه‌ه نوش دکر تاسا زه‌لال، دائم ب حال و جه‌ذبه‌تی خدمه‌تا سوفی و موریدا، شیخ گهاند حالی ره‌شیدا شیخه سه‌رداری موریدا، کار گه‌انده غایه‌تی پاش کو‌ئاف کیشان ته‌مام بو، شیخ جونید قوطب و ئیمام بو سه‌روه‌ری هه‌ر خاص و عام بو، سه‌ییدی طائفه‌تی خرقه و ته‌کمیلی ئینا، وی دئه‌بویه‌کر وه‌رینا گوه بدن نه‌ی گوشه‌نشینا، هو دئ به‌رکه‌ت خرقه‌تی خرقه لبسی ئه‌ولییانه، سافی دلئ ئه‌صفییانه دور ژ قه‌ومی ئه‌شقییانه، نه‌هلئ کذب و بیدعه‌تی سوفییی سافی وه‌نابت، سینه پر کیبر و ریابت دئ ژ وان قه‌وما جودابت، دین فروشی رومه‌تی شیخی جونید خوش طه‌بیبه، گوت نه‌بویه‌کر نه‌دیه ل مه‌طبه‌خی سی سال دیبه، ژ بو طه‌عام و خدمه‌تی

بویه‌کر سوفی و نه‌میر بو، عاشقی گوفتاری پیریو خادمی سوفی و فه‌قیر بو، ناکت ژ وان قه‌ت نه‌فره‌تی دهم ب دهم کاسک دشستن، مه‌طبخ و زه‌نبیل ل پشتن هه‌ردو کار فیکرا گه‌هشتن، کار دگه‌ل سججاده‌تی خدمه‌ت کو کرنه سال ته‌مام، سججاده دایی و کر ئیمام نه‌ف مورشدئ قانئیمه‌قام، رونشته کوشی سوحبه‌تی شیخ نه‌بویه‌کر وساکر، سه‌د جه‌فا نه‌فس موپته‌لا کر ناکه‌تی روح سه‌فاکر، چو مه‌قامی سه‌فه‌وته‌تی نه‌ی گه‌لی سوفی و فه‌قیرا، گوه بدن گوفتاری پیرا نسحه‌تی شیخ و که‌بیرا، قه‌ت نه‌کن ژئ نه‌فره‌تی نسحه‌تی صاحب شوناسا، ره‌به‌ری ئه‌هلئ قیاسا حه‌یفه تیکن کیم و کاسا، قه‌نج بزنان حیکمه‌تی حیکمه‌ت و سرپا طه‌ریقه، که‌شتیا به‌جری غه‌ریقه کاس و فنجانا ره‌حیقه، خاته‌ما مه‌ختومه‌تی خاته‌ما مولک و به‌قائی، هه‌رکو من ده‌ستی خودایی بی نه‌ده‌ب هادرگه‌هایی، نار و شوعلا حیرقه‌تی شیخ نه‌بویه‌کرئ سه‌عیده، حوکام و شیخ و موریده نه‌وولا کاری ره‌شیده، گه‌شته حالی راحه‌تی حه‌فت مه‌قام بیکسه‌ر بوارن، غه‌ص و ته‌طیلی فه‌خوارن ناگهان شه‌ریه‌ت بژارن، حال و زه‌وقا شه‌ریه‌تی نه‌وول مه‌قام نه‌ماریه، نه‌فسا مرید پی جاریه شه‌یطان دگه‌ل هه‌موریه، ته‌وحید ژ وی نه‌فسییه‌تی نه‌فسا هه‌می نه‌غیار بکت، باری ریاضه‌ت باربکت روبه‌ده‌ری جه‌ببار بکت، بیکسه‌ر هلینت هیممه‌تی

پیکسهر بکت هیممهت ژ دل، ئیثبات و نهفیا نوره ظل
 ئینشاء بکت وان مل ب مل، با نهظم و قهول و شیددهتی
 حهتا نهمین غهیری حهق، تهوحد ژ دل بیتن نهسهق
 هم دفع بن جورم و عهلق، فارغ فوئادی وهجههتی
 ثانی مهقام لهووامییه، پهردا ل نهفسی خاسییه
 نامی جهلال خوش نامییه، دل نهقش نهلاه وئ کهتی
 نهینیا دل وهکی سیراج، خونا دلی مثلی زوجاج
 سافی دبو ژتون و عهجاج، ذیکرا جهلالی بهرقهتی
 مصباحا دل داگریته، شوعلاقهوی ژئی رابییه
 پهردا دلی پی سوتیه، دل مایه نورا شوعلهتی
 هندی ههبن سرپر و حیجاب، روحی ههبن پهرده و نیقاب
 و الی ههبن جهور و عهذاب، نخسیر د دهستی زولهتی
 روحی ذیکر پهیدا دچوو، داگرت و لیدا موب مو
 روحا مورید یهکتا دبو، دور بو ژ هندی غهفلهتی
 ثالث مهقام مه مولههمی، ئیلهام ژ بو تین ههردهمی
 دوربت ژ نارئ جهههمی، یهعنی ژ هندی شههوهتی
 نهفسا کو ناٹ لی مولههمه، سرپرا موریدی خوپردمه
 تهحقیق بزائن موحهکهمه، حهق وروده ژ حالهتی
 مزگینیا عهبدی عهفیف، سرپرا کو هم سرپرا لهطیف
 جهذباته جانی تی خهفیف، دهرحال نههاقیت خیفهتی
 حاکمی سرپری کو هاته، زهبت کرن ملک و ولاته
 دهولهتی وهجهی خو داته، باکهمالا وهجههتی
 وئ حکمهتی هه لئ دکت، نوشیروانی عهدلئ دکت
 مهنزلگهها لی چی دکت، سولطان ژ دل داری دهتی

دهوری دت سولطانی حهی، طهبل و کهوئه‌ورا زهوق و نهی
 هم گوش و جان کت سه‌ر ژ مهی، داخل بکت بن خیفهتی
 دا حهی بییت هم سه‌رقهوی، هم نه‌ز سولطان و پهله‌وی
 رونت ل عه‌رشئ موسه‌وی، ئیکرا بکن ئولفییهتی
 رابع مهقامی موطمه‌ئن، ئم شه‌هره‌زایی جاده‌ئن
 ئیلا ئسمی حهی مه سیندن، ویرداته حهی هه‌ر موددهتی
 نه‌وول کو سه‌رفانی ته‌بوا، بیهوش و نادانی ته‌بوا
 دل مای و هه‌یرانی ته‌بوا، هم غه‌رق د به‌حرئ هه‌یره‌تی
 جه‌مع کو سه‌ر داگر ته‌بوا، هه‌رده‌م ل حه‌ق ناظر ته‌بوا
 موشتاق ژ عشقی پیر ته‌بوا، که‌س دی نه‌ته‌اته هه‌رزه‌تی
 که‌س دی نه‌ته‌اته به‌ر دلی، هه‌ربا ژ روژا گولگولی
 سوژگول مرادا بولبولی، به‌رقا شوهوئی ئیکه‌تی
 فانیی بی فه‌رق و جه‌مع، گومره‌هیئ بی چه‌شم و سه‌مع
 ره‌به‌ریئ بی نور و شه‌مع، قه‌ت نزانته‌هییه‌تی
 سالیکی کاملی نه‌بوی، عازفی واصلی نه‌بوی
 فه‌رق ژ بو حاصلی نه‌بوی، قه‌نجه‌ ژیکم فرقه‌تی
 گه‌ر چ نه‌و نورینی دل، نه‌مما نه‌ مودده‌ک کامله
 هشیاره‌ نه‌مما غافل، ئیرشاد ژ وی ئیلا نه‌تی
 فه‌رضه‌ کو سه‌حکی جارو بین، دا جه‌وه‌ری سه‌حکن ژ عین
 ظاهر بتن ژبو حکمه‌تین، خالق دگه‌ل خه‌لقییه‌تی
 ناگهان شاهی له‌طیفه، سالیکی دیکت خه‌لیفه
 حکمه‌تا ته‌ختی شه‌ریفه، باطنی حه‌ق دئ ده‌تی
 مه‌عبود چما ناچت ژ بیر، مه‌خلوق ژوی پیکسهره‌ ئه‌سیر
 حکمی ل سه‌ر شاهی ئه‌میر، دیکت ب چاف شه‌فه‌قه‌تی

سالک تو قوطبې عالمی، قائمہ قامی نادمی
 گہر چہند تو صاحب خاتہ می، ئیمن مہبہ ژعہ زلیبہ تی
 خامس مہ قامی راضیہ، راضی ب ئہ مرئی قاضیہ
 قائم د فہرمانا وییہ، عہزل نابت ژخیلافہ تی
 میر دئی دہ تی مولکی گہلک، مولکیہ تا ئیش و مہلک
 ئہ قطاب و ئہبدالیت چہلہنگ، ئیکرا دا ئہمر و طاعہ تی
 نہفسا کو ناٹ لی راضیہ، قائم د فہرمانا وییہ
 لہوچو مہ قامی ژوریہ، مہخلوق د فہرمانی وہ تی
 شولا کو رہب ئختیار بکت، ئہمرہک ل نفسی باربکت
 نابت کو دل ژئ ساربکت، بہلکی ب کئیف و مہحبہ تی
 فہرمان دکت رہبئی مہزن، ملیاکہت و ئینس و وہجن
 فہرضہ لوی عہبدی دمن، ژئیرا بکن ہر خدمہ تی
 ہر خدمہ تا عہبدی مہکن، بی کہیفیا وی قہت مہکن
 چہندی بقیتن ہر وہکن، ئیحسان ژ ئیحسانی وہ تی
 عہبدی مہیئی تا عہت کری، عالا بدہستی خو بری
 نہظما طہریقی چیکری، ئہو لائیقہ ژبو خلمہ تی
 عالا و رہقسا سہرخوشن، قہوس و کفانی توزرہشن
 دیوان و دین و مہوہشن، تیرہک تفییکہت دہعوہ تی
 خلعت و تہختی کہمالی، سالکی حد و ویصالی
 دہعوہیا جام و جہمالی، دئی بہر حہیدانی کہ تی
 سالک موریدہک سافیہ، مہقصود خو وہجہی باقیہ
 مصباحی دل نورانیہ، دل دائی قہییومہ تی
 ہرہدم دبینت خیر و شہر، ئہرض و سہما و حشک و تہر
 ہم باد و ئاقارہ کہزہر، بییک بییک د دہستی قودرہ تی

بییک بییک د دہستی خالق، گومراہ و کارئی صادقی
 دل بہندا عشقا عاشقی، قہییوم و ل نہفس نوسخہ تی
 قہییوم و نہفسی ماجہرا، ئہز عہرشی تا تہحتہ لئہرا
 موہر و قہلہم گرتن فخورا، کاتب قہلہم دا روقعہ تی
 روقعہ چپیہ لہوچی ئہزل، گوفتار و ئیجلال و عہمل
 فکر نہقل بونہ دگہل، ئیجاد و مہوجودیہ تی
 مہوجود دین ہرہدم چونی، مہوجود بخو قہییومی حہی
 لہب تیشنہیی شہکاسہیی، دہف دایہ کاسا نہشئہ تی
 قہییوم دبی دوردانہ بی، غافل ژ قہییومی نہبی
 دا داخلی مہرضیہ بی، ئہو خوش مہ قامی روتبہ تی
 مہرضیہ ئہو نہفسا شہشہ، سالیک وہکیلک پی خوہشہ
 راجع تبین ژئیرا ہشہ، باقی تبین بو و مہسدانہ تی
 سالک مہقام مہرضیہ بو، دہست و سہرا مہطویہ بو
 جان و جہسہد مہجلیہ، بو تہشبہی شیشا صہفوتی
 ئہف عارفی وئی بی میثال، باطن جہمال و یہک جہلال
 مہنزلگہا تہختی کہمال، نیزیکہ دئی پی خو دہ تی
 بالا دچوو سرپرئی جہلا، ئہز فرشتا عہرشی عہلا
 پہردہ عہلائیق مویتہلا، ناکن ژ دل جہمعییہ تی
 و مہدہتا کہثرہت دگہل دا، دل تہجہللا بی خہلہل دا
 عالا مہخفی عہمل دا، روحی چاف دا کہثرہ تی
 کہثرہتا حہق ژ عہیان بت، وہجہی باقیی رہنان بت
 مہشہدا قوطب زہمان بت، جانی تہجہللا فی کہ تی
 مہشہدا عہنولیہ قینی، گہر ب حہق بیئہ کرینی
 دئی ب روحدانی بچینی، دا بزانی قییمہ تی

حوسنا ذاتی ذلجہ لالی، دل ژ بو دائم تنالی
 نہر پر یہ ک زانی بحالی، کہفتہ ناھا حیرقہ تی
 روحا کو دی حہ قولیہ قین، کہ شفا شہودی ژئی تہ دین
 نارچی کہ وازدی پی برین، داغا دلی کول فی کہ تی
 داغا دلی تہنی چییہ، حوسنا تہ جہ للا بارییہ
 ییک پرتہ وورا وییہ، عاشق گہانده جہ ذبہ تی
 دی پرتہ وی راکر حجاب، دل ژئی تبو شبہی کباب
 حہ تا کو تیت پروا حیساب، جانی تہ جہ للا ژئی نہ تی
 دل ما دناف بہرقا شہود، ذاتی تہ جہ للا کر وجود
 سانا روحی سہردا سجد، ظاہر دیو ژہر ذہر پرتی
 جانی خلاص کر گفتوگو، فارغ د دنیا پی تبو
 نیزیکی مہ عبودش دچوو، جوشہ ک ژ قوربی قیکہ تی
 بانی باری جمع فہرق، گوفتاری باتہ ئلیف و خہرق
 گاہی ژ مہ غرب گہ ژ شہرق، ئینشاء دکت فی قیصہ تی
 گہ ژ بالا گہ ژ ژیرہ، گہ برس نہ گاہی تیرہ
 گاہی رو قہ گاہی شیرہ، لیک تکیدتہ حالہ تی
 گہ ژ نہ وول گہ ژ ناخر، گہ ژ باطن گہ ژ ظاہر
 گہ ژ قانون گہ ژ نادر، گہ ژ علمی حکمہ تی
 علمی جیہان و ناخری، دل تہ رجومانہ بظاہری
 سترا قہ لم ظاہر کری، نا ئیتہ حالی صورہ تی
 حال و بہ یانا روژ و شہف، سرپرا نہ گوتی کہس بدہف
 من گو قہ لہم ہر ژئی برہف، سرپرا نہ قیتن شوہرہ تی
 ہسپی قہ لہم کیشا جہ لو، ہشیاری سرپرابی دی خہ و
 ئەف ئیدہ کی چہستی بدہو، بیدارہ گیا غور بہ تی

من گو قہ لہم ئەف دی چکہی، فی عہسکہری دی کیشہ بہی
 کومییہ تی نہ دہاتہ حہی، دیکم و ہکی روح فی کہ تی
 دہر حال قہ لہم وی گوتہ من، دی کہ شف بکم سرپرہک مہ زن
 ملیاکت و ئینسان و جن، ہرچی فہکت فی نوسخہ تی
 ئەسرار و حال و نا فی وان، شولا کو مہ خفی ہم نہان
 ئەف قہ لہم دی کتن عہیان، ئەسرار و حالی خہلقہ تی
 ئەحوال و نیزیکی و بہ عید، حالی شہقی و ہم سہ عید
 و ہصفا قہ دیم و ہم جہ دید، ہم رہفتہ گائی ئومہ تی
 ئەز فہوقی عرش تہ تحتہ لفہرشی، دیوان تہخت و کوچک و حہوشی
 جہنات مہ عروشات و عہرشی، ئیظہار بکم ماہییہ تی
 ئەر مونکہرن ئەر موعتہ قد، ئەر زیدہ کار و موعتہ قد
 ئەر ہست ہیممہت و ئەر مہجد، ئیخبار بکم ژئی ہئیہ تی
 ئەر قہ ولی صادق ئەر دروغ، ئەہلی طہریق و ئەہلی طوغ
 مصباح و جانی دل فروغ، سافی و صدقا ہیممہ تی
 دہر ویش و شاہ تاوان کہرا، ہم سہر فراز و رہبہ را
 مہ جنونی بی دل ئەبتہ را، قہلبی جہ مالہ ک فی کہ تی
 تہعب و جہ فایا حاجیا، دل تہنگیا بی ہی قیا
 بی ئیفتقارا ئەغنیا، ئەہلی صہفا و راحہ تی.

(*) ئەف ہلہبہ ستا بنا فی ئہبویہ کرئ شیلی ل قیری ژمارین ریزین وی (۳۵۲) ریزہ. لی بمن و ہرہ
 داوییا ہلہبہ ستی ہین ماہی، چونکہ شیخ نورہ دینی بریفکانی ہرتم ل داوییا ہلہبہ ستہ کا خوہ
 بنا فی (نوری) کو ناز نا فی ویی شہری یہ تہمام کریہ، لفر بدای نہ ہاتیہ.

ئەف بەندہ ہی: من بەندہ ی ئوم، من بچوکی ئوم، (دیارہ دسہردہ ما شیخ نورہ دینی بریفکانی بہیفا
 ئەف) لچہی (ئەز) دہاتہ بکارن انین).
 سرپری نہان: تشتین فہشارتی، شتی نہینی، شاراوہ.
 غہنی: غہنی، دہولہ مہند، زہنگین.
 خواب و خوردن: خہو و خوراک، خہوتن و خواردن، نفستن و خوارن.

له‌دښت: خوشی، شادی.
 ظریف: جوان، ناسک، خوین شربین.
 میری نه‌هاویند: (نه‌هاویند) شاریکه لای همه‌دان له‌ئیران.
 سه‌مه‌رقه‌ند: شاریکه له‌ ئوزبکستان.
 حاتم باکهرم: (حاتم: حاتم الطائی)، (باکهرم: نه‌خشه‌نده).
 ئه‌ندوه وه‌غم: دهرد و خه‌م، خه‌م و خه‌فت.
 جلوه: خو نیشاندان.
 ره‌عییت: خه‌لک.
 فه‌رمان به‌ر: موخلس.
 پادشاه: میر، حاکم، سولتان.
 شه‌هر: شار، باژیر.
 ماه: مانگ، مه‌ه.
 جایگاه: جه، چیتگا.
 بی‌ نه‌ظیر: بی‌ هاوت، بی‌ نمونه.
 ره‌به‌ر: رایه‌ر، پتیشه‌وا.
 حینا: ده‌ما، کاتی، چاغا.
 مه‌ناه: سه‌روه‌ت و سامان، دارایی.
 خورشیده‌ رو: روی وه‌کو هه‌تاو وایه.
 سه‌روه‌ر: گه‌وره.
 سه‌ریاز: له‌شکه‌ر، عه‌سکه‌ر.
 فه‌را: گه‌وره.
 قودسی: به‌هشتی.
 سینه‌ سوژ: دل سوتاو، دل شه‌وتی، جگه‌ر سوتاو.
 نه‌هر: پرویار، رویار.
 شه‌یدا: ئاشق.
 سالک: پی‌بوار.
 ئیلقاء: دیدار.
 فانی: نه‌مان.
 نماکر: ده‌ست نیشان کر.
 جه‌لاکر: روشن کر.
 جلوه: خو نیشاندان.
 جه‌لی: ئاشکرا، خویا.
 سینه‌تیر: تیری دناف سنگیدا سمیای.
 چه‌شم: چاف، چاو.
 عه‌یان: به‌یان، ئاشکرا، ئاشکه‌را.
 نه‌پنک: ئاوینه، مرپک.
 مه‌رکه‌با مه‌جری: ئه‌سپ.
 تاراج: تالان کرن، تالان کردن.
 ژئی نه‌تی: ژئی نایی، ژئی ناییت.
 سیره‌ت: ره‌وشت.
 رایه‌ک: ده‌نگه‌ک.
 چه‌زم: پتداگرتن له‌سه‌ر شتیک.

روزه‌ن: ره‌وزه‌نه.
 روده‌ت: رو نه‌دات، رو ددت.
 ده‌رگه‌فان: ده‌رگه‌وان.
 دوزه‌خ: دوزه‌ه، جه‌هنه‌م.
 هه‌سبی منه: خوشه‌ویستی منه.
 خال: نیشان.
 جه‌به‌ت: رو.
 خوداویند: خاوه‌ن، صاحب، خوه‌دی، خودان.
 رائیبه: ئاشکرایه، ئاشکه‌رایه.
 مه‌حوی: نه‌مان.
 به‌حرا هه‌یاتی: ده‌ریای ژیان.
 مه‌رکه‌ب: ئه‌سپ.
 ته‌فه‌ییوق: ریکه‌فتن، ریکه‌وتن، ئیتیفاق کرن.
 جه‌ناح: ته‌ره‌ف، ده‌سه.
 بیرکا که‌وته‌ری: ئاوی که‌وسه‌ر (ئاوتیکه له‌به‌هشت).
 نشته‌ر: (جوری چه‌قوی تیژه).
 خانه‌قاه: شوینی خودا په‌رستی.
 چه‌رخ‌ ریاضه‌ت: ده‌ورانی عیبادت کردن.
 ئاغان دبو: ئاشکرا دبو، ده‌ره‌که‌و.
 جوئه: لاش، له‌ش.
 مور و مه‌گه‌س: می‌ری و می‌ش، می‌روله و می‌ش، موری و می‌ش.
 ماه: هه‌یف، هیف.
 پیکتا: تاک، ته‌نیا.
 صه‌مه‌د: بی‌ نیاز.
 نه‌قش و نیگار: جوانی.
 عه‌ظم و له‌حم: هه‌ستی و گوشت.
 لبس: جل، جلک، کنج، چه‌ک.
 خه‌لعه‌ت: به‌خشین.
 ده‌لوئ صه‌غیر: سه‌تلی بچوک، دولکه‌ی بچوک، ده‌ولکا بچوک.
 هه‌بل: ته‌ناف، وه‌ریس، گوریس، به‌ن، کندر.
 هه‌منشین: هاونشین.
 چارکنار: چار ره‌خ، چار ته‌ره‌ف، چوار گوشه، چوار لا، چوار ئالی.
 بوار: رابواردن، ژیان.
 عوجب و کین: رق و چین، که‌رب و چین.
 مار و سه‌لیب: مار و خاج.
 حوجب: جوانی.
 پاکیزه: پاک، خاوتین، پاکژ.
 ته‌جه‌للا: ئاشکرا بون، ده‌رکه‌وتن.
 دهر شیود: له‌شژوا.
 حیجاب: په‌رده، پیچه.
 په‌رته‌و: تیشک، نوپ، روناھی.
 قوطبییه‌ت: گه‌وره‌یی.

فريادرس

يارب تو فريادرسى، غهبرى ته من قهه نينه كهس
ئهم مفلسى بى مال و پهن، مهحروم نهبن ژ پهحمهتئ
يارب ژ قئ دونيا خراب، ئهم ژئ بچين و بئ حيساب
دوربين ژ دائئ پر عهذاب، ژ زهحمهتا قيامهتئ
ژ زهحمهتئ كو راشهقين، تيدا ب سهه راحت بچين
موشتاقئ ئيحسانا تهين، يارب تو دوركهى محنهتئ
خيتما مه و عمرئ عهزين، نهفسئ دمه پر بئ تهميز
ناكر نهبه بئ چارئ بين، وهختئ دچينه ئاخرهتئ
ئيمان يهقين تهحقيق دكى، ئيحسان عمههله توفيق دكى
پيغهمبهه و صدديق دكى، ب مهقسههه خيافهتئ
ئهووهله تويئ ئاختر تويئ، هم ناصر و قادر تويئ
بمه راحم و عارف تويئ، ئيحسان بكي مهغفيرهتئ
موحتاجئ ته ئهف نوريهه، هرچهند بهراه و عاصيهه
ئهمما كو چاف ل كهس نييه، ئيللا ژ ته و مهرحمهتئ
ئامين ژ ته و مولياكهتا، هم ژئههلهئ صاحب هيممهتا
نازل بكي سهه رحمهتا، ژ بو مه و قئ جهماعهتئ
ئهى موسليمات و مسلمين، ئهى مؤمينات و مؤمنين
ئهى صالحات و صالحين، هيممهت بكن ب دهعوهتئ
فاتيحئ بخونن بو نهبه، پاشئ ژ بو قئ موذنبي
رحمما خودئ لگيانئ تهبه، بكن عهبدئ بريفكانئ.

فريادرس: يارمهتئ دهر، ئالكار.

چهلنگ: جوان.
سهه دهرئوفتاد: چوو سجودئ، چوو كرونوشهوه.
تهفريج: چياكردهوه، ژئك قهقهتاندن.
كهه: جار، جارنا.
نوش: خواردهوه، قهخوارن.
غايهت: پايان، نيهايهت، كوتايئ، دوماهئ.
سههروه: كهوره.
خرقه: عهبايئكه شيخ و مهلا سودي لئ ئهبن.
كوشهنشين: تهنيا نشين، تهنيا ژيان، تهنيا بون.
گوفتار: قسه، ئاخفتن.
خادم: خزمهت كار، خولام.
نهفرت: لهعنهت.
سججاهه: بهرمال، شهملك.
چهفا: خهم و خهفته.
ناكهات: شهههوات.
شوناس: ناسين.
روبههه: رو به دهرگا، روي ئهكرده دهرگاي خودا.
سيراچ: چرا.
زوجاج: شيشه، جام.
نيقاب: پهرده.
خورپهه: شاد، دلخوش.
مولههم: ئيلهام پئ كهيشتو.
نوشيروان: ناقئ پادشايهكي به (ئهنوشهروان) تئ مهعنا: جئ بههشت بئ.
كوش: كوئ، كوه.
تهبوا: تو بووه، ته بويه.
نادان: بئ ئهقل.
جار و بين: جار و بار.
جام و جهمالي: جوانئ.
كومراه: سهه لئ شئواو.
ههردم چوني: كه چويت.
فرشته: مهلائيكه، مهلايك.
عهلائيق: نيزيكي.
رهنان: ئازا، ئازاد.
سانا: ئاسان.
چهلهو: جلهوي.
ههست: ههيه.
تاوان كه: خهتا كه.

شیخ سفياني(*)

من تَقَى حَالِي بِهِ يَانِ كَمْ، نَشْكُهُرَا سِرِّرِي عَهْيَانِ كَمْ
بِهَحْثِي فَي قَوْطَبِي زَهْمَانِ كَمْ، تَابِعِينَ وَتَوْمَهْتِي

نَهْو شَيْخِي سَفِيَانِي مَهْزَن، نَهْو مَوْرَشْدِي نَيْنَسَانِ وَجَن
مَهْلَهْكَ ژ بُو نَازَلِ دَبِن، تَيْتَه مَهْكَانِي حَهْضَرَهْتِي

مَهْغَدَهْنِي سِرِرَا نِيْلَاهِي، دُور ژ مَهْكَر وَ هَهْر كُونَاهِي
بُومَه خُوش عَهْوَن وَ پَهْنَاهِي، ژ نَيْنْتَظَارَا سُونَهْتِي

هَنْدِي دَبُورِين رُوژ وَ شَهْف، دَانْم گَرِي نَه دَهَاتَه خَهْف
بَارَانِ دَبَارِي هَهْر ژ چَهْهْف، ژ تَرَس وَ لَهْرز وَ هَهْيَبَهْتِي

رَاحَهْت نَهْبُويِيكَ سَاعَهْتِي، غَافَل نَهْبُوژ طَاعَهْتِي
ژ تَرَس وَ فِكْرَا نَآخْرَهْتِي، بَهْد بَهْخَتِي يَا عَاقِيْبَهْتِي

نَهْوَ حَاكَمِي تَهْخَتِي جَهْسَهْد، هَنْدِي نَهْدَاكْتِ كَارِي بَهْد
مُوحَكَمِ دَبِي لِي بَابِ وَ سَهْد، پَرِ غَهْمِ د بَهْحِرَا حَهْسَرَهْتِي

حَاكَمِ تَقِي عَادَلِ بَتَن، دَا شُؤْلِ ب كَامِ وَ دَلِ بَتَن
هَهْرَجِي فَيَا حَاصِلِ بَتَن، نِيْمَنِ بَتَن ژ رَهْغِيْبَهْتِي

سُؤْلَطَانِيَا دَلِ دَانْمَه، نَهْغَضَاءِ ب نَهْمَرِي قَائِمَه
گَهْر عَادَلِ وَ وَهْر زَالْمَه، حُوكَمِي دَكْتِ ب قُؤُوهْتِي

نَهْوَ رَهْهَبَهْرِي وَي عَهْسَكَهْرِي، رُوحِ وَ جَهْسَهْدِ بُو مَشْتَهْرِي
نَانِ نَافِ دَهْلِيلِي نَاگَرِي، نَانِي د كِيْشَنَه جَهْنَهْتِي

هَهْر حَاكَمِي زُولِي بَكْت، نَهْمَرِي خُودِي ب جَهْ نَهْبْتِ
بَدَهْسْتِي چَهْپِي كَاغَهْذِ دَبْت، رُوژَا حَهْشَرِ وَ قِيَامَهْتِي

رُورَهْشِ د بِيْتَنِ وَي دَهْمِي، هَاژُونَه بَابِي جَهْهَنْهَمِي
دِي مَوْلَهْتَه قَابَتِ بَه غَهْمِي، خَالِي ژ لُؤْطَفِ وَ رَهْحَمَهْتِي

وَهْصِيْبَهْتَا مِنْ ل وَهْبْتِ، دَاكَهْسِ نِيْزِيكِ زَالْمِ نَهْبْتِ
رَهْحَمَهْتِ ژ بُو وَي دَا هَهْبْتِ، رُوسِپِي دَبِيْتَنِ د نَآخْرَهْتِي

نِيْزِيكِيْيَا وَانِ ژ هَهْرَه هَهْر، لَهْغَنَهْتِ ژ بَالَا تَيْنَه سَهْر
رَاسْتِ وَ دَرُوسْتَه نَهْفِ خَهْبَهْر، نَهْصَا حَهْدِيْثِ وَ نَاهِيَهْتِي

زَالْمِ دِگَهْلِ زَالْمِ دَبِن، حَاكَمِ ل گَهْلِ حَاكَمِ دَبِن
عَالْمِ دِگَهْلِ عَالْمِ دَبِن، بِنْعَتِي يَبَارَا نُولْفِيْبَهْتِي

هَهْمِيَا ژ جَهْمَعَا نَهْوَلِيَا، دُورَه ژ نَهْهَلِي نَهْشَقِيَا
هَهْرَجِي تَه نَهْوَ ژ دَلِ قِيَا، نَهْوَ جِيْنَسَهْكَنِ بَه نِيْسَبَهْتِي.

(*) نَهْفِ هَهْلَبَهْسْتَا كُو مَه بِنَافِي (شَيْخِي سَفِيَانِي) نَافِ كَرِي خُويَايَه كُو بَدَاوِي نَهْهَاتِيَه، چُونَكَه نَافِي
(نُورِي) دَرِيْزَا دَاوِي نَهْهَاتِيَه كُوتَن وَ هَهْرُوهَا پَتْفَهْچُونَا فَي هَهْلَبَهْسْتِي د دَهْسْتِ خَهْتَا كُو مَه دِيْتِي
لَقِي دَهْرِي تَهْمَامِ دَبُو، لِي مَه دِيْتِ كُو هَهْلَبَهْسْتَا كُو مَه بِنَافِي (حَاكَمِي ظُولِي بَكْت) بِنَافِ كَرِي
بَهْرَدَهْوَامِيَا فَي هَهْلَبَهْسْتِي يَه وَ بَقِي رِيْزِي بَدَاوِي تِي:

گَهْر تِيْشَنَهْيِي حُوسِنَا وَهْتِي، گَهْر بُو خُويِي گَهْر نَهْخُويِي

گَهْر بَاغَهْفَانِي بَاغَهْيِي، بَاغِي سَهْرَايِ عَيْرْفَانَهْتِي

وَ ژبُو تُونَهْبُونَا دَهْسْتِ خَهْتَا هَهْلَبَهْسْتَا (حَاكَمِي ظُولِي بَكْت) د دَهْسْتِي مِنْ دَا، لَجَهْهَكِي بَقِي نَاوَابِي مِنْ
دِيْتِيَه، بَهْلِكِي هِيْنِ بَهْرَدَهْوَامِيَا هَهْلَبَهْسْتِي مَايَه.

هَهْرُوهَا ژبُو تُونَهْبُونَا دَهْسْتِ خَهْتِيْنِ فَانِ هَهْلَبَهْسْتَا دَدَهْسْتِ مِنْ دَا (بَهْيَتَا سَهْكَرَاتِي، كَهْسِ بَحَالِي مِنْ
نَهْزَانِي، قَهْنَجِ وَ نَهْوَلِيَا، شَيْخِ وَ مَرِيْدِ، كَهْلِي صُوفِي فَهْقِيْرَا، دَلِ، حَاكَمِي ظُولِي بَكْت، قَهْنَجِ وَ خِرَابِ،
شَاهِ وَ مِيْر، حَهْمَدِ وَ شُؤْكَرِ، نَهْهَلِي حَظُورِي، نُورِي بَرِيْفِكِي نَهْصَلِي نَهْوَ، شَيْعِرَا مُؤَبَارَهْكَ، كَهْلِي يَارِ
وَ بَرَادَهْر، نَصْحَهْتِ، نَهْبُوبَهْكَرِي شِيْبَلِي) يَانِ پَرِ بَزَهْحَمَهْتِ دَهَاتَنَه خُوهَنْدَن، دَبَه كُو هَنْهَكِ شَاشِي
دِنَافِ دَا هَهْبِنِ پَشْتِي كُو چَهَنْدِيْنِ مَامُوسْتَايِيْنِ پَسِپُورِ لِي نِيْرِيْنِ، مَه بَقِي نَاوَابِي چَپِ كَرِيَه. (زَاهَدِ
بَرِيْفِكَانِي)

عَهْيَانِ: بَهْيَانِ.

پَهْنَاهِ: پَشْتِيْوَانِ.

نَهْغَضَاءِ: نَهْدَانِمِ.

رباعیات «چار مالکیین (چوارینه‌کانی) شیخ نوره‌دینی بریفکانی»

(۱) چار مالکیا شیخ نوره‌دینی بریفکانی ل سهر هه‌لبه‌ستا شیخ نه‌حمه‌دی جزیری:

سهر سهر بدامه، با تاج و هامهت
یهک عشوه دامه، شاهین شه‌هامهت
عهرعه‌ر خه‌رامه، بقهد و قامهت
یهک بوسه دامه، با سه‌د قیامهت

دهر بوسه‌یی دین، من داد و ئیمان
حه‌تا شه‌رستن، هیقی ژ بهر جان
یهک بوسه دامه، ئه‌وول ب ئیحسان
ئاخر ل من کر، جورم و غه‌رامهت

دهر حوسنی به‌رقی، جانین مه‌ سوئن
ناکم چو فه‌رقی، ناییته‌ گوتن
ژ ژه‌نگی زه‌رقی، دلدا بش‌ووتن
جاما سه‌دهف بهین، رند و که‌رامهت

جاما سه‌دهف بهین، رندی به‌لا خیز
نابی ژ وی کم، وللاهی په‌ره‌یی‌ز
ژ هه‌ردو چه‌شمان، تی مه‌ستی خون ریز
نورا دو چه‌شمان، کی دی سه‌لامهت

قه‌لبی په‌ریشان، دهر حوسنی ئیشان
ره‌شتوزه‌ نیشان، تی هه‌لقه‌ کیشان
ل دهر و ئیشان، په‌یکان و نیشان
مه‌ ژ هه‌ردو چه‌شمان، «چه‌ه‌هان» کفشین عه‌لامهت

عشقی کرین تا بی فکر و حه‌زیوم
په‌روانه شه‌معی، ئاشفته له‌زیوم
ره‌سوایی عشقی، نه‌ته‌نها ئه‌زیوم
که‌س دی زه‌مانان، حوب بی مه‌لامهت

حوببا ته‌ نایی، دهر به‌ح و ده‌فته‌ر
بلبل ژ وه‌ردی، حه‌یران و ئه‌بت‌ه‌ر
دو سوچه‌ فه‌رضن، فیالحال ب بهین به‌ر
ده‌ما خویابن، ئه‌و قه‌دد و قامهت

بی مروه‌ت ئینکار، ئه‌هلئ عینادی
جانی ره‌قیبی، جادر فه‌سادی
دا عه‌ی بی پندان، نه‌کی به‌بادی
(نفوس قوم به‌ها تسامت)

هندی بمینت عوم‌ری ته‌ نوری
بی هه‌وده‌ لازم، پر باده‌ خوری
مه‌لال عوم‌ری بی فایده‌ بوری
کوشتنا بزوران، قه‌هر و نه‌دامهت.

شاهین: باز، هه‌لو، (ته‌ری باز).

بوسه: ماچ.

جام: شیشه، پیاله.

بین: بین، بیینه، بنیره.

خیز: هه‌لسان، لی په‌یدابون، لی ئه‌باریت.

په‌ره‌یز: دورکه‌وتنه‌وه، ده‌ست لی هه‌لگرتن، پاریزی لی بکه‌م.

په‌روانه: په‌پوله، په‌لاتینک، په‌له‌په‌لاتینک.

ئاشفته: په‌ریشان، په‌ریشان.

ره‌سوا: بی ئاپروو.

حوب: خوشه‌ویستی، هه‌زکرن، هه‌ژیکرن.

بچه‌وده: بی سود، بی فایده.

رباعیات «چار مالکیین شیخ نورهدینی بریفکانی»

(۲) چار مالکیا شیخ نورهدینی بریفکانی ل سهر هه لبه ستا شیخ نه حمه دی
جزیری:

کافی من ژ دل به ری، هر موژدهیی حیمایهت
یهک نامه یی زهرفشان، مهکتوبه تی ویلایهت
ئه ووهل کو یاری دامه، یهک زه پره یهک عینایهت
قسمهت مه خه مر و جامه، د دهفته را هیدایهت

شه هوارئ شاهئ خانان، (در بهر این) گه دایان
باطن ب لوظف و ئیحسان، ظاهر تکت به لایان
حوسن و جه مائی جانان، نادیریتن تو پایان
هه رچی نه بیت بیدایهت، ئه صله ن نه هین نیهایهت

من دینه دهر بیدایهت، دل بهر ل من دنئیرا
یاری ب لوظف و مننهت، پر عشوه دی مه فیرا
فه یضا عولومی حکمهت، جاما سه دهف دگیرا
مه ژدهستی موبه چان دیت، ب موصحهف و ب ئایهت

گه ه جام و گه ه خروشی، هوشی مه دان دپوشی
پیری موغان کو نوشی، دیتن صهفا و خوشی
عارف هتا نه نوشی، ژ دهستی مهی فروشی
غائب نه بو ژ هوشی، پهیدا نه کر ویلایهت

سالک ب علمی لهو هات، دا که سب بکت صیبابات
هندی هه بت عینایهت، صه ییادئ شیرئ غابات
گوناه و ذنب و طاغات، هلناگرن خه رابات
که سئ بقی دهری رت، دقئ بکت رعایهت

دل گرت و کلبتانی، مه جذوب و کهر ب کهر کر
هندی وجود و ههستی، وللهی ژئ شه دهر کر
عشقئ ژ ههردو چه شمان، ئه ووهل د دل ئه تر کر
لی زه ره زه ره ناخر، سوئن کر و سیرایهت

سئ سه د سه لام ژ من دا، ل شاهئ مه نزلئ بت
مه نزلگه هاته جانم، فه رضه ته چاقئ لی بت
شاکی ئه لسیلاح هه ردهم، ب کوشتنا مه لی بت
گازنده یان ژ کئ کم، ژ کئ بکم شیکایهت

شکلئ دنئ یئ تارئ، جان و دلان دخوتن
نارئ جه مائی خوبان، بی شک هه می دسوئن
جاما د دهستی شاهد، ژهنگئ ژ دل دشوتن
پیری موغان ژ پندان، وه وه دکر ریوایهت

جاما خه زف د دهستی، رندان کو صهف دبهستی
بیکسه ر نه مامه ههستی، دل دی کو حهلقه بهستی
ئه طواری عشق و مهستی، ئه سراری بت په رهستی
ته قریر و سه د ریوایهت، ناکت لبو کیفایهت

حویبا سیاهئ خالان، دنیا و دین دنه خشت
سالک د خه لوه خانان، جانئ شرین دبه خشت
لییه طمه ئیننه قه لبی، عهینولیه قین دبه خشت
عهین ولعه یان دقئتن، کافی نه هن ریوایهت

نوری ژ دل تو شایئ، هه ر چه ندی پر به لایی
دل به ند و مه هوشایئ، لهو دین و موبه ته لایی
میری و پادشایئ، مویه ک لنک مه لایی
نادم ب مولکئ عالم، بیک زه پره بیک عینایهت.

موزده: مزگینی.

گهڏا: دهرپوزه، فقير، دهروزي، سوال ڪهر.
 پاڻان: دهماهي، داوي، ڪوتايي.
 نههين: تونه، نيتهي.
 عشوه: ناز و جواني.
 موغبهجان: (موغ: پيشهواي ٿايني زهردهشت).
 خروش: ناله و هوار.
 پيرڇ موغان: زانايي زهردهشتي.
 صهبياد: راوڪر، نيچيرفان.
 خهرايات: مهبخانه.
 چهشم: چاف، چاو.
 سيرايت: شوٽني دانا، ٽنپهريو.
 نار: ٺاگر.
 خوبان: جوان، لايق.
 جام: پيالو، شوشه.
 پهستي: پهستن، عبيادهت ڪرن.
 سياهي خالان: نيشانين رهش، خالي رهش.
 بهخشت: پيشڪهشڪرن، پيشڪهشڪرن.
 مههوشاء: مههست (رويي ته وهڪ هيئي يه، ويٺهت وهڪو مانگ وايه).

رباعيات «چار مالڪيڻ شيخ نورهديني بريفڪاني»

(۳) چار مالڪيا شيخ نورهديني بريفڪاني ل سهر ههلبهستا شيخ نهحمهدي جزيري:

شهه ب رهمهت نهبتن، چاڪهشيبيا دي چڪت
 بخو لايق نهبتن، حيكمهتي شهداددي چڪت
 ڪهس به دادامه نه پرسيت، گيلهه و داددي چڪت
 ته نهبت داد و رهسهڪ، بي هوده فهراهادي چڪت

قووهت و ڪاري نههن، گهر ڪو نهصبي مري بت
 ڪي ب ياري دگههت، دهستي ٿيرادهت لي نهبت
 ب شريني نه گههت، دهستي ٿهگهر روستهمي بت
 دي ب بازوي ملان، شهبهتي فهراهادي چڪت

ڙ ٿهزل قسمهت و ٿهمهه، وه نهصيبا مايت
 دا سلوڪا مه نهسق بيت و مووافقي راي
 فاعلهڪ لازمه دا فعل و ٿهشهر پهيداي
 گهر تو ههداددي نهبي، ڪورهئي ههداددي چڪت

ب چ رهنكي ڪهسي بي وهصل دبي واصل بت
 ڙ همي گومرهه و دل رهشيبئي فاصل بت
 مومڪينهڪ دي ههبتن، ڊاڪو طهلب حاصل بت
 صهيد و نيچير ڪو نهبت، ٿولهئي صهبيادي چڪت

ته سهعهادهت نهبتن، روڙي ٿهزل هوڪمي قهديم
 بجي وهجهي دگرت، روحي ٿهفي عهظمي رهميم
 ههر گل و سهنڪ دبتن، ڙيره ب تهديري حهڪيم
 قابلييهت ڪو نهبت، حيكمهتي ٿوستادي چڪت

ما دبت ڙيري شبيت سهدمهتي ههڪڪاڪي نهبت
 لي دبي جهوهري سهر، بي دل و ٿيدارڪي نهبت
 ڪان به گهوههر دچڪت، گهوههر ٿهگهر پاڪي نهبت
 تو بهصيرهت ڪو نهبت، سيرهتي ٿهجدادي چڪت

چ مويههپراسهت ڙ ههر نهقصي عيوپان حاشا
 ههيه غائب ڙ دني، عشوه ڪو جوپان حاشا
 ڙير و زيوهر دڪرن، جهلبي قلوبان حاشا
 حوسن و پر ذاتي نهبت، قامهتي مهبيادي چڪت

وهه يا حوسني ههبيبان، دلي يهڪ جلوهدهيي
 ڙ جهمالي هههه، بڪره تو يهڪ بادهتهيي
 عاشقي مهستي ب عشقي، نييه حاجهت به مهيي
 واري و ٿهههوالي ب ٿهوپادي چڪت

ئەر تە بەلقیسی هەبت، لازم دئی هودهودی بت
 ژ سببا بیئت و بتن، نامەیی نامولحەدی بت
 تە غەرەض فکەرە کە تا بییک، و ل بییک مورشدی بت
 سالکی طالبی ئیرشادی، بە بەغدادی چکت

طەلەب و جوهد و ئەئەر، دل ژ ئەوان تەختی کەهن
 چ ئەسیرن کو جەسەد، دەستی ل سەر دەستی نەهن
 جوهدە و سەعی و طەلەب، بی ئەئەرەک صافی نەهن
 تونە بی پەردەنشین، چاکەر و قەووادی چکت

حوب نەبی سەعی و طەلەب، جوملە بخو عەینی سەرەب
 دا بنوشین ب دلی بادەیی نەنگوری شەراب
 چ ئەئەر دی ل بەری خارە بکت قەطرەیی ئاب
 قەلەمی ماب دوو سی، قەطرەیی زوها دچکت

ب خشوعی و رکوعی قەدبت قەلبی جەلا
 وەرە نوری هەمە بورین ل مە خوشی و بەلا
 دئی ژ حەق جاذیبیەک دل بگرت وەرە مەلا
 ژ ئەزەل گەر تە بیدایەت نەبت، ئیرشادی چکت.

 شەه: شاھ، مەلک، حاکم.
 داد: فریاد، هاوار.
 گیلەه: گلەیی.
 بۆھودە: بی سود، بی فایدە.
 بازو: قول، باسک.
 گومرەھی: ری وندا کرن، ریگا لی ونبون.
 کل: خاک، ئاخ.
 سەنگ: بەر، بەرد.
 گەوھەر: ئالتون، زێر و زیف.
 مویەرپرا: بی عەیب، پاک (مویەرپراست: بی عەیبە).
 عشوہ: ناز و جوانی.
 جویان: گەران، تاقیبکرن.
 زیوەر: زیف، زێو.
 قامەت: بەژن و بالا.

جلوه: خو پیشاندان.
 ئەواد: ورد و دەعا.
 کەهن: کە هەبە، کو هەبە.
 نەهن: نیبە، تونەبە.
 چاکەر: نوکەر، خزمەت کار.

تخمیسات «پینج مالکی»

(۱) پینج مالکیا شیخ نورەدینی بریفکانی ل سەر هەلبەستا باپیری خوبی چاری
 شیخ شەمسەدینی قوطبی ئەخالاتی یی بریفکانی:

دەر نەخستینە تە بازویی سیمین، ل مە مشت
 د قیدەمدا ژ د قەوسین تە ل دلدا مە گەهشت
 جگەر و سینە عەجەب، سەمتنە تیر و یم و خشت
 دەردی عشقی وەه ل من، روژی ئەزەل کەر سەر نشت
 هەر ژ هنگی دلی کول بویە، چو بریانی برشت

بەسە قسەت ژ دنی، کاکولی رەشتوزی صەمەد
 گول و نەسرینی زوجاجی، قەدەح و جامی جەمەد
 مە کو نوشی ژ مەیی وەحەدەتی ئەللاھوئەحەد
 ئەف دلی کول سوز و دەردی، ژ تە بەسن تا ئەبەد
 نەمتقی، حور و قصور و جوملە لەذاتی بەهشت

قەت عەجەب نینە ژ من ظاهر ببن پر موعجیزات
 قوطبی عالەم بین و دل دەریایی عیرفان، دەر ثویات
 سرر ئەلەم نەشرەح ژ بو قەلبی مەیی غەمگینی هات
 هون مەبیتن کەف دەردە ئەفرو، راستە دلی کول خەلات
 ئەفەه میراث هاتە بالمن، قەرن بە قەرن و پشت بە پشت

دلبەرم ئەف جەرگە تیکدا بویە بریان و کەباب
 ئەم کرین مەیتی ل سەر تەختی، نە گوشتار و جەواب

میحنهتا عشقاته جانا، دل کره بهحرئ عهباب
دهرد و عشق ههردو جهماپون، هاتنه سهر دلئ خهراب
لهو پهپرات ئهف دل که هنگافت، ههم ب شیر و ههم ب خشت

دهر طهلهب کاری، ته سهر سهودا و دل هائم بکم
خدمهتهک بی غهش ل بو مهحبوبئ ههر قائم تکم
روژ و شهف چهشمئ مه خهو نایئ، و خهو صائم تکم
طالبئ دیدارئ یارم، جوسستو جو دایم تکم
گهر خهپاباتهست و مهسجد، وهر چ کهعبهست و کهنیشست

من ژ مهقصودا تنئ، ههر دل مرادهک ژئ دخوهست
پر ضهعیف بو من ژ جوستو جوی دلبر، جان و پوست
شوکور لیللاهی غهمنئ تهحل، من ژ بهر رابون چوست
ههر ژ هنگئ وهر کو بویم، ئاشنائئ دهرئ دوست
تهرکییان خوم کردی ههر کهز، لی نهفئتم مال و چشت

دیسا ئاقابول من، ئهف مالئ گورستانئ دل
هجرئ دیداری رهابو، ماهئ تابستانئ دل
جورعهیهک بادی فهخوارم، پی فهژی مهستانئ دل
لهشکهئ عشقئ عهلهم ئینا فه شههرستانئ دل
غارته کر ئههلئ شههر، چهند کئک دبون هور و درشت

ئهحسهنهللاه چو ژ قئ مهیدانئ دل جهورا رهقیب
قسمهتهک بیحهده گهها من، وهصلئ دیدارئ طهیب
گهه ژ وهصلئ، گهه ژ هجرئ، خوش مراد بو خوش نهصیب
چندکئ، ئهز بگریم ژسوز و دهرئ هیجرانئ حهیب
ههر که پیژابو لگیانم، ئیسترانم جومله ششت

حهیفه سالک دهر طهریقا دلبرهان کاهل بی
دئ بگیانندانئ خودان بهخت بی، و ههم واصل بی
جان بشو با لیفئ عشقئ، بهلکی ژئ حاصل بی
گوتم ئهئ دل قهت نهبی جارهک ژ وئ غافل بی
نوکه بی شک ههست غهقلهت، لال د دهستئ فعلئ زشت

قهت ژ غهیری ذکرئ دلبر، من نهما بیت ئینتیزار
تا ل من کفنی دپیچن، ئهز ل سهر تهختی شواری
دل بریندارئ ته جانا، خوش دفکرت بی قهرار
مهحوی نابیتن ل بهر دلئ خهراهم نهقشئ یار
تاکی مهسکهن قهبر و بالینم ب بیتن، بهردئ هشت

ئاھ من دهر سینه بی حهده محنهت و غهه لئ جهمان
ئهئ نکو کارم حهیببا، دل مه دهریایئ غهمان
لوطف و ئیحسانا ته نوری، دایمهن ههستی گومان
تا فکهنگی مونتهظریم، صهبر و ناقهت من نهمان
ئهئ حهیببا وای ل من، کهف خهلوتهتیت بیججاری کوشت.

بازو: بال، قول، باسک.

سیمین: زیفین، زیوین، سبی، زیف.

مشت: پهنجهلیکنراو، لیواولیو، مست.

د قیدهما: د هنگاودا، د هنگاؤدا، ژ کهفن دا، ژ بهرئ ده، لهمیژوهه.

سهمتن: سماندن، کونکردن.

خشت: خهنجر، جورهکئ تیری به.

کاکول: پهرچهه، فر.

رهشتوز: رهنگ رهش.

صهمهده: بی نیاز.

جامئ جهه: (جام: شیشه) (جهه: جهمشید پاشایئ ئیرانئ).

دهر ئوبات: بی حهروهکه، ثابت.

ئهلهه نهشرهه: ئیشارهته بو نایهتهکا قورناتئ (الم نشرح لک صدرک).

بربان: سوهتی و شهوتی، برژاندن.

مهیت: مری، مردو.

گوفتار: ئاخفتن و پهیفین، قسهکردن، گوتم.

چهواب: بهرسیف دان.

عهباب: پیل، شهپول دار، مهوج.

دل هائم: دل سهرگهردان.

غهش: بی خهوش، خاوین.

قائم: دایم، حازر.

چهشم: چاف، چاو.

صائم: بهروژو، بروژی.

جوستو جو: پرسیارکرن، گهران بهدوای شتیک، (تعقیب).

پوست: پیست، پیست.

تہ شبیبھی جہسہد دل مہ دنپف ناتہشی عشقی
دئ قلب و حقیقہت بت و نکسیرئ ہوماگرت

دل فہرضہ بیت قہلبی د ئطواری طہریقہت
تہوحید و فہنا ہم برتن، راہی شہریعہت
ئہنوارہ ژ دل قہنجی بین، وہصفی طہبیعہت
سالک کییہ ہاتی ژ مہجازی، ب حہقیقہت
صورت نہ شوناسی و پ مہعنا، تہ فہناگرت

پہرایئ سلوکی ژ بہقایی، کو سہبہق دا
نورہک ژ ویصالی وکو دی، سیرپ و نہسہق دا
طاقی ل دنی دا ژ جہبہنا بورہقی دا
تہنہا نہ ل مہ، لامعی حوسناتہ شہفہق دا
عالہم بخو وئ حوسن و جہمائی، دخوداگرت

داگرتنہ میرئ فہلہکئ، لومہ د وی زال
ہندی دنقیسی ل کتابی، ژ مہرا قال
حاضری ژ تہرا عالہمی، سہر شبی گو پال
تہیغونی د دەستی تہ، زہمی دولہت و ئیقبال
ہەر چ تہ بوئ رامئ دتورا خو، ہوماگرت

جارہک تو ببین دہر دلی مہجور و کہدایی
پہشتوزہیی قہوسییہ، ل میلاکئ گہہایی
ئہف بہخت و مرادامہ، ژ دیدارہ سیایی
جائی خوہ مہکر دانہ د اما کو فہدایی
ٹاھو صیفہت ئہو پئ حسیا، راہی خہطاگرت

ٹاھو صیفہتا غونچہلہب و قامہت و عہرعر
شہب کاکولی صہحنا جہبہمی، جامی سکہندہر
نائیتہ چو قورپان و شوپاکان، زہریا زہر
عہنقا نہ شکارا کہ داٹا تو بچین فہر
داٹا کول عہنقا تو فہدی، باز و ہہواگرت

چوست: بلہز، چوست و چالاک، زو.
کورستانئ دل: بمہعنا (لہشی مروفہ).
رہا: نازاد، (رہا بو: نازاد بو).
ماہئ تابستان: (ماہ: مانگ، ہہیف، ہیف)، (تابستان: ہاوین، ہافین).
جورعہیہک: فرہک، قورچہک، قومیک، قومہک.
شہہرستانئ دل: شوینی دل، شوینی مانہوی دل، مہسکہنی دل، روژی بہرئ، روژی ئہلہست، (وشہی
شہہرستانئ دل ئہبولفتوح عومہر بن ئہمیرہک شیخی ئیشراقی دایناوہ وک شہہرستانئ جان).
جہورا رہقیب: نازاری رہقیب، ئیشانی رہقیب.
ہجران: دوری و بتہئ بون، فیراق.
سالک: ری بر، ریوار، (مسافر).
کاہل: پیر، کال، پیرد، بی ہیز.
کیاندان: جان فیدایی، خو فیداکرن، خو گوری کرن.
لیف: لیفہ، لیفک، لفکہ.
ئینتیزار: چاوہروانی، لہندئ.
کفنی: کفنی مرئ، کفہن.
تہختی شوار: تاتہ شور، کہفر و تہختی مریا لسہر دشون، تہختی مردوشور.
ئیحسان: چاک و باشی، قہنجی.
ہہستی: سامان، سہرہوت.
گومان: شک.

تخمیسات «پنج مالکی»

(۲) پنج مالکیا شیخ نورہدینی بریفکانی ل سہر ہہلبہستا شیخ ئہحمہدی
جزیری:

نکسیرئ جہمالاتہ، ژ دل پہنگ و صہداگرت
وئ حوسن و جہمائی ژ خورا، سینہ خوجاگرت
لہو جہوہرئ عشقامہ، ژ دل تا سہر و پاگرت
قہلبی مہ شبہی زیر و ژ فہیضاتہ، جہلاگرت
ما روسییہ و صفری صیفہت، پہنگی صہفاگرت

ٹاینہیی دل گرتنہ سہد جلوہ ژ بہرقئ
ساقی ژ صہفا دانہمہ سہد جامہیی ذہوقئ
حہتا کو مہ سوئن دل و جان، ہہردو ب شہوقئ

پوڙا ٺهڙهلي قه لپ مه ڪر زولفي ته، شه همامات
نوشي مه ٿ بادئي، ڪو ٺه مين پيرئ خه رابات
هشيارى غائبهت، ڪول مه بخانه يئ هه بهات
هه رڪهس سهه رئ طالبئ تشتهڪ ب چمن هات
هن سوسن و هن سنبل و هن زولفي ڊوتاگرت

خوش قسمته خوش طالع لهو بهختئ نه صيبي
دهورا مه و ساقى مه بخو دهستئ طه بيبي
ٺاها و فريادئ چرا ڙئ ڙئ دلي بي
دهستئ مه سهه ر گرت و برين، سهيرى حه بيبي
فيل لحالئ ره قيبئ ٿ هه سهه، له رزه و تاگرت

حينا وه ڪو ته پيرى مه ٿ ڪه يفي، قوقو هات
خورپه مه نه دهه ما جهور و جه فاياته، ل دور هات
هه تا ڪول بهختئ مه سياهي، ب سهه هات
ٺه ڪه بڪئ خه رامات ڪو ڊڪوڙئ، ل قه پو هات
شاهينئ قه ضايئ ب ته غافل، ٿ خه وراگرت

سهه نه قشئ ل نه سرينه ڪشاندينه ل سهه وئ
ٺوستادئ وهلي په رده گييان، په رده ل بهر وئ
هه رچي ڪو ددي قهت نه ڊبو، دهور و قه دهه وئ
زينهاره، ڪه سئ دهستئ ببت ٺه رقهه مي سهه وئ
بي عشوهيئ له علان ته ب ته سليمي، ٿ به اگرت

جانئ خو فدا ڪري، دو سالي و ل سهه ردا
غونچين د حه بيبي ٿ مهرا، نوشي ب قه ردا
وهڪ توله يئ ده رگاهي، مه عمرئ خو ٿ به ردا
سهه برئ بهري شيرينه، وهه ٺوستادئ خه به ردا
لهو دل مه ب ته حلي و غه مان، خورپه و شاگرت

چالا وه ڪو يوسف ٿ خورا، خه لوه چ هلدا
هه مرانئ ٺه وين، لهو ت شفايئ دلي ڪول دا

ٺه ماما ٿ هلالين ته د قه وسين ته ٿ ملدا
هه ر نشته ر و شه و ڪين ڪو حه بيبي مه ل دلدا
من بيڪ به بيڪ و ٽيڪ ل ده رڊئ خوه، شفاگرت

ده رڊئ مه شفاگرت و مه دل حه لقه يئ شه ب ڪر
سهه برئ مه نه ما، لهو مه ٿ وئ ب يهڪ ٺه دهه ڪر
ڪرمانجه دنوشيت، دهه ما قه صدئ عه ره بي ڪر
عاشق ٿ غه مي سايه يئ وئ، جامئ طه له ب ڪر
پر عه قلي د ڊيرت، مه ٿ قسمئ حوڪه ماگرت

سيمين سهه قه رئ پر دوش و خونريزي زمانان
په نجا دگه هين، دل و مي لاک و جنانان
ٺهئ شاهي شاهان، له ب شه ڪر و قه ند و زبانان
صهف صهف نه تنئ گه زمه ڊارن، ٿ ڪشانان
دل ڪاڪولي زولفا ٿ ڪه مه ندي، ب ته باگرت

هندي هيم، ٺه ٽيشنه دلي زولفي ڪه مه ندي
سيمين زهقن و خال و خه طئ گه ردهن و زهندي
په روانه يئ حوسنئ و ل سهه ر طه بعئ سهه مه ندي
ڊيوانه ههري دينه، دقئ سلسله به ندي
ڪو موسته حه قئ خوسره وي خوبان، ب جه زاگرت

خوبان ب چراگرت و چه شا زهه رئ هه لاهل
مه دهوشي دهه ما تا ب ٺه بهه، شبهه تي بلبل
ڪه لجهوهه يئ سوٽن ل مه ٺه ف، جان و دلي ڪول
په يوهه سته دوو فيرس ٿ مهرا، دابه رزين دل
زولفان ڪو چه پ و راستي لائو غيلمه، جه ماگرت

په يوهه سته دوو فيرس ٿ مهرا، ڪه رب و هه سهه ڊبت
نشته ر ٿ ٺه وان دهه ر دلي ڪول، تا ب ٺه بهه ڊبت
هه ي هه ي ٿ ڪشانئ ته مه ڪر، سرري صه مه ڊبت

قهوسئ دوو هیلالان کول سهر بورجئ ئەسدبت
بو شوهره د عامی عه مه ل ئەنگوشت، نماگرت

نوری ته دزانم ژ ئەفئ، چه ره یئ قورمز
سه د ئاه و فغانن ژ کول و سنبل و نیرگز
زانم ژ ته ئاباده کودا غونچه له با من
شعرا ته مه لا سیحرئ شه کر زیره ب موعجز
زانم ژ له بی له علی، ته ئەف له فظ و ئەداگرت.

ئکسیر: چه وه ریک که ماهیه تی ئەجسام ده گورئ بو نمونه (جیوه ده کاته زیو، مس ده کاته ئالتون).

سینه: سنگ، مه پست (دل) ه.

خوجا: جئ خوگرتن.

چه لا: روگه ش.

سییه ه: ره ش.

ئاته ش: ئاکر.

شوناس: ناسین، نیاسین.

رههرا: (رههرو: پتجوار).

چه بین: ئەنی، هه نیه.

بوره ق: شه وق.

زال: ده سلات، ده سته لات.

ده ولت و ئیقبال: خوش به ختی.

پام: کهوی.

تور: شه به که.

هوما: مه لی خوش به ختی، ته یئرئ خوش به ختی.

ئاهو: ئاسک، غه زال.

خه طا: به شه که ژ چینی، به شیکه له چین.

شهب: ره ش، تاریکی.

کاکول: شه چه م.

جامی سکه ندر: پیاله ی شاه ئیسکه ندر.

عنه قا: ته بره که بچاقان نائیته دیتن، مه لیکه که به چاو نابینرئ چونکه تیژپه ره.

پیرئ خه ابات: پیرئ مه یخانه.

نه صیب: قسمه ت.

سه یر: ته ماشا، دیتن.

فیلحال: بیگسه ر، هادر د کافئ.

حینا: ده ما، کاتی، چاغا.

خوره م: شاد، دلخوش.

شاهین: باز، هه لو، ئەیلو، (ته یئرئ باز).

زینهار: هوشدار، ئینذار.

ئهرقه م: ئامازه پی کردن، ئیشاره تی پی بکه.

له عل: جوریک موجه وهه راته.

عشوه: ناز و جوانی، نازکرن، نازکردن.

توله: توتکه سه گ. سه گئ بچوک.

غونچه: گول که هینشتا نه کراوه.

له ب: ده ف، دهم.

چالا وهکو یوسف: ئیشاره ته بو ئەو بیره ی یوسف پیغه مبه ر خستیانه ناو.

هه مران: هاو دل، شه ریکی سپر.

هلال: برو، بری، ئەبرو.

نشته ر: جوریکی له تیغ (چه قوی نوک تیژ)، جوریک چه که وه ک خه نه ر.

حه لقه: بازنک، بازن، بازنه.

سایه: سیبه ر، سیبه ر، سه.

تیشنه: ته نی، تینو، تینی.

سه مه ند: مه لیکه که له ئاوره ناسوتئ.

خوسره وی خوبان: پادشای جوانان.

خوبان: جوان، باش.

چه شا: چه شتن، تامکرن، تامکردن.

مه دهوش: سه رخوش، سه رخوه ش.

په یوه سته: چسپاوه.

فیرس: فه هرست، نافه روک.

ئه نگوشت نما: په نی عالم.

چه ره: سه روجاف، دهم و چاو، روی.

قورمز: سوژ، سورد.

تخمیسات «پینج مالکی»

(۳) پینج مالکیا شیخ نورهدینی بریفکانی ل سهر هه لبه ستا شیخ نه حمه دئی جزیری:

شه مساد فلهک، نه ما شبی داج
بو من که شفی، ژ شیشهی عاج
ئهف عه ره، شه طحه دایه هلاج
شه مساد خرامی، سهر و غه نناج
جانان دبرت، ب عشوه تاراج

دهر غه فلهتی بهر وجودی ههستی
یکسه مه ژ هوشی، دل فهستی
فنجانی ره حقیقه، لهو شکهستی
من دی سه ره، دخوابی ههستی
بپه دهنگ ته زهرو وه لاله ده پراج

نگوشتی مه هادری، ژ دل گهست
سه رچه شمه سکه نده ریمه، دهر قهست
ئهف سه خر و نیگار و نه قش و فه رهست
بشکهفتی ژ غونچه نیرگزا مهست
بوفه رقی ژ سهر قه دیفی تاراج (*)

باغهک مه کودی، چو بهد ری شارق
ئهف بهر زهخی مه جمه عولحه قائق
حینا کو هه لاتی نه جمی طارق
جه بهت که شفی، ژ صوبحی صادق
نوری که قه دا ژ سهر، شبی داج

هاتن ژ کفان و قهوس و تیبری
ئاور کو دسینه، جای تگری
لهو فهرضه ل من، سجودی شوکری

ئه لاسی نومانه، شبهی مصری
دانین جگه ری، مه دل کر ئامانج

عه قه رب کو ژ بهر قه عی، کشاندن
کاکول کول عارضی، جه ماندن
دوردانه ل جیدوکی ره شانندن
نه سرین و بنه فشسه توزه نندن
ما وهردی ره شانده شوشه یی عاج

(ما ادعج حسن دعج عینین)
(حقت بهما نه ایة الزین)
ئه سوهد جه رهک مه دی، (لما بین)
جو هتی جه به شان، (بطفة العین)
ئانی قه ده رهک ژ نه صپه هان باج

ههر جه لقه سیاهی دایری میم
دامن ژ عه بییر و ئابی ته سنیم
ئهف رهنگی سفید و مه طله عی جیم
سیمما کو نیما، نه مال هش سیم
سیمما ب ژ خوجله، ما ژ ئیخراج

خونا جه رگی و دلی هه می شه
وهک نابی د سینه یی په ریشه
ئهف طه لعه یی دل، ژ بهرا به ئی شه
مرئاتی سکه نده ری، ل پدیشه
(بحر ولها العکوس أمواج)

میرئات کو جلوه یا بحه قی دا
داگری وجود و ییک نه سهق دا
صوبحی کو ده ما ظه لامی شهق دا
دهورا قه مه ری ژ بهر، شه فهق دا
کو سپیده ل فرقی، سهر نیها تاج

دلبهر يهک و عشوه سهده هزارن
سهده شپوه کرشيمه، ژئی دبارن
عالمهم ههمه لهو دبئی قهراپون
چهرخ و فسهلهک و مسهلهک ديارن
(شمس و کواکب و أبراج)

من دی کونهسهده نهما، ژ پر چهين
ناگاهي ژ من، ب چهنگلي عهين
دل صهمت و خيرهدگه هاده، به حرهين
زه ره ب قورئانی، قابی قهوسهين
(والنجم إذا هوی بمدرج)

سولطانه ب چه شمناخو، جهم جهم
کيسرا و ئهمير و شاهي ههردهم
خه ددامي ژ بو شه پالی سهه پطهم
دهنگي مهلهکان، ژمهسته زهم زهم (**)
ئهر و احی ژ عشقی، تینه ميعراج

عيرفانی، مهبي حسابی ئهوجن
دور دانه نه تيچين و د عهوجن
هر مهسه له، سهده زاری فهوجن
دل به حره و سهده زاری مهوجن
عارف چ خه بهر، ژ به حری مهوواج

ئهف نه قرئ صيفهت ده مال من مشت
خونا دلی وهک ب نشسته ریشت
نوری نه دل و هش و خیره دهشت
بوری و به غونچه کی مهلا کوشت
ئو غونچه له با دهلال و غه نناج.

(*) د دهست خه تا شیخ مهمدوحی بریفکانی دا ئهف ریزه ب پهیفا (تاراج) تهمام دبه نهک ب پهیفا (دبیاج) یاکو زفنگی د دیوانا جزیری دا چاپ کری.

(**) د دهست خه تا شیخ مهمدوحی بریفکانی دا ئهف ریزه بقی ئاوايي تهمام دبه (دهنگي مهلهکان،

ژمهسته زهم زهم) لی د دیوانا جزیری یاکو زفنگی چاپ کری وههایه (دهنگي مهلهکان، زئی مهینه
زم زم).

شهطخ: وتهی بی سه رهو به ره ی عوره فاء.

حه للاج: ئیشاره ته بو (أنا الحق مهنصوری حه للاج).

عشوه: ناز و جوانی، نازی.

عه رعه ر: باریک و بالابه رز وهک داری عه رعه ر.

خرام: بنان، به ناز.

تاراج: تالان کردن، تالان کرن.

ئنگوشت: په نجا، تیل، تلی.

هادر: دکافی دا، بیکسه ر.

سه رچه شمه: سه رچاوه.

سه رچه شمه سکه نده ری: کانیتکه که ئاوی ژیانی لی دیت.

قه ست: مه به ست، مه نوزو ر.

نیگار: شیوه، نه قش.

بشکه فت: کراوه ته وه، فه کریه.

غونچه: گولا نه که هشتی، گولی نه پشکو تو.

فهرق: تهوقی سه ر.

تاراج: تالان.

جایی: جیتی گرت.

عه قره ب: دوپشک، مه به ست (بری، ئه برو، برو).

کاکول: په رچه م.

دور دانه: دور ددان، دانه سپی.

ئه سپه هان: ئه سفه هان باژیره که ل ئیرانی، ئه سفه هان شاریکی له ئیرانه.

باج: ضه ریبه ی ئیجباری.

سپیا ه: ره ش.

سفید: سپی.

سپما: سه روچاف، دهم و چاو، روی.

سینه: دل.

میرئات: ئاوینه، جام، مریک، قودیکا رونا هیی.

سکه نده ر: ئیسکه نده ر.

کریشمه: ناز و جوانی.

چه نگلی عهین: برژهنگ، مزیلانکین چافا، بژانگ.

خیره د: عهقل، هوش.

خیره دکه ه: شوینی عهقل و هوش، سه ر. (خیره د: عهقل و هوش).

ب چه شمناخو: ب چافی خوه، به چاوی خو.

مشت: مست، ناوده ست.

نشته ر: جوریکی له تیغ (چه قوی نوک تیژ)، جوریک چه که وهک خه نچه ر.

تخمیسات «پینج مالکی»

(۴) پینج مالکیا شیخ نورهدینی بریفکانی ل سهر هه لبه ستا باپیری خوبی چاری
شیخ شه مسه دینی قوطبی نه خلاتی یی بریفکانی ل سهر هه لبه ستا بناقی
(فیراق): (*)

ئه للاه چ فه نابول مه هه لهیل و نه هاران
موسسه سقیی عشقی ته، ل بهر روژ و نزاران
تهرکم د کرن جومله یی صاحب، دل و یاران
ئه فرو وهیم ئه ز ژیکفه نه ناسم، کهر و یاران
فه رقی ناکرم ئه ز نونکی ژیکفه، گول و خاران

مه حبوب بخو ناگایه، که ئه ف دل برژیتن
ئه ف عارفی بی حه د ژ ته را خو دکوژیتن
وی دی چ بتن قوطبی موجه دید، کو نه ژیتن
ئه ی دۆستی دلئ سوهتی، نه جار جاری د شه رتین
وللاه که دلئ سوهتی که بابسته، هه مو جاران

زریاف و ضه عیفم بخو دهر گهردشی ناشوب
ئه للاه چ مریدم ب روحی طالبی مه طلبوب
جانم چ بوها ت ئه ف قه به سی هجرئ ته مه حبوب
زه رکئ کو بوین دین و ژ دینی ته و مه حبوب
شه ف روت گرین ئه م ژ فیراقی، وه کو باران

ئه م پیری خه رباتی ئیمامی قه ده می ته
هه م مه ظه ری حوسناته و به حرئ که ره می ته
ئه ز که فتمه بهر دهر د و جهفا و ئه له می ته
ساتی که دکم نوحه و زاری ژ غه می ته
بیگاف ت خروش تینم و گریه بهر و داران

ئه ف به نده یی موحصنم، بخو بوتخانه یی که بریم
ئه ز تیشنه یی وه صلم و نه ما طولته و ئه بریم
وه قتی ته نه بینم بخو وه ک ساکنی قه بریم

بیگ له حظه و ساعه ت مه نه ما ساکن و صه بریم
مادام ئه زم وی که تی زاری، ئه فعا و ماران

جه ذباته یه ئیخستی مه، ئه فران و نشیقان
ئه م شبه ته تی روژین شه فه قه، ل بوط سلیقان
که ه شبه ته تی ئاقم ل بیابان و ل شیقان
که ه که ه وه کو دیوانه ت گریم، ل کو یقان
که ه بی سهر و سامان ت چمه، قه ریه و شاران

که ه خرپه دپوشم که هی که ریاسه ژ ده لقی
که ه نه وق و مه قامین که هی پر قه بضه ژ قه لقی
دهر حه قی مه، عارف چ دزانی ژ قی خولقی
که ه ئیرفه و ویرفه دکرم صوحه تی خه لقی
که ه که ه وه کو کونگر ت چمه، ثوقبه و غاران

سه د طوری ژ حوسناته، هه می که شفه ل بهر من
که ه جیلوه و که ه خه لوه د پر جه ذبه یی کر من
بیراقه ه لینا ل سه ری روم و قه جهر من
عشقی ته حه بیب ئه ف هه مو ئینانه ب سه ر من
له ورا ت هه مو مه له که تان، که فتمه زاران

قه طرا کو ژ کاسا سه ری زولفاتیه رشتی
ئه ف شه مع و ویصالاته، بو په روانه کو کوشتی
حینا کو ته ده ستی خو، ژ به نکین ل مه مشتی
ئه ز که فتمه دهریایی غه می ته وه کو که شتی
هه یهات که بچی غه رقه تی به حرئ، قه کناران

عشقی وه ب من کر که ضه عیفم، وه کو مویی
پوخ زهر د کرم به لکی کرم، هه رکی نه بویی
ئه ی شاهدی حالی مه چ حاله ست و چ گویی
ئه ز نو، نه عه جییم که ئه وان عاشقی چویی
ئه حوالی دلئ سوهتی یی وان، تاکو بژان

(قد أحرقني الحب و قد فتت أكباد)

زیرا که نه‌بوییم ژ غه‌می فرق‌ه‌تی ئازاد
له‌ورا ژ وجودا خو، هه‌رف‌تیمه ژ بنیاد
ئه‌ف خه‌لوه‌تی بیگاف تکه‌ته ناله و فریاد
مه‌عدور بکرن هون ب که‌رم ژئ گه‌لی یاران

نوری ژ ویصالی قه‌ده‌ه‌ک جومله چیشی بو
له‌ورا بوجودا خو ژ نه‌سلی قور‌ه‌شی بو
جدی ماهیه شه‌مدین چبو قوطبی قور‌ه‌شی بو
دهر عشقی مه‌قامات و که‌مالی، کو مه‌شی بو
شه‌ب تا سه‌هری ساکنی هه‌ر، کوه و قه‌فاران.

(* صادق به‌هائ‌ه‌دین ئامیدی د پرتوکا خوه‌یا بنافی (هوزانفانیت کورد) ده‌شا کو لسه‌ر شیخ
نوره‌دینی بریفکانی نفیسی، د رویه‌ل ۴۲۲ دا دبیت: پینج مالکییا سه‌یدا نوره‌دینی بریفکانی ل سه‌ر
هوزانا ئه‌فینی (غه‌زه‌لا) باپیری خویی چاری سه‌رکیشی ره‌وشه‌نبیریت چاخ و ده‌می خو شیخ
شه‌مسه‌دینی بریفکانی. سه‌ید عه‌بدولحه‌میدی ساللا ۱۲۷۱هـ (۱۸۵۴-۱۸۵۵ز) ئه‌ف پینج
مالکییه د ده‌ست خه‌ته‌کی دا نفیسییه.

موسسه‌سقی: ته‌نی، خه‌ریبی، تاسه‌ی دیتنی یار.
نزار: نسا، سیبه‌را چیا.
برژیتن: دل که‌وتن.
قوطبی موجه‌دید: جه‌مسه‌ری تازه، قوطبی تازه به‌رزترین پله‌ی ته‌سه‌ووف ئیشاره‌ته بو (شیخ
ئه‌حمه‌دی سرهن‌دی).
که‌ردشی ئاشوب: (که‌ردش: خولانه‌وه، لدور خوه‌ زفرین)، (ئاشوب: هه‌را و بشیوه).
قه‌به‌سی هجری: (قه‌به‌س: تیشک، چرا)، (هجر: دوری).
چه‌فا: رهنج و زه‌حمت، دورکه‌وتنی خوشه‌ویست.
ئه‌ف به‌نده‌یی: لفر تی وئ معنا (ئه‌ز به‌نده‌یی) دیاره‌ دوئ سه‌رده‌می ده وه‌ها ده‌اته بکارئانین.
موحصنم: له‌ه‌صاردام، که‌مار و دراو.
بو‌تخانه‌یی که‌برم: (بو‌تخانه: جه‌ی عیباده‌تا سه‌نه‌ما، جیگای بوت په‌رستی)
(که‌بر: په‌پره‌وه‌کانی دینی زه‌رده‌شت).
تیشنه‌یی وه‌صلم: ته‌نییی که‌هاندنا هه‌ف، تینوی به‌ییک که‌یشتن.
ئه‌بیرم: (ئه‌بر: عور، هه‌ور).
چه‌ذباته‌یه: کیشانا عشقا ته‌یه بنالیی من فه.
بوط سلیقان: دوو ناوچه‌ن له‌ کوردستانی باکور.
بیابان: قومستان، صحرا، (صحراء).

شیف: دۆل، گه‌لی، نشیو.

که‌ه: جار جار، جارنا.

خرقه: جوره‌کی عه‌بایه، نه‌وعه‌کی عه‌بایه.

دپوشم: ئه‌ی که‌مه به‌رم، دی که‌مه به‌رخوه.

کریاسه: نه‌وعه‌کی قوماشییه، جوره‌کی قوماشه‌ کران به‌هایه.

ژ ده‌لقی: پارچه‌ی رزیو، جلی ده‌رویشان.

قه‌بضه: دلگیران، بین ته‌نگی و قه‌بزیون.

جیلوه: خونیشاندان، دهرکه‌وتن.

خه‌لوه: چولی، (صوفی خه‌لوه‌ت نشین).

بیراقه: ئالا، په‌رچم، به‌یداخ، ئال، عه‌لم.

قه‌ه‌ر: عه‌شیره‌تیککی تورکن له‌ ئیران، حوکی ئیران کرتیان به‌ده‌ست له‌ناوه‌ی (۱۷۷۹-۱۹۲۴ز).

زولف: بسک، پرچ.

په‌روانه: په‌لاتینک، منمنیک، په‌له‌په‌لاتینک.

مشتی: له‌ناو ده‌ستی، لناف مستا ده‌ستی.

مویی: موی، موو، می.

پوخ زهر: پو زهر، رهنگ زهر، نه‌خوش و زه‌عیف.

هه‌رکی نه‌بویی: ژئه‌ساس نه‌بویم.

چ گویی: چی ده‌لیی، چ دبیزی.

زیرا: چونکه.

فرقه‌ت: ژیکفه‌بون، ژه‌ه‌ف جودابون، دوربون.

ژ بنیاد: ژ ئه‌ساس، ژ کوک.

چیشی بو: چیشتی بو، تام کربو، ته‌عم کربو.

نه‌سل: ره‌گه‌ز.

شه‌مدین: ئیشاره‌ته بو شیخ شه‌مسه‌دینی ئه‌خلاتی و نازنافی ویه ده‌نه‌ک هه‌له‌به‌ستان دا.

تسدیسات «شہش مالکی»

شہش مالکیا شیخ نورہدینی بریفکانی ل سہر ھہلبہستا شیخ ٺہحمہدی جزیری:

مہ ھہچہر ٺہسودہی قہستن، چہپ و راست
سہعی و ئیحرام کو ھہستین چہپ و راست
ل سہران لالہ کو رستین چہپ و راست
خلف و زنجیرئ قہرستین چہپ و راست
نیرگزین شہنگئ دمہستین چہپ و راست
ساقییان جامی دہستن چہپ و راست

ساقییان جامی دہستن ٺ شہراب
بلبلان نہشئہ دگہستن ٺ گولاب
وئ دبارن ل مہرا پہنجہ عیقاب
چ سییہہ مار و عیقابن چ غوراب
راست و چہپ دانہ جگہر سینہ کولاب
عہر عہرا شہنگئ دمہستن چہپ و راست

عہر عہرا شہنگئ تنئ من ٺوہ غہم
ھہنہ دہر دل مہ ٺ وئ دہر د ٺہلم
چ ٺ وان ہاننہ جانئ مہ ستہم
زولف و سنبل ٺ شہہینشاہئ ھہرہم
توخ و عالا کو خویابون ٺ عہجہم
عہرہبان تیپی شکہستن چہپ و راست

حہبہش و روم و عہرہب لیک دایین
شہف و روزان و ھہ د چہنگئ دایین
ھہمہہ دنیا ٺ ٺوان شہہیدایین
ٺئہی ھہکیم ٺہفہہ چ ھیکمہت ہایین
بہر ف شہرقی و سہحہر و ہستایین
ھیندویین روئئ پہرستن چہپ و راست

بہر ف شہرقی و دہستان ھہیہ نیہگ
نوشی دان ٺہلئ فرشتہ و خہرچہنگ
تئ سہمایئ ٺ ٺوان خارہیئ سہنگ
تو بنیئر ٺہف چ مہوناسب یہک رہنگ
قہیصہرئ رومئ ل سہر ھہددئ فرہنگ
طوپ و زنجیری ف بہستن چہپ و راست

چ ف بہستین ٺہنئ ل ٺہنیئ لہچہکئ
د ھہژینت و ٺ گورزئ شہلہکئ
ھہر ٺ بہخت و مہہہ و زالا فہلہکئ
بہلکی جارہک بمہرا دت خہنہکئ
ھہردو دہستین خوہ ھہمائیل شہفہکئ
مہہ ٺ بو یارئ دخوہستن چہپ و راست

ٺ ویصالی تنئ ییک ذہرہ بدہت
ب تہساموح مہ تقئ جامہ بدہت
ل دنئ شوعلہیئ مہہتابئ بدہت
ٺ تہ فہرمان ل سہرئ عامی بدہت
خہملہیئ سرپہریا حوری صیفہت
سہد مہلہک دہستی بدہستن چہپ و راست.

ہہست: ھہیہ.

لالہ: گولی لالہ، گولا لالہ.

رستن: شینبون، سہوزبون.

نہشئہ: سہرخوش، مہست.

گولاب: کولاف، عہتری گولاو، ٺافا گولا، ٺاوی گول.

ستہم: زولم.

توخ: شوین، توخاتیا رہنگی.

تیپ: تیم، گروپ.

شہیدا: ٺاشق، عاشق.

نوشی دان: خواردیانہوہ، فہخوارن.

فرشتہ: مہلائیکہ، مہلائیکہت.

خه رچه نگ: قرژال.

خاره بی سهنک: بهردی قائیم (خاره: بهردیکی زور قائیمه، ناوی بهرده) (سهنگ: بهرد).
لهچهک: دهرسوک، کولاف، لفر واتا (کولاف ودهرسوکین کورد گرتددهن).

خه نهک: خه نی، خه نیبون، خوشی و شادی.

تهساموح: ناشتی، پارانهوه.

جامه: پیاله.

شوعله بی مهتاب: چرا و تیشکی مانگه شهو.

خهمله: خهملاندن، جوانی.

سرپه ری: مهلائیکه.

چه‌ند نمونه‌ک ژ هه‌لبه‌ستین دیوانا

شیخ نوره‌دینی بریفکانی بزمانی فارسی

(۱) *

أزیشان گشت پیدا چهار^(۲) عنصر
زمن بشنو^(۱) تو این معنی چون در

آذر^(۳) و پس هوا پس آب و پس خاک
که زاستند^(۴) این هر چهار از آفلاک

در ایشان کرد خشک و سرد و سرمست
جنان چون سرد و تر خشک و گرمست

شود پیدا ایشان رنج و راحت
ایشان مرهم و زیشان جراح

حکیمان این چونین گفتند با ما
که این چار امهاتند آن نه آبا^(۵)

آزین چار و آزین نه، ای برادر
بشد موجود و سه^(۶) فرزند^(۷) دیگر

معادن پس نبات اینگاه^(۸) حیوان

بهم بستند^(۹) یکسر آخش^(۱۰) جان

بدریا در و از کان^(۱۱) زر و گوهر
کند درویش و مردم را توانگر

غذائی میوه و نانست کزوی
پدید آمد همه خون در رگ و پی

ستور^(۱۲) و گو سفند^(۱۳) و گاو و اشتهر^(۱۴)
کزیشان می شود، روی زمین پر

همه از بهر انسانند برکار
کشند اُورا یکی زین و دیگر بار

موالیدند و زینها^(۱۵) جسم انسان
پدید^(۱۶) آمد درین شش گوشه ایوان

در آى حجت و زیبا سخن گوی
که بروی از خلایق در سخن گوی.

(*) ئەف هه‌لبه‌ستا شیخ نوره‌دینی بریفکانی یاکو بزمانی فارسی، دگهل چهند نمونه‌کین دی سه‌پیدا
عه‌بولرهمان مزوری ژمرا شانندن، ئەز ژدل سوپاسیا وی دکهم. ئەف هه‌لبه‌ستین شیخ نوره‌دینی ژ
یانزده دست نفیسا بکارتین کو بزمانی کوردی، فارسی و عه‌ره‌بی نه، ژ سالین هه‌شتیان فه
سه‌پیدایی مزوری خرفه‌کرینه و بنوم‌پیدا هندێ یه لده‌مپین نپزیک بده‌ته چاپی، لداویا هه‌ر
هه‌لبه‌سته‌کێ ژێ شروقه‌کرنا هه‌لبه‌ستێ و مه‌عنا و هه‌ف مه‌عنا‌یین په‌یفیژن گران کریه، مه‌ ژێ ئەف
چهند نمونه‌ وه‌ک سه‌پیدایی مزوری ریژکرین، مه‌ دقێ دیوانی دا چاپ کرن.

(*) ددهست نفیسا (ئه‌خلاتی) دا نفیسی یه: وله ایضا (اندر پدید آمدن عناصر و موالیید). ع . م

(۱) بشنو = ف. گولێ به، ب بهیسه.

(۲) چار (ئه‌خلاتی).

(۳) آذر = ف. ئاگر، ئاته‌ش، گپ.

(۴) زاستند = ف. ژده‌یکبون، په‌پیدا‌بون.

(۵) ئانکو هه‌رچار توخمین سه‌ره‌کی (ئاگر و ئاف و ئاخ و هه‌وا) ده‌یکن و نه‌هین دی مینا هه‌زانفانی
هه‌مارتین (خشک، سرد، سرمست، تر، گرم، رنج، راحت، مرهم جراح) بابن. ع . م

(۶) سه = ف. سێ. سێ کورپین دی کو: معادن و نبات و حه‌یوان.

(۷) فرزند = ف. کور، پس، پز.

(۸) اینگاه (ئه‌خلاتی).

(۹) بهم بستند = ف. پتگه‌ به‌ستینه، پتگه‌ گرتداینه.

- (۱۰) آخ = ک. خاک، کل.
 (۱۱) کان = ف. کانگه، مه‌نجه‌م.
 (۱۲) ستور = ف. هیتستر، قاتر.
 (۱۳) گو سفند = ف. میه، پهن.
 (۱۴) اُشتر = ف. حیشتتر، ده‌فه.
 (۱۵) زینها = ف. کورترنا (ز اینها) به ئانکو: ژوان.
 (۱۶) پدید آمد = ف. پهیدا بو، خویا بو.
 مه‌به‌ست ژ فئی هه‌لبه‌ستی: راگه‌یاندنا بیر و رایین فه‌یله‌سوفین که‌فن ل سهر شروفه‌کرنا خولقیه‌تا
 (ئه‌فراندنا) درستبونا جیهانی یه. (زاهد بریفکانی).

(۲) (*)

چو گفتند آن حکیمان سخن گوی
 که بردند از ملائک در سخن گوی
 که حق ما^(۱) که آن اصل حیاتست
 یکی فرزندان حیوان و نباتست
 دگر باره مصغر گردد آن خون
 وزو خون سفید آید به بیرون^(۲)
 ویرا^(۳) خوانند نطفه‌ء اهل معنی
 که این پالوده^(۴) از خونست یعنی
 زان پس در مشیمه چونکه افتاد
 فکندش^(۵) اوستاد چرخ بنیاد
 زحل یکماهه اُورا تربیت کرد
 دیگر مه مشتریش تقویت کرد
 بشد ماه سووم بهرام^(۶) یارش
 چهارم ماه خرصورت^(۷) نگارش
 چو از خورشید تابان اندکی یافت
 وز آنجا قوت جنبید^(۸) کی یافت

مه پنجم کند زهره‌را کار
 عطارد باشدش ماه ششم یار
 بهفتم ماه باوا ماه باشد
 بهشتم زو زحل آگاه باشد
 در آن زندان سک اندر کشاکش^(۹)
 بود جایش میان آب و خون و خوش
 پس از نه^(۱۰) ماه، ز او سن^(۱۱) خجسته^(۱۲)
 بیرون آید از آن راه ببسته
 از آن تاریک دان آید اینجارا^(۱۳)
 جهان بیند خوش و خوب دلارا^(۱۴)
 سرای سبز^(۱۵) و فرخ^(۱۶) مسکن خوش
 هموار^(۱۷) و پس لطیف و خوب دلگش.

- (*) ددهست نفیسا (ئه‌خلاتی) دا نفیسی یه: وله ایضا گفتار اندر فطرت انسان. ع. م.
 (۱) حق ما: (بریفکی).
 (۲) بیرون = ف. تیتته ده‌رفه، خویا ده.
 (۳) ویرا. (ئه‌خلاتی).
 (۴) پالوده = ف. دپرانندی، پوخته‌کری.
 (۵) فکندش = ف. دانا، هافیت، را ئیختست.
 (۶) بهرام = ف. ستیرا (مه‌ریخ).
 (۷) خر صورت = ف. خرچنگ، برج السرطان.
 (۸) جنبید = ف. لفلین، نه‌راوه‌ستای.
 (۹) کشاکش = ف. کیش و فه‌کیشان، راه‌افیتن.
 (۱۰) نه = ف. هژمار (نه‌ه).
 (۱۱) سن = ع. ژئی، ته‌مه‌ن، عه‌مر.
 (۱۲) خجسته = ف. پیروز، مبارک.
 (۱۳) آید در اینجا. (ئه‌خلاتی).
 (۱۴) دلارا = ف. دل آرا، دل فه‌که‌ر، خوشتقی.
 (۱۵) سبز = ف. سه‌وز، که‌سک.
 (۱۶) فرخ = ف. پیروز، خوب و خوش.
 (۱۷) هموار = ف. نه‌رم، ته‌خت.

تُهف ههلبهسته ئامانژهه بو سه رهله دانا زاروگا، ژ نوطفّ ههتا دببته ۹ هه یف و ۹ روژ و ۹ سهعهت و ژ دایک دببته و دببته ئینسان. (زاهد بریفکانی).

لگور دببته من: په یفا (حق ما)، نه ئامازهه بو (بریفکی)، بهلکی مه به سنا شیخ نوره دینی کوتیه: (حهقی مه و هه می بونه وهره کی). ههروه ها بمن وهره په یفا (ویرا) ژی نه ئامازهه بو (ئه خلاتی)، چونکه (ویرا: خانه ند، نوطفه) یه، خه لکئی مه عنا دببته وئ خوینا سپی (نوطفه). ههروه ها بمن وهره (آید در اینجا)، نهوژی نه ئامازهه بو (ئه خلاتی)، بهلکی (آید در اینجا: دببته وهره، دببته وهرهوه) یه. (زاهد بریفکانی).

(۳) (*)

دو بهیت

مرام^(۱) آنکس که بادرت کرد کام را^(۲)
کار آنکس همواره^(۳) در کام و رام را
کوش آر^(۴) در مرام (نوری) می رسد^(۵)
می رسد در کلام وی آلف لام را.

(*) تَهف (دو بهیت) ه ددهست نفیسا (ئه خلاتی) تنّی دا هه نه. ع . م
(۱) مرام = ف. ئارام، هیمن، بئین فه دان.
(۲) کام = ف. ئاره زو، ئومید، هیفی.
(۳) هموار = ف. پتویسته، پتدی یه.
(۴) کوش آر = ف. تئ بکوشه، پتکولئ بکه، ب خه بته.
(۵) می رسد = ف. دئ گه هیئ، بدهست ته فه دهیت.
لگور دببته من په یفا (مرام)، نه (ئارام، هیمن، بئین فه دان) ه، بهلکی (مرام) تئ مه عنا (ئاره زو، ئومید). (زاهد بریفکانی).

چار مالکیه کا شیخ نوره دینی بریفکانی لسه ر غه زه له کا

حافظ شیرازی (۴) (*)

این باده^(۱) گوناگون^(۲) بده ساقی به مارا
تاکی این جرم و سالوس^(۳) به ما کردی و تارا^(۴)
(دل میروود ز دستم صاحب دلان خدارا)^(۵)
(دردا که راز پنهان خواهد شد آشکارا).

(*) تَهف چارمالکیه تنّی ددهست نفیسا (بریفکی) دایه، ئه و ژی مخابن چارمالکی کرنا یه ک مالکا (حافظ) ی بتنی یه. ع . م
(۱) باده = ف. مهی، شه راب.
(۲) گوناگون = ف. رهنگا و رهنگ، جور به جور.
(۳) سالوس = ع . حبله، فیل.
(۴) تارا = ف. تاراج، تالان، یه غما.
(۵) تَهفه سه ریئ شعره کا (حافظ) ی یه بئیره: دیوان حافظ چاپ هشتم، تهران ۱۳۵۲ ش، ب: ۲۱.

پینج مالکیه کا شیخ نوره دینی بریفکانی لسه ر غه زه له کا

حافظ شیرازی (۵) (*)

زهجری سرو^(۱) دلجویت^(۲) عجب فرسوده^(۳) غمگینم
عجب آرام^(۴) این دارم که دلجویی قسدت بینم
تو دانی من چه سانم، بلبللی آن باغی نسیرینم
(زچشمش جان نشاید بر، دیگر هر سوکه می بینم)
(کمان در گوشهء کردست و تیر آندر کمان دارد).

(*) تَهف پینج مالکیه تنّی ددهست نفیسا (به شیر-ک) دا هه یه و لسه ری نفیسی یه (وله ایضا قدس سره)، تَهفه ژی مخابن بهس پینج مالکی کرنا مالکه کا (حافظ) ی تنّی یه، کو ژ نیقه کا هوزانه کا وی دا هاتیه کیشان. ع . م
(۱) سرو = ک . کاژ، مه به ست: به ژنا بلندا مینا کاژئ یه.
(۲) دلجو = ف . دل خاز، میهره بان، دل هه لبژار.
(۳) فرسوده = ف . پوسیده، غمگین.
(۴) آرام = ف . هیمن، بئین فه دان، قرار و سکون.
دو ریژین پیشیئ بئین فی هه لبه ستئ، من ددهست نفیسه کا (شیخ موحه مه د طاهرئ بریفکی) ژی دا دببته، کو چه ند هه لبه ستئین شیخ نوره دینی تیدانه. (زاهد بریفکانی).

هذه قصيدة السيد الشيخ نورالدين البريفكي مدح فيها شيخ زمانه و
قطب أوانه الشيخ ممدوح العباسي التلوهي قدس سره
نَهْفَ زِي هَهْلِبِهَسْتَا شَيْخِ نُوْرَهْدِيْنِيْ بَرِيْفِكَاْنِيْ يَهْ پِهَسْنَا قُوْتَبْ وَ شَيْخِيْ دَهْمِيْ
خُوَه شَيْخِ مَهْمَدُوْحِيْ عَهْبَاْسِيْ يِيْ تَهْلُوْهِيْ (١) دَكِهْ

بعناية الرحمن بعد فتوح
وبصفوة وطهارة في الروح
قد أظهرت وتكاثرت بوضوح
بركات هذا العارف الممدوح
بدر الكمال الكامل الممدوح

هو رافع الأعلام بعد نكوسها
سلك الطريقة فهو ضوء شمسها
فأذاقه المولى شراب كؤوسها
في كل قطر فهو شمس (مثل) عروسها
بحر المعاني الغامض الممدوح

فجمال ظاهره دليل كماله
فانظر الى وجهه جلي بجماله
فلمن تحدى قاصدا لجداله
قل يا غويا كيف أنت بحاله
لاكفو في ذا الدهر للممدوح

أسراره في كل قطر قد بدت
زواره أيدي العناية أبدت
يتجان رفعته المعالي شيدت
لاسيما أكرادنا إذ قيدت
فينا شمائل شيخنا الممدوح

نسب له ما إن به من مُشبهه
من نسل عباس الرئيس الأشبهه
ومكانه أحلى مكان مشتهيه
فلئن نظرت الى الأمام التلهي
لعشقت طلعة ناظر الممدوح

دهراً طويلاً قمام في خلواته
ولقد تجافى عن هوى لذاته
ترك المنام و بات في لوعاته
أفما هو الضرغام في كراته
ليث الهياج شيخنا الممدوح

بسنين كأن سلوكه متوترا
ولقد رقى فيه مقاماً وافرأ
حتى غدا قطباً وغوثاً ظاهرا
أوما تصدقني بذاك وما ترى
إرشاد هذا المرشد الممدوح

إني لأغبط ما ينال مريده
كم ذا رأينا صانته تأييده
هو في الممات قرينه وشهيدته
وينال فضل الحق وهو سعيده
بدعاء هذا الأسعد الممدوح

فجليسه للذاكيات موجه
ومريده في الباقيات موله
طوبى لعين طيبتها التله
ماخاب عبدا زارها فلعله
يلقى فيوض العارف الممدوح

هذا فقير يرتجي بمديحه
من قبل ما أبلاه ترب ضريحه
بالعين يشهد نور وجهه ملبحه
نوريكم هذا بقلب جريحه
يهوي محيا أملح الممدوح.

(١) لسهر گوتنا (محموظ محمد عمر بگ العباسی د پرتوکا خوہیا بناقی (الامام محمد الرضوانی) دا دبیزه: شیخ مہدوحي تہلوہی بی عہبباسی ژ دوستین نیتیک بین باقی شیخ نورہدینی بریفکانی بو (شیخ عہبولجہبارئ بریفکانی، ئەو ژ یەک ژ عالمین نافداربو د سەرہما خوہدا، بی کو سال (١٢٣١ھ-١٨١٥ز) کوچکری ولگونڈئ نیتوتی بی ب سەر باژیرئ دھوکئ د مہزارگہی بناقی وی نافدارہ ہاتیہ فہشارتن، وگورئ وی بی پیروز ناسیارہ وھتا نوہا ژئ تی سەرہدانکرن).
 شیخ نورہدینی بریفکانی سەرہدانا شیخ مہدوحي تہلوہی ل گوندئ (تہلوہ) کو نیتیک گوندئ (سمرت)ہ کریہ، (شیخ مہدوحي عہبباسی بی تہلوہی) پتری سہد سالان ژیاہ و ئەو د سال (١٢٥٦ھ-١٨٣٩ز) کوچکریہ، خودئ ژئ رازی بت.

وله أيضا مخمساً على قصيدة نورالدين الشوني قدس الله سرهما أمين .

ئەف ژي پينج مالکيا شيخ نورہدینی بریفکانی ل سەر ھەلبەستا نورہدینی شونی.

بسم الله الرحمن الرحيم

وصلی اللہ علی سیدنا محمد وعلی آلہ وصحبہ وسلم والحمد لله رب العالمین.

بأسمائك الحسنی شرعت مبسماً
 ومن خاضها نال الكرامة عاجلاً
 كما جاء في نص الحديث مُسلسلاً
 بدأت ببسم الله والحمد أولاً
 على نعم لم يحصى فيما تنزلاً

على عبده أسرى مواهب قدسه
 بلا سبب أدناه من نور عكسه
 فحابه بالنعماء من غير حسه
 فمنها ثناء للاله بلطفه
 على نفسه إذ ليس يحصيه من تلا

ومنها بتدبير العباد قيامه
 ومنها فيوض ثم دوامه
 ومهنا جميل الصفح لي وختامه

ومنها صلاة الله ثم سلامه
 على المصطفى سر الوجود المكمل
 بأعذار قطر الغيث بل وأتمه
 على روضة القبر الذي ضم جسمه
 وأضعاف ما في اللوح بين حكمه
 ومنها إذا مروء ما أهمه
 تلاوة أسماء الآله إذا خلا

إلهي فهيلي منها لطفاً ونعمة
 إلهي أزل عني بفضلك غمة
 إلهي وعظم في علوماً وحكمة
 فنسئلك اللهم أمنأ ورحمة
 وبالأمن يارحمن لا تبو موجلاً

إلهي وزدني في رضاك فتوتي
 إلهي وحقق لي جميل مروتي
 إلهي وكفر كل آثار هفتوتي
 وكن يارحيم راحماً ضعفتوتي
 ويا ملك كن لي نصيراً ومؤثلاً

إلهي بآيات الكتاب وعزها
 وبالسنة الفراء وأنوار كنزها
 إلهي فتوجني بتيجان رمزها
 ويارب ياقدوس كن لي مثرها
 وللشر سلماً يا سلام مبدلاً

إلهي وصيرني تقياً مكرماً
 إلهي وفي الدارين عبداً منعماً
 إلهي وفي بحر الهداية قيماً

ويا مؤمناً هَبْ لي أماناً مسلماً
وستراً عميماً يا مهيمناً مسبلاً

إلهي فجنبني من العيب والعلل
إلهي وخلصني من الزيغ والزبل
إلهي وثبتني على أحسن العمل
أزل يا عزيز الذل عني فلم أزل
بعزك يا جبار مكفىً مجملاً

إلهي فأنني عاجزٌ متحيزُ
عساني إلهي منك باللطف أخبر
إلهي فجد وأنصر وفضلك أكبر
وصغر وضع ذا الكبر يا متكبراً
ويا خالق خذ لي عن الشر معزلاً

إلهي وفي الدارين كن لي مهنتاً
حياة وموت في هداك مبرثاً
إلهي وفي الحصن الحصين مكلئاً
ويا بارئ الأنفاس قد بت مبرثاً
بك السقم عني يامصور زولاً

إلهي وهب لي توبة ثم أوبةً
إلهي وكفر لي ذنوباً وحبوبةً
إلهي وزد لي من لدنك ماثوبةً
سألتك ياغفار عفواً وتوبةً
وبالقهر ياقهار خذ من تحيلاً

إلهي وضاعف بفضلك نعمه
إلهي ونورني بنورك رحمة
إلهي وبصرني نفهوداً وهمه

وهب لي يا وهاب علماً وحكمةً
وللرزق يا رزاق كن لي مُسهلاً

إلهي وألهمني كلامك مرشداً
إلهي وعرفني بقربك مسعداً
إلهي وهب لي منك جوداً مجدداً
وبالخير يا فتاح فاتح لي الهدى
وبالعلم كن لي يا عليم مفضلاً

إلهي لمحي الدين أو كأمين فارضٍ
إلهي أنلني الفهم في كل غامضٍ
إلهي أفض لي باسطاً غير قابضٍ
ويا قابض أقبض روح كل معارضٍ
ويا باسط النعماء كن لي معولاً

إلهي بحق الغوث بحر الحقائق
إلهي بجاه القطب شمس المشارق
إلهي أدقني بهجتي في المرافق
ويا خافض أخفض قدر كل منافق
ويا رافع أرفعني على رغم من قلا

بقهرك أسطو وهو الأعز ومعجز
بحصنك أحمى أنت اذذاك مجرز
فيا من كلامي من معانيك ملغز
بعزك قدرتي يا معزز معزز
مـنـذل فكن للظالمين منكلاً

وطرفة عينٍ لاتكن لي منبذاً
وفي كل حال كن بسهمي منفذاً
ورامي الأذى لي فارمه أنت بالأذا

سمعت دعائي يا سميع فكن إذاً
بصيراً بحالي مصلحاً متقبلاً

وكن لي دون الشانئين بمرصد
الى أن ألقىهم هوأنا بمرقد
بحق رسول الله كن أنت معضدي
الى حكم أشكو ظلامه معتد
هو العدل كم أردى ظلوماً وجندلاً

إلهي بعجزي أنت فأكشف رزيتي
إلهي فانت معين واسع بعطيتي
إلهي مجيبكم قد أبرأ بليتي
لطيف بحالي راحم لشكيتي
خبير بضعفي إن تضايقت حلاً

إلهي بحبل الله هو أكبر
وفي ظله من خيفتي أتستر
بعز حجاب الكبرياء أتحذر
ولازلت أهفو والحليم مستر
وربي عظيم العفو إن زغت أمهلاً

إلهي بحق الحق عجل بنصرتي
إلهي أجرني من ركوبي لقدرتي
فسبحان ربي سرمدي مبرتي
غفور أقل وأغفر ذنوبي وعثرتي
شكور فوالي شكر قلبي المغفلاً

إلهي لئن جمت على عبدك الزلل
إلهي ولم يصلح لسيدته العمل
إلهي فإني طامع واسع الأمل

فأعلي مقامي يا علي فلم أزل
بكبيرك قدري يا كبير مبعلاً

بقرب جوار الحق للنفس حظها
أرى لك تعزيراً لينفع وعظها
ويفعل فيها وعظها ثم لفظها
حفيظ لروحي لا يؤدك حفظها
مقيت فكن للقوت يارب مرسلأ

إلهي من الحظور والذم نجني
إلهي بوجه الشرع في القوت غذني
ومن رؤية الأسباب والغير نقني
ذمامك حسبي يا حسيب فأحمني
وأنت جليل كن لقدري مجلاً

إلهي بحصنك في الحماية أوني
إلهي بأنوار الولاية والنبي
إلهي ومن محض العناية آتني
وأنت حكيم يا إلهي فوعافني
ودود فكن للود في القلب منزلاً

بوجهك يا ذاالمجد فأصرف بليتي
برحمتك العظمى بكل قضيتي
فأصلح أموري كلها بالسوية
كريم العطايا ربي أجزل عطيتي
رقيب على الأعداء يكفي إذا كلا

كلائه حسبي مع النصر والولا
إلهي فابعدنا عن البعد والقتلا
إلهي آتنا باب مجدك ذا العلا

دعوت مجيباً أمراً متقبلاً
كريم العطايا واسع الجود مجزلاً

إلهي إني ضيف ومن فضلك القرى
إلهي جميع الدهر جئت بلا مرى
بعين بقاء الجمع كم قلت كم أرى
مجيد فمجد شرع ذكرى لدى الورى
ويا باعث أبعث جيش نصري مهرولاً

بفتح ونصر لي أعنهم ومنهم
من الغيب من أجلي الوحا أعنهم
وفرقت بهم جمع العدى وأهنهم
شهيد على الأعداء بما كان منهم
فيا حق خذ بالثأر منهم وعجلاً

توجهت بالجند الكرام إليهم
تحصنت بالقهار مما لديهم
جعلت حجاب القهر بين يديهم
وأنت وكيلي يا وكيل عليهم
فحسبي إذا كان القوي موكلاً

هلموا هلموا إن همتي حلني
أعني بهم يارب فيمما أملني
لك المشتكى مولاي فالأمر كلني
متين فمتمن قوتي وتولني
فممن يا ولي لي منك بالولا

بربي الى ربي أتى متوسلاً
به لا بنفسى جئته متوكلاً
بحرمة خير الحق جئت مؤملاً

حمدت حميداً لم يزل متفضلاً
ومحص لمن أبدي مبيداً ومخذلاً

إلهي فهب لي طيبات أنيسة
وأنعم بجذبات اليك حسيبة
بتوفيق تقريب ووصل حميسة
ومحي فوسع لي حياة نفيسة
مميت فعجل موت حصي منكلاً

إلهي وكن لي بالعدى خير من سطا
تواريهم في هوة الهوة والفظا
وبارك لنا نحو الذي أخرج الشطا
بدأت بجود منك يامبدئي العطا
وأنت معيد كلمات أو خلا

تحصنت بالأسماء في معهد الأزل
الى أبد الأباد من سابق الزلزل
وبالذكر والمختار يا واحد الأجل
وياحي إحي موت قلبي فلم أزل
بذكرك ياقيوم مادمت موصلاً

إلهي ليحيى أحيه بتحية
ويرقى مقامات بنفس زكية
على منهج المختار من خير فتية
ويا واحد أوجد لنا كل بغية
ويا ماجد أمجدني وكن لي معولاً

شكوت الى ربي وعندي محاج
لتفتح لي سبيل المنى والمناهج
اليك ومنك العبد ربي معرج

ويا واحد مالي سواك مفرج
ويا صمد فرج وقل همك أنجالاً

فعبدك مهموم السّير بقيده
رهين هواه في حباله صيده
بوجهك يا كافي لنصر عبّيده
ويا قادر أهلك عدوي بكّيده
ومقتدر أردي الكذوب المقولا

عليهم جنود الله أصبحت مرسلا
وأغرّيت قهر الله فيهم معجلا
إلهي أعني بالكفّاية والولا
ولازال ذكري يا مقدم في العلى
وذكر عدوي يا مؤخر أسفلا

إلهي وأنزلهم لما هو أنزل
إلهي وأرفعني بما هو أفضل
بفضلك خلصني اليك المعول
الى السّبق قل يا أول أنت أول
ويا آخر أختم لي أموت مهلا

إلهي الى مرمى الكرام أبادر
بغيبوبة الحق اليقين أباشر
ففضلك موهوب وجودك باهر
وأظهر إلهي الحق إنك ظاهر
ويا باطن نكل لمن كان مبطلاً

الى ربه حن الفؤاد كما جُبذ
قديما بلا أفك ومن وده حُبذ
إلهي فقربه ومن رده أعذ

ويا واليها أصلح ولات الأنام إذ
يصيرون يا متعالى بالعدل في العلا

إلهي ومن غنى الجهالة صفني
إلهي ومن عين الأجانب أخفني
إلهي ومن جور البريات عافني
ويا بر أغمرني ببرك وأصفني
نوالاً ويا تواب تب وتقربلاً

إلهي وعرفني بمعرفة الهدى
إلهي وشفع لي النبي محمدا
فإنك يا وهاب يا بر ذو ندا
ومنتقم رب إنتقم لي من العدا
وجد وأعف عني يا عفوّ تفضلا

إلهي وأجعلني محقاً ومنصفا
إلهي وأعصمني فلا أك مسرفا
وألّق بحار الهون حمالة ألقفا
وكن بي رؤوفاً يا رؤوفاً ومسعفا
ولازلت لي يا مالك الملك معقلا

بنورك يا الله نور طويّتي
ونق وجودي من أذى بشريّتي
ومكن على التقوى قوائم بنيّتي
ويا مقسط ثبت على القسط نيّتي
ويا جامع أجمع لي رضا سائر الملا

بكل ولي فاز بالقرب والفنا
تجلى عليه الله بالوصل والهنا
باسمائك الحسنى صلّ العبد بالمنى

غني فوار الفقر عني بالفنا
ومغن فاعذب لي القناعة منهلا

إلهي أزل بالعلم عني جهالة
وهب لي على الطاعات منك دلالة
ألا وأنف عني في هداك ضلالة
ويا ذا الجلال أفرغ علي جلاله
فجودك بالاكرام لازال مهطلا

إلهي ومن ذاء القساوة داوني
ومن درن الطغيان المال نقني
عبيدا به المولى المهمين يعتني
ويا مانع أمنعني من السوء وأحمني
ويا ضار كن للحاسدين منكلا

إلهي ومن مكر الأشححة نجني
إلهي ومن كل البليات عافني
بوجهك ياقيوم باللطف داوني
ويا نافع أنفعني بعلمك وأهد لي
ويا نور كن للنور في القلب مشعلا

الى حذرك الواقى وضعت ودائعي
لتحميها من نازلات الفجائع
إلهي فما أستودعت ليس بضائع
الى الحق يا هادي أهدني ببدايع
من العلم زدني يا بديع تفضلا

إلهي كمن علمته العلم من لدن
إلهي وأشهدني على كنز كاف كن
ومن زيغ مالا ينبغي زيغه فصن

وأبق الهدى في القلب يا باقياً وكن
بعلم النهي يا وارث لي موصلا

على سعة الأسماء من كل عالم
ولكن على آدابها خير قائم
إلهي وجنبتني جميع الذمائم
على الرشد ثبت يا رشيد غرائمي
على الصبر هب لي يا صبور تجملا

بآياتك الكبرى سألتك مقصدي
وكن أنت في الأحيان يارب مرشدي
وفي حالتي داري باللطف مسعدي
بأسمائك الحسنى دعوتك سيدي
وجئت بها يا خالقي متوسلا

إلهي فانحفني بوسع طولها
أحطني وأحبابي بحائط كلها
برفق وإحسان أفدنا بظلمها
ومبتهلاً ربي إليك بفضلها
وأرجو بها كل المراد مؤملا

بكوثرها يارب فامني وصفني
ونور بها أرجاء آفاق باطني
ومن جملة الأسقام مولاي فأشفني
وقابل رجائي بالرضا منك وأكفني
صروف زماني مكثراً ومعللا

إلهي ومنك العبد قد سئل النداء
الى بحرك الفياض كم باسط يدا
دعاك فهب يامن بأفضاله بدا

فجد وأعف وأرحم وأكف وأنصر على العدا
وتب وأهد وأصلح كل شيء تخللا

إلهي وأوزاري علي خطيـرة
وأرواحنا من وقعن كثيره
فأسمائك الحسنى عليها نظيره
وبعد فأسماء الاله كثيره
وأعظمها الحسنى لمن قد تأملا

بحقك يا الله فأصرف بلائنا
ومن علمك المكنون أرسل درائنا
وأنت المعافي جد وأنزل شفائنا
فكن يا إلهي مستجيبا دعائنا
وأجزل لنا النعماء منك تفضلا

إلهي وهبنا رحمة سرمدية
أنلنا بلطف هممة علوية
ويا مالك الدارين أرسل تحية
وصل وسلم بكرة وعشية
على المصطفى ما حسن رعد وجللا

إمام الهدى خير الورى وأجلهم
صلوةً وتسليما بأضعاف ما علم
بأعداد ما في علم غيبك من كلم
كذا الأنبياء والأل والصحب كلهم
وبعد فحمد الله ختما وأولا.

داوييا ديوانى

تمت بحول الله وصلى الله وسلم على سيدنا محمد خير خلق الله وعلى
آله وصحبه أجمعين وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمين، آمين.
حرر بقلم العبد الفقير الحقير السيد ممدوح بن السيد محسن بن السيد
عبدالجبار البريفكاني بدهوك في ١٢ ربيع الأول في سنة ١٣٨٦ هـ
الموافق ٣ تموز سنة ١٩٦٦م خدمة للدين واحياءً لآثار المؤلف وحفظاً لها
من الضياع، نفعنا الله بها والمسلمين أجمعين، وصلى الله وسلم على
سيدنا محمد وآله أجمعين.

السيد ممدوح البريفكاني

د بیړیدا گه هاندی، خه لقی بی هوش
 ههوا و شسه هوهتا، هاروت و ماروت
 عه صایانی یه دی بهیضا یه، من فی
 ل سحرئ سامری، یا سحرئ هاروت
 ته پرتو دانه عامی، گه هر چ بودی
 مه هی تابانی مه شرق، جای ئیتوت
 به یانا فی موعه ممای، گوه هر سهنج
 چرا نوری، ته بوهر ناکه سی گوت.

فهرهنگوک:

بی نهظیر: بی هاوتا، بی وینه.
 رها یون: نازادیون، رزگار یون، خه لاسیون.
 عه بیر: عتر، گولاف.
 مسک: بیته کا خوه شه ژ نافکا غه زالان دهرتین و وهک دهرمان ژی تی بکار تانین.
 کهز: که نهز، که من، دیاره نهف په یف دوئ سه رده می ده بقی ناوایی دهاته بکار تانین.
 ته واضوع: خو به که وره نه زانین، فروته نی.
 هه مره: هاوری، هه قال.
 هاروت و ماروت: دوو مه لائیکن، دوو مه لائیکه تن.
 پرتو: تیشک، چرا، نور.
 گهر چ بودی: هه ر چنده بوی.
 مه هی تابان: مانگیک که نه دره وشیته وه.
 موعه ماما: نه پنی، سرپر، مه تل.
 گوه هر: گوه هر.
 گوه هر سهنج: که سیک یا شتیک که نرخی ته لا و نالتون دهره که و دیارده که.
 ناکه س: که سی خراب، که سین نه باش.

نهویرم

دیساقه نهویرم کو بکم، که شف و کهرامات
 گهر چندی مه پر دیتنه، نه حوال و مهقامات
 دل شبهه تی قیرین د رهشن، باطنی پر تهنگ
 ئینسانی دفی عه صری، خو طفلی به عمامات
 عوجبی وهفه گه شتینه ژ کوپرا، وهکو شیرین
 باطن د جه بانن و ب ظاهر، هه نه لامات
 مالی خولیا وان دهینه دخه ودا، کو دپیژن
 جورته که مه ژ وهی هی هیه، دهر وهتی مه نامات
 دهقدانه ل لیقان و ل گهف، نه قشئ هشی کر
 کوهنجی بیین، مه چ خه تن مه چ شامات
 نه تباعی نفوسن، ژنی مالان د پهریسن
 ته شبیهی شیوخن، ل سه ری تاجن و هامات
 مه لعونی کرن نه فس و هه وایی، چو نزانن
 نه صاحبی کولاهن، بریدا فیس و که مامات
 وه عظی دمه ناچن فه دلیدا، ژ وجودی
 فرعونی میثالن ژ دهماغی، به شه هامات
 لهو من ژ نهوان، موعته که فی گرت و ره فی می
 ئیدی نه فییام، شیرت و نه خبار و که لامات
 دهستان دقوتن، کوتر و تهیران دره فیین
 هیفی چ دمینت، مه ژ نه ربایی همامات
 مه هجوری کرن، موعته که ف و مه سجد و قورئان
 نائینه خه یالی، چ خودان فه ضل و کهرامات

نوری، تویی سهر مهرکه زئی عیرفان و مهقامات
(صممتا و خمولا و زبولا و سلامات).

قه نه ویرم: قهت نه ویرم.
عوجبی وهقه: سهر سورمانی ئیوهمه.
گه شتینه: گه شتینه، گه هشتینه.
مالی خولیا: مروقی گیل و بیهوده گو، مروقی ئاخفتنن بیهوده و بی وانا دبیزت.
مه نام: نوستن، نفستن، خهوتن، رازان.
دهقدان: لهقدان، کروشتن، گهستن، گهزکرن.
هیقی: هیوا، ئومید.

تأمل هذه الاکوان

(تأمل هذه الاکوان إذ هن الطواغیت)
(إذا أعمت عن المولى وإلا فالیواقیت)
نه و اجز بگره پی تلیمان و مهحبویی ژ دل بگره
(حجیج العام قد فاتوا وفاتتک المواقیت)
موناجاتی ب قورئانی که، (لا تلعب بانجیل)
(دع الاکوان بالقرآن ألهمتک التواریت)
مهتاعی سوک و بازارئی، ژ فی عهصری دوکانهک ما
جهواهرتی هه نه بی حهدی وان® جلّت حوانیت®
ئهساطیری د دیوانی، ل نک پیروی ل مهبخانی
ئهگهر هه لکت ب تهفسیری، (أتت منها توابیت)
ژکوثرهتی وهدهتا موطلهق، مهظاهر ئه موعه بییهن کت
چ هیمهتا ییک دبی واحد، (وما قلت نواسیت)
(ففي ذا وجهه باد وفي هذا تجلیه)
(فلا زید ولا عممر أجل کل لواهیت)

(فلا يخفى عن العینین في أحداقنا نوری)
(حسیب مجتل لکن تواریه الطواغیت).

فهرهنگوک:

وهدهتا موطلهق: خودی بی یهک و بتنی، خوی تاکو ته نیا.
موعه بییهن: ته عین، دیاری کردن، دیارکرن.

صالحی ناقهت

هه هه ناقهت دهقی بهش بی شکل سیه رهنک و لیاقهت
کو چو ئه گهرن و دهخسی ل دلی، کرمه نه طاقهت
هه ره ئه بی بهد صیفه تی، زک رهشی مثلی که ری رهش
مه و ته قهت نییه فی کرا، نه سهداقهت نه عه لاقهت
وی چ لیکم گه لی خه لکا، قه نه شه رمه قه نه عه یب
ب کوتهک زا ئه ز و تو هه ر هه م یه کین ب سهداقهت
هه ره وی عه ردی تو ژئی هاتی، ژ پی ششم هه ره زو
بقتشی بی نه ظه ری، شکلی به رازی ژ به لاقهت
قه دهرم، کو قه دهرم کو قه دهرم کو قه دهرم
قه دهری بهد قه دهری، من نییه قودرهت نییه طاقهت
هه یه خارهت هه یه تارهت، هه یه طاقهت وه کو دیو
نه تویی و نه خودانی ته، هه ره ناقهتی ناقهت
دیز و کاسک، مه تژی زاد کورن ئاب کورن
ب صم و کابی مه زن، ریتن و ییک جومله ئیراقهت
ل دوکانا مه نه هیلا ته مهتاع و سهر و مال
ژ ته غافل مه کودی، هاتی برن دزکه ر و باقهت
ب دوولیفی دشبی چیلی به لهک، هه روه دقوری
هه ره ئه ی پیسی نه جس، کونه مه فی رایه شه رافهت

حرف الراء (پیتا ت) ئەلغیاث

ھەر ژ بەر ھیجراته جانم، ئەلغیاث
 بئی دلوروح و ڕهوانم، ئەلغیاث
 وەك مەھی نو، ھەم ضەعیف و بەرزەپین
 غەرقلەیی بەحرا غەمانم، ئەلغیاث
 خانەقاھی صوفییان و یران نەکن
 دا بیوری لی تو خانم، ئەلغیاث
 بلبلی دل شېھەتی طەنبور و نەبی
 سینە پر ئاھ و فغانم، ئەلغیاث
 قەوسی ڕەشتوزی تەنیک، ژئ قەرسەت
 لەو ژ دل سەد دەرد و ژانم، ئەلغیاث
 بئی و جودین ئەم ژ بەر جەورا گران
 لەو ل سەر دەردی گرانم، ئەلغیاث
 ئەم عەرەض دل بەر بخو ذاتی گولە
 باغی یار ئەز باغەبانم، ئەلغیاث
 ھەر تنی ییک لەحظە من دیبا ژ دل
 ئەشک تیبو ئەشکی ڕهوانم، ئەلغیاث
 شارەزایی وەحەدەتا موطلەق، ئەمین
 ساحل و قەعر و عومانم، ئەلغیاث
 سەرفرازی قوطب و ئەبدالین و غەوٹ
 بەلکی ئەز قوطبی ئەوانم، ئەلغیاث
 ئەلغیاث ئەز لەو تنالم، قئی دەمی
 کەس نزانای یا دزانم، ئەلغیاث

نە تویی و نە خوودانی تە بتن، بئی ئەدەبی
 ژ گوناھاته قەدیم، بولە تژی کونە فەواقەت
 تە نەقیتن تە بقیتن، تەو صاحبی وە دکم
 د نیدا ژ عیوبان، کو عیان بت وە حەماقەت
 ھەر چ جایی مە بخو گرت و سکونەک مە لوی بو
 ھادری ھاتی بوی ئاگر و پیتی و حەراقەت
 سەد قەدا لیت بکەفت، ئەف چ خودان بەختی بەدی تو
 تو مریایی چ بئی بەختی کو وی نینە، شەفاقەت
 نرنرا صا و بەرازا، ژ تە دائم تگەھیت
 ھەرە قئی نرنری بەسکە، ئەی صەھی گوھ ب شەلاقەت
 تو و صاحبی بخو ییک وەتناسی، ب زەواج
 ھەرە ئەی زەوجەتی گایی رەشی وەرگیرای، رەفاقەت
 تە نەھیلال دنئی قوطبی بریفکی، بخوشی بت
 وەرە جەزازی قەکوژ، گەر چ ببت صالحی ناقەت
 وەرە نوری تو سەبەق دە، ھەرە بن توخەکی دی
 ماتنی توخەکە دنیا، تو خودان فورقە ب ساقەت.

فەرھەنگوک:

بەد: خراب، نەباش.

بەد صیفەت: رەوشت خراب، بەد رەوشت.

خارەت: سوک، رەزێل، رورەش.

دییو: دیو و درنج.

ناقەت: حەیان، ①دابە).

دیز: دیزە، قازانی لە خۆل دروست ئەکرێ، قازانا ژ تەقنی دروست دکەن.

توخ: شوین.

دهریا عہبہٴ

دورِ دانییا بہس بینہ دہر، ئہز دل وہکی دہریا عہبہٴ
عہورئ سییہہ عامی ل بہر، چاٹئ ہمی دنیا عہبہٴ
کہوین و بلبل سہر ب سہر، ئہف عہندہلیبی خون جگہر
بو ناتہمامی پنچہبر، گویایہ پر گو یا عہبہٴ
علمئ کہلیم و روحئ قودس، تو ژعارفئ دانا پیرس
ئہف شہرہزایئ جادہیی، مہجورہ وہک سہعیہ عہبہٴ
تاکہی ہلینم تاجہکئ، یا خو بکم میعراجہکئ
بینانہ بیتن چہشمئ دل، ئہف تہختہکہ عولیا عہبہٴ
ئہف تہختہکہ لئ خوسرہوین، کیسرا و قہیصر لئ ئہوین
لہیلا و قہیسی زانییہ، بی قہیدہ مالوقیا عہبہٴ
وہک جہوہرا بہحرئ مہ بہر، حوتئ ل پئش مہجوری کر
دیوئ دہست پەردا سییہہ، لہو چوو و خوش تويا عہبہٴ
بی عہقل و عیرفان و ضہرہر، روژ لئ گہا بورجا ئہسہد
لہو سوت لوی جہرگ و کہبہد، مابئ ہش و دغہربا عہبہٴ
ساقی دہست دا قہرقہفہ، مہیخانہ پر چہنگ و دہفہ
بہلقیس موناسب ئاسفہ، مہی دا بہلئ رژیہ عہبہٴ
رژیہ و جوزئک تئ نہما، عام مان ل سہر دہردئ غہمان
لئ من بخو سہد جلوہ ما بی بادہ و ناحوبیا عہبہٴ
نوری ب نورا بادہیی، دل ما د کول شہزادہیی
حاجہت ہفئ سجادہیی، چ دبی دلئ دہریا عہبہٴ.

دورِ دانی: ددان دور، دیانی وہک ئالتون.
عہندہلیب: تہیریکہ، تہیرکہ بناقئ عہندہلیب.
بینا: روشن، بینین.
بورجا ئہسہد: (یہکک لہ مانگانئ سالہ، بہرامبہر بہ مانگی گہلاویژ، تہموز).
ئاسف: زویر، مات، غہمگین.

دل وہکی باروتہ، یا مٹلی پرنہنگ
موبتہلایئ دل بہرانم، ئہلغیہات
دل بہرئ من سہد وہکی صہنعانییان
دل ربال و ییک ژ وانم، ئہلغیہات
چہرخ و ئازارئ تہ دنیا تیکی گرت
پرغیہات و پر ئہمانم، ئہلغیہات
تولہیی دہر گاہئ دل بہر، نورییہ
یا صہگئ دہر ئاستانم، ئہلغیہات.

فہرہنگوک:
رہوان: ژبان.
مہہئ نو: مانگی تازہ.
سینہ: سنگ، لقر مہبہست (دل)ہ.
فغان: دہرد و غہم.
قہوسئ رہش: ئامازہ بہ (برو، بری، ئہبرو) یہ.
باغہبان: باخہوان.
ئہشک: فرمیسک، رونڈک.
ئہشکئ رہوان: فرمیسک لہ چاو ہاتن. رونڈک بارین ژ چاقا.
ساحل: کہنار، کنار، قہراغ.
قہعر: قولایی، کورایی.
عومان: بہحری عومان، بہحرا عومان.
موبتہلا: جبرودہ، توشبون.
دل ربال: دل رفاندن، دل بردن، گیرودہبون، کہسئ کو دلئ من رہفاندی.
تولہ: سہگی بچکولہ، صہیی بچویک.
دہر: درگا، لہر، دہرگہ.
ئاستان: بارہگا.
دہر ئاستان: بہر بارہگا.

پیریِ حدهٔ

پیرهٔ دنيا و دل، لازم ژ وئ پیریِ حدهٔ
زیرِ ژینا سحرییا و سامه‌ری، پیریِ حدهٔ
گه‌ر لوی پیریِ بنی‌رت، وئ ده‌می کافر دبت
له‌ش مراره سهر عصابه، ره‌نگی دلگیریِ حدهٔ
دانه‌بینت وئ زنی، یا دل وضویه‌ک دئ بشوت
لامس و مه‌لوس بخو، دست دایه خنزیریِ حدهٔ
دل د به‌ندا وئ جوانی، دانییا ئیلیسی ما
هه‌رکه‌سی حوسنی عه‌جوزی قه‌صده یخسیریِ حدهٔ
گه‌ر بشوتن دست و چافان، پاش کو دئ شکلی مرار
نینه حاجت وی ب ضه‌ربا، تیر و شه‌مشیریِ حدهٔ
عارفی قه‌صدا طه‌وافی کت ب ره‌حمیِ فه‌رضه لئ
دئ موجه‌ر په‌دبت ژ لبسی و زیوه‌ری، میریِ حدهٔ
ئه‌وولی پاقتی ژ خو، مه‌لبوس و مه‌لوسی دئی
دئ ب ئی‌حرامی هلینت، هه‌لقه زنجیریِ حدهٔ
هه‌م موبه‌دده‌ل کت ژ عوجب و کبریایی ذولله‌تی
ئینطیباع و ئینعیکاسی، میر و وه‌ر زیریِ حدهٔ
یوسفیِ مصری ژ بیرا طولله‌تی خارج دبت
خوش دبینت عیززه‌تا دارا و که‌شمیریِ حدهٔ
مونه‌بع دل مایه وه‌ک هه‌یفتی، نه‌عه‌ور و نه‌حیجاب
پرس بکن علمی غه‌ریب و به‌حیثی ته‌عبیریِ حدهٔ
به‌حیث و ته‌عبیریِ ژ یوسف، یا ژ که‌ررایی عه‌لی
هه‌رتبی دنیا کو داسی طه‌لقه ته‌حریریِ حدهٔ

عاقلانہ و جاہلانہ، وه‌عده بو وی وه‌عده‌کر
پاش کو هو ره‌نگی ته‌کر، لازم بو ته‌کفیریِ حدهٔ
حرص و ته‌لویعا ب دنیا، طه‌بیعت که‌لبه ئه‌و
زوه‌دی شافی فه‌رضه، هه‌رچی قه‌صده قه‌طمیریِ حدهٔ
دئ ب زوه‌د پر پاکی بت، دنیا شیبی که‌لبی مرار
ئیمتزازجا ئاب و خاکی، زوه‌د و ته‌عفیریِ حدهٔ
ما نه‌جاسه‌ت پاک دبت، ئیللا بقی ئاٹا طه‌هور
جیفه و پره‌یزییا دل، ئاٹ و ته‌طه‌یریِ حدهٔ
(زینهار ای دل از این غوغای غفلت نورییا)
(ره‌گذر بازار غفلت، هست تشمیر حدت).

فه‌ره‌نگوک:

دانییا: دانان.

عه‌جوز: لفر مه‌به‌ست (دونیا) یه.

شه‌مشیر: شیر، (سیف).

یوسفیِ مصری: ئیشاره‌ته بو پیغه‌مبه‌ر یوسفی ده‌ما لناف بیرا تاری ده بو.

دارا: توانا، ژپه‌اتی، به‌دسته‌لات.

که‌شمیر: شاریکه له هندستان.

عه‌لی که‌ررار: ئیشاره‌ته بو (علی بن ابی طالب (ر)).

زینهار: ئاگاه‌کردنه‌وه، ئاگاه‌دارکن، (انذار).

غه‌وفا: پاشه‌گردانی، ئاشوب.

ره‌گذر: که‌سپیک که‌ به‌ریگاییک دا تی ئه‌په‌ریت.

هست: هه‌یه.

نهنوره غهوت

به زهخي عالهمه يا نوريي دل نهنوره غهوت
ثافتابي ل فلهك، بهلكي مهئي شه هوره غهوت
باغباني نه حه دييهت، نه تني عارفي خاص
جلوهي شه ب به يقين، پيره و پيغهمبه ره غهوت
نه ب ته حقيقي عمه ل، هاتييه مهيداني كه مال
مظهري فعلي حق و لوطي شه هي نه كبه ره غهوت
وهكو نائينه مه دل گرتييه دهر به حري كه رم
نه ينكا رويي خوداوهنده و نيلوفه ره غهوت
ب چو طهرزانه تبو حاصل تشتهك ژ خصوص
هادري جه زبه گهايي، كو ژ نو سه روره غهوت
وهر بنيري باغي عارف، گولچمه ن پرتي هه نه
خوب رويي له ب ژ قهند و شاهد و نه سمه ره غهوت
يا ب بين ساقی ل سه ر دهستي هه نه سه د كاسه چين
سه ل نه نت جاه و نه مير و شاه و ئيسكه نده ره غهوت
دانه بيني په رده يا عارف، ل سه ر ظاهر د به ست
باطني به حري نه ما پرتي گه وهه ر و جه وهه ره غهوت
نه ر ته جوز نه ك ژ ويصالي بديينا، شاهدي حال
نه دما هوشي ته نه ف چهندي عه لي حه يده ره غهوت
ب له طافهت ژ كه سي لائيق و دل صافي، نه مين
لي بينا عه قلی ل جه رگی پره نه ف خه نجه ره غهوت
تونه نه ف طفلي ژ بستاني په ياپه ي شيرخور
مه ل دنيايي په ياپه ي، چ عه جه ب زيوره ره غهوت
ب لياقهت مه كه ره م پيشي ل هه ر كه س د كرن
هه يه مومكن ب لياقهت ژ خيران گه وهه ره غهوت

حلقه يا مهرحه مه تي، گه ر ته دفي قه نجی هه بي
ببه تارك ژ وجودي، كو موحب بي سه ره غهوت
ژ فه نايي مه بخو جان و جه سه د، نينه نه به د
بخو رهنكي مه شبي بلبل و ره زي زه ره غهوت
ژ نه نايي ته، خوداوهنده مه داگرتيه وهقت
نييه وهقتهك مه ژ غهيري ته، نه نايي فه ره غهوت
نه تو موحتاجي مه يي، بهلكي نه مين موحتاجي ته
روزه بي لوطي ته بي غايهت و بي دهفته ره غهوت
ژ مه ر نوح و نه بي شيته، ئيمامي هه ميان
گازييا ده ست و دوعا، هه ر سه عه تي به رده ره غهوت
نه ب شه طرنج و ب لوعبي، مه بوارينه چو فان
روزگاري خو وهكي رو، د شه هي قه يصه ره غهوت
گه ه ژ شه رقي گه ه ژ غه ربي، گه ه ژ عه رض و ل فلهك
شاهي يانه مه تگو، تاجي مرادي وه ره غهوت
دئ ژ جن و ژ به شهر، مونه كه س و عاده تيان
ژ فرشته بگه هن، فه رحه و سه د عه نفه ره غهوت
سه ده دا ظاهر و باطن، هه ره نوري بگرين
چ تبی پاشی ته دل نيمی مه هي، نه نوره غهوت.

ثافتاب: خور، روژ، حه تاف، هه تاو.
شه هور: بناف و دهنگ، به ناويانگ، مه شه ور.
نائينه: ناوينه، مريک.
نه ينک: ناوينه، قوديكا رونا هي.
نيلوفه: ناسمان، گوله كا بوهاريه.
كاسه چين: پياله ي فه غفوري، پيالا چيني (صيني).
په ياپه ي: به دواي بيک.
فرشته: مه لائيکه، مه لايک.

وهقتی حدیث

جهرگی تیکهل خونئی، دهر وهقتی حدیث شهب کوللی که لکونه، ئهی بهختی حدیث بازی دل هجران تکت، ههیکهل قهفسه پاشی کو تی شه ممهیی، صهمتی حدیث چهنگ و ناعورا مه ژئی تین، سهد سهدا تا گه ایین له ولهبا، ههفتی حدیث دانیوا وهقتی سه حه رگه ه من فهدا ناگه هان حوری گه ها، گوفتی حدیث قه مرییا ئاواز و بلبل، دهنگی دهنگ ههر پهیاپهی تی، و رهف رهف تی، حدیث سهد پهری من دی د بهر وهقتی سوئی تیکه لی سپیدی، ب صهف صهف تی، حدیث ئاگرهک هلبود دلد، من ژ عشق ئاگر و په لبو، ل سهر نهفتی حدیث ما حدیثهک بیت و ئهز گو ه پی نهدم لی مه دهر دل سدهزار، سهختی حدیث نشته را زولفا سییه ه، وهقتی گه ها جهرحییا جانی مه بون، ههستی حدیث موسسته مع هاتن، نه بی ئه زمان و زار نه غمه یا مزمار و نهی، لهو تی حدیث موردهیی کورین، وهکی عهظمی ره میم (۱) رهنگی زهر بیتن جه سهد، سهقتی حدیث (۲)

گهر مه لهک بیتن ژ من پرسی بکت حوججهت و بورهانی من، ههشتی حدیث ئه ر حدیثا لهب گو ههر قه ندا مه بی دهر جه وایی ههر پهیاپهی تی، حدیث بی ب ئه زمائی منی، ئی خباری دا لهو چو دهفتهر، علم ناگه هتی حدیث دل بخو وهک دهفتهره را حوسنا تهیه بی عدهد ئه نوار و په رتهو تی، حدیث عه رضی حالی دل بهرا، دلداری بت سینه ژئی ئه فغانی، بی هه تی، حدیث راحه تا ههر دوو سهرا، ئی قبال و بهخت نوریا و لاهی، دهر وهقتی حدیث.

(۱)، (۲) ئهف ههر دو ریژه د دهست خه تا شیخ مه مدوحی بریفکانی دا تونه بون، مه د دهست خه تهک دن دا دبتیه و لقر چاپکریه. (زاهد بریفکانی).

فهرهنگوک:

کوللی: هه موی، هه می، گشتی، ته فی، گشک.

سهدا: دهنک.

قومری: بالنده ییکه وهک بولبول، ته برهکه وهکی بلبل.

نشتهر: چه قویکی زور بیژ و باریک، جورهکی خه نه رییه.

په رتهو: تیشک، چرا، رونا هی، (نور).

ئه فغان: فوغان، ناله.

ئقبال: بهخت، شانس، نه سیب.

سهرا: مال، لیره مه بهست (ههر دوو سهرا: ههر دوو دونیا) یه.

جهنگی حدوٲ

ساعهتا من دی سییبهه، هه رتیت و ږت، ږهنگی حدوٲ
 ږږ ږهواج و قودره، ئەف ژنگار و ئەف ږهنگی حدوٲ
 بی مروهتی تی دبن، وهک ږوستهه و ئەفراسیاب
 ناسزایی نامووافق، گهشته خه ږهنگی حدوٲ
 سهه ب سهه نوری ژ بو ههه ناکهسان هیلا و هات
 چو سهه ږی کوهی و تهماشاکر، لوی جهنگی حدوٲ.

مه بهست ژ فی ههلبهستی، ئەف ژیا نا کو ئەن تیدا ههه ږیت و ږیت بقی رهنگی سهه ږی من تیت (د
 قهومیٲ)، ئەم کانهی من که تیام ههه ږیت و ئەرواٲ بهه شپوه لیم ئەقهومیٲ.

ږهواج: ږهوه، بی ههزکردن بهشتیک.

ږهنگ: ئافا لجهی خو مایی.

ئهفراسیاب: کهسیک، بو که دوژمنی روستهه می زال بو. کهسهکه لدری روستهه می زال بو.

ناسزا: گوٲنن نهباش، قسهی خراب و تون، قسهی ناشرین.

نوری: نازنافی شعری بی شیخ نوره دینی بریفکانی یه د ههه ههلبهستان دا.

ناکس: کهسی خراب.

کوه: چیا، چپو، شاخ.

جهنگ: شهه.

ږند و جهنهٲ

جهنگه یا غهوغایه ئەف سههمار، ږږ سوکوند و جهنهٲ
 باغی گول نهسرینه ظاهر باطنی، لهب قهنهٲ و جهنهٲ
 جارینان وهعطی موصهففا دت، قهرینی موصطههفا
 جارینان بیکسهه (دروغی می دهد)، دهر بهند و جهنهٲ
 من د بهحیٲی فی دنی، ږرسک ژ مهعبودی دکر
 ئەمر هات، دنیا که هی شاهد نهه، گو قهنهٲ و جهنهٲ
 گاهی دهسمی و گا سهه ری مهحبویه، یا بهرقا گولاه
 رهنگ ب سهه نورا ئەزهل، بی نوره ږږ خورسههٲ و جهنهٲ

ئهن دباغی وهحدهتی، گهریامی من دی لی فهضا
 بیٲک لوی میرهک دنی، ههه وهصفهکی مانهند و جهنهٲ
 نوری یا کهسه ژ بل من، قسهٲ نزانیت ههییتهتی
 ئەف دنی ږږ نور و ظولهٲ، دلپهههک دی، ږند و جهنهٲ.

قهرین: نیژیک، نزدیک.

دروغ: دروه، درو.

می دهد: د دت، ئەی دات.

فهند: هونهه.

گاه: وهخت، دهم، کات.

بهرقا گولاه: جوانی گول، درهوشانهوی گول، جوانیا گولی.

خورسههٲ: دلخوش، شاد، خوش حال.

ږند: جوان، خوهشک.

(دوو حارٲ)

ئهن چومه سههگر ږی دل، من دی لوی دوو حارٲ
 ههه لهحظه طوف ت ئافیت، حاصد ل دوویو حارٲ
 نه ئەرض و نه سهه ما بو، بهلکی کو ئەهه عهه ما بو
 من گو چ ئەف عهه جین، مههروٲ و ههه رٲ و حارٲ
 نهٲ ئاف و ئاخ و بایه، نهٲ ئاگر و ههه وایه
 جهوههه که ژئ خر دبو، وهک وی نهبون، چو حارٲ
 عالهه ژ وی نهمایه، بی شبهه و بی جهه وایه
 نوری خو بیٲک ژ وایه، ئەف بهرزهخی دوو حارٲ.

ت ئافیت: د هافیت، د هافیت، فری ددها، د ئافیت.

نهٲ: نهٲ، نهک ژ.

دیاره دسهه دههه شیخ نوره دینی بریفکانی ده ئەف ههه رو پهیقه بقی ئاواپی دهاتنه بکارئانین.

حرف الجيم (پیتا ج) کچ

چييه ئهف تاج و عهصايه، که ژ فَي که چ کوله ها کچ
 ههميان قهصده بکن، حورمه تي ئهف پادشه ها کچ
 کول چه هخي ده، ل سهر دهسته پياله ک ژ مه يي هر
 چکو شاهدي ژ قودسي بو نه بينم گونه ها کچ
 گونه ها کچ کوله هي، عهيني عيبادهت نه بتن، ئو
 نه چه به زمي کو سييه، ما لته ئهف به در و مه ها کچ
 چ عه جائب ژ جه بيني، دوه رت ره شحه يي مسکي
 ل زوجا جي و لوعا جي، ئايه توللا ه فه سه ها کچ
 همه عالم مه کو دي، صوره تي رهحمانی دمينت
 ب حه قيقهت ده نه ما، طه لعه يي سيمين جه به ها کچ
 ژ جه مالا ئه حه دييهت، وه دبينم کو جو دا بو
 زه رپه زه رپه همه عالم، ژ نيگار و نيگه ها کچ
 بخو ئه م فاتحي هر بابي خه زاناتي و جه ورين
 کو عينا يهت ژ مه را هاتييه ده ر صوبحه گه ها کچ
 که سي فَي پادشه هي کو ژ چه شم لي ب که هينت
 د که هينت، سهر و پايي خو د چال و قوله ها کچ
 ئاشييان گرتييه بهر کو ه و درختي دلي، يک دل
 ئا فا سيمورغي و بصالي، ب به قين قار و سه ها کچ
 کوچک و صه حرا و جهان، جومله ب ئاواز و سه دا بين
 ژ شهواب و ژ عيقا بي، پره ئهف عه ربه ده ها کچ
 تو بخوني وه به بين، حا کم و که بيانوت، شهود
 جلوه يي دا بدتي، پادشه ه و قيبه له گه ها کچ

به به قين کو ژ دوو چه شماني، کو خه طا زور نما کر
 هه ره بهر ظليلي کچي، پاکی دبيني به ده ها کچ
 ئه نبيا گرتييه راهه ک، وه دچيت خه ف ل ده ري وان
 ئهف کچا په نجه ه هزار سالي، غه لهت نينه ره ها کچ
 چييه ئهف کچ، ته دگو نوري هه يه ته حقيق به يان ژي
 تو بزبان راسته حه قيقهت، به به قين که ژ کوله ها کچ.

فهرهنگوک:

عه صا: گوجان، گويال، که فه زان.
 که چ کوله ه: که چا کولاف خوار.
 به زم: شادي، شاهي، خوشي.
 به در: مانگي چوارده، هه يفا چارده.
 طه لعه: چاره نوس.
 سيمين: جوان، زيوين، زيفين، سپي وه ک زي ف.
 نيگار: ويته، شکل، رسم.
 نيگه ه: سه حکر، تماشا کردن، تماشه کردن.
 چه ور: خه م، خه فهت.
 خه زانات: که نجينه، خه زينه.
 صوبحه گه ه: ئه لند، به ري سپيدي، ده مي به ياني، به ره به يان.
 ئاشييان: هتلا نه.
 درخت: دار و درخت.
 سيمورغ: ته ره کي خه يالييه، مه له کي ئه فسانه ييه.
 قار: گران بوها، ويقار.
 سه ه: ئاسان.
 کوچک: به رد، به ر.
 جومله: به کشتي، ب ته فاي.
 عه ربه د: هاوار.
 تو بخوني: بچري ت، تو گوراني بلتي، (واتا لي ره وه سفي دهنگي ئه کات که چه ند خوشه)
 به بين: بيه، بي.
 که بيانوت: خيزاني تو، ژنا ته.
 شهود: شاهد.
 جلوه: خو نيشاندان.
 نما: ده ري خست، ده رکر، ئاشکراي کرد، ئاشکرا کر.
 ظل: سيبه ر، سيبه ر، سيهوان، سه.
 راه: ريگا، ريک.

حوسنا نمايي

بوئ حوسنا نمايي، دهر شـبـهـهـئ داغ
 جهـبـينا موشـرق، عـهـبـيرا شـبـي عـاـج
 ژ نوري، حـوسـنـي ديدارـي بـهـيان بـت
 جـهـمـالـي بي جـهـلال كـهـئـس و مـيـعـراج (۱)

* پشتي في ههلبهستا چار ريزي يا شيخ نورهديني بريفكاني.
 شيخ ممدوح بريفكاني د دهست خهتا خودا نهگوتيه (وله ايشا) و هيشتا ههنه وكو ههردم ل
 پيشيا ههلبهستهك نوه نيشان كويه، لي مهديت كو ههردوو ههلبهست نه پهكن بهلكي ژيك جودانه
 لهورا مه ژيك ههقهتاندن. (زاهد بريفكاني).

فهرهنگوك:

حوسنا نمايي: جواني نيشاندان، جواني تميشاندان.
 عاج: ئيسكي دداني فيل، بهشيكه له دم و ديانى فيل زور به قيمهته.

خهلاتي قوربي

ميا شهش سالي قسمهت كر، ل رندان ههردو ئسفيداج
 خهلاتي قوربي بيك لبسي، ژ تهلبيسي د ئستيدراج
 ب بهد حالي و صافي، حالي نوري جورعهيهك نوشي
 بهناگاه مايي سهكران، ههردممي دهر صورهتي غيناچ.

فهرهنگوك:

ميا: ميان، له تاو، له م.
 ئسفيداج: سفيد: سبي.
 تهلبيس: تشتين نه راست دچارچوفا راست نيشاندن، شتي نا راست له قالبی راست پيشاندان.
 د ئستيدراج: يارمهي شهيانين، يارمهي جندوکه.
 غيناچ: دهقدان، خال کوتاندن، (وشم).
 بهناگاه: له ناكاو.

حرف الال (بيتا د)

نهقشه بهند

خاكي جهننهت بهحرى رحمهت، تهختي پايي نهقشه بهند
 فضلي نيعمهت جهدي حورمهت، دهرسه نايي نهقشه بهند
 مسك و نهخضهر دورپي ژان و رهسمي نهلماس
 سورگولا ئال ئال نهظهر، كيميائي نهقشه بهند
 عهنبهرا بيهنا گولافي، سورگولا ئال ئال دناغي
 هه سههر تيه سلافي، خاكي پايي نهقشه بهند
 هه سههر تيه وجودي، مهشعه لهك عيني شهودي
 رهقصي رهرواني سجودي، تيت سه نايي نهقشه بهند
 رهقصي دهوران چهرخي دهوران جهزبي لهعلان
 من تو پايي نهقشه بهند (*)

توتيا چهشم د كورم، زوهه ريا قهلبتي ستورم
 ئافتابي «ثيورم» رهنماني نهقشه بهند
 خادمي شاهي جيهانم، هه م چنينم ئاستانم
 گهر قهبولكت دهركه شانم، نورهديني نهقشه بهند.

(*) ئهف ههلبهستا بنافي نهقشه بهند ل روژناما (هاوكاري) ژماره (۷۵۴) روژا پيشه مبيي د
 ۱۹۸۴/۹/۲۰ سهيدا سهگهان يوسفی بهلافكريه، و ددهما چاپكرنا في ديوانيدا سهيدا سهگهان
 يوسفی ل ههولپري ئهف ههلبهسته پيشكيشي من كر لي ههك ريزين ههلبهستي ژي كه تيوون،
 لهورا مهژي بوي ئاوايي چاپكر. ئهف ههلبهسته ژ بهر دهستنفيسا مه لا خهليلي چهلكي ل بامهرني
 بدهستي محمهد ئه مين قاسم شيخ يوسفی بهري ههفتي سالان د ۱۳۵۶ هه هاتيه نفيسين.

حرف الميم (پيتا م)

من دی ژ غه فلهت

من دی ژ غه فلهت هاته من، دسه تکه هلینا ئەز برم
 دانامه سەر چه رخه ک سفق، چه رخێ ژ خو بئ هوش کرم
 هەر سهعت و گاف و روژ و شهف، گوړ گوړ ژ وئ چه رخێ د چت
 ئاخوړ ژ وئ چه رخێ گران، دهنگی ئەقی ژ ترسا مرم
 مپرهک ل سەر چه رخێ هه بو، مسکین د دا بهر کپر برا
 جانی مه دا بهر نشته را، هه م کپر برا کهر کهر کرم
 خادم ل نک میری مه زن، هه فتا و هه شتا زیده نه
 هندی هه لاتم ئەز برم، گورتم ل نک حاضر کرم
 حاضر کرم وئ ساعه تی، هسپارته من کارهک مه زن
 من قهه نه بو تا قههت بوی کاری د ژئ ناصه برم
 هه م جوت ل من هسپار تبو، پخاس ل سەر شوکا برم
 کپرا ل سەر شوکا به لئ، سه بری ل سەر قهه ناگرم
 تا ژان و ضه ربا خون ژ من، راحت نه دا من بیک ده می
 ته شبیهی چه رخا دائیری، ده رکر ژ بهر راحت نه بوم (*)
 ته نیمه ئافی نادتی، برسیمی زادی نادتی
 زیده ژ بهر وئ زهحه تی، ئەو رهنگی من کهر کهر کرم
 گیره ل سەر شوکا به مکر، من هه ردو پئ لئ بون سقهت
 ظه ربهک ل من دا وئ ده می، (این در قفا) ئەز ناظم
 من گو رهحم قه من ببه، ئینصاف و رهحه ته ئەی رهقیب
 وی گو رهحم مه را نییه، ئەز ژ بهری دل هه شکت مرم
 به حرا ژ بهر ئاشی سفق، جاری دگه را و نه گه ها
 گرداب و پیلادامه بهر، مه و جا ژ بو به حری برم

وهقتی ب سهد حيله و حه وال، ژئ چومه دهر من دل نه دا (۱)
 خو ئی شهک د من کر سهدا، ده خسی ژ دهنگی نریم (۲)
 ئاخوړ نزانم دی چکم، ده هری مـونافق هو دکت (۳)
 ده هری به لایئ ئەو وهلم، به لکی وه تیـدا ئاخوړم (۴)
 بارهک ل من وی بارکری، سی سهد هزار قینتار هه نه
 قهه ئەو رهقیب نابیته خو، ئەز قهه نه شیم ه لگرم
 نوری مرادا خو دکت، حاضر د وهقتی فورصه تی
 گافا رهقیب عاجز دبئ، ئەز وئ ده می ئی قادرم (**)

 د دهست خه تکه دن دا ئەف ریژه ب ئاوايه کی دن هاتبون نفیسین.
 (*) (راحت نه دا من بیک ده می، ته شبیهی چه رخا دائیرم)
 (** (وهختی رهقیب عاجزه، ئەز وئ ده می ئی قادرم)
 (۱) (۲) (۳) (۴): ئەف چار ریژین هه له به ستی د دهست خه تا شیخ مه مدوحی بریفکانی دا تونه بون، مه
 د دهست نفیسهک دن دا دیتیه و لفر چاپکریه. (زاهد بریفکانی)
 نشته: چه قویکی زور نیژ و باریک، جوړه کی خه نه رییه.
 گرداب: گهرینوک، خولانه وی ئاو.
 کهر کهر: تیکه تیکه، پارچه پارچه.
 ده هر: دنیا.
 سپارته من: سپاردی به من، دای به من، سپاردن.
 قینتار: ئاوايه کی کیشانی به ۱۰۰ رتله.
 شوک: چوک.
 (این در قفا): ئەمه له پشته وه.
 چه رخا دائیر: چه رخێ که روک، چه رخێ کهردان که ده گه ری.
 ناظر: چاو لئی، چافی من لئی.

خوداوهندا

خوداوهندا ب سرپا حوکم، حاء میم
 خوداوهندا بلوطف، حرف طاء یاء میم
 بکی نوری و نونا مـونحـه هـف ژئ (*)
 وهکی ذهنونی هه م دهر دائیـری میم.

 (*) ئەف ریژه دبیته په یفا (وری): من بسوژه، بم سوتینه.

خوداوهند: خدا، خودی، خودی، خودی مهن.
 حاء میم: ناماژیه بو سورتهکا قورثانا پیروژ.
 طاء: (طه) یهک ژ ناٲین موحمهده پیغمبیره ~
 میم: موحمهده پیغمبیره ~
 ذهننون: پیغمبهر ذهننونه.
 دائیری میم: دهمی ماسیبهکه (دهقی حوتی) کو پیغمبهر یونس داعیرت.

حرف النون (پیتا ن)

مرادا قهلبی

دئ مرادا قهلبی سوژی، فی دهمی حاصل کتن
 هیمممهتا باخوی تناسی، عارفی واصل کتن
 نوهول و ناخبر ژهر، مایه دلدات هاته پیش
 وهک مه تاخی مهقسهدی، کوهوازی کامل کتن
 قوطب و غوث و شاه و مهردان، عارفی ههر نومهتی
 ههر مهدهی قی لهحظهیی، وی دهر ههیفی داخل کتن
 کاف هاء یاء عین صاد (کهیعض)، نهی واحدی یهکتا بده
 حیفظی حاء میم ههر ژمن، دئ لهژدهبی زائیل کتن
 ئسمی نعهظم ههر تویی، نهللاهی نهی نهللاهی نهی
 سهرمهدئ قوددوس دئ جهرحان، ل دل خوش ههل کتن
 نهی کهسی کهس نینه ئی پرست مرادی بیگ دهمی
 دل بوئ نوطقاته، دئ نوطقا خو وهک زهنگل کتن
 دهست و پایی دژمنی، غهم دهر ب دهستی حهق پرست
 بی سهر و پا و دل و جان و مل و چنگل کتن
 ههر ب پایی حهق چتن، نهوقهت نزانت کیفقه چوو
 عهنفهری مهحبوبی دل، دئ وه ژ پایی شل کتن

شبههتی خهگوشی گوئی، ههر د کونجا عوزلهتی
 دلبره ههقمدل مووافق، هادی دئ سل کتن
 سینی بسمللاه رحیمی رحمهتی حایی هلیم
 سینهی پر غهم ب دیداری جه و مهزل کتن
 خاسمه حینا شاهدهک، حاظر ببت جهنینهی
 مهظههري حوسنا جهلا، قهضضا سییه سیلسیل کتن
 دئ قهسهم کم نهز به نون و پهس به لهوح و هم قهلهم
 ههرجیا نوری بخوازیت، هادی حاصل کتن.

فهرهنگوک:

پرست: پرستن، ستایشکردن، خوش ویستن، براوپیبون.
 خهگوش: کفریشک، کهرویشک.
 پهس: پشترا، دوایی.

حرف الاء (پیتا ه)

دلو رابه

دلورابه بکه کاری، بشو دهستال مهرداری(*)
 مهکه کسلانو فی جاری، دهست هلینه بکه ئسیاره
 بکه ئختیار ل دنیاوی، وهکی نادهم و حهواوی
 یهقین توژ دچیبه فهناوی، ل پاش دبی شهرموزاره
 ل پاش دکی گهلهک شهرمه، مرن حهقعه دپته سهرمه
 نهقرو بازاراته گهرمه، بهس بکه بهیع و بازاره
 بهس بکه بهیعان و شیرا، توتهرک بکه مال و کورا
 وهکی مهردی صاحب سهرا، وهکی ئالی دختیاره
 وهکی ئالان و نهصحابا، توکیتم بکه خورد و خابا
 بهس بکه ذهوق و شهرا، گوه مهده نهفسا کهفواره

نهفسي نويې بې کار کړی، پر سوچ و گونډه هکار کړی
 ژ مهولای شهرموزار کړی، گه لهک عه یبه گه لهک عاره
 گه لهک عه یبه تو هرهوکی، هه مو شولا بدلې خوکی
 تو دې خولی بسه رې خوکی، ئەف چ که سبه ئەف چ کاره
 ئەف چ که سبه ته هلگرتی، حوببا دنیا یې تو گرتی
 جه معه دکی کورت و پرتی، ژ نه نوعی د نه مواله
 جه معا مالی نه فعه نینه، توقه نج بزانه بیه قینه
 خیلاف و شک قه د تې نینه، ب قه ولی نه هلی نه پاره
 ب قه ول نه بی و ئیماما، ذکرې خودې صوبح و شاما
 لازمه لسه خاص و عامما، ب کیتاب و ب گو فتاره
 دلو بوچی تو نرانی، نه فسا شریکا شه یطانی
 هم نه یاره لگه ل خودانی، وهکی گورگان و هه فتیاره
 وهکی گورگی ل ناف بهر خا، وهکی ته رې ل سهه فخر خا
 دائم دکت دهور و چه ر خا، شهف و پوژا مهه و ساله
 شهف و پوژا تو غافل بی، ل سهه فعلا د باطل بی
 ب دوری پیرې کامل بی، ب چه ند سالی پاش ماره
 تویې پوینی چ سهه ودایی، طالبی مالی دنیا یی
 تارکی نه مرې خودایی، نهی روره شی گون هه کاره
 نهی روره شی بې هه دگه لهک، وهک عه بدې بې نان و نه مهک
 بو وی فکر هایې دلهک، عمر ته چوو ب خساره
 عمر ته چوو توبه نه کړ، ته پې زانی عه مهل نه کړ
 قه د ژگوننه ها ته بهس نه کړ، ته نه فکره، ته نه واره
 تو دې که نگی که یو عه مهل، تو بهس بکه طوله لئه مهل
 که هشته ته مرن و نه جهل، تو دې که نگی که یو کاره

تو دې که نگی که یو کارې، دائم بکی گری و زاری
 مه کانی ته قه برې تاري، ته نه بانگه، نه هه واره
 ته چ بانگ و هه وار نینه، دائم دکی گری و شینه
 مه ده د یانه بی نورینه، ل بهر ته بانگ و هه واره.

(*) ئەف هه لبه ستا رابوری یا کو سه رې وې ب (دلو رابه بکه کاره) ده ست پې دکه، مه وهک ئورژینالا
 ده ست خه تا شیخ مه مدوحې بریفکانی بوی ئاوی مه چاپکر.
 لې عه ینی فې هه لبه ستی مه د ده ست خه تاک دن دا بقی ئاوی کو ده یته دیتیه، مه پیتقی دیت کو نه
 وې ئی دانینه بهر چا فې خونده فانا ن. (زاهد بریفکانی)

فه رهه نگوک:
 ئال: طائفه.
 خورد: خواردن.
 خاب: خه وتن، نفستن، نوستن، رازان.
 سه ودا: خه ریکی چیت، معامله.

دلو رابه

دلو رابه بکه کاره، ده ستا بشو ل مالداره
 نه که که سلانو ییکجاره، ده ست هلینه بکه ئختیاره
 بکه ئیختیارې ل دونیایې، وهکو ئاده م و هه وایې
 به قین توژ چیه فه نایې، لهو پاش دبی شه رمزاره
 لهو پاش دکه ی گه لهک شه رمه، مرن حه ققه تپته سه رمه
 نه قرو بازاراته گه رمه، تو بهس بکه به یع و بازاره
 تو بهس بکه به یع و شیرا، تو ته رک بکه مال و کورا
 وهکی مه ردې صاحب سه را، وهکی ئالان و نه خیاره
 وهکی ئالان و نه صحابا، تو ته رک بکه خورد و خابا
 بهس بکه ن زهوقا شه رابا، گو ه نه دن نه فسا که فقاره

بېژه نه فسې تو راوهسته، نه خو قهوی یا سهرمهسته
ل بو حیلان یا سهرهسته، نه کافر هاره سهیا هاره
نه فسې تویی هیلاک بری، پر سیچ و گوننهکارگری
ل مهولای شهزمارگری، گهلهک شهرمه گهلهک عاره
گهلهک شهرمه تو هه هوکهی، هه می شولا بدلې خوکهی
دی تو ناخی بسهري خوکهی، نهف چ کهسبه نهف چ کاره
نهف چ کهسبه ته هلگرتی، فیانا دنیاى تو گرتی
جهمع دکی کرت و پرتی، بهسه عمری ته ئیقاره
جهمع مالی فایده نینه، تو قنچ بزانه بیهقینه
قهت خیلاف و شک تی نینه، ب قهولې نههلې نهپاره
بقهولې نهبیی ئیمامه، ذکرې خودې صوبح و شامه
لازمه لسهر خاص و عامه، ب کیتاب و ب گوفتاره
دلو گهرتو نهفی ذاکر، ب ئیذایی نهبی صابر
ل پیش مهولایی دبی خاسر، جهزایی ته ناگر و ناره
دلو بوچی وی نزانى، نهفسا شهريکا شهیتانی
نهیاری دگهل ئینسانی، ههروهکی گورگ و هفتیاره
وهکی گورگی ل ناف بهرخا، وهکی تهیری ل سهه فخرخا
دائم دکت دهور و چهرخا، شهف و روژ و مهه و ساله
شهف و روژا د غافل بو، ل سهه فعلی د باطل بو
ب دوری شیخی کامل بو، ب چند سالی د ههژماره
تویی دینی بی سهودایی، طالبی مالی دونیایی
تارکی نهمری مهولایی، روسییا ه و گوناکاره
گوناهکاری بی چهدهلهک، عهدهکی بی نان و نهمهک
بوته خراب گهريا فهلهک، عمری تهچوو ب خساره

عمری تهچوو توبه نهکر، ل دونیایی ته بهس نهکر
ته بهس زانی و عهمل نهکر، ههتا کهنگی هشیاره
ههتا کهنگی نهی بهدعهمهل، تهیی کریه (طول الأمل)
گههسته ته مرن و نهجهل، تودی کهنگی کهیه کاره
تودی کهنگی کهیه عیبرهت، بلا بهسبت بهیع و شیرهت
ته نه کهسبه ته نه غیرهت، ته نه عهده نه قهواره
تو گو ه بگره فی گوتنی، ژبیر نهکهی قهبری و مرنی
دائم هه قورئان خاندنی، بو قلوبا خوش صهفاره
... چی ... نکری ... ژ بو نههلې موسلمانانه
ژهنگی دبت ژ قهلبانانه، ب قهولې نههلې نهپاره
ب قهولې نهلاهوئهحهده، فایده نادت مال و وهلهده
تو تهرك بکه بوخل و حهسد، بزانه نهو چ خساره
دلو بوچی ناکهی کاری، دائم بکهی گری و زاری
مهکانی ته قهبری تارى، ته نه بانگه و نه هواره
ته چ بانگ و ههوار نینه، مهکانی ته زیرزه‌میننه
مهدهد یانهبی نورینه، مهبهه ته بانگ و هواره
مهدهد یا نهبالقاسم، تویی سولتان تویی حاکم
نهزنی عاصی ته‌مه‌نناکم، توی شهفیعې گونهکاران
مهدهد یا غهوثی گهلانی، تو شههبازی و سولت انی
تو بحالی مه عاصیان زانی، دهر وهختی تهنگ و دژواره.

نهي مالڪي هير عالمي (*)

نهي مالڪي هير عالمي، دنيا همي مولڪي تهي
 بيڪسر هلينه ژڙي غمي، لوطفاته هير كافي مهيه (۱)
 نهوول تويي دي هير هبي، كهس نينه تشبيهي تهبي
 يارب تو غه ففاري مهبي، هيقي ل دهر گاهي تهي
 دي هير هبي نه دي مرين، دنيا و عرش مه مريم
 مليا كهت و مولڪي بهرين، وان ترس و لهرز و سوجدهيه
 ذڪري خودي ته سبيح د دهف، چ خوش دچون نهف روژ و شهف
 ژ ههيه تا باخي (باخوي) بخهف، حالي ل وان نهف رهنگيه
 مهوچي د به حرا قولزمي، جوشا ل ناري جهه نه مي
 قهت نينه راحت بيڪ ده مي، بي راحت و بي سهكنييه
 ژ مليا كهت و پيغهمبه ران، گه دا و مير و سهروهران
 نهو پادشاهي مهه ران، مرن و فهنا قييرا ههيه
 في لهوله بي قيڪرا برن، نهو مولته قاي قهبري کرن
 ما نهو نزانن دي مرن، مولڪي دنئي بي فايديهيه
 پيغهمبه ران نهو زانييه، وا ژدل خودي خو ناسييه
 عشقا دنئي قييرا نييه، دل باشه مال و شه معيهيه
 دا پيره قورا هو چه پهل، دنيا نهو خوار ب زه غل
 گو نابيت نهف رهنگه مهثل، هلنه گرن نهو قهحپهيه
 نهو قهحپهيه تهلبيسه نهو، خواره خهسيسه پيسه نهو
 حهيفه كو بي ناموسه نهو، نه ژبايه تي رهنگي مهيه
 نهو چون و وان حالهك هه بو، ئيمان و طاعهت زيده بو
 وان بهر ل دهر گاهي ته بو، حوسن و عمهل وان بو تهي

هندي كو وان خدمهت دكر، روژ و شهفا طاعهت دكر
 شوكرانهي نيعمهت دكر، ژيرا كهرامهت شههديهيه
 ژيرا نه عيم و جهننه تن، ئيحسان و لوطف و مننه تن
 ئاساني نهو بي زحمه تن، هير بيڪ ل دنيا شهه نهيه
 باخي (باخوي) کرن صاحب كه رهم، روسي هموو پر موخته رهم
 رويي زهمين باغي ئيرهم، ژيرا خهلات و بههرهيه
 ژي هلنه گرتن لهذنه تهك، ژي چوونه دهر چوست و چهلهك
 بهختي مه في دهر ري گهلهك، جهور و جهفا تييرا ههيه
 نهو ئاخري دورينه لهو، باخي (باخوي) ل مه گرتن جهلهو
 نهفسي دمه هه سپي ت قهلهو، كي م بو ژ بو وان توشييه
 نهو ماينه هيري دي چبيت، يان دي گراني هير هه بيت
 بهلكو ژ بهر فعلا مهبيت، رزق و طه عام قه تالازيهيه
 يارب تو چيكيه حاكما، دا نهو فهنا كهن ظالما
 توبي بدهي مه عالما، دا چي ببن پي عامييهيه
 عامي كو نهو ري دبه رزنه، نهف حاكميت شهه زاده نه
 جهور و جهفا قييرا هه نه، نهف كولبه لهو ژي چي بييه
 كولب و گراني زيده بو، رزقي يه تي مان بهرزه بو
 شين و گري بي فايديه بو، من گوت قيامهت رابييه
 هندا دگرتن كوه و دهشت، رابو ژ ناف سهيران و كهشت
 ناني جهه لوان بو بهه هشت، لاکيننه دنيا گرتييه
 نهف رهنگه بو موصل زهمين، هم قه لعه و زاخو چنين
 ئاكره و عومادي چهند دچين، سي سال ته مام هو رهنگييه
 كولبي زهر و كولبي بهلهك، ثقليمي داگرتن گهلهك
 فاژي ل مه گهريا فهلهك، كي نهف گراني ديتييه

گهنم و جههٔ خو بهرزهکر، پر دهولهتان هيممهت نهکر
 عمبار و دهخلی خو فهکر، لاکين چ ئينصافهک نييه
 خومسا جههٔ چو دهه روبا، دهولهتيان تي کر تباھ
 نه دگوفه قيرا مهرحهبا، قهحطی دلای وان گرتييه
 ههچي کو دهولهتمهنده ئه، دهرکي دلی شهش بهنده ئه
 دونيال نک گوغهنده ئه، ناخرهت ژ بيروان چوييه
 نهدهاته بيير فکرا فهقير، مسکين و بهدحال و ئهسير
 قهد روژهکي نهتهاته بيير، دهوري مه هورابورييه
 دهوري مه و قی زهمهتي، کهفتينه بهحرا محنهتي
 پاشی نزان چ بسه مهتي، چيکهمه می حوکمي تهيه
 چيکهم خودا حوکمي خو کر، بهرهکهت ژعهردی بهرزهکر
 بي رهحميئي ئهف رهنگه کر، جومله لنک مه چيبييه
 هندي مه بي ئينصاف کرن، ظولم و تهعهدا زهحف کرن
 شولین د بهد پيش چاف کرن، فکرا مه قهلبی تارييه
 فکرا مه دل رهش بو گهلهک، ههردو له شاهد بو مهلهک
 فرياد ژ وان چونه فهلهک، مهشقی ژ وان بهدنامييه
 بهدنامييه خهطی رهشه، کارئ مه ظولم و قهرقهشه
 حالای لوان پر ناخوشه، کاغهز قهوی رهش تارييه
 ناخر زهمان هو رهنگ دچيت، قنج دويدا لنک دچيت
 پوي ميحنهت و دل تهنگ دچيت، لهورا کو هم سه رکينييه
 دور بو ژ من دهوري رهسول، کاشو نهما دايته هول
 دينی مونهوهر بو مهلول، پاکان جهی خو زانييه
 هندي کو پاک و صالحن، راست و ئه مين و ناصحن
 ئه و قی زهمانی دبی روحن، رهنگی خومولی گرتييه

بي قهر و قيمهت مانه ئه، دنيا ژ بو زيندانه ئه
 خهلوته مهکاني وانه ئه، مصر و عيراق و شامييه
 ئهبدال و قوطب خهلوهکيشه، عيشی لوان پر ناخوشه
 دهوري بهلا بهختی رهشه، بهحرا بهلا تي کهفتييه
 ئه م کهفتنه بهحرا دني، نائيته بهر ناخفتني
 هه ر يهک بخو مایه بتني، بي گف توگو و بي رويه
 ما ئه م نزانن دي وهبت، شولا گونه ه ژرهنگي مهبت
 کهربا خودی زي لپيش مهبت، ئهف کولبه هيژ کيماهييه
 کولب و گرانی قهتل و شهري، داگرتينه زي بهحر و بهر
 کرمانج و ترکا سه رب سه ر، جهور و جهفا تييرا بويه
 باران و رهحما خالقي، کيمبوژ فسقا فاسقي
 زاد و زهواي رازقي، کيم کيم ژ بو نازل بويه
 ئه ز لهو ديژم قيصه يي، ئينسان و خهلقی مهککه يي
 خوار تينه ئه هلي جاده يي، دنيا هه می هوسانييه
 هوسانی رابوري جيهان، بهغداد جهی قوطبی زهمان
 هه م مهسکه ني پيغه مبه ران، ئه و موصلانورانييه
 ئه ف شام و عورفا و حه لب، ئه ف روم و ئه ف ترک و عه رب
 ترکا نه گوتي ماسه به ب، فعلا ته بو ظاهر بويه
 ته شبهي قهومي لوطی مان، نائيته گوتن ژظالمان
 بي حد کرن ياره ب ئه مان، ئه و شه هوه تا شه پيطنييه.

(۱) ددهست خهتا موجه مهده سه ليمي چه لکی دا ئه ف ههردوو ريژ بقی ناوایی بون:
 (يا ئيلاهي عالمی دنيا هه می مولکی تهيه
 يیکسه ر هليين قی غه می لوطفاته هه ر کافی مهيه)

باخ: باغ.
 جوش: کهلاندن، کولاندن.
 کهدا: دهريوزه، دهروزی، فهقير، سوال کهر، په ره خواز.

سهرور: ريژدار.

مههتر: مهزن، گهوره، ريژدار.

با شه مال: باي شه مال.

شه معه: مومك، شه مال، موم.

داپيرا قوي: مه بهست (دونيا) يه.

چه پل: پيس، ناپاك.

ته لپيس: نشئين نه راست دچار چوفا راست نيشاندي، شتي نا راست له قالبی راست پيشاندان.

قه حبه: ئوپوسپی، سوزانی.

رويی زهمين: سهرزهوی.

باغي ئيرهم: باغي به ههشت.

چوست و چه لهك: گورج و گول، چه لهنگ، نازا، زيرهك.

چه ور و جه فا: ستهم، زورداری، بي وهفایي، خه م و خه فهت.

چلهو: خو پيشاندان، خو دهرخستن.

قه تلازی: گرانی، قات و قری، خه لا. (كولب): خه لا، گرانی.

شه هزاده: شازاده.

كوه: چيا، شاخ، كيو.

ئقلیم: ههریم.

ته باه: تياچون، نه مان.

قه حط: قات و قری.

دهولهت مه ند: دهوله مه ند، زهنگين.

به حال: حال خراب.

جومله: به دهسه، به كومه ل.

فرياد: هاوار و گازي، داد و بي داد. (مه شقی): راهينان.

به نامی: به ناوی، خرابی.

مه لول: مات، مه ليل، خه مبار.

خومول: بي هيز، خامل.

خه لوه كپش: كه سيك كه نه چپته خه لوهت خانه و له ته نيایي نه زی.

گفتوگو: وتوويز، راز و نیاز. (قه تل): كوشتن.

ماسه بهب: هوی چييه، چييه سه بهب.

ئه هلی موصل

ههرچی كو ئه هلی موصلن، ئه عالمن ئه جاهلن

بحيله و حه والا تكاملن، ميزان و به يعی كه يلييه

كه يلا خودی بشه رعی شه ريف، ته دفيق كرن بي حه خه فيف

فرياد ژ كرمانجی ضه عيف، ياره ب چ شه هرهك ظوليه

مسكين ره زي خو چی دكت، قوتی عه يال په ياد دكت

باری كه ري خو باردكت، هاژوته ري پر ته حلييه

ئه فريقيه ئه توتنه، هندي ب دهستی كه فتنه

كرمانج دييت به سی منه، قوتی بچوكان كافيه

زادئ عه يالی كاردكت، باری كه ري خو باردكت

قه صدا جهی بازار دكت، موصل كو مه قصودا وييه

حينا گه ها شه هرئ مه زن، به قال ئه وييت شاشك مه زن

قه ومی دروغ ئه ف حيله زن، شولا ئه وان ته لبه سييه

وه قتی سحاری روژ كه هات، نازل كرن سوقی گوهات

په يدا كرن تيدا جقات، گوتی وهرنی كرمانجيه

چنگال كو هافيته جهال، كيشا ب سه حيله و حه وال

تالان كرن صاحب عه يال، كرمانج نزانيت ئه ف چيه

نيشهك دزی باری فه قير، خه وفا خودی نه دهاته بير

چويوژ به هرئ زه مه رير، ئه و جه هه نه ما پر پيتيه

وه قتی كو ئه هلی موصلی، هورهنگ جه مابون حيله لی

ئيسال بناقی مه قته لی، پر فيتنيه به دناقيه

(هذا جزاء الظالمين يا أيها القوم الأمين)
(هذا جزاء المذنبين)، تشتهك بدهستی كهس نیییه.

فهرهنگوک:
بهیع: فروتن، فروستن.
کهیل: دستور.
تدقیق: دستوری خوا دینه خوارهوه و بو بهرجهوهندی خویان چی به چی دهکن.
فریاد: هاوار.
قوت: نان، خواردهمینی.
دروغ: دره، درو.
حیلهزن: فیل باز. حیلهکار.
تلهبیس: فرت و فیل.
جفات: جفین.
جهال: جهوال، گینی، گونی، گینیک.
خهوف: ترس.
پیتی: پیتون، زور گرم و داخ.
مهفتهل: جهی کوشتنی، شوینی کوشتن.
بهدناقی: بهدناوی، خرابی.
فهرزهد: زاروک، منال، مندال، (اولاد).
هسار: هوش، هوشه، پهژین.
موخل: موخلک، بیژینک، بیژنک، هیلک.
مهلهکهموت: عزرائیل، (ملک الموت).
غله: گهنم و جو، گهنم و جهه.
غوربهت: غریبایهتی، مات، عهداری.
قارون صیفته: وهک قارون، کهلهک دهولهمند، زور دهولهمند.
طهمع: تهماعکار.
قانون صیفته: خاوهن قانون، وهک قانون.

طهریق بزائن مه‌غریه، شهیتان ژ بو خو صاحبه
ئه‌فرو ل دنیا مه‌رتبه، شه‌هری مه‌زن واصل بویه
بی حه‌د ژ بی‌ک کوشتن گه‌لهک، شه‌یتان دناف گه‌ریا چه‌لهک
جه‌مع و جه‌ماعه‌ت و مه‌لهک، وان چ ل باژیری نیییه
هاقیته بی‌ک توپ و تفه‌نگ، بی حه‌د دکر وان قه‌تل و جه‌نگ
رومینه ئه‌و یانی فه‌ره‌نگ، سی مه‌ه ته‌مام هورهنگییه
کوشتن گه‌لهک فه‌رزهد و ژن، هه‌ر روژه‌کی چل ژئی مرن
ده‌رگه‌ل بی‌ک ویران کرن، بی حه‌د هسار و خانیه
خانی ژ به‌رکا موخلن، ماقوغا هورهنگ موشکیلن
فیجارا ئه‌هلئ موصلن، ولله نه ئه‌و ئینسانیه
ئه‌ف ره‌نگه بوخو کر جه‌دهل، له‌ورا کو خه‌لکی به‌دعه‌مه‌ل
زیده ژ ته‌عریفی مه‌هل، فکرا قییمه‌ت بو نیییه
فکرا خودی وان چو ژ بیر، (یه‌حیا به‌گ) سه‌روان بو ئه‌میر
کوشتن توان ت کر نه‌شبیر، ئه‌ف ره‌نگ جه‌زاهه‌س هاتییه
پاشا ژ بو وان مه‌لهکهموت، جان و دلئ وان ژئی دسوت
ژیرا ده‌خل وه‌قتی فروت، شه‌هری مه‌زن له‌و برسویه
وی ده‌خل و غه‌له کی‌مکرن، عنبار ژ خورا وی برن
له‌و چهند ل کولانا مرن، غوربه‌ت لوی باژیرییه
پاشا بخو به‌قاله لی، له‌و حاله‌کی به‌دحاله لی
ئه‌و حاکمی ده‌جاله لی، کولبی دلئ وی گرتیه
قارون صیفته صاحب طهمع، (من کل صنف إذ جمع)
(فی کل شیء ماأستمع)، ئیللا ژ خورا ئانییه
ئه‌و حاکمی قانون صیفته، نه‌بو ژ وان ده‌ستا فه‌که‌ت
دا ظالما چاک به‌رزه‌که‌ت، ئه‌ف حیکمه‌تا ئیلاهییه

بهیتا کولی

ژوه باس بکم بهحسّی کولی، ئەف عەسکەرئ تیک سنسلی
قوتکر گیا و بەلگّی چولی، چ مەلکەموتئ رزقییە
تابوری بەستن شبهئ رۆم، تەبار ل سەرپیک بونە کوم
ب شەش مەها گرتینە زۆم، ئەرضی خودئ زۆما وییە
زۆما وییە کوھ و جەبەل، کولی زەر و کولی دەغەل
دەخل و گیا و رەز دگەل، حەتا بەرھیدا چوییە
پەنبو و توتن قوتکر، سەرئ دخو قیابرن
رزقانییا ژترسا مرن، دارئ بری دگەل خوارییە
ئەلحەمدولیللاھ و شوکر، میوا رەزی برزقئ مەکر
کولی بەشەک خوارن نەکر، بیستان و میوا دیمییە
گەم و جەھ و ھەم نيسک و نوک، ھەر چ کو نوو ھاتی بو جود
حەتا رەھئ خارن سفک، دەخلئ گەھشتی مائییە
خیقەت فەدان کولی زەرە، سویحان ژ شاھئ ئەکبەرە
دەشت و جەبەل تیک عەسکەرە، ئەرضی خودئ داگرتییە
ئەرضی خودئ داگرت و ھات، رابو ژ نەجدئ کر خەبات
حەتا تژی بوو ژئ وەلات، زەریون زەفی و کانییە
رۆبار و کانئ ژئ مەھین، بی حەد ژ خو بیزار کرین
ئەم قەد نزانن کیقەچین، ئەف ئینتیقاما بارییە
حەتا کو خەرژئ خو کرن، جوت جوت و کت کت ژئ مرن
ھادر د ئەرضی دا برن، کلکی دخو بی ھەستییە
ئەرضی قەوی وەک ئاسنی، کلکا ژ رەنگئ گاسنی
رۆژ ھات و دەخلئ خو چنی، نیزیکی وەقتئ خەرزییە
رابو وەکی میشا رەشە، پاشی دوو رۆژا یئ بەشە
سئ رۆژا ئەو غارەت گەشە، پئ پیی ماکئ جویی یە

مانەندەبی میشانە ئەو، سەرئ دخو کیشانە ئەو
ھەمیئا ژ بەر ئیشانە ئەو، دونیا ژ بەر بی کەیفییە
گوت عەسکەرئ باریمە ئەز، بو عاصیان ھاتیمە ئەز
وللاھ ب ئەمرئ ویمە ئەز، بەسکەن ژ دونیا دارییە
وەقتئ مورید ھاتی موراد، ھاتینە ئەم قەومی جەراد
ئەھلی فەسادئ ییک نەزاد، توبە بکن رحمانییە
چل رۆژ و شەف بورینە لی، کولی زەرک جەمییا وەلی
میوا رەزی حەیف مەلی، تە دگوت شەوات لی ھاتییە
فیقی و گیا و بەلگّی دشین، بیستان و باغیت خەمرەقین
سوتینە بیستان و چنن، دا دەفەکن فی قەومییە
خوارن ھژیر و سینف و خوخ، بەلگّی ھناریت شەنگ و شوخ
نالی ژمە تین سەد ئاھ و ئوخ، کانئ چنن و شینییە
ھپژ وەقتە بو کولی زەرک، ھات عەسکەرئ کولی بەشک
کولی بەرئ کیم بو لئک، سەدجار ئەفە ھندی وییە
وئ ھات ژ شەرقی بی عەدەد، ئەو عەسکەرئ ھوی بی مەدەد
فریاد ژ نک شاھئ ئەبەد، دا ئەو بەلاف کت جوندییە
دا ئەو بەلاف کت عەسکەری، ھیممەت لئک پیغەمبەری
داگرتییە کوھ و بەری، دونیا ھەمی سیھاوییە
حاصل ژ بولدانئ ھشک، ئەف عەسکەرئ کولی بەشک
خوارن ھەمی مەزن و کچک، ھشکار و گار و وەھمییە
وئ کەفتە نیفا بیدەرا، خانئ و کوچک و پەنجەرە
ناچیت ب ضەریت خەنجەرە، خوارن نقین و ھرییە
من گوت چرا ھاتی کولک، حەتا تە وەرگپرا فەلەک
سەد کەس ژ تە چون دەرھەلەک، لازم ژ بەر ناشوکرییە

وی گوته من لهو هاتمه، مایهک ژ وه نی عالمه
 دا قام بکت حالی منه، ئەف ژههره‌ماره بوچییه
 گو ئەم بخوین ژههری ژههر، بونا بکاریت بی بههر
 زهوقا لنک وی بو ژههر، ناخوش بکت ژهراوییه
 زهوقا لنک ناخوش بکت، دونیا لنک وی ره‌شب‌تن
 هشیار و بهس پی هشب‌تن، دونیا مه‌تاعی بوچییه
 گو ئەم ژ بووه عیبره‌تین، بورهان و راهی جه‌نه‌تین
 بو عاصییان پر زهمه‌تین، وا به‌رقه عوقبایی نییه
 دارولغرورا ساحره، بهس پیره قورپی هلگره
 هلگر بخویا باکره، بوکا جوان و جندییه
 زادی ب ژههر و سار و بار، دوربت ژ ته ئەو ژههره‌مار
 کەس تی ئەداناکت قه‌پار، بابی ژ بوته هیشتیه
 ئەف رهنگ کولی دا من جه‌واب، گو ئەم ل سەر طه‌بعی ده‌واب
 ما تو نزانی مال خراب، ئەف عه‌سکه‌ری مه ژبوچییه
 هندی دنئی باری ته‌بیت، باری گران دی لسه‌رته‌بیت
 دائم دی ئەف کاری ته‌بیت، دی هەر بقی حالی بییه
 گه‌ه دی گران بیت لته، غه‌مباری جانی بیت لته
 روبر و کانی بیت لته، ناخر زوها و هشکییه
 گو ئەم هه‌می جوندی به‌لا، گه‌ر عاقل و شیخ و مه‌لا
 داخو نه‌کن پی موپته‌لا، ئیمان ده‌لیلا عه‌قلییه
 عاقل دکت هزری د کویر، مرنئی ژ خو ناکت ژ بیر
 موسته‌غرقی فکرا د هویر، هه‌رده‌م دگه‌ل مه‌عبودییه
 دی له به‌یان بت خیر و شه‌ر، نینه چوقه‌نجی جه‌زر و ضه‌ر
 تشته‌ک ژ وان نابت مه‌فه‌ر، فایدی جیهانی فانییه

فایدی جیهانی تیکه‌له، مه‌غشوشه لهو پی حاصله
 باظوله‌تا نورا دله، لهو دل ژ وی بی هی‌قییه
 ئەز دی چلیکم له‌نذه‌تی، ئەز قه‌هنج دبینم ژههره‌تی
 دا ژی جوداکم شه‌هوه‌تی، له‌ورا کو ژه‌هرا مارییه
 ژه‌هرا دناف زادی شری، ئینسان گه‌له‌ک ئەم دی مرین
 ئەم ژی ئەوی قه‌ت ناره‌قین، لاکین ژ نو پی زانییه
 پی زانییه مه‌سمومه ئەو، چبکم نه‌یا مه‌علومه ئەو
 ئەف له‌نذه‌تا مه‌شئومه ئەو، ئەمما به‌لی دوماهییه
 غافل نزانیته‌ خه‌به‌ر، هه‌تا کو نازل بتن قه‌به‌ر
 په‌رده ژ به‌ر چاقا فه‌کر، حیلی دنئی ظاهر بویه
 ئەز دی چکم حالی ل من، هه‌وار ژ من ظاهر بتن
 کەس پی نزانن می‌ر و ژن، من چ ب سه‌ردا هاتییه
 ئەز دی چکه‌م فی وحه‌ده‌تی، قه‌بری گران و ظوله‌تی
 دیسا ژ به‌ر فی زه‌حمه‌تی، گورزیت گران و قه‌برییه
 شکلی عه‌بوسانی د ره‌ش، چه‌شمی د شین و پر د گه‌ش
 نازل ل سەر قه‌بری مه‌خوش، هاتن ب ئەمری ره‌بییه
 دی کن ژ من پسیره‌کی، هه‌ر صویح و هه‌ر ئیفاره‌کی
 دی هینه سه‌رم‌ن جاره‌کی، هه‌تا ته‌مام بت هه‌فتییه
 پرسئی ژ ئیمانی دکه‌ن، گه‌ه گه‌ه ژ میزانی دکه‌ن
 دیسا ژ قورئانی دکه‌ن، داکفش بتن لی قنجییه
 ئەی غافلئ بسیاری مه‌ست، حینا ژ دونیایی قه‌ره‌ست
 دینی مونه‌ووهر چو ژ ده‌ست، ئیرو مه‌قام ده‌رقه‌برییه
 ئەو مه‌نزلا هونا بکار، پر تی هه‌نه دوپشک و مار
 ئەم دی دقه‌بری دا کەین قه‌رار، هه‌تا کو بیتن یادییه

خوږيا كهسې راست و دورست، شېبهه تي بوکې لې نفست
 كهس نينه هشييار كت ب دهست، ئيللا كو خوشتقيي وپيه
 ژئو باش دو مه نزل دي هه نه، ئهو هه ردو مه لجايي مه نه
 دارولنه عيمې دژڼه نه، دژڼ و به حشستا باقبييه
 هيقي دكم ئه ز بې مه فهر، ئهو جه ننه تا شيرين نه ظهري
 فه رمان ژ باري بېته سهر، بېژيت مه كاني (نورييه)
 (نوري) ژ ته هيقي دكت، قه صدا دلي صافي دكت
 جه جه ننه تا باقي دكت، چنكي كه رم كارې وهيه
 وللا ه مه پري عصيان كرن، ظاهر هنك په نهان كرن
 هيقي ژ رحمانې كرن، رحمي بدت قې عه بدييه
 لوطي وې ورحم و نه صره تي، حيفظي و باغي جه ننه تي
 دوركت ژ مه نه فسانه تي، كافي مه حيفظا كافييه
 يارېب په ناھي من تويي، هه م مېر و شاهي من تويي
 هه م شه هره زايي من تويي، ژمه دوربېت شه يتانييه
 هيقي ژ مه ولايي صه مه د، عه بدې فه قيرې بې مه دد
 داخل بكي داري ئه به د، جه ننه ت مه قامي ئه ولييه
 سي سهد هزار هه م بې حيساب، بې حهد سه لام و هه م ئه واپ
 ژمن دا حه تا يه ومه ليا ب، بهر موصطه فا و هه قرييه
 بې حهد سه لات و هه م سه لام، ژمن دا حه تا يه ومه له قام
 بهر ئه حمه د و قه ومي كيرام، ئه صاحب و ئال و قه ومييه
 هندي هه بت دونيا ده وام، بې حهد سه لات، بې حهد سه لام
 بهر ذاتي طاها و ئيمام، هه ر چار ئه مينيت دينييه
 ئه ف قيصه من ژي له و ر، دا هه ر كه سي صاحب فكر
 باخوي فه بيري بېت به شوكر، هه ر ئهو موسته حه ق شوكر ييه

دا خوار ل قې جادي نه چن، چه ندي ل دونيايي هه بن
 داکو سه ليم تي بمرن، بې فيتنه و صافي ژپيه
 (نوري) به يان كر مه سئله، دهر هيجرا نه بي كامله
 ئه لف و دووسه د و هه م چله، به لکي دووسال وي بوريه (۲)
 تاريخ بزائن مه غرييه، ئه ف ساله قه حط و مه هرييه (۳)
 دونيا نه هه ر يېک مه رته به، هه ر ساله كي كارې دييه.

* ۱* خوهنده فاني هيژا ئه ف هه لبه سستا بناغي (ئهي مالکي هه ر عالمي) هه تا داويا قې ريژي (تاريخ
 بزائن مه غرييه ئه ف ساله قه حط و مه هرييه) يه ک هه لبه سته، ژ بو زانينا وي تاريخا كو شيخ
 نوره ديني بريفکاني لداويا هه لبه ستي نفيسي دچي سرده مي دا ئه ف داستانه چي بويه.
 مه ژيک فه قه تاندينه ژ بهرکو دهمه كي به حسا خه لکي موصلې دکه، و دهمه ک دن به حسا کوليې دکه لي
 بخوه ئه ف هه لبه سته ته قې يه که، هه م د ده ست خه تا شيخ مه مدوحي بريفکاني، و هه م د ده ست
 خه تين دن دا ژي. و بمن وه ره كو ئه ف هه لبه سته به كو شيخ مه مدوحي دناف بهر هه مين شيخ
 نوره ديني بريفکاني نفيسي بناغي (ذخره السالكين)، تيدا گوتيه ژمارين ريژين هه لبه سته ۴۰۹
 ريژن، لي لقي دهرې ۲۶۴ ريژن بين كو كه هشتينه ده ستين مه. (زاهد بريفکاني)
 (۱) شيخ مه مدوحي بريفکاني له مبه ر قې ريژي ئه ف تاريخه نفيسانديه ۱۲۴۲ ه.
 (۲) شيخ مه مدوحي ل هه مبه ر قې ريژي ژي ئه ف جه دوه له چيکريه، كو لگور هه ژمارا ئه بجه دي دکه:
 ميم غه ين راء باء
 ۱۰۰۰ + ۲۰۰ + ۲ = ۱۲۴۲ هجري، سالا شيخ نوره ديني بريفکاني ئه ف هه لبه سته فه هاندي.

سنسلي: په يتا په يتا، ريژن لدوي ريژن، (متسلسل)، په ي هه ف، لدو هه ف.
 مه لکه موت: عزرائيل، (ملک الموت).
 تابور: ستون، تيم، مفره زه. (ته بار): خيل، کو.
 کوه و جه بهل: چيا و شاخ و کيو.
 ديمي: پيوستي به ئاو نيبه.
 شاهي ئه کبه ر: خوه دي مه زن، حاکمي مه زن، خواي گه وره. (نه جد): دار و دهرون، ده ستي بې.
 مه هين: ئاميان.
 ئينتي قام: تول فه کرن، توله.
 خه رز: کيلاندن.
 هار: دکاقي ده، بيکسه ر، له نه کاو.
 کلک: دوچکه، قه له م.
 کاسن: ئاميري کو جوتي پي دکن.
 غاره ت: تالان.
 مانه ند: وهک، وهکو، مينا.
 چه راد: کولي.
 نه زاد: نه يو، په يدانه يو، په يانه بون.

دفعه: عیلاج.
بی عدهد: بی هژمار، له واده بهر، بی حساب، بی اندازه، بی هژمار.
بیدهر: ناشکرا، ناشکرا.

دهرمانی مه (*)

یاره ب هوار سه دجار هوار، په روانه قهه ناگری قه پار
ئه لاه تویی دهرمانی مه، ئه لاه تویی دهرمانی مه
سه دجار هواران دی که می، یا ناگه هدرای عالی می
دهرمان بکه ی قی عالی می، ئه لاه تویی دهرمانی مه
ئه له م چیه؟ موحیبه ته، دهرمان صهر و سه کینه ته
ئه لاه بکه ی به قیسمه ته، ئه لاه تویی دهرمانی مه
ئه گهر که کیم عیسا بیتن، لوقمان ژ قه برا راپتن
دردی من دهرمان ناپتن، ئه لاه تویی دهرمانی مه
ئه گهر که کیم لوقمانه، داوود لگه ل سوله یمانه
نزانن من چ کوفخانه، ئه لاه تویی دهرمانی مه
کوفانا من موحه مده، لبو پروا قیامه ته
بو من بکت شفاعته، ئه لاه تویی دهرمانی مه
شفاعه تا وی هی قییه، بهر دهرگاهی ئیلاهییه
بو فقه قیرئ بریفکییه، ئه لاه تویی دهرمانی مه.

راه: ریک، ریکه.
پیره قوي: دونه.
باکر: تازه، دست لی نه دراو.
ئه داناکت: نه نجامی نادهت، جی به جی ناکات، دروستی ناکات.
طبع: ناره زو.
مویتله: دوچار، توشبون.
د کویر: دکور.
د هویر: جوان، دهور.
فانی: مرن، نه مان، له ناوچون.
مه فهر: رزگار، هیچیان له دست رزگار نابی.
مه غشوش: عیب دار.
مه مسموم: دهرمانداو کراو، دهرمان ره شانندن، دهرمان خوار دکراو، (سه م: ژهر).
مه شتوم: به دفر.
گورز: داریکه که سهری خړه و بزماری پیوه به بو شه پکردن به کارت، گوپال.
چه شم: چاف، چاو.
که ه که ه: جار جار، جارنا.
بسیار: گه لکه، ژور، (مه ست: سه رخوش، سه رخوش)، (بسیار مه ست: بی عقل).
فهرمان: دستور، ئهر.
باری: خوه دی، خوا، خودا.
په نهان: شار دنه وه، فهارتی، نه پنی.
نه فسانه ت: واتا لیره (خو په رستی).
په نا هی من: هاریکاری من، کومه کی من، یارمه تی دهری من.
شه هزاده: شازاده، حاکم. (سه مه د): بی نیاز.
ئه واپ: چاکه.
هه قری: هاوریکانی، ئه صحابه کانی.
ئال: مالبات.
باخوی فه بیریت: بخوی به بیریت، بزانت، باخوی له بیریت.
مه غریب: ئیواره.
قه حط: قات و قری، خه لا، گرانی. (مه رته به): پله.

* ئه ف هه لبه ستا شیخ نوره دینی بریفکانی د دست خه تا شیخ مه مدوحی بریفکانی دا تونه بو، مه د
دست خه ته ک دن دا دیتیه و لفر چاپکریه. (زاهد بریفکانی)

په روانه: په لاتینک، نمونک، په پوله، په لپه لاتینک.

بهیتا سہرکہ راتی(*)

قہ بری بتہ نی چ عیبرہ تہ
روح کی شان چندان زہمہ تہ
نہو ہر وہ کو قیامہ تہ
حال و نہ حوالت زانی تہ
نہ جہل کو ہات دی مریتہ
قیامہ ت وی لمہ رابی تہ
نہو وہ قتی کو تین نہ جہل
رہنگ و صورت دین تیکہ ہل
لیکفہ دین ہیستی و وہصل
د فہرمانہ شاہی جہلیل
تین چل مہلہک، زووب تہ عجیل
ژبو روحا عہ بدی ذلیل
دہہ لسہر پیما، دہ لسہر دہستہ
چ نہ خوشہ کی رہنگ سہرمہستہ
روحی تکیشن لبین ہیستہ
دہہ لسہر سینگہ، دہہ لسہر نہ زمان
چ نہ خوشہ کی چندی گران
روحی تکیشن لبین تہ بلان
حہ تا ئینا جہرگ و ہناف
فیک دکہ فن عیرق و خیناف
لی نہ مہما چ رہنگ و بزاف
روح کو کی شاہتا ہناف
لی پہیدابون عیرق خیناف
لی نامین حہرہک و بزاف

وہکی دلی وی دگفیشن
جہرگ و ہناف لی ت ہرشن
فکر و خہیال لی ت شہوشن
ژ زہمہ تی دل کہر دین
رونک ژ چاقان دہر دین
رہنگ و صورت لی زہر دین
چ زہمہ تہ، چ جہ فایہ
روح د گہ ہی تہ ملایہ
نہو دہر دکی بی دہو ایہ
نہو دہر دکی بی دہرمانہ
نہو روحا شیرین گیانہ
نہو تہ قدیرا یی رہمانہ
تہ قدیرا مالیکہ لولکہ
دلی ضہ عیف پورغہم دکہ
روحا وی نابت سفقہ
نہو دہر دکی بی طہ بیبہ
نہو قالبی روح قہریبہ
نالی ژئی دچن غہریبہ
نہو قالبی روح چ سوکہ
چہند نساخہ چہند نجودہ
دنالیت ہر وہکی عہودہ
دنالیت و چ دلگیہرہ
فی دکہ قییت حیرہ حیرہ
دیژیت ہوار لمہ نخسیرہ

چ عهدهکئی بی ئاوازه
 نهساخهکئی بی داخازه
 چاڤا دکهت سهه رنه فرازه
 روح ژ دلی فـــــارغ بویه
 د سنگیـــــدا داخل بویه
 چ زهحمهته نهخوش بویه
 چ ههیبهته چ غهوغایه
 روح ژ دلی بوو جـــــودایه
 د سنگیـــــدا بو جهمایه
 روح هلبـــــوری ژدهست و ملا
 ژیرا ئینا جـــــهرگ و دلا
 د سنگیـــــدا روح واصلا
 روح کـــــو ژ سنگی هلبـــــوری
 ژ حالـــــی خو دا فکری
 هـــــیڤه و ڤه ئه و حهیری
 ههردو چاڤان کـــــو ڤه تکهته
 چ غهوغایه چ ههیبهته
 راسته مرن قیـــــامهته
 چ حالهکئی جهفا کـــــیسه
 چ زهحمهته بژان و ئیسه
 صهیی له عین تیتـــــه پئسه
 چ حالهکئی نهخوش کاره
 چ بـــــین تهنگه، چ دژواره
 چ دل ســـــوژه، چ بی چاره

چ بی تاقتـــــه حال و پاله
 خـــــیر و شهپران تیتـــــه پاله
 شهیتان تینـــــی، ئاڤا زهلاله
 تینـــــه نک مهلهکئی صهوابی
 ههم تین مهلهکـــــین عهذابی
 ئه و دگهل دیکن حـــــسابی
 ئه و شهیتانـــــی ب لهعنهتی
 هندی بـــــینت دهرفتهتی
 دا شـــــوربهک ئاڤی بدهتی
 ژارو عهبدو سهه رگهردانو
 دژمن ههمی لـــــی جهمیانو
 حهضره تییه یـــــی رهحمانو
 شهیتان دبیت عهبد دـــــی بکه
 ههچـــــی دبیم تو قـــــه بولکه
 تو ئاڤی ل دهڤی خـــــوبکه
 ڤی د بـــــیژیت ئه لخناسه
 باوهر بکه من بناســـــه
 دئ لزهحمهتی بی خهلاسه
 ههری عهبدی کـــــهفتیه داڤی
 دئ تو ڤهخو شـــــوربهک، ئاڤی
 وئ رهحـــــهتبی هه ڤی گـــــاڤی
 ئه و دهردهکئی پـــــر جهفایه
 ئاڤی ڤهخو دئ بشیـــــفایه
 ژعـــــیلهتی د بی عهفایه

فَيِّرَا دَبِيَّتْ، فَيِّ لَهْ عَيْنَه
 نَأْفَيَّ فَهْ خَوْ چَه نَد شَرِينَه
 به لَيَّ ئَيِّ مَان بَمَنْ بِينَه
 نَهْ گَهَر نَأْفَيَّ وَهَر نَهْ گَهَرِي
 ژ ئَيِّ مَانِي نَابِت به رِي
 ژ شَه يَتَانِي دِي بَت به رِي
 نَهْ گَهَر تَه قَدِير بُو به يَانَه
 نَأْفَيَّ فَهْ خَوْت هِي ژ بَغِيَانَه
 دِي لِي خَلَا س بَت ئَيِّ مَانَه
 ئَبَلِي س فَيِّرَا هَه فَدَه ك دَبِت
 رُوح ل كَه رِبِي رَه نَگ رَه نَگ دَبِت
 هِنْدِي كُو تَيِّت بِي ن تَه نَگ دَبِت
 نَهْ وَ مَهْ لَه كِي ن هَات به رَا يِي
 رُوح كِي شَا حَه تَا گَه وَ رِي يِي
 دِي هِي لَنْ بُو دَوْمَا هِي يِي
 هَه رِنَا ف عَه ذَا يِي دَا دَمِي نْت
 عِي زْرَا ئِي ل زُو د لَه زِي نْت
 رُوحِي ژ گَه وَ رِي يِي دَه رْتِي نْت
 ب فَه رْمَانَه بِي نِي آزَه
 قَالِب دَمِي نْت بِي نَأْوَا زَه
 چَا فَا ن دَكْت سَه ر نَهْ فَرَا زَه
 رُوح كُو خَا رَج بُو تَه فَا قَه
 رَا وَ سْتَا مَال هَه نْدَا قَه
 لِي رِي ك دَبِنْ هَه رُو چَا فَه

رُوح ژ قَالِبِي دَفَرِي تَه
 رُوح قَالِبِي هَه ر دَبِي نِي تَه
 هَه ر دُو كَان قَه وَ ي ئِي ك وَ دُو دَقِي تَه
 هَه ر دُو لِي يِي ك وَ دُو د فِكْرِنْ
 د عَا جَزَنْ تَه حَه يِي وَ رِنْ
 ب حَالِي خُو د خَه بَرِنْ
 قَالِب دَبِيَّتْ يَا رُوحَا يِي
 خُو زِيَا وَ هَكِي لَسَه ر دَنِيَا يِي
 پَه شِي مَانِي بَكِي رْمَه نَا يِي
 هِنْدِي دَسَا خِي ن نَه هَشِي آرِي ن
 وَ هَكِي دَمَرِي ن د هَشِي آرِي ن
 پَه شِي مَانِي ن شَه رْمَزَارِي ن
 نَهْ وَ مِي فَا نِي سَه فَه رِي يَه
 مَال وَ عَه يَال هِي لَائِي يَه
 چِي تَه مَالَا قَه دِي مِي يَه
 غَه سَسَال وَ هَكُو نَهْ وَ تِي تَه نَك
 جَلَكَا ن لَبِي هَه ر دَكْت نَا زَك
 گَا زِي دَكْت سَفْ ك سَفْ ك
 دَبِيَّتْ يَا غَه سَسَال قَه وَ ي خِي رَه
 تُو بُو ي كَه ي يِي خَه بِي رَه
 هِي دِي هِي دِي مَنْ وَ هَر گِي رَه
 نَه كَه ي لَنْ زَه حَمَه ت وَ ژَانِي
 بَرِي نْدَا رْم ژ ئَيِّ شَانِي
 ژ به ر عَزْرَا ئِي ل رُوح كِي شَانِي